

**Budapest Főváros X. kerület
Kőbányai Önkormányzat
Jegyzője**

**Előterjesztés
a Kerületfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság részére
a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Környezetvédelmi Programja a
2015-2019. évekre című dokumentum előzetes szakmai véleményezéséről**

I. Tartalmi összefoglaló

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 46. § (1) bekezdés b) pontja alapján a települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében önálló települési környezetvédelmi programot dolgoz ki a 48/E. §-ában foglaltak szerint, amelyet képviselő-testülete (közgyűlése) hagy jóvá.

A Kvt.-ben foglaltak alapján a Környezetvédelmi Program az emberi egészség védelme, valamint a természeti erőforrások és értékek megőrzése és fenntartható használata érdekében a környezettel, annak védelmével, illetve a környezetet veszélyeztető tényezőkkel kapcsolatos átfogó környezetvédelmi terv.

A Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) e feladatának teljesítése érdekében 2003. év óta Kerületi Környezetvédelmi Programokat készít.

Tekintettel arra, hogy a Hangmérnök Tervező és Szolgáltató Kft. (1112 Budapest, Igmándi u. 17.) által készített „Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Környezetvédelmi Programja 2009-2014. évekre” című dokumentáció az idei év végén hatályát veszti, szükségessé vált egy új, a 2015-2019. évekre vonatkozó, Kőbánya környezetpolitikai céljait és intézkedéseit összefoglaló környezetvédelmi program kidolgozása.

A „Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Környezetvédelmi Programja a 2015-2019. évekre” című dokumentációt (a továbbiakban: Környezetvédelmi Program) költségvetési forrás hiányában nem külső szakcég, hanem a Hatósági Iroda munkatársai készítették el. A Környezetvédelmi Program elkészítéséhez adatot szolgáltatott a Főépítész Csoport, a Városüzemeltetési Csoport, a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt., a Kőkert Kft., a kerület oktatási-nevelési intézményei, valamint a kerületben működő nagyobb gazdálkodó szervezetek.

A Környezetvédelmi Program feladata, hogy a kerület adottságait, a társadalom hosszú távú érdekeit és jövőbeni fejlődési céljait, valamint a kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza a kerület környezeti céljait és az elérésükhöz szükséges eszközöket.

A Környezetvédelmi Program a Kvt. 48/E. § (1) bekezdése alapján a kötelező elemeknek, és a (2) bekezdés ajánlásainak megfelelően foglalja össze a szakterületek szerinti legfontosabb információkat. Felépítését illetően két fő pilléren nyugszik. A Környezetvédelmi Program első része a 2009-2014-es éveket vizsgálja a környezeti elemekre vonatkozóan, tényeken alapuló adatok összegyűjtésével, hosszabb távon nyomon követhető tendenciák felvázolásával, a második része pedig a 2015-2019-es évekre vonatkozó programpontokat dolgozza ki.

A Kvt. 48. (3) bekezdése előírja, hogy a környezetvédelmi programot az illetékes környezetvédelmi igazgatási szervnek véleményezésre meg kell küldeni, amely szakmai véleményéről harminc napon belül tájékoztatja a települési önkormányzatot.

A környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet 26. § (2) bekezdése szerint környezetvédelmi igazgatási szervként a felügyelőség jár el.

A fentiek alapján szükséges, hogy a Bizottság a Környezetvédelmi Programmal kapcsolatos előzetes szakmai véleményét kialakítsa annak érdekében, hogy az elfogadott javaslatok programba történő bedolgozását követően a Kvt. 48. § (3) bekezdése szerint véleményezésre meg tudjuk küldeni a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség (a továbbiakban: Felügyelőség) részére.

A végleges Környezetvédelmi Program tervezete a Felügyelőség szakmai véleményével együtt kerül beterjesztésre a Képviselő-testület részére.

Az előterjesztés 2. mellékletét a „Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Környezetvédelmi Programja a 2015-2019. évekre” című dokumentum képezi.

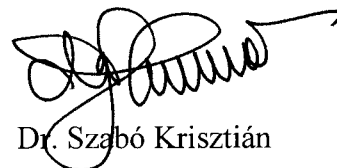
II. Hatásvizsgálat

A kerület környezetvédelmi programjának elkészítésével az Önkormányzat nemcsak a környezetvédelmi törvény előírásainak tesz eleget, hanem egy hosszú távú, átfogó és rendszerszemléletű munkának az alapját teremtette meg. Ennek legfontosabb célja a kerületi élet minőségének jobbítása, mintegy hozzájárulásként a kerület fenntartható fejlődéséhez. Az Önkormányzat mindennapi cselekedeteivel azon dolgozik, hogy a környezetvédelem ügye a lakosság körében népszerűvé váljék, és a meghirdetett programokat szélesebb rétegekkel el tudja fogadtatni.

III. Döntési javaslat

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének Kerületfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottsága meghozza az előterjesztés 1. mellékletében foglalt határozatot.

Budapest, 2014. augusztus „19”.

Dr. Szabó Krisztián

**Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének
Kerületfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottsága**

.../2014. (... ..) határozata

**a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Környezetvédelmi Programja a
2015-2019. évekre című dokumentum előzetes szakmai véleményezéséről**

A Kerületfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság egyetért a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Környezetvédelmi Programja a 2015-2019. évekre című dokumentáció tervezetével az előterjesztés 2. melléklete szerint.

Határidő: 2014. szeptember 30.
Feladatkörében érintett: a kerületfejlesztési és külkapcsolati szakterületért felelős
alpolgármester
a Hatósági Iroda vezetője

KŐBÁNYA
AZ ÉLŐ VÁROS

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat

Környezetvédelmi Programja a 2015-2019. évekre

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS.....	5
1.1. Kőbánya múltja és jelene	7
2. A KÖRNYEZETI ÁLLAPOT AKTUALIZÁLÁSA.....	12
2.1. Környezetvédelmi szervezet az Önkormányzatnál	12
2.2. Környezeti információk, környezetvédelmi gyakorlat a Polgármesteri Hivatalban.....	13
2.3. Jogszabályok, szabályozási és rendezési tervek, keretövezet átsorolások.....	14
2.3.1. Jogszabályi környezet.....	14
2.3.2. Új szabályozási és rendezési tervek, keretövezet átsorolások.....	20
2.4. Működési és telepengedélyek.....	25
2.4.1. Működési engedély köteles és bejelentés-köteles kereskedelmi tevékenységek.....	25
2.4.2. Telepengedély köteles és bejelentés-köteles ipari tevékenységek.....	26
2.4.3. Szálláshely-üzemeltetési engedély.....	27
2.5. A gazdálkodó szervezetek környezetvédelmi tevékenysége.....	28
2.6. Pinceveszély elhárítás, pincenyilvántartás.....	41
2.7. Környezeti nevelés.....	42
2.7.1. Virágos Magyarországért országos verseny.....	42
2.7.2. „Ültess fát a jövőnek Staféta!” fásítási program.....	43
2.7.3. „Virágot a szemét helyére!” akció és Ültetési Program.....	44
2.7.4. Kertészeti Konferencia.....	44
2.7.5. Parlagfű-mentesítési Program keretében kiírt pályázatok.....	45
2.7.6. Pályázat „Tiszta udvar, rendes ház” és „Tiszta, rendezett Kőbányáért” cím adományozása.....	45
2.7.7. Lakóépületek előkertjeinek egységes arculatú kialakításához nyújtandó támogatás.....	46
2.7.8. Legszebb konyhakert.....	47
2.7.9. „Önnek is szeretnék adni virágot!” címmel kiírt pályázat.....	48

2.7.10. „Takarítsuk ki együtt Kőbányát!” és „Föld napja!” takarítási akciók.....	48
2.7.11. „Ez a kukahelyzet” versenyfelhívás.....	49
2.7.12. Komposztálási Program és avargyűjtő zsákok akciója.....	50
2.7.13. Kőbányai Kutya fesztivál és Állatok Világnapja.....	51
2.7.14. Egyéb környezetvédelmi kezdeményezések.....	51
2.7.15. Környezeti nevelés megvalósulása az óvodákban.....	52
2.7.16. Környezeti nevelés megvalósulása az iskolákban.....	62
3. A KÖRNYEZETI TÉNYEZŐKBEN BEKÖVETKEZETT VÁLTOZÁSOK.....	74
3.1. Levegőminőség.....	74
3.1.1. Egyedi levegőszennyezettségi mérések.....	81
3.2. Környezeti zaj és rezgés.....	81
3.2.1. Közúti közlekedés zaja.....	82
3.2.2. Vasúti zajterhelés.....	85
3.2.3. A légi közlekedés zaja.....	88
3.2.4. Üzemi és szabadidős zajterhelés.....	90
3.3. Hulladékgazdálkodás.....	92
3.3.1. Települési szilárd hulladék.....	92
3.3.1.1. Szelektív hulladékgyűjtő szigetek.....	93
3.3.1.2. Lomtalanítás.....	95
3.3.1.3. Házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés.....	96
3.3.1.4. Hulladékgyűjtő udvar.....	98
3.3.2. Zöldhulladék.....	99
3.3.3. Illegális hulladékok.....	101
3.3.4. Gazdálkodási adatok.....	102
3.4. Szennyvízkibocsátás.....	104
3.5. Vizek, vízhasználat.....	107
3.6. Föld és talaj.....	108

3.7. Élővilág, táj.....	109
3.7.1. A Felső-rákosi rétek természetvédelmi területté történő nyilvánítása.....	109
3.8. Környezetegészségügy és környezetbiztonság.....	118
3.9. Zöldfelület.....	120
3.10. Állattartás.....	124
3.11. Közlekedés.....	128
4. FELÜLVIZSGÁLATI ÉS PROGRAMALKOTÁSI SZEMPONTOK.....	131
4.1. Az előző, 2009-2014. évekre szóló Környezetvédelmi Program megvalósulásának elemzése.....	131
4.2. A IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program (2014-2019) releváns célkitűzései.....	133
4.3. Budapest Főváros Környezetvédelmi Programja a 2011-2016. időszakra.....	140
5. A 2015-2019. ÉVEKRE SZÓLÓ KERÜLETI KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLOK ÉS FELADATOK.....	146
5.1. Levegőtisztaság-védelem.....	148
5.2. Hulladékgazdálkodás.....	150
5.3. Vízvédelem és vízhasználat.....	151
5.4. Szennyvíz-kibocsátás és kommunális létesítmények.....	153
5.5. Föld és talaj.....	153
5.6. Természet- és tájvédelem.....	155
5.7. Zaj- és rezgésvédelem.....	156
5.8. Élővilág, táj és épített környezet.....	160
5.9. Környezet-egészségügy.....	161
5.10. Kerületszépítési akciók.....	163
5.11. Energiagazdálkodás.....	164
5.12. Környezetbiztonság.....	169
5.13. Ipar.....	170
5.14. Közlekedés.....	173
5.15. Környezetvédelmi irányítás az Önkormányzatnál.....	179

6. KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM (2015-2019) PONTJAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA, INTÉZKEDÉSI TERV.....	181
6.1. A Környezetvédelmi Program előrehaladásának nyomonkövetése, monitoring.....	196
7. ÖSSZEFOGLALÁS.....	197

1. BEVEZETÉS

A kerületi lakosok életminőségének és jólétének javítása hosszú távon csak akkor biztosítható, ha a fejlődés a környezetvédelem szempontjainak figyelembevételével valósul meg. A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 46. § (1) bekezdés e) pontja szerint a környezet védelme érdekében a települési önkormányzat (Budapesten a kerületi önkormányzat is) illetékességi területén elemzi, értékeli a környezet állapotát.

Kőbánya környezetpolitikai céljainak és intézkedéseinek átfogó keretét a 2003. év óta készülő Kerületi Környezetvédelmi Programok jelentik.

A Kvt.-ben foglaltak alapján a Környezetvédelmi Program az emberi egészség védelme, valamint a természeti erőforrások és értékek megőrzése és fenntartható használata érdekében a környezettel, annak védelmével, illetve a környezetet veszélyeztető tényezőkkel kapcsolatos átfogó környezetvédelmi terv.

A Program feladata, hogy a kerület adottságait, a társadalom hosszú távú érdekeit és jövőbeni fejlődési céljait, valamint a kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza a kerület környezeti céljait és az elérésükhöz szükséges eszközöket.

A Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) e feladatának teljesítése érdekében készítette el ezt a dokumentumot, amelyben a 2009-2014-es évek vizsgálatával igyekezett a környezeti elemekre vonatkozó, tényeken alapuló adatok összegyűjtésével, hosszabb távon nyomon követhető tendenciák felvázolásával megállapításokat tenni, valamint a 2015-2019-es évekre vonatkozó programpontokat kidolgozni.

Jelen dokumentumban a környezetvédelmi programalkotás a Kvt. 48/E. § (1) bekezdése alapján kötelező, és a (2) bekezdés ajánlásainak megfelelően figyelembe vett szakterületek szerint foglaljuk össze a legfontosabb jellemzőket. Felépítését illetően jelen dokumentáció – az előzményként is említhető – Hangmérnök Tervező és Szolgáltató Kft. (1112 Budapest, Igmándi u. 17.) által készített „Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Környezetvédelmi Programja 2009-2014 évekre” című dokumentum pilléreire nyugszik.

A programalkotás figyelembe vette a tervezett IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program (2015-2019) című dokumentumban megfogalmazott, a kerület szempontjából fontos célkitűzéseket és intézkedéseket, továbbá a Fővárosi Környezetvédelmi Programban, a Közép-Magyarországi Régió Területi Hulladékgazdálkodási Tervében, és a Fővárosi Hulladékgazdálkodási Programban foglaltakat.

1.1. Kőbánya múltja és jelene

Budapest X. kerülete egészen a múlt század végéig önálló település volt és az 1950-es évekig a főváros peremkerületének számított. Ez a kép mára jelentősen megváltozott, hiszen a város földrajzi középpontja jelenleg Kőbányán található.

1. táblázat

Kerület	Terület (km ²)	Népesség (2009. január 1.)	Létrehozásának dátuma
Budapest I. kerülete	3,41	24 728	1873. november 17.
Budapest II. kerülete	36,34	88 729	1873. november 17.
Budapest III. kerülete	39,70	123 723	1873. november 17.
Budapest IV. kerülete	18,82	98 374	1950. január 1.
Budapest V. kerülete	2,59	27 283	1873. november 17.
Budapest VI. kerülete	2,38	42 120	1873. november 17.
Budapest VII. kerülete	2,09	62 530	1873. november 17.
Budapest VIII. kerülete	6,85	82 222	1873. november 17.
Budapest IX. kerülete	12,53	61 576	1873. november 17.
Budapest X. kerülete	32,49	79 270	1873. november 17.
Budapest XI. kerülete	33,47	139 049	1934. március 1.
Budapest XII. kerülete	26,68	56 544	1940. július 1.
Budapest XIII. kerülete	13,44	113 531	1938. június 15.
Budapest XIV. kerülete	18,13	120 148	1935. június 15.
Budapest XV. kerülete	26,94	80 218	1950. január 1.
Budapest XVI. kerülete	33,51	68 484	1950. január 1.
Budapest XVII. kerülete	54,82	78 250	1950. január 1.
Budapest XVIII. kerülete	38,60	93 225	1950. január 1.
Budapest XIX. kerülete	9,38	61 610	1950. január 1.
Budapest XX. kerülete	12,18	63 371	1950. január 1.
Budapest XXI. kerülete	25,75	76 339	1950. január 1.
Budapest XXII. kerülete	34,25	50 499	1950. január 1.
Budapest XXIII. kerülete	40,77	20 387	1994. december 11.
Összesen	525,13	1 712 210	-

(A táblázatban szerepeltetett adatok forrása: www.budapest.hu)

A kerület történetét a legutóbbi időkig jelentősen meghatározó Kewer (Kőér) hegy első említése IV. Béla egy adomány leveléből maradt ránk. A "hegy" 147 m-es magasságával valóban kimagasodik a Pesti-síkságból s nevéből következtetve valószínűsíthető, hogy már a XIII. században ismerték kőbányáit. Az itt található úgynevezett „szarmata” mészkő a földtörténeti középkorban keletkezett, amikor a Kárpát-medence nagy részét tenger borította. Ez a terület valószínűleg egy tengeröböl lehetett, ahol a mészvázás csigák maradványai, majd az újkorban agyag nagy mennyiségben rakódott le.

A Pest városától távol eső bányákban már a XVII. századtól intenzív kitermelés folyt, amit a gyarapodó város építőanyag igénye csak növelt az évszázadok során. Írásos emlékekkel rendelkezünk arról, hogy az 1600-as években a kecskeméti református templom falának javításához – a budai pasa engedélyével – innen szállították a követ. A jól fűrészelhető, faragható mészkőből emelték többek között a Magyar Tudományos Akadémia palotáját, az Egyetemi Könyvtárat és a Lánchíd pilléereinek felső részét. A kezdetleges módszerekkel végzett kitermelés a múlt század végére már olyan veszélyessé vált, hogy 1890-ben rendeletben tiltották meg a további munkát.

A hegybe vájt üregek és pincék azonban megmaradtak és alapul szolgáltak az idetelepülő borászat és a sörfőzés számára. A hatalmas pincerendszer a mai Kőrösi Csoma Sándor út és Kápolna utca találkozásánál kezdődik. Több tucat bejárata van, és teljes hossza eléri a 30 km-t.

A bányászaton kívül a szőlőtermesztés is virágzott a környéken. A pestiek, mint kellemes kirándulóhelyet és helyi borvidéket tartották számon a régi Kőbányát. Két szőlőhegy volt a

környéken, az Ó-hegy és az Új-hegy, mindkettő helyét ma utcanevek őrzik. Az egykori virágzó szőlőkultúrák emlékéül szolgál az 1844-ben épült Csősztorony a Harmat utca 41. szám alatt, amely országos védettségű műemlék. Felállítását annak köszönhetjük, hogy a XIX. század első felében gyakran tolvajok károsították a kőbányai szőlőket, s Pest város Magisztrátusa 1843-ban pályázatot írt ki egy csősztorony és egy hozzá tartozó

"főcsőszi" épület megtervezésére és felépítésére. A következő évben Zofahl Lőrinc vázlatai alapján Brein Ferenc építőmester hozzá is fogott a kivitelezéshez. A romantikus stílusú, szabadon álló lépcsős építmény magában foglalja az őrházat is. A Csősztorony épülete bekerült Kőbánya címerébe is.

Kőbánya elfelejtett nevezetességei közé tartozik a sertéskereskedelem. Amikor a XVIII. században Pesten megtiltották a sertések tartását, a sertéskereskedők nagy része a mai kőbányai vasútvonal mentén vásárolt telkeket a hizlaldák számára. A legnagyobb telepek emlékét őrzi pl. a Mázsa tér, a Mázsa utca és a Hizláló tér közetrületi elnevezés is. A hizlaldák mellett szállodák is épültek az idelátogató kereskedők számára. A sertéstenyésztésnek végül az 1895-ös sertésvész vetett véget.

Kevesen tudják, hogy kerületünk területén épült meg az ország első lóvontatású vasútja is. Valójában egy újszerű megoldásról, ún. "lebegővasútról" volt szó. Ennek lényege, hogy a kerekek nem a talajon, hanem a föld felett, gerendákon elhelyezett síneken futottak. A vasút a kőbányák és Pest városának összeköttetését biztosította, valamint a tervezett Pest-Debrecen vasútvonal kísérleti "példányának" szánták. Az ötlet nem vált be, mert gyakoriak voltak a meghibásodások és a szerkezet életveszélyes volt, ezért egy évvel az 1827-es avató ünnepség után le is bontották a vasutat.

A XIX. század legelején alakult az első téglagyár a Drasche, ezt vette át 1868-ban a „Kőszénbánya s Téglagyár Társulat Pesten”. A híres kőbányai sörgyárak alapjait az 1850-es években rakták le, ekkor kezdte meg működését a Perlmutter, a Barber és a Klusemann-féle serfőző. A Perlmutterből lett a későbbi Dreher gyár, a másiból pedig az Első Magyar Részvény Serfőző.

1906-ban alapított Richter Gedeon híres gyógyszerész gyárat a Gyömrői úton, amely 40 év után ma ismét viselheti nevét. Néhány hónap alatt felépítették az Egis Gyógyszergyár épületeit a Keresztúri úton, ahol a termelés 1914. első hónapjaiban megindult. A magyarországi gyógyszergyártás méltán ismert és elismert világszerte, számos bravúros műszaki megoldással, kémiai eljárással és egyéb újításokkal írta be magát az iparág egyetemes történetébe.

A kerület fejlődésének fontos eleme, hogy befejeződött az egykor bányászott területek feltöltése az Akna utca és a Gergely utca mentén. A Harmat utca, Sibrik Miklós út és Noszlopy utca közötti terület 35 hektáros, a Jászberényi út, Kozma utca, Újhegyi utca, Sírkert utca, Maglódi út és Gránátos utca közötti terület pedig 50 hektáros. A lakások számának növekedésével egyre több ipari terület válik parkos, fás zöldövezetté.

A Népliget a Margitsziget után a főváros legnagyobb közparkja a X. kerületben, a VIII. és a IX. kerület határán. A kőbányai futóhomok megkötésére 1855-ben akácfaakkal kezdték beültetni a poros területet. 1868-ban született meg a terv egy park létrehozására az Üllői út mellett. Utakat alakítottak ki, fákat ültettek, kijelölték a nép szórakoztatására szolgáló területeket. 1870-ben

platánfákat, hársakat, amerikai kőriseket, juharfákat ültettek, és ezzel létrejött a park a ma is látható sajátos hangulata. A Mutatványosok tere volt a Népliget egyik legnépszerűbb része, itt gyorsan megszülettek a színesre festett, lampionos díszített szórakozóhelyek, volt mozi, vendéglők, dodzsem, cirkusz, céllövölde, barlangvasút, kör- és hajóhinta.

(forrás: www.epiteszforum.hu)

Itt állt a Kemény Bábszínház; itt volt Közép-Európa legnagyobb és leghosszabb hullámvasútja is, „A Kárpátoktól az Adriáig” szlogenel. A Népligetet a tehetősebb polgárok Városligetével szemben annak idején inkább a munkásosztály foglalta el. 112 hektáron terül el, fás, virágos, pázsitos pihenőhely belső sétányokkal, szobrokkal és emlékművekkel.

A Tanácsköztársaság idején a parkban játszótereket alakítottak ki. Az 1930-as évektől egészen az 1980-as évekig rendeztek a Népligetben autó- és motorversenyeket. 1930-1935 között a Népligetet újraformálták. A parképítés mellett a MÁVAG 3 kilométeres próbapályát épített ide, amelyen a frissen készült mozdonyait, járműveit próbálta ki.

A Népliget 1942-ben érte el mai méretét. A II. világháborút követő államosítások idején a mutatványos bódékat egyik napról a másikra megsemmisítették. A Mutatványos tér, az óriáskerék és a hullámvasút helyét ma mindössze emléktábla jelzi.

A Népliget egyik része a Centenárium park, amelyet a három városrész, Pest, Buda és Óbuda egyesítésének 100 éves évfordulóján, 1973-ban hoztak létre. A Népligetben van a Planetárium is, amelynek 23 méter átmérőjű kupolájában csillagászati előadásokat, és pop- vagy klasszikus zenével kísért lézerbemutatókat is tartanak.

Kőbánya talán legismertebb műemléke a Szent László római katolikus plébánia-templom, amely a városközpontban, a Szent László téren található.

Az 1990. évi társadalmi változásokat követően Kőbánya élete és arculata jelentős változáson ment keresztül. A gyárak, üzemek többsége megszűnt működni, soknak ma már nyomát sem látni. Kőbánya ipari jellege megszűnt, az egykori gyárkerületben napjainkra túlsúlyba kerültek a lakónegyedek. Számos lakópark nőtt ki a földből, amelyek az előre látható népességfogyást mérsékeltek. Ezzel együtt a kerület sokkal élhetőbbé, emberközelibbé is vált.

Az „ős-kőbányaiak” ugyanúgy, mint újonnan ide települők természetes igénye, hogy környezetük minél lakhatóbb, minél szebb legyen. Önkormányzatunk hosszú évek óta arra törekszik, hogy ezeknek az igényeknek eleget tegyen, a fővárosi kerületek közül magasan kiemelkedve ügyködik a kerület képének szépítésén, megváltoztatásán. Ha valaki ismerte a régi, 25-30 évvel ezelőtti Kőbányát, és meglátja a mai városrészt, jogosan csodálkozhat a változáson.

2. A KÖRNYEZETI ÁLLAPOT AKTUALIZÁLÁSA

A városrész dinamikus fejlődése, az ipari szerkezet átalakulása és az új lakóterületek kialakítása, illetve egyéb fejlesztések, továbbá az intézkedési tervekben megjelenített célok megvalósítása szükségessé teszik a környezeti állapotfelmérés aktualizálását.

E fejezet tehát a korábbi Környezetvédelmi Program által rögzített környezeti állapotleírás áttekintésére terjed ki, így a kerületi szabályozási tervekben történt változásokra, a jogszabályi környezet bemutatására, a 2009. év óta született környezetvédelmi vonatkozású önkormányzati rendeletekre, főbb testületi döntésekre, valamint a kerületben lezajlott gazdasági és infrastrukturális fejlesztésekre, változások számbavételére és a beérkezett lakossági panaszok tartalmára.

A kerület fejlesztése és környezetének védelme érdekében évről-évre elért sikerek még nagyobb lendületet adtak ahhoz, ami az Önkormányzat céljai között mindig is kiemelt szerepet kapott, a kultúralt és vonzó városkép kialakítása, a kerületben élők összefogásának ösztönzése, az életminőség javítása, a környezettudatos gondolkodás és szemlélet erősítése.

2.1. Környezetvédelmi szervezet az Önkormányzatnál

2011. április 1-jétől szervezeti átalakulás következett be az Önkormányzatnál, az egykori Építésügyi és Környezetvédelmi Főosztály önálló szervezeti egysége megszűnt. A fenti határnapot követően a környezetvédelmi feladatokat a Hatósági Iroda Építés-, Környezet- és Közlekedéshatósági Csoport (a továbbiakban: Csoport) munkatársai látják el.

A Csoport munkáján kívül a kerület környezetminőségét javító, illetve arra irányuló tevékenységeket a Polgármesteri Hivatal más szervezeti egységei is végeznek, kiemelve a Városüzemeltetési Csoportot. Az egyes szervezeti egységek között a kölcsönös együttműködés megvalósul, egymást tájékoztatják tevékenységükről és eredményeiről.

2.2. Környezeti információk, környezetvédelmi gyakorlat a Polgármesteri Hivatalban

A belső kommunikációt illetően a kerület környezetminőségét javító tevékenységeket a Polgármesteri Hivatal különböző szervezeti egységei egymástól függetlenül is végeznek. Az információáramlás és feldolgozás az alapvető működési feladatok vonatkozásában megfelelő. A Polgármesteri Hivatalban a környezeti információk számos úton (pl. levél, e-mail) áramolhatnak az egyes belső szervezeti egységek között.

A külső kommunikációt illetően a Polgármesteri Hivatal a saját honlapján (www.kobanya.hu), a „Kőbányai Hírek” című újságban, az ATV csatornája segítségével, valamint plakátok, szóróanyagok útján rendszeresen tájékoztatja a lakosságot az aktuális feladatokról (lomtalanítás, parlagfüirtés stb.), kerületi akciókról és hírekről. A honlapon az érdekelt felek, kiemelten a lakosság, tematikus tájékoztatók közreadásával tájékoztatást kapnak az Önkormányzat környezetvédelmi terveiről, programjairól, intézkedéseiről.

Az elmúlt időszakban a környezetvédelmi témájú lakossági bejelentések leggyakrabban a zaj, az állattartás, a szelektív hulladékgyűjtő szigetek szennyezett környezete, a rendezetlen magáningatlanok és az illegális hulladék-lerakások, valamint növényvédelmi feladatok elmaradása (pl. gallyazások) miatt érkeztek. A lakossági panaszok száma az elmúlt évekhez képest közel azonosnak mondható. A panaszok, észrevételek kezelése továbbra is a jogszabályok biztosította keretek között történik. A panaszosok beadványt nyújthatnak be írásban (fax, levél, online), valamint személyesen szóban, amelyet az ügyintézők jegyzőkönyvben rögzítenek. Évente egy alkalommal, az őszi időszakban a Képviselő-testület közmeghallgatást tart, amely során a lakosság által felvetett panaszok szintén kivizsgálásra és lehetőség szerint orvoslásra kerülnek.

Kiemelendő, hogy az Országgyűlés, elkötelezetten az állami szervek működésébe vetett közbizalom növelése iránt, elismerve a panasz és a közérdekű bejelentés jelentőségét az állam működésének jobbá tételében, tekintettel Magyarország korrupció elleni fellépéssel összefüggésben vállalt nemzetközi kötelezettségeire és a nemzetközi szervezetek által megfogalmazott ajánlásokra, elismerve a közösségi érdekek érvényesülése érdekében a közérdekű bejelentők által vállalt erőfeszítéseket, valamint biztosítva a közérdekű bejelentők minél teljesebb védelme érdekében szükséges intézkedéseket, megalkotta a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvényt. A törvény 1. § (4) bekezdése értelmében panasszal és közérdekű bejelentéssel bárki fordulhat a panasszal vagy a közérdekű bejelentéssel összefüggő tárgykörben eljárásra jogosult szervhez.

2.3. Jogszabályok, szabályozási és rendezési tervek, keretövezet átsorolások

2.3.1. Jogszabályi környezet

A kerületi program intézkedési tervének, illetve az önkormányzati gyakorlatot befolyásoló jogszabályok ismerete elengedhetetlen a felülvizsgálathoz és a további célok megfogalmazásához. A kerületi környezetvédelmi munkát szabályozó, valamint figyelembeveendő környezetvédelmi tárgyú jogszabályokat, valamint a kerületi környezetvédelem szempontjából jelentősebb előírásokat az alábbi táblázat tartalmazza.

2. táblázat

Általános környezetvédelem	
A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény	A törvény célja az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítása, a környezet egészének, valamint elemeinek és folyamatainak magas szintű, összehangolt védelme, a fenntartható fejlődés biztosítása. E törvény IV. fejezete írja elő a helyi önkormányzatok környezetvédelmi feladatait.
A környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII. 17.) Korm.rendelet	E rendelet határozza meg az egyes államigazgatási szervek környezetvédelmi, természetvédelmi és vízvédelmi hatósági feladatait, így pl. e rendelet tartalmazza a jegyző hulladékgazdálkodási hatósági hatáskörét.
A Kőbányai Önkormányzat Környezetvédelmi Alapjáról szóló 46/2004. (IX. 17.) önkormányzati rendelet	Az Alap létrehozásának célja, hogy hatékonyan segítse a Kőbányai Önkormányzat környezetvédelmi feladatainak ellátását <ul style="list-style-type: none"> - a környezetvédelmi intézkedések végrehajtását, - a környezeti károk mérséklését, - a környezeti ártalmak megelőzését, - zöldterületek gazdálkodását, - természeti értékek megóvását.

Levegővédelem	
A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm.rendelet	E rendelet a 2013. január 1. napján hatályba lépett 174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet módosításával a levegővédelmi eljárásokat a környezetvédelmi felügyelőségek, valamint fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala között osztotta meg. A rendelet alapján levegőtisztaság-védelmi eljárások lefolytatására a fenti határnapot követően a jegyzőnek nincs hatásköre.
Budapest Főváros szmogriadótervéről szóló 69/2008. (XII. 10.) Főv. Kgy. rendelet	A rendelet határozza meg a környezetveszélyeztetést okozó légszennyezettség kialakulása esetén az emberi élet és egészség megóvása érdekében a szükséges intézkedéseket, valamint azok elrendelésének és végrehajtásának szabályait. A szmogriadót, annak fokozatát és az adott fokozathoz meghatározott intézkedéseket a főpolgármester rendeli el és szünteti meg. A rendelet 2011. december 1-jétől tiltja a főváros területén az avar és kerti hulladékok elégetését, amely tilalom betartását a kerületi önkormányzat jegyzője jogosult ellenőrizni.
A levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet	A rendelet hatálya a levegőterheltségi szintre és az arra vonatkozó határértékekre, valamint a helyhez kötött légszennyező pontforrásokra, azok üzemeltetőire és a pontforrások kibocsátására terjed ki.
Zaj- és rezgésvédelem	
A környezeti zaj és rezgésvédelem szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm.rendelet	A rendelet 1. számú mellékletében meghatározott tevékenységek esetében a zaj- és rezgésvédelmi ügyekben, valamint a védendő épületek védendő helyiségeinek belső terére előírt zaj- és rezgésvédelmi követelmények teljesítésére vonatkozó ügyekben, továbbá valamennyi az adott épületen belüli, illetve az adott épületen kívüli rezgésforrás okozta rezgésterhelés esetén az elsőfokú hatósági jogkört a jegyző gyakorolja.

<p>A zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról szóló 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet</p>	<p>A rendelet a zajforrásokra vonatkozó zajkibocsátási határértékek megállapítását, a zajforrás hatásterületét és a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módját határozza meg.</p>
<p>A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (X. 29.) Korm. rendelet</p>	<p>A rendelet tartalmazza az üzemi- és szabadidős létesítményektől, az építési kivitelezési tevékenységtől és a közlekedéstől származó zajterhelési határértékeket a zajtól védendő területeken. Továbbá tartalmazza még az emberre ható rezgés vizsgálati küszöbértékeit és terhelési határértékeit az épületekben.</p>
<p>A repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének szabályairól szóló 176/1997. (X. 11.) Korm.rendelet</p>	<p>A rendelet hatálya kiterjed minden olyan repülőterre, amelyet motoros repülőgépek és helikopterek rendszeresen használnak. E rendelet alkalmazásában kerül kijelölésre a kerületet is érintő, a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér környezetében a zajgátló védőövezet. A rendelet öt különböző övezetet különböztet meg és külön-külön meghatározza az övezetekben végrehajtandó intézkedéseket.</p>
<p>A környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló 280/2004. (X. 20.) Korm.rendelet</p>	<p>Munkánk szempontjából a rendelet két fontos témakörre terjed ki, mégpedig a stratégiai zajterképek készítésére és az adataik alapján kidolgozott intézkedési tervre, valamint a zajbizottság létrehozására, feladataira és jogkörére.</p>
<p>A környezeti zajvédelem helyi szabályairól szóló 65/2008. (XII. 20.) Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzati rendelet</p>	<p>A rendelet célja a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm.rendelet hatálya alá nem tartozó közterületi rendezvényeken használt zajforrásokra, valamint a műsor- és zeneszolgáltatás alkalmazására és magánszemélyek háztartási igényeit kielégítő zaj- és rezgésforrások működtetésére vonatkozó helyi zajvédelmi szabályok megalkotása, Kőbánya közigazgatási területén a társas együttélés követelményeinek figyelembe vételével az emberi környezet és az emberi egészség megóvása érdekében.</p>

Hulladékgazdálkodás	
A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény	A törvény hatálya kiterjed szinte minden hulladékra, a hulladékképződés megelőzését szolgáló tevékenységekre, a hulladékgazdálkodásra és a hulladékgazdálkodási létesítményekre. E rendeletet kell alkalmazni pl. a közterületeken és magán-ingatlanokon elhagyott hulladékok tárgyában indult eljárásokban.
A hulladékjegyzékről szóló 72/2013. (VIII. 27.) VM rendelet	E rendelet határozza meg a hulladékok fő- és alcsoportjának megnevezéseit és az egyes hulladéktípusokat, valamint megjelöli a veszélyes és nem veszélyes hulladékokat.
A hulladékgazdálkodási bírság mértékéről, valamint kiszabásának és megállapításának módjáról szóló 271/2001. (XII. 21.) Korm.rendelet	E rendelet előírásainak figyelembe vételével, illetve szorzóinak használatával határozható meg a hulladékgazdálkodási bírság mértéke. A jogsértő magatartás esetén e rendelet alapján szabható ki bírság a fentiekben már említett, hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény alapján indított hatósági eljárásokban.
A főváros köztisztaságáról szóló 48/1994. (VIII. 1.) Főv. Kgy. rendelet	A rendelet hatálya a főváros közigazgatási területére terjed ki. E rendelet írja elő pl. az ingatlanok tulajdonosainak, kezelőinek, használóinak kötelezettségét, miszerint gondoskodni kell az ingatlan – beleértve az ingatlan nyilvántartásban közterületként nyilvántartott belterületi földrészletet is – és az ingatlan előtti járda, továbbá a járda és a kocs út közötti kiépített vagy kiépítetlen terület gondozásáról, tisztán tartásáról, szemét- és gyommentesítéséről, hóeltakarításáról és síkosság mentesítéséről.
Vízgazdálkodás	
A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény	A törvény hatálya kiterjed a felszín alatti és a felszíni vizekre, a felszín alatti vizek természetes víztartó képződményeire, illetőleg a felszíni vizek medrére és partjára, valamint arra a tevékenységre és létesítményre, amely a vizek lefolyási és áramlási viszonyait, mennyiségét, minőségét, medrét, partját vagy a felszín alatti vizek víztartó képződményeit befolyásolja vagy megváltoztathatja. Továbbá kiterjed a vizek hasznosítására, hasznosíthatóságának megőrzésére és a vízkészletekkel való gazdálkodásra, és a vizek megismeréséhez, állapotának feltárásához szükséges mérésre, adatok gyűjtésére, feldolgozására, szolgáltatására és

	felhasználására, valamint a vizek állapotának értékelésére, kutatására és a vízkárok elleni védelemre és védekezésre.
A vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm.rendelet	A rendelet meghatározza a vízgazdálkodással összefüggő vízügyi hatósági hatásköröket és a hatósági jogköröket. E rendelet értelmében a helyi vízgazdálkodási hatósági jogkört első fokon a települési önkormányzat jegyzője gyakorolja, így hatósági engedélyre van szükség az 500 m ³ /év mennyiséget nem meghaladó és kizárólag házi, kommunális szennyvíz elszikkasztását szolgáló létesítmény megépítéséhez, használatbavételéhez, átalakításához és megszüntetéséhez, valamint olyan kút létesítéséhez, használatbavételéhez és megszüntetéséhez, amely a létesítő házi vízigények 500 m ³ /év mennyiségig terjedő kielégítését szolgálja kizárólag a talajvíz felhasználásával.
A vízjogi engedélyezési eljárásról és mellékleteiről szóló 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelet	A rendelet az elvi vízjogi engedélyhez, a vízjogi engedélyhez és a jegyző engedélyéhez kötött kutak létesítéséhez szükséges kérelmek, mellékletek és tervek tartalmát határozza meg.
Zöldfelület	
A közterületen lévő fás szárú növények pótlásáról szóló 37/2012. (X. 26.) önkormányzati rendelet	A rendelet szabályozza a közterületen lévő fás szárú növények pótlási kötelezettségeinek szabályait, azaz a természetbeni pótlást és az Önkormányzat Környezetvédelmi Alapjába történő pénzbeli megváltást, valamint a közterületi fák ápolásának előírásait.
A fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet	A rendelet hatálya a fákra, cserjékre terjed ki. E rendelet tiltja meg a fás szárú növények felületének jogellenes megsértését, csonkítását, továbbá részeinek közvetlen vagy közvetett károsítását. Továbbá azt is, hogy a használó köteles gondoskodni az ingatlanon lévő fás szárú növények fenntartásáról, az adott faj tulajdonságainak megfelelő szakszerű kezeléséről (így különösen víz- és tápanyag-utánpótlásról, metszésről, növény-egészségügyi beavatkozásról), valamint szükség szerinti pótlásáról.

Állattartás	
Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény	E törvény hatálya kiterjed a gazdasági haszon céljából tartott, igénybe vett állatokra, a kutatási-kísérleti célra szolgáló állatokra, a diagnosztikai vizsgálat és az oltóanyag-termelés céljából tartott állatokra, a génbankként kezelt állatokra, a géntechnológiával módosított gerinces állatokra, valamint a tudományos ismeretterjesztés és az oktatási demonstráció céljából tartott állatokra, a verseny- és sportcélra tartott állatokra, a pásztorebekre, az őrző-, védő-, mentő-, jelző-, vakvezető, rokkantsegítő és terápiás kutyákra, továbbá a vadászatra alkalmazott állatokra, a mutatóanyag vagy bemutatási célra szolgáló állatokra, a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, a nemzetbiztonsági szolgálatok és a közfeladatokat ellátó őrszolgálatok feladatainak ellátását szolgáló állatokra, a kedvtelésből tartott állatokra és a veszélyes állatokra, a háziállatok gazdátlan egyedeire (kóborállat), az állatkertekben, a vadaskertekben és a vadasparkokban élő (tenyésző) állatokra, továbbá a vadon élő fajok bármilyen célból fogva tartott egyedeire.
A kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról szóló 41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet	E rendelet alkalmazási köre a kedvtelésből tartott állatok tartására és forgalmazására terjed ki. A rendelet szabályozza pl. az ebek pórázon történő vezetését, az ebek transzponderrel történő megjelölését, valamint a veszélyes ebekre vonatkozó rendelkezéseket.
Az állatvédelmi bírságról szóló 244/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet	E rendelet határozza meg az állatvédelmi bírságok alapösszegét, valamint a jogsértés körülményeitől függő szorzókat.
Környezetszépítés	
Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének a Kőbánya környezetének szépítéséről szóló 4/2014. (II. 24.) önkormányzati rendelet	A rendelet 1. §-a szerint Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete a helyi környezet szépítésének terén nyújtott kiemelkedő teljesítmény elismerésére a) Kőbánya Építészeti Díja, b) Tiszta udvar, rendes ház, c) Tiszta, rendezett Kőbányáért, valamint d) Virágos Kőbányáért elismerést adományoz.

Fontos kiemelni, hogy az Önkormányzat környezetvédelmi tevékenységének szerves részét képezik a környezetvédelmi vonatkozású önkormányzati rendeletek. Az előző, 2009-2014. évi Környezetvédelmi Program hatályos időszakában a helyi rendeletek tekintetében jelentős változás ment végbe.

Számos önkormányzati rendelet hatályon kívül lett helyezve, illetve módosításra került, egyrészt a magasabb szintű jogszabályokkal való jogharmonizáció miatt, másrészt a rendeletek szakmai felülvizsgálatának eredményeként.

2.3.2. Új szabályozási és rendezési tervek, keretövezet átsorolások

A kerület környezetminőségét befolyásoló intézkedések alapja nemcsak a helyi környezetvédelmi tárgyú rendeletek, hanem egyaránt kiemelendők a helyi szabályozási- és rendezési tervekben foglalt követelmények is. Az elmúlt időszak kiemelkedő helyi szabályozási rendelete a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Kerületi Városrendezési és Építési Szabályzatáról szóló 22/2013. (V. 22.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: KVSZ).

A KVSZ tartalmaz olyan külön fejezeteket, valamint rendelkezéseket, amelyek kifejezetten környezetvédelmi szabályokat állapítanak meg, így külön kiemelendők az alábbiak.

„IV. Fejezet: A természeti környezet védelmével kapcsolatos előírások

17. § (1) A 2. mellékletben meghatározott vízfolyások külterületi és belterületi védőzónáján belül parkoló nem létesíthető. A belterületi védőzóna a patak tengelyvonalától mért 20-20 méteres sáv.

(2) Karsztos területen közterületi parkoló számára vízáteresztő burkolat nem alkalmazható.

(3) Üzemanyagtöltő állomás karsztos területen csak kettősfalú tartállyal, indikátoros kivitelben létesíthető.

(4) A tervezett térszín alatti beépítésnél gondoskodni kell a talajvíz elleni védelemről, a talajvíz áramlásának lehetősége műszaki eszközökkel biztosítandó a talaj vízháztartásának és a térszín alatti épületszerkezet károsodásának megelőzése céljából.

(5) Az M, MZ, K-HT, KV-EN, KV-TB, KL-VA, valamint a 2. mellékletben meghatározott hulladékkal feltöltött bányaterületen elhelyezkedő Z és E jelű keretövezetben bontás, tereprendezés vagy építés során a kitermelt talaj és a talajvíz minőségét meg kell vizsgálni.

18. § (1) A 2. mellékletben meghatározott alábányászott, illetve alápincézett területen az építési

engedélyezési dokumentáció részeként benyújtandó geotechnikai szakvéleménynek ki kell terjednie a pince- és üregvédelemre, pincefeltárássra, a talaj- és rétegvízviszonyokra, a talajvízmozgás veszélyére, továbbá az építési tevékenységgel összefüggő állapotváltozásokra, a feltétlenül együtt kezelendő terület lehatárolására és a vizsgálatok megállapításainak megfelelő műszaki megoldásokra.

(2) A 2. mellékletben meghatározott, valamint e rendelet hatálybalépését követően felmért és nyilvántartott alábányászott, illetve alapincézett területen az építési helyet korlátozó pinceszellőzők védőtávolságát és védelmét az alábbiak szerint kell biztosítani:

- a) az új épület pinceszellőzőtől mért távolsága legalább 10 méter,
- b) új pinceszellőző levegőtisztaság-védelmi szempontból védendő objektumtól, lakófunkciót is tartalmazó épülettől, beépítetlen építési telek határától, valamint közterület határától legalább 20 méter távolságban helyezhető el.
- c) ha a területen meglévő védendő objektum vagy lakás van, a pincehasznosítás újonnan csak olyan tevékenységgel lehetséges, amely az övezeti előírás alapján a felszíni létesítményben is végezhető lenne.

(3) A pincehasználat során tilos a

- a) környezeti hatásvizsgálat-köteles tevékenység,
- b) telepengedélyről és a teleplétesítésről szóló jogszabályban meghatározott ipari, szolgáltató tevékenység,
- c) vegyi, robbanó, tűzveszélyes és környezetszennyező termék vagy hulladék raktározása, valamint
- d) híradástechnikai termék, készülék gyártása, műszergyártás, nyersanyag visszanyerése hulladékból, üzemanyag-kereskedelem, nagykereskedelmi tevékenység.

(4) Feltöltött bányaterületen építmény elhelyezése előtt a tervezés során geotechnikai vizsgálatot kell végezni.

(5) Kommunális hulladék lerakására hasznosított, rekultivált területen közhasználat, illetve huzamos emberi tartózkodást feltételező rendeltetés csak műszeres mérések által igazolt, határérték alatti metán arányú depóniagáz jelenléte esetén létesíthető.

19. § (1) Zöldsávban telepítendő fasor esetén, ha a szabályozási szélesség ezt lehetővé teszi, legalább 1,5 méter széles, az útburkolattal párhuzamos zöldfelületet kell létesíteni az öntözés lehetőségének biztosításával.

(2) Új fasor csak útsorfa minőségű, előnevelt, magas törzsű, várostűrő fajokból telepíthető. Az új fasornak utcánként vagy utcaszakaszonként egységesnek, azaz egy időben telepítettnek, azonos korúnak, fejlettségűnek és fajtájúnak kell lennie. 1,5 méternél keskenyebb zöldsáv esetében cserje ültetendő a közlekedésbiztonsági szempontok figyelembevételével.

(3) A 2. mellékletben meghatározott ökológiailag érzékeny területen a telepítendő fás szárú

növényeket a 3. mellékletben meghatározott honos fajokból kell kiválasztani.

(4) Felszíni parkoló kialakítása esetén a parkolóállások közé minden megkezdett négy parkolóhely után egy darab, nagy lombkoronát növelő, környezettűrő, faiskolában előnevelt fát kell telepíteni.

(5) A szabályozási terven a telek „megtartandó növényállomány” jelöléssel ellátott részén épületet elhelyezni nem lehet, épületnek nem minősülő építmény legfeljebb a jelölt terület 15%-át foglalhatja el.

(6) A szabályozási terven a „közterület zöldfelületként fenntartandó része” jelöléssel ellátott területen játszókert vagy pihenőkert alakítható ki.

(7) A szabályozási terven a „telek zöldfelületként fenntartandó része” jelöléssel ellátott területen új építmény nem helyezhető el kivéve az L7 keretövezetet, ahol kerti gyalogút és játszókert is létesíthető.”

A mérnöki létesítményekre és a közművekre vonatkozó rendelkezések közül kiemelendők az alábbiak:

„33. § (1) A Rákos-patak közművek műtárgyaival csak vizuális takarásban (például híd, áteresztalatt) keresztezhető.

(2) A csapadékvíz-elvezetésre az alábbi előírások vonatkoznak:

- a) korlátozott mennyiséget befogadni képes közcsonatorna esetén a többlet vízmennyiséget telken belül vissza kell tartani,
- b) a 400 m²-t meghaladó alapterületű új épület esetében a tetőfelületekről lefolyó esővíz a telken belül, terepszint alatt vagy épületben létesített ciszternában gyűjtendő, ennek tárolókapacitása alkalmas kell, hogy legyen a kétéves gyakoriságú és 15 perces időtartamú csapadékhullásból származó vízmennyiség befogadására,
- c) a csapadékvíz az ingatlanról a közterületre csak csatornába kötve lehet kivezetni, a szomszédos telekre átvezetni tilos,
- d) a csapadékvíz szennyvízcsatornába nem vezethető,
- e) a telken belül elszikkasztani csak a tetőfelületekről elkülönítve gyűjtött csapadékvíz lehet, a hordalékkal szennyezett csapadékvíz a telken belül létesítendő hordalékfogón keresztül kell megtisztítani, majd ezt követően vezethető a közcsonatornába,
- f) az olajos szennyeződéseknek kitett burkolt közlekedési felületekről és a 400 m²-nél nagyobb parkolókból lefolyó csapadékvíz benzín- és olajfogón keresztül lehet a közcsonatornába, illetve árokba vezetni.”

Környezetvédelmi szempontból külön kiemelő még az alábbiak:

„ X. Fejezet Gazdasági területek

50. § (1) Lakóterület, lakófunkciót lehetővé tevő intézményterület vagy levegőtisztaság-védelmi szempontból érzékeny objektum telekhatárától számított 50 méteren belül gazdasági területen nem helyezhető el

- a) 30 férőhelyesnél nagyobb parkoló,
- b) nehézgépjármű-parkoló vagy munkagéptároló,
- c) nyitott rakodóudvar, valamint
- d) telepengedély-köteles tevékenység céljára szolgáló új építmény.

(2) Az (1) bekezdés szerinti területen nem végezhető

- a) hulladékkezelés, és -ártalmatlanítás, valamint
- b) szabadtéri raktározás.

(3) Az 5000 m²-nél nagyobb telkek esetében a telektömbön belüli telekhatárok mentén a zöldfelületeken legalább 10 méter széles sávban háromszintes növényállomány telepítendő.

(4) A kötelezően kialakítandó legkisebb zöldfelület minden 200 m²-e után legalább egy előnevelt, nagy lombkoronát növelő lombos fa ültetendő.”

A KVSZ megalkotása mellett az egyes területegységekre vonatkozó Szabályozási Tervek is módosultak a vizsgált 2009-2014. közötti években, amelyeket az alábbi táblázat mutat be részletesen.

3. táblázat

Önkormányzati rendelet száma	Önkormányzati rendelet címe
28/2009. (IX. 25.)	A Budapest X. kerület, Ceglédi út – Bihari u. – Balkán utca – Somfa köz – Zágrábi utca – Száva utca – Üllői út által határolt terület Kerületi Építési Szabályzatának és Szabályozási Tervének jóváhagyásáról szóló 32/2008. (VI. 20.) önkormányzati rendelet módosításáról
50/2009. (XII. 18.)	A Budapest X. kerület, Salgótarjáni út – Pongrác út – Csilla utca – Gyöngyike utca – által határolt terület Kerületi Építési Szabályzatának és Szabályozási Tervének jóváhagyásáról

14/2010. (V. 21.)	A Budapest X. kerület, Kada utca – Maglódi út – Bodza utca – Sörgyár utca által határolt terület Kerületi Építési Szabályzatának és Szabályozási Tervének jóváhagyásáról
14/2011. (III. 18.)	A Budapest X. kerület, Monori út – Szállás utca – Bihari út – Jegénye utca által határolt terület Kerületi Építési Szabályzatának és Szabályozási Tervének jóváhagyásáról
15/2011. (III. 18.)	A Budapest X. kerület, Gitár utca – Mádi utca – Téglavető utca – Harmat utca által határolt terület Kerületi Építési Szabályzatának és Szabályozási Tervének jóváhagyásáról szóló 7/2002. (III. 12.) önkormányzati rendelet hatályon kívül helyezéséről
23/2011. (VI. 20.)	Budapest X. kerület, Városszéli telep – Jászberényi út – 42541 hrsz-ú terület – Tündérfürt utca által határolt terület Kerületi Építési Szabályzatának és Szabályozási Tervének jóváhagyásáról szóló 10/2004. (IV. 22.) önkormányzati rendelet hatályon kívül helyezéséről
37/2011. (IX. 29.)	A Budapest X. kerület, Fehér út – Albertirsai köz – Albertirsai út – Korponai utca – Kolozsvári út – Jászberényi út – Maglódi út – Indóház utca – Jászberényi út – MÁV területek telekhatára – Keresztúri út – M4 autópálya tervezett bevezető szakasza által határolt terület Kerületi Építési Szabályzatának és Szabályozási Tervének jóváhagyásáról
36/2011. (IX. 29.)	A Budapest X. kerület, Pilisi utca – L4 övezet – belterületi határ – Nemes utca – Kabai utca – MÁV vasútvonal által határolt terület Kerületi Építési Szabályzatának és Szabályozási Tervének jóváhagyásáról
8/2012. (II. 27.)	A Budapest X. kerület, Maglódi út – Akna utca – Gránátos utca – Tárna utca – Algyógyi utca által határolt terület Kerületi Építési Szabályzatának és Szabályozási Tervének jóváhagyásáról szóló 48/2008. (X. 17.) önkormányzati rendelet módosításáról
14/2012. (III. 27.)	A Budapest X. kerület, Sibrik Miklós út – Gergely utca – Tavas utca – Bányató utca – Újhegyi út – Gyömrői út – Gyömrői út által határolt terület Kerületi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervéről
29/2012. (VI. 25.)	A Budapest X. kerület, Sibrik Miklós út – Mádi utca – Tavas utca – Sütöde utca – Újhegyi sétány – Gergely utca által határolt terület Kerületi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervéről

9/2013. (II. 25.)	A Budapest X. kerület, Kerepesi út – Gyakorló köz – Gyakorló utca – Fehér út – 39210/14 hrsz.-ú közterület – 39210/11 hrsz.-ú telek – 39210/55 hrsz.-ú telek – Gyakorló utca – Keresztúri út által határolt terület Kerületi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervéről
32/2013. (IX. 2.)	A Budapest X. kerület, Gyömrői út – Sibrik Miklós út – Vaspálya utca – Vasgyár utca által határolt terület Kerületi Építési Szabályzatának és Szabályozási Tervének jóváhagyásáról

2.4. Működési és telepengedélyek

A kerületben létesülő kereskedelmi, ipari és szolgáltató tevékenységek jelentősen befolyásolják a kerület életminőségét. Az elmúlt öt évben a működési és telepengedélyek kiadására irányuló eljárások az új jogszabályokat követően jelentősen megváltoztak, amelyeknek részletes értékelése az alábbi alfejezetekben kerülnek bemutatásra.

2.4.1. Működési engedély köteles és bejelentés-köteles kereskedelmi tevékenységek

A Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Polgármesteri Hivatal Hatósági Iroda Hatósági Csoportja (a továbbiakban: Hatósági Csoport) az eljárásaik során a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXVI. törvény, a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény, a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 210/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ker.R.), valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény előírásait veszik figyelembe.

A vizsgált időszakban, 2009. október 1. napján lépett hatályba a Ker.R., amely rendelet a kereskedelmi tevékenység bejelentésének és az üzletek működési engedélye kiadásának, a kereskedők és az üzletek nyilvántartásának, valamint a kereskedelmi tevékenység egyes kereskedési formákban való folytatásának részletes szabályait állapítja meg.

A jogszabály értelmében az engedélyköteles kereskedelmi tevékenység kivételével az, aki Magyarország területén kereskedelmi tevékenységet kíván folytatni köteles az erre irányuló szándékát a kereskedelmi hatóságnak bejelenteni. Amennyiben a bejelentés megfelel a jogszabályi előírásoknak a Hatósági Csoport a kereskedelmi tevékenységet nyilvántartásba

veszi. A nyilvántartásba vételt követően a bejelentés másolata megküldésre kerül a Ker.R.-ben meghatározott hatóságoknak, akik 30 napon belül hatósági ellenőrzést folytatnak le.

A Ker.R. 3. mellékletében meghatározott üzletköteles termékek (pl. tüzelőolaj, üzemanyag, propán-bután gáz, festékek, lakkok, oldószer, állatgyógyászati készítmények, fegyver, lőszer, növényvédőszer stb.) kizárólag működési engedéllyel rendelkező üzletben forgalmazhatók. Az eljárás során szakhatóságokat kell bevonni, és amennyiben azok hozzájárulást adnak és az üzlet megfelel a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, az engedély kiadható.

2.4.2. Telepengedély köteles és bejelentés-köteles ipari tevékenységek

2013. február 28-án hatályba lépett a telepengedély, illetve a telep létesítésének bejelentése alapján gyakorolható egyes termelő és egyes szolgáltató tevékenységekről, a telepengedélyezés rendjéről és a bejelentés szabályairól szóló 57/2013. (II. 27.) Korm.rendelet (a továbbiakban: Te.R.), amelynek 1. mellékletében meghatározott bejelentés-köteles tevékenységek, a tevékenység megkezdésére irányuló szándék bejelentését követően folytathatóak.

A telep nyilvántartásba vétele előtt a Hatósági Csoport megvizsgálja, hogy a helyi építési szabályzat szerint a tárgyi telepen az adott tevékenység végezhető-e. Amennyiben az övezeti besorolás szerint az adott tevékenység a telepen nem végezhető, a Hatósági Csoport az ipari tevékenység végzését megtiltja és a telepet bezáratja. Ha a bejelentés megfelel a jogszabályi előírásoknak a Hatósági Csoport a telepet nyilvántartásba veszi. A nyilvántartásba vételt követően a bejelentés másolata ebben az esetben is megküldésre kerül a Te.R.-ben meghatározott hatóságoknak, akik 30 napon belül a telepen ellenőrzést folytatnak le és annak eredményéről tájékoztatják a Hatósági Csoportot.

A Te.R. 2. mellékletében meghatározott telepengedély-köteles ipari tevékenységeket csak jogerős telepengedély birtokában lehet folytatni. A telepengedélyt a Hatósági csoport akkor adja ki, ha a szakhatósági hozzájárulások és az övezeti besorolás alapján a telep megfelel a vonatkozó jogszabályi előírásoknak.

2.4.3. Szálláshely-üzemeltetési engedély

A szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXVI. törvény, a szálláshely-szolgáltatási tevékenység folytatásának részletes feltételeiről és a szálláshely-üzemeltetési engedély kiadásának rendjéről szóló 239/2009. (X. 20.) Korm. Rendelet alapján a Hatósági Csoport folytatja le a szálláshely-üzemeltetési engedély iránti eljárást.

A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény értelmében szálláshely-szolgáltatás csak a kereskedelmi hatóság szálláshely-üzemeltetési engedélyével rendelkező szálláshelyen folytatható. A Hatósági Csoport a szálláshely-üzemeltetési engedélyt – az egyéb szálláshely engedélyezése kivételével – akkor adja ki, ha a szakhatósági hozzájárulások alapján a szálláshely megfelel a jogszabályi előírásoknak. Az engedély megadásával egyidejűleg a hatóság igazolást ad ki és a szálláshelyet nyilvántartásba veszi.

A fenti bejelentés- és engedélyköteles tevékenységeket az önkormányzati nyilvántartás 2014. május 15-i állapota szerint az alábbi táblázat foglalja össze.

4. táblázat

	Engedélyek száma	Bejelentések száma	Engedéllyel és bejelentéssel együttesen rendelkezők száma
Működési engedély köteles és bejelentés-köteles kereskedelmi tevékenységek	32	3160	139
Telepengedély köteles és bejelentés-köteles ipari tevékenységek	335	499	-
Szálláshely-üzemeltetési tevékenység	-	21	-

(táblázatban szereplő adatok forrása: www.kobanya.hu)

2.5. A gazdálkodó szervezetek környezetvédelmi tevékenysége

A 2014-2019. évekre vonatkozó Környezetvédelmi Program elkészítése során az eddig megvalósított feladatok részletes elemzésén túl az elkövetkezendő időszakra olyan célokat és feladatokat kell meghatározni, amelyek a kerület környezeti állapotának javítását, a meglévő értékek védelmét és fejlesztését segítik. Ehhez nagyban hozzájárul a kerület területén működő gazdálkodó szervezetek környezetvédelem területén tanúsított magatartása is.

Az információgyűjtés szempontjából a kerületi kiemelt cégektől részletes ismertetést kértünk az elmúlt öt évben (2009-2014) a környezetvédelem területén végzett tevékenységükről:

- milyen intézkedéseket tettek a levegőtisztaság-védelem, zaj- és rezgésvédelem, hulladékgazdálkodás, talaj- és talajvízvédelem területein, illetve a fenntartható fejlődés érdekében,
- mely környezetvédelmi témájú pályázaton vettek részt, és milyen eredménnyel,
- milyen feladatokat végeztek a környezeti nevelés (pl. a munkatársak körében) céljából.

Továbbá kértük, tájékoztassanak arról, hogy milyen környezetvédelemmel kapcsolatos feladatok megvalósítását tervezik, valamint tervezik-e környezetvédelmi tárgyú pályázat(-ok) benyújtását a jövőben.

Összesen 28 cég adta meg a kért információkat a megkeresett, alábbi 31 cég közül:

- ANY Nyrt. (1102 Budapest, Halom utca 5.),
- A.S.A. Magyarország Kft. (1108 Budapest, Kozma utca 5-7.)
- Avermann (1108 Budapest, Kozma utca 5-7.)
- Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet (1106 Budapest, Maglódi út 89-91.)
- Bábolna Környezetbiológiai Központ Kft. (1107 Budapest, Szállás utca 6.)
- Budapest Közlekedési Vállalat Trolibusz Telepe (1101 Budapest, Zách utca 8.)
- CARBOSINT Kft. (1103 Budapest, Gergely utca 43-51.)
- Ceva-Phylaxia Oltóanyagtermelő Zrt. (1107 Budapest, Szállás utca 5.)
- DANONE Tejtermékgyártó és Forgalmazó Kft. (1106 Budapest, Keresztúri út 210.)
- Dreher Sörgyárak Zrt. (1106 Budapest, Jászberényi út 7-11.)
- Duna Hulladékhasznosító Bt. (1106 Budapest, Jászberényi út 53.)
- ECE Projektmanagement Budapest Kft. (1106 Budapest, Örs vezér tere 25/A)
- EGIS Gyógyszergyár Nyrt. (1106 Budapest, Keresztúri út 30-38.)
- ERECO Kelet-Európai Hulladékfeldolgozó és Környezetvédelmi Zrt. (1106 Budapest, Gránátos utca 1-3.)

- Fe-Group Invest Zrt. (1108 Budapest, Sírkert utca 2-4.)
- FIORENTINI Hungary Kft. (1103 Budapest, Gergely utca 83.)
- Hungaropharma Gyógyszerkereskedelmi Zrt. (1106 Budapest, Bogáncsvirág utca 13-15.)
- Hungexpo Zrt. (1101 Budapest, Albertirsai út 10.)
- Jász-Gold Kft. (1106 Budapest, Gránátos utca 4.)
- Kőbányahő Kft. (1107 Budapest, Fertő utca 2.)
- LAMPART Trade Kft. (1103 Budapest, Cserkesz utca 46.)
- MÁV-Gépészet Zrt. (Északi Vasúti Járműjavítási Telephely)
- Metalloglobus Fémöntő Kft. (1108 Budapest, Sírkert utca 2-4.)
- NATURLAND Magyarország Kft. (1106 Budapest, Csillagvirág utca 6-8.)
- Orion Elektronikai Kft. (1106 Budapest, Jászberényi út 29.)
- RATH Hungária Kft. (1106 Budapest, Porcelán utca 1.)
- Richter Gedeon Nyrt. (1103 Budapest, Gyömrői út 19-21.)
- Robert Bosch (1103 Budapest, Gyömrői út 120.)
- TAURIL Gumigyártó és Kereskedelmi Kft. (1108 Budapest, Újhegyi út 25-31.)
- TEMIC Hungary Kft. (1106 Budapest, Napmátka utca 6.)
- XELLIA Gyógyszervegyészeti Kft. (1107 Budapest, Szállás utca 3.)

A válaszokból nyert legfontosabb információkat az alábbi táblázat foglalja össze.

5. táblázat

	Válaszó szervezet	Információ
1.	ANY Nyrt.	A vállalat kerületünkben két telephelyet (Halom utcában és Fátyolka utcában) üzemeltet. Mindkét telephelyen bejelentett pontforrással rendelkeznek. Klímaberendezéseikről nyilvántartást vezetnek. Zajvédelmi szempontból munkaegészségügyi méréseket végeznek, a nagyobb zajhatással működő berendezéseknél biztosítják a megfelelő védőeszközt. Az elmúlt években a veszélyes hulladékok mennyiségét közel 5 tonnával sikerült csökkenteniük. Folyamatosan igyekeznek a papírhulladékok mennyiségét mérsékelni és az energiafelhasználást csökkenteni (pl. nyomtatócserével, LED-es fényforrásokra történő cserével, számítógép parkban energiatakarékos készülékek cseréjével, fázisjavítók üzembehelyezésével stb). A Társaság 2013-

		ban harmadik alkalommal kapta meg a NyomdaviLág Év Zöld Nyomdája díj legmagasabb fokozatát.
2.	A.S.A. Magyarország Kft.	A cég 2008. óta végez tevékenységet a Kozma utcai telephelyen. A járatok optimalizációjának következtében csökken a tehergépjármű forgalom a telepen, ezzel csökkent a rezgés és zajártalom, valamint a levegőterhelés. Üzemanyag normarendszer bevezetésével javult a tehergépjármű-vezetők vezetési teljesítménye, ezzel a tehergépjárművek káros anyag kibocsátása csökkent. A telephelyen szelektív hulladékgyűjtési rendszer működik. Tevékenységükből fakadóan folyamatos a hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése.
3.	Bábolna Környezetbiológiai Központ	A telephelyen működő pontforrások kibocsátását rendszeresen végeztetik, amely eredmények alapján határértékek alatt maradnak. 2008-ban figyelőkutak létesítettek, amely segítségével féléves gyakorisággal végeztetik a mintavételt és vizsgálatot. Eddigi eredmények alapján nincs szennyezésre utaló jel. A szennyvizet önellenőrzési terv alapján ellenőrzik. A hulladékokat igyekeznek minimalizálni, az irodai papírt, a csomagolási papírt és műanyag fóliát szelektíven gyűjtik. A vállalat MSZ EN ISO 14001:2005 szabvány szerinti környezetközpontú irányítási rendszert működtet.
4.	Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet	Az intézményben légszennyező pontforrásnak a kazánok minősülnek, amelyeknek kibocsátását 2011-ben a Fővárosi Levegőtisztaság-védelmi Kft.-vel mérették meg. Az eredmények határérték túllépést nem mutattak. A hőmennyiség csökkenését eredményező beruházás keretében a nyílászárók többségét műanyag termo nyílászárókra cserélték. A hulladékokat szelektíven gyűjtik, ami kiterjed a csomagolási hulladékokra, irodai papírra, PET-palackra, infúziós üvegre, nyomtató tonerre, szárazelemre, fénycsőre és fertőzésveszélyes hulladékokra. A zsírfogókat rendszeresen tisztítatják. 2013-ban pályázatot nyújtottak be, amelynek eredményeként lehetőségük nyílik arra, hogy napenergia

		<p>hasznosításával környezetbarát módon biztosítsák a működéshez szükséges villamosenergia egy részét, csökkentve ezzel a fosszilis tüzelőanyagok felhasználását. A fejlesztés jelenleg folyamatban van. A 2014-2020 közötti időszak fejlesztési tervében szerepel még az intézményen belüli, modern, többszintes parkoló kialakítása is, ami tehermentesítené a közterületi parkolóhelyeket.</p>
5.	Budapest Közlekedési Vállalat	<p>A Kőbánya Autóbusz-Trolibusz Járműtelepen (Zách utca) a légszennyező pontforrás rendszeresen karbantartott, üzemeltetési engedély alapján működik. A veszélyes hulladékokat szelektíven gyűjtik, a talaj- és talajvízvédelem területén 2018. október 31-ig a talajvízfigyelő monitoring kútra vonatkozóan, 2019. december 31-ig két darab ipari kút üzemelésére érvényes vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkeznek. Az energiamegtakarítás érdekében 2011-2012-ben a telephely folyamatosan cserélte az öltözők és irodaházak nyílászáróit. 2014-ben tervezik a jármű- és alvázmosó szennyvízkezelő átalakítását és kapacitásbővítését. É-D Metró Járműtelepen (Kőér u. 2/B) a légszennyező pontforrások rendszeresen karbantartottak. A telephelyen 2 db talajfigyelő monitoring kút üzemel. Hosszú távú terveik között szerepel a járműtelep elavult fűtési rendszerének teljes felújítása, az épületek szigetelése és a nyílászárók cseréje. K-NY Metró Járműtelepen (Fehér út 1/C) zajvédelemmel kapcsolatos intézkedés 2009-ben történt. A zajos légkompresszor helyett újat telepítettek. A telephelyen a 2012-ben kiépített ISO 14001 szabvány szerinti környezetirányítási rendszer működik.</p>
6.	CARBOSINT Kft.	<p>Levegőtisztaság-védelmi területen 22 db bejelentett pontforrással rendelkeznek, de a technológiai fejlesztéseknek köszönhetően már nem üzemelnek. A telep zajkibocsátását akkreditált zajméréssel ellenőrzik. A telephelyen szelektív hulladékgyűjtést végeznek. Az elmúlt években a technológiában használt szerves</p>

		oldószereket fokozatosan lecserélték vízbázisú anyagokra, ezáltal jelentős mértékben csökkentették a hulladékokat.
7.	Ceva-Phylaxia Zrt.	2009-ben a bakteriológiai üzemüknek felépítették az új B3 jelű üzemcsarnokát, amellyel a termelés zárt rendszerű lett és kevesebb anyagmozgatást igényel. Az üzemhez felépített új szennyvíz-előkezelő gondoskodik valamennyi szennyvíz fertőtlenítéséről. A formaldehid kibocsátás teljesen megszűnt a vállalatnál. Két zajvédőfalat építettek a folyadékhűtők köré. A világítást energiatakarékos LED-es és fénycsőes megoldásokkal alakították át. Megszervezték a telephelyen a papír, a műanyagfólia, a PET palackok szelektív gyűjtését és hasznosítását. Jövőbeni környezetvédelmi terveik között szerepel két tojásszáritó berendezés telepítése, amellyel jelentősen lecsökkentenék a veszélyes hulladéktermelést. A vállalat minden évben megküldi az éves környezeti jelentéseit Önkormányzatunk részére.
8.	Continental Automotive Hungary Kft.	A vállalat ISO 14001-es szabvány szerint tanúsított Környezet Irányítási Rendszerrel rendelkezik, amelynek értelmében minden évben környezetvédelmi célokat és programokat tűznek ki a folyamatos fejlődés érdekében. A Continental német anyavállalattal rendelkezik, és minden évben ők küldik meg az adott évben kitűzött célokat. Minden új dolgozónak részt kell vennie a belépése napján a környezetvédelmi oktatáson, majd évente az éves ismétlődő oktatáson. Idén tervezik, hogy a dolgozók körében környezetvédelmi tudatosságfejlesztő előadás sorozatot fognak megszervezni és megtartani.
9.	DANONE Tejtermékgyártó és Forgalmazó Kft.	A vállalat elhatározta, hogy a Danone termékek hazai gyártásához kapcsolódó szén-dioxid lábnyomát csökkenti a gyártási tevékenység minden szakaszára vonatkozóan. Az öt évet felölelő program eredményesen zárult, a kitűzött 30 %-os célt a Danone csoport az elvártnál jobban teljesítette (az eredmény 35,2%). A vállalat 2013. évi fő környezetvédelmi programja a vízfelhasználás csökkentése volt, amellyel csatlakozott a „2013 Vízi

		<p>Együttműködés Nemzetközi Évéhez”. A program célkitűzése volt, hogy a 2012. évben felhasznált víz mennyiséghez viszonyítva 4%-kal csökkentsék a vízfelhasználást. A telephelyen 5 pontforrás üzemel. A hűtőgépházi rendszerben a régi kompresszorokat újra cserélték, csökkentették az ammónia töltet mennyiségét, a rendszer teljes egészében automatizálásra került. 2011. decemberében környezeti üzemi zajvizsgálatot végeztek, amelynek eredménye határérték alatt volt. A Danone Kft. vízellátását 90%-ban két darab mélyfúrású kút, 10%-ban a városi hálózatról érkező víz biztosítja. A vízmintavételeket havonta megküldik az ÁNTSZ részére. 2009-ben szennyvízelőkezelő műtárgyat építettek. A vállalaton belül minden területen kialakították a szelektív gyűjtést. 2004 óta érvényes ISO 14001 Környezetközpontú Irányítási Rendszer tanúsítvánnyal rendelkeznek. A Danone Csoport saját belső értékelési rendszert dolgozott ki, és bevezette az un. „Green” audit rendszert, amelynek célja a környezeti kockázatok meghatározása, értékelése és csökkentése.</p>
10.	DREHER Sörgyárak Zrt.	<p>A vállalat egységes környezethasználati engedéllyel rendelkezik. 2007-től a légszennyezést évente méri, a biogáz kazán pontforrásának mérésére ötévente kerül sor. A kibocsátott szennyvíz esetében a Felügyelőség és az FCSM által jóváhagyott önellenőrzési terv szerint havonta egyszer mintát vesznek, amelyet akkreditált laboratóriummal megvizsgáltatnak. A csomagolási hulladékot szelektíven gyűjtik és nyersanyagként értékesítik. A kovaföldiszapot 2008-tól talajjavítás céljára hasznosítják. Az egyre növekvő mennyiségű alumínium visszagyűjtése érdekében a három nagy sörgyár közösen, szuper- és hipermarketekkel együttműködve kialakított egy aludoboz visszagyűjtési rendszert, amelynek infrastruktúráját és finanszírozását biztosítják. A vállalat az energiafelhasználást heti gyakorisággal, termelő egységek és kulcs berendezések szintjén nyomon követik.</p>

		Az elmúlt években megvalósított energiatakarékosságot célzó beruházásoknak és takarékos üzemeltetés fenntartásának köszönhetően a fajlagos földgáz- és vízfelhasználás csökkent. A vállalat ISO 14001 szabvány szerint működik. Az intraneten környezetvédelmi jogszabálylistát működtetnek, amelyet havonta frissítenek.
11.	Duna Hulladékhasznosító Bt.	Zajvédelmi szempontból a telep tevékenysége során alkalmazott gépek (targonca, homlokrakodó, zárt térben üzemelő bálázógép stb.) a határértékeket nem lépik túl. A hulladékgazdálkodás területén csökkentési célokat tűzött ki a cég. A veszélyes hulladékok gyűjtésére fedeles fémhordókat biztosítanak. Terveik között szerepel egy Fenntarthatósági Jelentés készítése.
12.	ECE Projektmanagement Budapest Kft.	Az Árkád 2 építése és az Árkád 1 felújítása 2011. októberétől 2013. szeptemberéig tartott, amely időszak alatt 50 db közterületi parkoló került kialakításra. Hozzájárultak a Fehér út menti kerékpárút kiépítéséhez, a Kerepesi út és a Füredi út között megvalósult kerékpárút összeköttetéséhez, valamint a 30 férőhelyes fedett B+R kerékpártároló megépítéséhez. Intenzív zöldterületeket alakítottak ki a Gyakorló utca felőli részen, az új épület tetőtéri parkoló-felületének területén dézsákban 25-30 db fát telepítettek. Extenzív zöldterületeket alakítottak ki, a Gyakorló köz felőli homlokzaton zöldnövényzetet telepítettek. A régi Shell benzinkút területén olajszennyezéssel károsult talaj elszállításra került. A jövőben további fejlesztéseket terveznek a szelektív hulladékgyűjtés tevékenységének fokozására és további lépéseket tesznek az energiatakarékosság javítására.
13.	EGIS Gyógyszergyár Nyrt.	A vállalat számos javító intézkedést tett a környezetvédelem és az energiahatékonyság területén. 2009-ben pl. víztakarékos szivattyúkat üzemeltet be, a veszélyes anyagok tárolására szolgáló tartálypark rekonstrukciója valósult meg és a fásítási program keretében 156 db fa és 564 db cserje került elültetésre. 2010-ben a laboratórium műszerpark fejlesztés tovább

		<p>folytatódott, új műszereket szereztek be a talajvíz monitorozáshoz, a tartálpark rekonstrukció során 23 korszerűtlen tartály megszűnt, 7 új létesült. A fásítási program keretében további 112 db fa, 216 db örökzöld és 4170 db cserje került elültetésre. A hulladékgyűjtő kapacitások tovább bővültek. 2011-ben a fásítási program keretében további 4200 m² füves területet alakítottak ki, 27 db fa, 91 db örökzöld és 613 db cserje került elültetésre. Új veszélyes hulladéktömörítő berendezést szereztek be, valamint külön egy tömörítőt a kommunális hulladék térfogatának csökkentésére. 2012-ben megtörtént a teljeskörű telephelyi környezetvédelmi felülvizsgálat az egységes környezethasználati engedély eljárásának ügyében. A fásítási program tovább folytatódott, a központi szennyvíz-előkezelőt fejlesztették, a hulladékgazdálkodási rendszert tovább alakították. 2013-ban megkapták az új IPPC engedélyt, és a fejlesztéseket tovább folytatták. 2014. januárban benyújtották a Greennovációs pályázatukat. A vállalat minden évben megküldi az éves környezeti jelentéseit Önkormányzatunk részére.</p>
14.	ERECO Kelet-Európai Hulladékfeldolgozó és Környezetvédelmi Zrt.	<p>A shredder berendezés üzemidejét reggel 7 órától délután 15 óráig terjedő időszakra korlátozták, amelynek napi átlagos üzemórája jelentősen lecsökkent. Az éjszakai beszállításokat, valamint esti rakodásokat szinte teljesen leállították, ezzel is csökkentve az éjszakai környezetterhelést. A telephely burkolt felületeit söprőgéppel takarítják, valamint a pormegkötés érdekében locsolják. A lakosság részére zöld számot hoztak létre, amelyen keresztül fogadják a panaszokat, bejelentéseket. Évről-évre nyílt napot tartanak az érdeklődők részére. 2012. évtől az Erecó Zrt. ütemesen megvalósuló zöldfelület növelést és fejlesztést hajt végre a telephelyén és környezetében.</p>
15.	FE-Group Invest Zrt.	<p>A vállalat 2006. óta rendelkezik, fenntartja és működteti az ISO 9001 és ISO 14001 szabványok szerint tanúsított</p>

		<p>irányítási rendszereket. A telep bejelentésköteles pontforrással nem rendelkezik. Hulladékgazdálkodás tekintetében a cég folyamatosan fejleszti tevékenységét. 2009-2010 években kialakításra került a legkorszerűbb technológiával rendelkező automata, optikai elven működő válogatómű, amely elősegíti a vegyes hulladékok jobb hatásfokú előkezelését és hasznosítását. A válogatómű megvalósításával kapcsolatosan a vállalat az Európai Unió által támogatott Közép-Magyarországi Operatív Program keretében támogatást nyert el. 2011-ben papír és műanyag hulladék előkezelő és válogatóművet alakítottak ki, valamint a PET darálék mosó üzemét is korszerűsítették, amely keretében a szennyvíz előkezelő üzemrész is fejlesztésre került. A vállalat 2012-ben megvalósította a PET regranuláló üzemét. Évről-évre egyre több környezetvédelmi célú eseményen vesznek részt.</p>
16.	Hungaropharma Zrt.	<p>A vállalatnak kerületünkben kettő telephelye van. A Bogáncsvirág utcai telephelyen keletkező hulladékokat az FKF Zrt., az A.S.A. Kft., valamint az Ecomissio Kft. szállítja el. Ezen a telephelyen egy olajtartály helyezkedik el, amely környezetében 4 éves időtartamra a Felügyelőség kármentesítési monitoringot írt elő. Az eredmények alapján a korábban kimutatható szennyezettség nem terjedt tovább, a Felügyelőség újabb feladatokat nem írt elő.</p> <p>A Tündérfürt utcai telephelyen lévő fűtési és használati melegvizet előállító elavult gáztüzelésű kazánok modern berendezésekre kerültek lecserélésre 2010. évben, amellyel a füstgázemisszió csökkentését érték el.</p> <p>A cég az MSZ EN ISO 9001:2009 szabvány szerinti minőségirányítási rendszert működtet.</p>
17.	Jász-Gold Kft.	<p>A cég a Budapest 1. számú agyagbánya területének teljes rekultivációját elvégezte. Jelenleg rendszeres monitoring vizsgálatokat végeznek. A kb. 40 hektáros terület rehabilitációja a szabályozási terv szerinti végleges</p>

		terepszintek kialakítása (Kék-tó feltöltése) elősegíti a későbbi hasznosítás lehetőségét. A jövőbeni terveik között szerepel egy több mW nagyságrendű naperómű létrehozása a területen, amelynek megvalósításával kapcsolatban részt kívánnak venni pályázatokon.
18.	Kőbányahó Kft.	A vállalat egységes környezethasználati engedéllyel rendelkezik, így tüzelőberendezéseiket az engedélyben szereplő előírásoknak és követelményeknek eleget téve üzemeltetik. A telephelyen 3 db gázturbina és 3 db gázkazán üzemel pontforrásként. A csatornába bocsátott vizek minőségét és megfelelőségét a Felügyelőség által jóváhagyott önellenőrzési terv szerint labor vizsgálja. A hulladékok gyűjtése szelektíven történik. A telephelyen üzemeltetnek egy vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkező talajvízfigyelő kutat. A zajkibocsátás ellenőrzése 2009. év végén megtörtént, a vizsgálat eredménye alapján a telephely zajkibocsátása megfelel a vonatkozó zajkibocsátási határértékeknek.
19.	LAMPART Trade Kft.	A cég tevékenysége a közvetlen vagy tágabb környezetvédelmi szempontokhoz csupán a kis mennyiségű kommunális, főleg papíralapú hulladékképzéssel csatlakozik, amelyet az arra feljogosított kezelő szervezet gyűjt össze hetenként díjazással járó szerződés alapján.
20.	MÁV-Gépészet Zrt.	A vállalat 2014. január 1. nappal beolvadt a MÁV-START Zrt.-be, önálló céggé válásra került. Az Északi Vasúti Járműjavítási Telephely a tevékenységét 2009. december 31-én megszüntette. A kitelepítések során felszabadított területeken folyamatosan történtek a kármentesítések. A kitelepítési és kármentesítési munkálatok 2009. évben jelentősen megnövelték a keletkező hulladékok mennyiségét, de a munkálatok 2010. március 31-én befejeződtek.
21.	Metalloglobus Fémöntő Kft.	A cég fémötvözetek gyártásával foglalkozik, amely technológia során sem a talajra, sem a talajvízre kockázatos anyag kibocsátása nem történik. A fémek

		<p>olvasztásához használt gázfűtésű kemencék kibocsátását rendszeres méréssel ellenőrzik, a kibocsátások a megadott határérték alatt voltak. A közelmúltban új gázégőt üzemeltet be a régi elhasználódott helyett. Tervezik a közeljövőben a meglévő vízviszaforgató jobb kihasználásával és a meglévő gépek átcsoportosításával a hűtővíz felhasználásának minimálisra csökkentését. A vállalat rendszeresen évente tart munkavédelmi és ADR oktatásokat, amelyek keretében foglalkoznak a környezetvédelemmel is.</p>
22.	NATURLAND Magyarország Kft.	<p>A gyógyszergyártó épület műszaki kiszolgáló egységei át lettek szabva, légtechnikai oldalon több recirkulációs rendszer lett kiépítve, a modern gépek kevesebb áramot fogyasztanak. A gyártásban résztvevő stratégiai gépek cseréjével elérték a felhasznált energiahordozók drasztikus csökkenését. Vízfelhasználásuk is lecsökkent, mivel a gyártáshoz előállított tisztított vizet új technológiai folyamattal állítják elő, így 30-40%-kal kevesebb a csatornába vezetett víz. A kommunális hulladék mellett az újrahasznosítható hulladékok teljes skáláját szelektíven gyűjtik.</p>
23.	Orion Elektronikai Kft.	<p>A Kft. 2006. évtől ISO 14001-es tanúsítvánnyal rendelkezik, ami önmagába foglalja a gyár és alkalmazottai környezettudatos magatartását. Az éves hulladék és levegőtisztaságvédelmi bevallást határidőre elkészítik. A gyártási technológiák változása miatt a 2009-2014. években a veszélyes hulladék nem vagy csak minimális mennyiségben keletkezett, a pontforrások száma csökkent és a szennyezőanyag kibocsátás is messze a határérték alatt képződött. Az elmúlt 5 évben egy pályázaton vettek részt, ahol egy új és korszerű gázkazán telepítésére nyertek támogatást, ami KEOP szerződés keretében megvalósult. A cég jövőbeni tervei között szerepel egy környezetvédelmi szempontból fontos beruházás, egy napkollektor rendszer kiépítése, telepítése és beüzemelése. A vállalat KIR tanúsítvánnyal</p>

		rendelkezik, ezért folyamatos a környezettudatos nevelés és ellenőrzés. A szelektív hulladékgyűjtés a cégen belül 2006. óta működik.
24.	PIETRO FIORENTINI Hungary Kft.	A telephelyen üzemelő pontforrásokat időszakonként ellenőriztetik. A festőüzem pontforrásaira szűrőegységet szereltek, ezzel csökkentve a káros anyag kibocsátását. A telephelyen szelektív hulladékgyűjtés folyik. A tevékenységük során törekszenek az energiatakarékos gyártás feltételeinek megteremtésére. Korszerű és energiatakarékos berendezéseket használnak a termelésben és az épület fenntartásához is.
25.	RATH Hungária Kft	A telephelyen végzett tevékenységet 2007. óta egységes környezethasználati engedély előírásai szerint végzik. Bejelentett pontforrással rendelkeznek, határérték túllépés eddig nem volt tapasztalható a légszennyező komponensek tekintetében. A tevékenység során keletkező hulladékok gyűjtése kétféle módon megoldott: közvetlenül a keletkezés helyén ún. munkahelyi gyűjtőhelyeken, valamint a telephelyen kialakított üzemi gyűjtőhelyen. A hulladékok gyűjtését és tárolását az Üzemi Gyűjtőhely Működési Szabályzat alapján végzik. A földtani közeg és felszín alatti vízkészlet megfigyelésére monitoring rendszert üzemeltetnek. A 2012-ben végzett mérések alapján a zajkibocsátás a megállapított határértékek alatt maradtak.
26.	Richter Gedeon Nyrt.	A vállalat egységes környezethasználati engedéllyel rendelkezik. A cég számos környezetvédelmi fejlesztést hajtott végre, így pl. felújítottak több szennyvízbekötést és csatornaszakaszt, üzemi hűtőrendszerek és kazánok, szárítóberendezések korszerűsítését, szárító berendezések korszerűsítése és klímaberendezés hűtőközeg cseréjét stb. Szakmai előkészítés után döntés született a szelektív hulladékgyűjtési rendszer kiterjesztéséről, 2010. évtől kezdődően hulladékgyűjtő szigeteket telepítettek a Társaság területén. 2010-ben felújították a veszélyes hulladékok gyűjtésére szolgáló ún. hulladékudvart,

		<p>amelyet 2013-ban további területrésszel bővítettek. 2012-ben azbesztfelmérést készítettek, a mentesítéseket folyamatosan végzik. A talajvíz monitoringozását és mérését, valamint a talajtisztító állomások működtetését folyamatosan végzik. 2011. évre végrehajtották a zajvédelmi intézkedési tervben előírtakat, ami biztosítja a határértékek teljesülését. A Felügyelőség 2009-től nem rótt ki bírságot a cég részére. A zöldfelületeket fejlesztik és parkosítják. A vállalat ISO 14001 szabvány szerinti Környezetközpontú Irányítási Rendszer szerint működik.</p>
27.	Robert Bosch Kft.	<p>A vállalat kereskedelmi és autóelektronikai kutató-fejlesztő tevékenységgel foglalkozik, gyártási tevékenysége nincs. 2007. óta ISO 14001 szerinti környezetirányítási rendszert építettek fel, amelynek legutóbbi tanúsítása 2013-ban megtörtént. Minden munkatársuk a betanulási terv keretében kötelező környezetvédelmi oktatásban részesül, amit 2013-ig két évente, 2014-től évente kötelesek ismételni. A Bosch csoport elhivatott a CO₂-csökkentés mellett. A Budapest X. kerület, Gyömrői út 104. szám alatti ingatlanon a közelmúltban új központot hoztak létre, amely telephelyen monitoring kutakat építettek ki. 2007-ben bevezették a szelektív hulladékgyűjtést, amit évről-évre igyekeznek fejleszteni. Adminisztrációs osztályaikon bevezették az un. „papírmentes iroda” programot.</p>
28.	XELLIA Gyógyszervegyészeti Kft.	<p>A vállalat 2006-ban ISO 14001 alapú Környezeti Irányítási Rendszert vezetett be, majd OHSAS 18001 alapú MEBIR-t, amelynek egyik követelménye az éves célok és programok kitűzése, valamint ezek megvalósítása. A zöldhulladékokat komposztálják, a keletkező hulladékokat szelektíven gyűjtik. Fenntarthatósági tervet készítettek. A hulladékgyűjtés fejlesztésének keretében a fémhordók és üres IBC-k mennyiségét csökkentették. Az energiagazdálkodás fejlesztése során akciótervet készítettek, a klímaberendezéseket felülvizsgálták és cserélték.</p>

2.6. Pinceveszély elhárítás, pincenyilvántartás

Kőbányán hatalmas értéket képviselnek az egykoron kőfejtés révén nyert pincék, amelyeket először a borkereskedők, majd a sörgyárak hasznosítottak. A kerület alatt húzódik Magyarország egyik legnagyobb összefüggő pincerendszere. Az eddig feltárt rész kb. 32 km hosszú és kb. 195 000 m². A pincék jórészt a területen működő ipari cégek használatában vannak. A legnagyobb gondot és veszélyforrást a már elhagyott, elfalazott, valamint nem szakszerűen tömedékelt üregek jelentik. Ezek felmérése és megszüntetése érdekében Kőbánya 1993-ban csatlakozott az országos veszélyelhárítási programhoz, amelynek keretében először a nagyon rossz állapotú vágatokat erősítették meg.

A vizsgált időszakban, 2009-ben a pinceprogram keretén belül az Óhegy parki pince veszélyelhárítására 20 millió forint támogatást nyertünk, amely segítségével összesen 50 millió forintos értékű munkát lehetett elvégezni, így 2011. szeptemberében a mintegy 350 m³-es üreg betömedékelésre került.

2012-ben a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.-re az a feladat hárult, hogy az Óhegy-park alatt húzódó omlásveszélyes üregeket szüntessék meg annak érdekében, hogy a 2004. óta lezárt katlan területe ismételten szabadon és biztonságosan használhatóvá váljon a lakosság részére. A felszíni lezárás megszüntetése érdekében a teljes Óhegy-parki üregrendszer szakmai vizsgálata megtörtént. A feltárt és korábban megközelíthetetlen üregek feltöltése mellett talajmechanikai fúrásokra került sor, valamint sikerült egy eddig még előttünk ismeretlen, de egy 1959-es térképen szereplő üreget is feltárni. Mindezek alapján megkezdődött az üregekkel kapcsolatos további feladatok meghatározása, amelyek azonban már nem képezték akadályát a nyolc és fél éve megépült kerítés elbontásának. A Kőkert Kőbányai Non-profit Közhasznú Kft. (a továbbiakban: Kőkert Kft.) a kerítés elbontása után a cserjék és fák visszavágásával, ifjításával a területet visszaillesztette a parkba a gyermekek nagy örömeire, ahol most már szabadon szánkózhatnak és hógolyózhatnak.

Megemlítendő, hogy 2013-ban a Sportliget egy területén ismeretlen eredetű talajbeszakadás történt. A beszakadás alatti terület feltárásával egy korábbi, már beszakadt üreg kontúrjai váltak láthatóvá, így feltehetőleg ezen üreg összemenelete következtében keletkezett a beszakadás. A terület feltöltésével és tömörítésével a balesetveszély megszűnt. Önkormányzatunk a Magyar Államkincstár közreműködésével a Belügyminisztériumtól 20 850 000 forint vis maior támogatásban részesült, amelyet a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. a veszélyhelyzet elhárítására és további munkák elvégzésére fordított.

E fejezetben szükséges kiemelni, hogy a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) Korm.rendelet 32. § (2) bekezdése alapján a föld alatti tárolóterek nyilvántartását az illetékes települési önkormányzat jegyzője vezeti. A jogszabályi rendelkezés alapján 2012-ben a nyilvántartás felülvizsgálata megtörtént és 5 helyszínen végeztük el a kerületi pincerendszerek, és föld alatti tárolóterek átfogó helyszíni bejárását és ellenőrzését. 2013-ban a Közép-pesti Katasztrófavédelmi Kirendeltség célul tűzte ki illetékességi területén, így Kőbányán is, hogy a földtani talajmozgások által veszélyeztetett területeket ellenőrzi. A kijelölt 4 helyszín megtekintésére 2013. november hónapban sor került, amelyen az Önkormányzat munkatársai is részt vettek.

2.7. Környezeti nevelés

A kerület szépítése, városképi megjelenésének rendezettebbé, esztétikusabbá tétele, a kerület lakóinak közösségformálása, esztétikai igényeinek fejlesztése közös érdekünk. Az Önkormányzat céljai között mindig is kiemelt szerepet kapott, a kultúralt és vonzó városkép kialakítása, a kerületben élők összefogásának ösztönzése, az életminőség javítása, a környezettudatos gondolkodás és szemlélet erősítése.

Ezen célok elérésére nélkülözhetetlen a kerületi pályázatok kiírása, illetve a lakosság bevonását ösztönző programok lebonyolítása. E fejezetben az elmúlt évek kiemelkedő akcióinak, helyi pályázatainak (a teljesség igénye nélkül) bemutatására kerül sor, amellyel szeretnénk egy kis bepillantást nyújtani abba a munkába, amelynek eredményeként Kőbánya egyre inkább megszépül.

2.7.1. Virágos Magyarországért országos verseny

A többéves hagyományokkal rendelkező „Virágos Magyarországért” országos környezetszépítő versenyen Kőbánya már több alkalommal is megmérettette magát, ezért is örültünk és fogadtuk oly nagy tisztelettel, mikor a 2011. évben elnyertük a fővárosi kerületek fődíját. 2012. évben is

neveztünk a versenyre, és úgy gondoltuk, ahhoz, hogy kerületünk az elmúlt évihez hasonló sikerrel szerepelhessen, egy kiemelt főutcával kívánunk pályázni, a Kőrösi Csoma sétánnyal.

Ebben az évben rendkívül nagy változáson ment keresztül a sétány. A Kőkert Kft. által végzett felújítás mellett Polgármester Úr megbeszélést hívott össze a sétányon működő üzletek, szolgáltatók vezetőivel, annak érdekében, hogy a sétány rendezett képe a kirakatok, bejáratok szépítésével váljon igazán teljessé. A Kőkert Kft. által végzett felújítás során a városközpont előregedett cserjeállományát kicserélték. Esztétikai és közbiztonsági, köztisztasági szempontok figyelembevételével a kazettákat átalakították, látványosabb és könnyebben kezelhető területeket alakítva ki.

A munka során összesen közel 3600 m² terület kapott új külsőt, amelynek keretében 1320 db évelő, 102 db örökzöld, 1 fa és 264 db cserje került kiültetésre, (összesen 1687 db), 1425 m² gyepszőnyeg került lerakásra. A régi kőládákat lecserélték és újra beültették. Az Önkormányzat 2012. januárjában a kerületi hajléktalanok lakhatási, életviteli, lelki-segítségnyújtási, egzisztencia-teremtési helyzetének javítására komplex rehabilitációs programot indított. A programban résztvevő hajléktalanok foglalkoztatója napi 6 órában a Kőkert Kft. A Kőrösi Csoma sétány felújított növénykazettái 70%-ban az ő munkájuk eredménye.

A fenti erőfeszítések eredményeként 2012-ben kerületünk elnyerte a **Budapest Főváros legszebb főutcája** címet.

2013-ban A „Virágos Magyarország” országos versenyen az Újhegyi lakótelep melletti Mélytő és környezetének bemutatásával vettünk részt. A tó körüli zöldterület rendezése (rézsűoldal megerősítése, támfal készítése, ivókút létesítése, tószínpad felújítása, feljáró lépcső készítése a téglamúzeumhoz, kerítés festése, tájékoztató táblák felújítása, fák, cserjék és nádas megújító gondozása), a téglamúzeum bemutató tárlatának és közvetlen környezetének felújítása történt meg széleskörű összefogással.

2.7.2. „Ültess fát a jövőnek Staféta!” fásítási program

A Földanya Alapítvány által koordinált „Ültess fát a jövőnek Staféta!” mozgalom része az ENSZ Egymilliárd fát a Földnek! című programjának. A mozgalom alapvető célja a jövőről való gondoskodás, a természet és fa iránti szeretet, valamint városunk, környezetünk szépítése, ápolása.

2009-2011. évek között a Földanya Alapítvány a fenti célok egyik lehetséges eszközével, facsemeték vásárlásának ajánlatával kereste meg Hivatalunkat. A Kerületfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság mindhárom évben támogatta a 200 db facsemetét tartalmazó csomag megvásárlását, amely a – környezettudatos nevelés érdekében – a kerületi óvodák és iskolák között pályázat útján került kiosztásra.

2.7.3. „Virágot a szemét helyére!” akció és Ültetési Program

2011-ben a Kerületfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság döntése alapján a kerület alábbi illegális hulladéklerakások szempontjából legfertőzöttebb területein a Kőkert Kft. a hulladékokat felszámolta, és helyükön kazettákat alakított ki és virágokat ültetett

- Mádi utca – Zsombék utca sarok,
- Mádi utca – Harmat köz sarok,
- Bihari út – Balkán utca sarok,
- Gutor tér

Az adott városrészen élők bevonása az ültetésekbe elősegíti azt, hogy a lakók jobban a magukénak érezzék a közterületet és figyelmet szenteljenek az esztétikusabb állapot megőrzésére. 2012. évtől a Kőkert Kft. által koordinált Ültetési Program keretében a lakosság közreműködésével évről-évre több száz egyényári virág került kiültetésre, amelyeknek utógondozását a Kőkert Kft. végezte.

Ültetés kezdete	Találkozó	Ültetési helyszínek
2012. május 18. (péntek) 8 ⁰⁰ óra	Csajkovszkij park bejárójánál	Csajkovszkij park kőedények Vadászpark bejárat Körösán Csoma sétány kopogós Önkormányzat előtt falokcák Gutor tér Balkán utca
2012. május 19. (szombat) 8 ⁰⁰ óra	Újhegyi sétány és Hang utca sarkánál	Mádi utca – Zsombék utca sarok Újhegyi sétány keménybolt Újhegyi sétány óvoda lépcső Újhegyi sétány Harmat utca lépcső Hang utca
2012. május 21. (hétfő) 9 ⁰⁰ óra	Harmat utca és Kőér utca sarkánál	Hungária krt. – Salgótarjáni út sarkánál Mádi utca – Gábor utca körforgalom Harmat utca – Kőér utca sarok

2.7.4. Kertészeti Konferencia

MEGHÍVÓ Kertészeti Konferenciára

Tisztelt Kerületi Lakosok!

Örömmel értesítem, és egyben tisztelettel meghívom a kerület minden kedves lakosát az immár második alkalommal megrendezésre kerülő Kertészeti Konferenciára.

A résztvevők a konferencián a Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola előadásában a tavaszi-őrszerű kertészeti munkákról hallgathatnak meg ismeretterjesztő előadást, valamint a Budai Komposztmesterek Kft. szakemberei tanácsokkal nyújtanak segítséget a hatékony komposztálással kapcsolatban.

A konferencia időpontja:
2012. június 1. (péntek) 16⁰⁰ óra

Az esemény helyszíne:
Bem József Általános Iskola Tornaterem
(1101 Budapest, Hungária krt. 5-7.)

A konferencia keretében továbbá kiállításra kerülnek a Partagút Program keretében kiírt pályázatra beérkezett pályaművek is, illetve a nyertesek részére az elismerések, díjak átadására is sor kerül.

Reméljük ezzel az érdekes és tartalmas programozással felkeltünk érdeklődésüket, így minél több résztvevőre számíthatunk.

Szerettel várunk mindenkit!

Budapest, 2012. május 9.

Kerületfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság

A Kerületfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság döntésének megfelelően két alkalommal, 2011. és 2012. évben megrendezésre került a Bem József Általános Iskolában a Kertészeti Konferencia. A rendezvények ideje alatt a MÁV Kertészet általi kedvezményes virágárúsításra is sor került.

2012-ben a konferencián megjelentek előadássorozatot hallgathattak meg egyenként kb. 30 perces időtartamban az alábbi témákban:

- Budapest Főváros Kormányhivatala ÁNTSZ Budapest X., XVII. és XVIII. kerületi Népegészségügyi Intézet előadásában:

A parlagfű hatásai

- Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola előadásában: Aktuális kertészeti munkák
- Komposztfórum Magyarország Egyesület előadásában: Hatékony házi komposztálás

2.7.5. Parlagfű-mentesítési Program keretében kiírt pályázatok

A Parlagfű-mentesítési Program keretében 2012. április 12-én kiírásra került a kőbányai óvodák és általános iskolák között a rajzpályázat, a kőbányai iskolák és a kőbányai lakosok körében a fotópályázat, valamint a kőbányai általános iskolák felsőtagozatos tanulói és középiskolások körében a filmpályázat.

Mindhárom pályázat témája a parlagfű, annak hatásai, és védekezés a parlagfű ellen volt. A beérkezett pályaműveket a Kerületfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság bírálta el, és a 32/2012. (V. 14.) KKB határozat alapján a pályázók díjazásban részesültek.

A 2012. évi Kertészeti Konferencia napján indult el a Parlagfű-gyűjtési akció, a lakók 200 db összegyűjtött, zárt tasakban elhelyezett parlagfű a KÖKERT Kft. telephelyén történő leadása esetén egy sorszámozott kupont kaptak, amellyel értékes ajándékokat lehetett nyerni. Sajnálatosan azonban kerületünk lakosai mérsékelt érdeklődést mutattak ezen akció iránt.

2.7.6. Pályázat „Tiszta udvar, rendes ház” és „Tiszta, rendezett Kőbányáért” cím adományozására

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete megalkotta a Kőbánya környezetének szépítéséről szóló 4/2014. (II. 24.) önkormányzati rendeletet, amely szerint a helyi környezet szépítésének terén nyújtott kiemelkedő teljesítmény elismerésére „Kőbánya Építészeti Díja”, „Tiszta udvar, rendes ház”, és „Tiszta, rendezett Kőbányáért”, valamint „Virágos Kőbányáért” elismerést adományoz.

Az elismerő cím elnyerésére 2011. év óta minden évben van lehetősége a kerületi lakosoknak és cégeknek. Az évről-évre kiírt pályázatok célja a társasházakban, a családi házak portáján és a környezetükben a rend, tisztaság kialakítása, kultúrált környezet megvalósítása, a környezetbarát

városkép megjelenítése, a kerület szépítése, növényekkel történő díszítése, rendezetté tétele.

A „Tiszta udvar, rendes ház” elismerés annak a természetes személynek vagy lakóközösségnek, a „Tiszta, rendezett Kőbányaért” elismerés annak a költségvetési szervnek, jogi személyiségű vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetnek adományozható, amely az adott év során a környezete saját költségén történő magas szakmai színvonalú, példaértékű fenntartásával, gondozásával hozzájárult Kőbánya városképének javításához, a kerület vonzerejének növeléséhez.

A „Virágos Kőbányaért” elismerés pedig annak a természetes személynek, lakóközösségnek vagy szervezetnek adományozható, amely az adott év során a környezete, a közterületről látható erkély vagy ablak saját költségén történő látványos virágosításával hozzájárult a környezeti állapot fejlesztéséhez.

Az ingatlanokat előzetesen egyeztetett időpontban a Bíráló Bizottság kereste fel. A legtisztább, legrendezettebb ingatlanok a pályázat nevét viselő, elismerő címekben részesültek, amelyről az épület falára kihelyezendő porcelántáblát, illetve elismerő oklevelet kaptak. A Bizottság a tiszta, gondozott, parkosított, virágos portákat, és az esztétikus, rendezett összképet értékelte. Az egyedi, ötletes kertészeti megoldások, valamint a környezettudatosság kiemelt figyelemben részesültek.

2.7.7. Lakóépületek előkertjeinek egységes arculatú kialakításához nyújtandó támogatás

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete (a továbbiakban: Képviselő-testület) a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat 2014. évi költségvetéséről szóló 2/2014. (II. 20.) önkormányzati rendelet 8. melléklet 19. „Lakossági előkertek egységes körbekerítése” során biztosított 5 000 000 forint erejéig a lakóközösségek részére a lakóépületek előkertjeinek egységes arculatú kialakításához nyújtandó támogatásra pályázatot írt ki.

A pályázati feltételeket a lakóközösségek részére a Kőbánya környezetének szépítéséről szóló 4/2014. (II. 24.) önkormányzati rendelet, valamint jelen kiírás határozta meg. A pályázaton részt vehettek a Budapest X. kerület közigazgatási területén fekvő társasházak, valamint lakásszövetkezetek. A pályázatot a Képviselő-testület bírálta el, benyújtási határideje 2014. augusztus 22. napja volt.

A Pályázat elbírálása az alábbi értékelési szempontok szerint történt:

- a) a lakóközösségek részére lakóépület előkertjének egységes arculatú kialakításához nyújtható támogatás mértéke a megvalósított nyertes projekt teljes költségének 50%-a, de legfeljebb folyóméterenként bruttó 10 920 forint. A meghatározott maximális támogatási összegnél kisebb támogatás igénylése 5000 forintoként 1 pont,
- b) a pályázattal érintett épületben lévő lakások száma, lakásonként 1 pont.

Az értékelési pontszám alapján a Városüzemeltetési Csoport pályázati rangsort állított fel, az azonos pontszámmal rendelkező pályázók a rangsorban az egységes arculatú előkert körbekerítésének időrendjében szerepelnek. A Képviselő-testület a pályázati rangsor alapján döntött a támogatás odaítéléséről, illetve a támogatás mértékéről.

2.7.8. Legszebb konyhakert

Az Önkormányzat csatlakozva Kovács Szilvia ötletgazda (Karcag) által létrehozott „A legszebb konyhakertek” – Magyarország legszebb konyhakertjei országos programhoz – meghirdette a kőbányai „A legszebb konyhakertek” című programot/versenyt. A program célja a lakosság ösztönzése arra, hogy saját, rokonai, vagy barátai udvarán, kertjében alakítson ki és termesszen maga és családja számára minél több konyhakerti zöldséget, gyümölcsöt.

A versenyre a balkon, kert, udvar, telek, földterület tulajdonosa, vagy annak megművelője jelentkezhetett.

Elvárások és egyben a bírálat szempontjai:

- a kertben minimum 5, az erkélyen/balkonon 5 edényben elhelyezett, 3 különböző konyhakerti növény termesztése történjen,
- a növények megválasztása szabadon lehetséges, mindenki igényének megfelelően,
- a megművelt terület legyen ötletesen kialakított, szép, megfelelően gondozott, gyommentes, és egyben hasznos,
- a kert rendezett környezetben helyezkedjen el,
- a megtermelt zöldségek/gyümölcsök minősége megfelelő legyen,
- vegyszerhasználat esetén kötelező a naprakészen, szabályosan vezetett permetezési napló

- előnyt élvez a komposztálás, a bio/öko módszerek alkalmazása és öntözés esetén a csatorna/esővíz használata,
- külön előnyt élvez, ha a kert madárbarát kert, található benne madáretető, madáritató, és madárodú.

2.7.9. Önnek is szeretnék adni virágot! címmel kiírt pályázat

Az Önkormányzat 2014-ben a pályázat keretében a kerület lakosainak ingyenesen biztosított növényeket a környezetük, otthonuk szebbé tételéhez.

A családházak és erkélyek címenként maximum 25 db palántára (vagy 4 cserép muskátlira, vagy kb. 2 fm sövényre), a társasházak lépcsőházanként maximum 150 db palántára (vagy 5 fm sövényre, vagy 25 cserép muskátlira) pályázhattak. A benyújtott pályázatok a beérkezés sorrendjében, a készlet erejéig kerültek elbírálásra.

A nyertes pályázóknak a növények 2014. május 16-án kerültek átadásra a Polgármesteri Hivatal előtti parkolóban.

2.7.10. „Takarítsuk ki együtt Kőbányát!” és „Föld napja!” takarítási akciók

Minden évben megrendezésre kerül legalább egy alkalommal a takarítási akció, amelynek célja, hogy a kerület közterületeit, az intézmények környékét, lakókörnyezetünket közös összefogással kitakarítva élhetőbb, rendezettebb és tisztább környezetet alakítsunk ki.

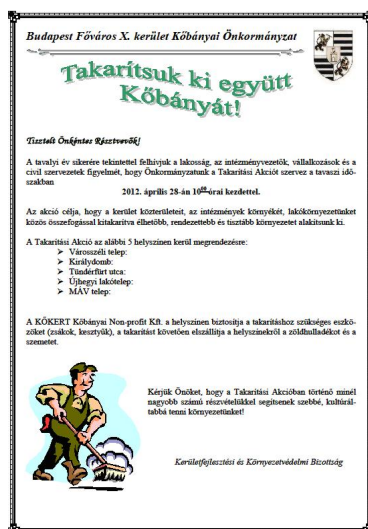
2011-ben 5 akcióterületen (Vadszőlő utca melletti kiserdő, Dömsödi út melletti kiserdő, Csajkovszkij park, Mélytő környezete, Kékvirág utcai játszópark környezete) került sor a takarításra, amely során 50 m³ elszórt és illegálisan elhelyezett hulladéktól szabadult meg a

kerület.

2012-ben a Városszéli-telepen, a Királydombon, a Tündérfürdő utcában, az Újhegyi lakótelepen és a Salgótarjáni úti sínek melletti töltésen került sor a hulladékgyűjtésre.

2013. és 2014. évben az április 22-én világszerte sokmillió embert megmozgató "Föld Napja" keretében hirdettük meg a hulladékgyűjtési és takarítási akciót a lakosság részvételével.

A lakossági akció helyszínei között 2013-ban a Kőbánya-Kertváros, az Újhegyi lakótelep, a Hangár utcai erdő és a Városcsúcsban a Veszprémi utca környéke, 2014-ben a Hortobágyi utca - patakpart, az Algyógyi utca (Gránátos utca és

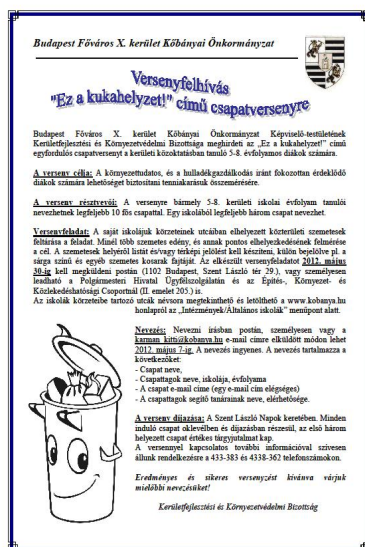

Tűzálló köz csatlakozásnál), a Hangár utcai erdő és a Gyakorló utcai erdő szerepelt. Az akcióhoz szükséges eszközöket (zsákok, kesztyűk stb.), valamint az összegyűjtött hulladék elszállítását a Kőkert Kft. biztosította. Az akcióban résztvevőket – magánszemélyeket és intézményeket egyaránt – a Kőkert Kft. által biztosított, kiültethető növényekkel motiváltuk.

Az akcióban résztvevő iskolák tanulói az intézményük környezetét tisztíthatták meg. A Hangár utcai erdős területen a szemét összegyűjtésére a kerületben működő Büntetés-végrehajtási Intézettel együttműködve került sor. Az erdőkben összegyűjtött szemét elszállításáról a Pilisi Parkerdő Zrt. Budapesti Erdészete gondoskodott.

2013-ban a CIKK Egyesület a Kőkert Kft., a kőbányai iskolák, a Kőbányai Diáktanács, valamint további civil szervezetek közreműködésével – az Önkormányzat támogatásával – a takarítási világnaphoz kötődően (2013. szeptember 20-án, illetve az azt megelőző héten) újabb tisztasági akciót szervezett Kőbánya közterületein és a kőbányai iskolák udvarain, illetve környezetében. A takarítási, szemétszedési akcióban mintegy 900 diák, a papírgyűjtésben 3285 diák vett részt és több mint 72 ezer kilogramm papírt gyűjtöttek össze. A szerszámot és hulladékelszállítást (340 db zsák), szükség szerint láthatósági mellényt a Kőkert Kft. biztosította és a résztvevő iskolák között 120 cserjét, 200 árvácskát, 60 sziklakerti évelőt és minden résztvevőnek apró ajándékot osztott ki. A CIKK Egyesület a programok lebonyolításához az Önkormányzattól 285 000 forint támogatást kapott.

2.7.11. „Ez a kukahelyzet” versenyfelhívás

2012-ben a Kerületfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság döntése alapján egyfordulós csapatverseny került meghirdetésre a kerületi közoktatásban tanuló 5-8. évfolyamos diákok között. A versenyre legfeljebb 10 fős csapattal, és egy iskolából legfeljebb három csapattal lehetett nevezni.

A versenyfeladat a saját iskolájuk körzeteinek utcáiban elhelyezett közterületi szemetesek feltárása volt. Minél több szemetes edény, és annak pontos elhelyezkedésének felmérése volt a cél. A szemetesek helyéről listát és/vagy térképi jelölést kellett készíteni, külön bejelölve pl. a sárga színű és egyéb szemetes kosarak fajtáját. A pályaművek készítői állatkerti

belépőt és társasjátékot nyertek.

2.7.12. Komposztálási Program és avargyűjtő zsákok akciója

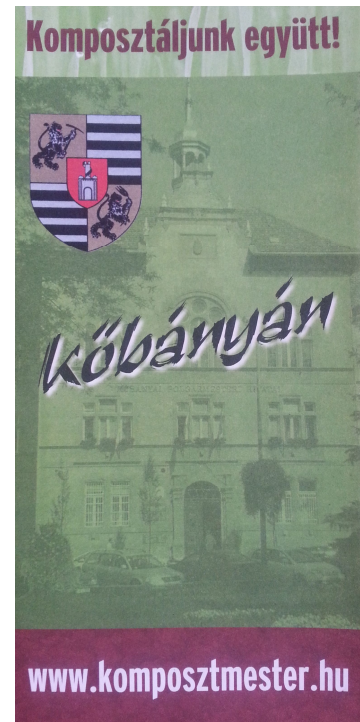
A Képviselő-testület 1486/2009. (IX. 24.) számú határozatában felkérte a polgármestert, dolgoztasson ki programot a környezetkímélő zöldhulladék feldolgozásának megvalósítására a kerületben. Az előzetesen felmért lakossági igények után 2010-ben a Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt. a házi komposztálás támogatására 2 millió forint értékben komposztáló edényeket biztosított kerületünk részére, így 87 családi és társasház, illetve 12 oktatási intézmény kapott térítésmentesen komposztáló edényeket.

A Komposztálási Programra történő jelentkezéseket megköszönve minden jelentkezőnek küldtünk – a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumtól díjmentesen kapott – tájékoztató kiadványokat: „Készítsünk komposztot!” és „Kívül hasznosabb!” címmel, valamint elkészítettük saját kiadványunkat „Komposztáljunk együtt! Kőbányán” címmel, amellyel remélhetőleg még nagyobb kedvet éreztek a sikeres komposztálás elsajátítására.

A 2011-ben jelentkezőknek a Kőkert Kft. osztotta szét az igényelt edényzeteket 54 család illetve 8 oktatási intézmény között.

A 2012. évben a Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt.-től újabb támogatást igényeltünk, de a közbeszerzési eljárás elhúzódása miatt ebben az évben az edények kiosztására nem került sor. A program megtorpanása után a Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt.-vel 2013. évben 71 db 600 literes és 46 db 900 literes komposztáló berendezés 5 éves használatára kötöttünk együttműködési megállapodást. A kiírt pályázatra 71 jelentkezés történt, a komposztáló edények egy része kiosztásra került 2013. decemberében, a maradék edényeket 2014. év elején kapták meg a lakosok.

Az avargyűjtő zsákok akciójának keretén belül minden évben az önkormányzat térítésmentesen „kerti zöld hulladék” feliratú 100 literes zsákot biztosít az ingatlanok tulajdonosainak, kezelőinek, hogy a köztisztasági kötelezettségüknek eleget téve az ingatlanok előtti közterületek, valamint az ingatlanuk rendben tartásáról gondoskodni tudjanak. 2013-ban ingatlanonként 5 db, saroktelek esetén 8 db, társasházak esetén lépcsőházanként 5 db, kerületi intézményenként 25 db gyűjtőzsák volt igényelhető. Az ingatlanok tulajdonosai, valamint a társasházak közös képviselői a zsákokat minden évben ügyfélfogadási időben a Polgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálatán vehetik át.

2.7.13. Kőbányai KutyaFesztivál és Állatok Világnapja

Az Önkormányzat rendezésében a Kőbányai KutyaFesztivál először 2013-ban került megrendezésre és a nagysikerű fogadtatás után 2014. évben érkezett a folytatás. A rendezvény fontos üzenete az önkormányzati kutyaFuttatók népszerűsítése, a gazdik és a kutyával nem rendelkezők békés együttélésének segítése. A KutyaFesztivállal az Önkormányzat a felelős kutyaTartás fontosságát is hangsúlyozni szeretné, amelynek helyszíne az Ihász közti kutyaFuttató és az Újhegyi Sportliget volt. A program egész ideje alatt állatorvosi, felelős állattartási és kutyaFuttató-használati tanácsadás, állatsimogatás, támogatói standok, zsíros kenyér és ásványvíz várta a résztvevőket és vendégeket. A két forduló (elődöntő és döntő) versenyen résztvevők és a nyertesek oklevél és érem jutalomban részesültek.

A kutyaFuttatók népszerűsítésének másik akciójaként október 4. „Állatok Világnapja” alkalmából a lakosság bevonásával a Füzér utcai és a Zágrábi utcai futtatóba környezetbarát-, minimális költségen elkészíthető eszközök kihelyezésére került sor. A játszó- és kiképző eszközöket környezetkímélő megoldással (újrahasznosított anyagok felhasználásával pl. kivágott fák törzse, autógumi stb.) a Kőkert Kft. saját költségén készítette el és a helyszíneken a telepítést a kutyaFuttatót használó gazdákkal közösen végezték el.

2.7.14. Egyéb környezetvédelmi kezdeményezések

Az Önkormányzat törekvéseiben jelentős segítséget nyújt a kerületi civil szervezetek közül a Civil Ifjúsági Kör Kőbányáért Közhasznú Egyesület (CIKK Egyesület). Az egyesület, a Kőkert Kft., a kőbányai iskolák, a Kőbányai Diáktanács, valamint további civil szervezetek közreműködésével a takarítási világnaphoz kötődően, 2008-tól minden szeptemberben tisztasági akciót szervezett Kőbánya közterületein és a kőbányai iskolák udvarain, illetve környezetében. Az akció az utóbbi években a „Diákok a tiszta Kőbányáért” nevet viselte és célja a kerület közterületeinek hulladékmentesítése, a környezettudatos gondolkodás erősítése a fiatal korosztályok körében, illetve a tulajdonosi szemlélet kialakítása a köztulajdon tekintetében. Az akciót a Képviselő-testület hagyományosan anyagi juttatással támogatja.

A CIKK Egyesület a fenti programok mellett havi egy alkalommal kirándulást szervez a fiatalok számára, ahol megismertetik a természetjárás alapelveit, illetve az erdő élővilágát. Nyári táboraik során szintén komoly hangsúlyt helyeztek a környezettudatosságra, oly módon, hogy táboraink olyan természetvédelmi területek közelébe szervezik, ahol a témában meg tudják valósítani a gyakorlatias ismeretátadást (pl. Sarud- Tisza tó; Bükki Nemzeti Park).

Az Egyesület 2012. év folyamán több alkalommal vett részt erdőtakarítási akcióban, a Gyakorló utcából nyíló kiserdő takarításban esetenként 20-30 főt is mozgósítottak és több konténernyi szemetet gyűjtöttek össze az önkéntesekkel. Emellett minden évben részt vesznek a kerékpáros közlekedést népszerűsítő programokban.

2.7.15. Környezeti nevelés megvalósulása az óvodákban

Annak érdekében, hogy átfogó képet kaphassunk az óvodákban történő környezeti nevelésről, levélben megkerestük a kerületi intézményeket, kérve őket, hogy mutassák be az elmúlt időszakban (2009-2014) a környezeti nevelésben elért eredményeket.

A Program elkészítéséig 18 óvoda küldte meg a kért beszámolót, amelyből kitűnik, hogy az óvodák fontosnak tartják a környezeti nevelést és beépítik munkájukba. A gyerekek környezeti tudatformálása számos formában jelentkezik az óvodai foglalkozások és más programok keretében. Az óvodák a szülőket is próbálják bevonni a környezeti neveléssel kapcsolatos munkákba, egyrészt a szülők szemléletének és értékrendjének formálásával, másrészt a szülői közösségi munkákon keresztül.

Az óvodák részéről megküldött beszámolók alapján az alábbiakban röviden összefoglaljuk a legfontosabb információkat.

6. táblázat

Intézmény		Legfontosabb információk
1.	Kőbányai Aprók Háza Óvoda (1108 Budapest, Újhegyi sétány 5-7.)	Tudatosan vásárolnak olyan eszközöket, amelyek elősegítik a környezettudatos szemlélet kialakítását (pl. madáretető, csíráztató tálak, nagyító, földgömb, távcső, albumok stb.). A tevékenységek során a gyermekek tapasztalatokat szereznek a növények, állatok életéről és az ezekhez kapcsolódó emberi munkálatokról, amely évszakonként más és más, de évről-évre visszatérő. A

		különböző tevékenységek során a gyermekek megismerkednek a “külső” világgal, és ezzel megalapozódik a szülőföldjükhöz való kötődés.
2.	Kőbányai Bóbita Óvoda (1102 Budapest, Halom utca 7/B)	A Harmonikus Gyermekekért Pedagógiai Programuk három alappilléren (játék, mozgás, anyanyelvi nevelés) nyugszik. Céljaik megvalósításához a nevelést segítő eszközök beszerzésénél is tudatosan döntöttek olyan képességfejlesztő játékok, könyvek vásárlása mellett, amelyek elősegítik a környezettudatos szemlélet kialakítását. Az elmúlt 5 évben vásároltak csoportonként 1-1 homok-víz asztalt, kerti szerszámokat, madáretetőt, csíráztató tálat, edényeket, nagyítót és rovarvizsgálót. A gyermekekkel közösen készülnek rajzokkal, dekorációkkal, virágültetéssel több környezeti neveléssel kapcsolatos jeles ünnepre, így a Föld Napjára, a Környezetvédelmi Világnapra stb. Felvették a kapcsolatot a Madártani Intézet egyik munkatársával, aki madárodút helyeztet el az óvoda udvarán, így folyamatosan figyelemmel kísérik a gyerekek az odúba költözött cinkepár életét. Az óvoda területén elhelyezésre került használaton gyűjtő edény, papírgyűjtő konténer, valamint italos kartondoboz-gyűjtő is.
3.	Kőbányai Csodafa Óvoda (1108 Budapest, Újhegyi sétány 17-19.)	Az óvoda kertjét úgy alakították ki, részben saját erőforrásból, pályázati támogatásokból, részben a szülők támogatásával, hogy a gyermekek természetes környezetükben figyelhessék meg a környezetükben élő állatok (madarak, bogarak), növények életét. Az udvaron madáretetőket és madáritatókat telepítettek. Az óvodások tevékenyen részt vesznek, életkori sajátosságaiknak megfelelően a természet megóvásában, a virágágyásokat gondozzák, locsolják, gereblyézik a lehullott leveleket. A szülők segítségével egész évben folyamatosan szerveznek papírgyűjtést, kupakok és műanyag palackok gyűjtését, amelyhez palackprést vásároltak. Szelektív hulladékgyűjtő konténereket helyeztek el az udvaron. A gyermekekkel az életkori sajátosságaihoz igazítva játékos

		<p>foglalkozások keretén belül (“Hol láttad, mit jelent?” veszélyes anyagok felismerését segítő játék) ismertetik meg a hulladékok témakörét. A környezetvédelmi jeles napok megünneplésére saját hagyományokat alakítottak ki, pl. az Állatok világnapján kisállat kiállítást rendeznek, az adventi készülődés keretében “madarak karácsonyfáját” díszítenek fel, a Víz világnapján vizes “kísérleteket” végeznek és vízzel kapcsolatos játékokat játszanak stb.</p>
4.	<p>Kőbányai Csodapók Óvoda (1104 Budapest, Mádi utca 127.)</p>	<p>Jeles zöld ünnepek alkalmából a gyermekekkel közösen alakítottak ki virágos ágyásokat, gyümölcsös és gyógynövényes kiskerteket, az udvari tómedencébe halakat vettek, valamint épületen belül teknősöket és halakat tartanak. A Madarak és Fák Napja alkalmából kirándulást szerveznek környezetvédelmi területekre, természeti értékeink megfigyelésére és gyümölcs szüretre. Csatlakoztak az egészséges óvodák hálózatának rendezvényeihez, a “Gondolkoj egészségesen” mozgalomhoz, tagjai a Környezetünkért Óvodai Egyesületnek. Az Állatok Világnapja alkalmából madarász szövetség tagjával kitisztítják az udvarukra kihelyezett madárodúkat és madáretetőket. Készítettek gyógynövényes kertet is. Szelektív hulladékgyűjtést vezettek be. Rendszeresen gyűjtik a papírhulladékot és elhasznált elemeket. Környezettudatos szemléletformálásuk, környezetük védelmében végzett munkájuk eredményeként III. alkalommal nyerték el a “Zöld Óvoda” címet.</p>
5.	<p>Kőbányai Csupa Csoda Óvoda (1101 Budapest, Kőbányai út 38.)</p>	<p>Az óvodában sósobát használnak a gyermekek és szülők meglégedettségére. Az óvoda udvara 2000 m², amely különböző talajborítással rendelkezik, így biztosít lehetőséget a változatos szabadtéri tevékenységekhez. Az elmúlt években sikeresen pályáztak a Zöld Óvoda cím elnyerésére, 2016-ban Örökös Zöld Óvoda címre szeretnének pályázni. Sikeres nyílt napok szervezésével, a gyermekek tevékenységeivel, a közös élmények által</p>

		<p>közvetítik a szülők és a tágabb környezetünk felé a környezet és a természet szeretét, védelmét. Víztisztító berendezést, energiatakarékos égőket használnak. A hulladékokat szelektíven gyűjtik. A hét meghatározott napján mindenki hoz valamilyen szétválogatandó hulladékot, amelyet együtt visznek a megfelelő helyre. Minden csoportban élősarkot alakítottak ki a gyermekek, amelyet szorgosan ápolnak. Itt megtalálhatók a csíráztatott magvak, hajtattott ágak, fűszernövények, gyógynövények, de helyet kapnak a terráriumban csigák is. Minden csoport rendelkezik saját kiskerttel. A gyógynövényekből tanösvényt alakítottak ki. Az óvoda udvarát folyamatosan bővítik, a kikopott zöldfelületeket pótolják, ápolják.</p>
6.	<p>Kőbányai Gesztenye Óvoda (1108 Budapest, Maglódi út 8.)</p>	<p>Óvodai Pedagógiai Programuk "Egészséges Gyermekekért" címmel íródott. Az óvoda tágas udvarral rendelkezik, így lehetőség nyílik a természet állandó megfigyelésére. Az intézményben már hagyományként szervezik meg évente két alkalommal a szülők és gyermekek közreműködésével a kerti munkadélutánokat (növényeket ültetnek, bokrokat metszenek stb.). A Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola részéről folyamatos segítséget kapnak a kerti munkálatokhoz. A Szemünk Fénye Program révén megvalósult a világítás korszerűsítése. Papírgyűjtésben vesznek részt, amelynek befolyt összegéből kirándulást szerveznek. Újrahasznosított papírt használnak az irodákban. Az intézményben ÖkoPerlátorok felszerelésének segítségével víztakarékosságot és költségcsökkentést értek el.</p>
7.	<p>Kőbányai Gépmadár Óvoda (1106 Budapest, Gépmadár utca 15.)</p>	<p>A környezeti nevelés fontosságát, személyiségformáló, szokás kialakító szerepét tekintik nevelésük vezérfonalának és tevékenységük tervezésénél mindezeket alapul veszik. 2009-től minden évben szárazelemgyűjtést, kupakgyűjtést és italos kartondoboz gyűjtést szerveznek. Télen madáretetőt, nyáron pedig madáritatót helyeznek ki. A komposztálót folyamatosan</p>

		<p>használják. A vízhasználattal és energiával takarékosan bánnak. A gyerekek egészségmegóvása érdekében gyümölcs és zöldségnapokat vezettek be, a folyadékpótlás érdekében mézes citromos teát készítenek. 2010-től részt vesznek a Kukamanó programban. Alapítványi támogatással az udvar egy részét füvesítették, automata öntözőrendszert építettek ki és kalandparkot alakítottak ki. Az óvodán belüli papírgyűjtést az udvaron elhelyezett konténerbe oldják meg. Takarékos vízsűrőket szereltek fel minden csapra.</p>
8.	<p>Kőbányai Gézenyűz Óvoda (1107 Budapest, Zágrábi út 13/A)</p>	<p>Nevelési programuk alapján a környezettudatos nevelésük célja az, hogy váljon természetes igénnyé a gyermekben a környezet védelme, a gyermekek életkoruknak megfelelően minél több tapasztalatot szerezzen az őket körülvevő természeti környezetből. A gyermekekben igyekeznek kialakítani a természetjárás szabályait (csak azt gyűjtjük, amit a természet elenged, csendben, halkán járjunk az erdőben), valamint a növények iránti felelősség erősítését a mindennapi gondozás során. A tehetséggondozás programukon belül a kísérleti műhelyben ismertetik meg a gyerekeket a vizek szennyeződéseivel és az élővilágra gyakorolt hatásaival. A Föld napja alkalmából a családokkal közösen kertszépítést, virágosítást és faültetést végeznek. Folyamatosan gyűjtik az elemet, kupakokat, papírt és telefonkönyveket. Az elmúlt években az Autómentes Naphoz az óvoda is csatlakozott, a Víz Világnapja köré csoportosított "vizek tisztaságának megóvása" projekt keretében a gyerekek az elméleti ismereteken túl aktívan tettek környezetük megtisztulásáért. PET palack és fémdoboz préselő géppel játékosan ösztönözték a szülőket és gyerekeket a környezettudatos hulladékgyűjtésre.</p>
9.	<p>Kőbányai Gyermek Ház Óvoda (1103 Budapest, Kada utca)</p>	<p>Az óvodában komplex nevelés folyik. A nevelési területek elméletileg differenciáltak, elkülönülnek, a gyakorlatban azonban a tárgyi koncentráció elvének</p>

	27-29.)	megfelelően egységet alkotnak. Nevelési cél a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.
10.	Kőbányai Gyöngyike Óvoda (1101 Budapest, Salgótarjáni út 47.)	A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Lehetőséget biztosítanak az alkalmi és folyamatos megfigyelésekre, élmény- és tapasztalatszerzésre. Megismertetik a gyermekekkel Kőbánya nevezetességeit. Úgy szervezik a gyermekek tevékenységét, hogy aktív részesei legyenek az állat- és növénygondozásnak. Természetsarkot alakítottak ki a csoportokban, amely tükrözi az évszakok változásait (pl. csíráztatás, hajtás). Megismertetik és gyakoroltatják a természetben történő viselkedést, a környezetvédelem alapvető szabályait. Arra nevelik a gyermekeket, hogy mosakodásnál takarékosan bánjanak az ivóvízzel és vegyék észre, ha a természetes fényviszonyok megfelelőek. A középső- és nagycsoportos gyermekekkel évente több alkalommal szerveznek kirándulásokat. 2012-ben kertszépítő pályázat útján gyógynövények, bokrok telepítésére került sor az óvoda udvarán.
11.	Kőbányai Hárslevelű Óvoda (1106 Budapest, Hárslevelű utca 5.)	A gyermekek környezeti tudatformálása számos formában jelentkezik a foglalkozások és más programok keretében. A 2009. nevelési évtől kezdtek hangsúlyt fektetni a környezettudatos magatartás kialakítására. Nem korlátozódik a foglalkozásokra, hanem átfogta a teljes óvodai életet. A szelektív hulladékgyűjtés a papírgyűjtéssel kezdődött, amelyekbe már a családok is bevonásra kerültek. A pedagógusok a 2012/2013. nevelési évben elkészítették a Környezettudatos óvodai nevelés projektgyűjteményét, amely meghatározta a konkrét feladatokat. 2013. januárjától intézkedési tervet készítettek, amely tartalmazta a szelektív hulladékgyűjtés területén (pl. papír, flakon elhelyezése a folyosón lévő tárolóban, zöldhulladékok komposztálásának fejlesztése,

		<p>“hulladékból termék” kiállítás), az energiatakarékosság területén (pl. lámpák lekapcsolása, víztakarékosság), a környezettudatos ismeretek területén szemléletformálás (pl. kiadványok, ismeretterjesztések), a környezettudatos magatartás területén szemléletformálás (pl. növények ültetése, gondozása, sófal, jeles ünnepeken saját hagyományok megteremtése).</p>
12.	<p>Kőbányai Kékvirág Óvoda (1107 Budapest, Kékvirág utca 5.)</p>	<p>Az óvoda kétszer kapta meg a Zöld Óvoda címet, ennek keretében számos környezetvédelemmel kapcsolatos feladatot hajtottak végre. Megvalósították a fűtési rendszer korszerűsítését, kicserélték az összes fényttestet, energiahatékony eszközöket vásároltak, pályázat keretein belül speciális víztisztító készüléket nyertek, a csapok szabályzásával az intézmény egész területén víztakarékosságot eredményeztek és ivóutak kerültek felszerelésre az udvaron. Továbbá fákat ültettek és szelektíven gyűjtik a szemetet. Figyelmet fordítanak arra, hogy a környezeti nevelés témaköreinek feldolgozása többnyire a természetes környezetben valósuljon meg. A nagycsoportos gyermekek gyakran mennek kirándulni természetvédelmi környezetbe, ahol különböző megfigyeléseket végeznek. Az intézmény a “80 nap alatt a Föld körül” projekt segítségével globális módon dolgozza fel a világ természeti, művészeti, társadalmi alakulását.</p>
13.	<p>Kőbányai Kincskeresők Óvoda (1105 Budapest, Mádi utca 4-6.)</p>	<p>A Kincskeresők Pedagógiai Programukban meghatározták céljaikat és feladataikat. Arra törekednek, hogy óvodásaik ismerjék meg az őket körülvevő világot, óvják és védjék a természetet és azzal harmóniában tudjanak élni. A környezeti nevelésüknek az udvar és kert ugyanolyan fontos színtere, mint a csoportszoba. Természeti ünnepeken kiemelten foglalkoznak a környezetvédelemmel, projektben dolgoznak fel témákat, kiállításokat, játékokat szerveznek. Környezettudatos magatartás, viselkedéskultúra kialakítását segítik elő óvodai tevékenységeik, programjaik: Madár ovi,</p>

		<p>környezetvédelmi kirándulások, táborok, szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, újrahasznosítás, csigafarm, veteményeskert, madáretetők, madárodú, lepkekert és lepkeitatók kihelyezése az óvoda udvarán. Az udvaron kerti tavat is létrehoztak. A tehetséggondozó "Okoskodó műhelyben" a nagycsoportosok kísérletezgetnek, tapogatóznak, a világ és természet világából ismereteket gyűjtenek. Hagyomány az óvodában, hogy a Kincskeresők Napján természeti témával kapcsolatos pályázatot írnak ki a családok számára: "Éltető elemünk a víz", "A tűz", "A levegő", "A hely, ahol élünk" címmel.</p>
14.	<p>Kőbányai Kiskakas Óvoda (1104 Budapest, Mádi utca 86-94.)</p>	<p>A környezeti nevelés a Pedagógiai Programukban kiemelt helyet foglal el, feladatai folyamatosan, egymásra épülve valósultak meg. A környezetvédelem szempontjából jeles napokat megünneplik, minden évszakban kirándulásokat szerveznek. Az udvari és kerti munkákat a gyermekek az évszagnak, életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően valósítják meg. Az udvaron komposztálnak, és a kinyert komposztot helyben felhasználják. Az óvoda udvarán található állat és növényvilág megfigyelését eszközök (távcső, nagyító, rovarvizsgáló) segítségével végzik. A "Madárbarát óvoda" programot folyamatosan megvalósítják. A madáretetést, a madár megfigyelést (odúk figyelése, költés, fiókák kirepülése, nevelése) egész évben nyomon követik. A hulladékokat szelektíven gyűjtik. A "nem minden hulladék szemét" projekt keretén belül a hulladékokat hasznosítják (barkácsolnak).</p>
15.	<p>Kőbányai Mászóka Óvoda (1105 Budapest, Ászok utca 1-3.)</p>	<p>Az óvoda Pedagógiai Programjában évek óta kiemelt helyet kap a környezetvédelem és a biztonságos óvoda programja, amely szorosan összefügg az egészségfejlesztéssel. A számos növényvel borított udvar tagolását és burkolását a különböző tevékenységek igénye szerint alakították ki. Az ivóvizet víztisztító szűri meg. 2010. óta részt vesznek az Autómentes Napon. Természetes és mesterséges anyagokat, valamint papírt</p>

		<p>gyűjtenek. A szülőket bevonják az évente egyszeri udvarrendezésbe. Évről-évre több rajzpályázaton vesznek részt, ahol sikeres eredményeket érnek el. 2010-ben a Millenárison a “Gondolkodj Egészségesen” kiállításon Mászóka logóval ellátott pólókat készítettek. 2011-ben elnyerték a “Zöld Óvoda” címet. Fűszernövényeket termesztnek, amely kertrészt 2013-ban teljesen felújították. A parkok és kertek élővilágát megfigyelik séták, kirándulások alkalmával. Szelektíven gyűjtik a papírt és a műanyag hulladékot. Komposztálják a lehullott faleveleket és zöldhulladékokat. 2014-ben a BRFK által kiírt közlekedésbiztonsági bábversenyen is részt vettek.</p>
16.	<p>Kőbányai Mocorgó Óvoda (1101 Budapest, Kőbányai út 30.)</p>	<p>A környezet megismerésére irányuló nevelésben elsődleges feladatuk az érzelmi kötődés kialakítása a gyermekekben a közvetlen környezetükhöz. Az óvoda udvara egész évben biztosítja eszközeivel, területi adottságaival a levegőzés, edzés, mozgás és a különböző tapasztalatszerző tevékenységek, a természettel való közvetlen kapcsolattartás feltételeit. A Pedagógiai Programukban kiemelt szerepe van a környezettudatos magatartás megalapozásának, a környezet szeretetének. Minden csoportnak van egy kis konyhakertje, amelyet művelnek, saját nevelésű palántát ültetnek, vannak gyümölcsfák is. A csoportszobákban természetsarkot alakítottak ki. Az udvaron az évszak változásának megfelelően takarítják a havat, gyűjtik az avart, komposztálnak, a konyhakertből betakarítanak, szüretelik a gyümölcsöt. Minden évben megünneplik a “jeles napokat”. A Föld napján minden gyermek hoz egy virágpalántát és azt elültetik. Az udvarban madárodú került elhelyezésre és kerti tó került kialakításra. Az udvaron évente 4 tonna zöldhulladékot komposztálnak. Állatkerti bérletük van, és vannak helyszínek, amelyeket évszakonként felkeresnek (Népliget, Margitsziget stb.) Tudatosan döntenek olyan képességfejlesztő játékok</p>

		(homok-víz asztal, mikroszkóp, rovarvizsgáló stb.), könyvek vásárlása mellett, amelyek elősegítik a környezettudatos szemlélet kialakítását. Az óvodában két szakmai munkaközösség működik, az egyik a Külső világ tevékeny megismerésre nevelés munkaközösség.
17.	Kőbányai Rece-Fice Óvoda (1105 Budapest, Vaspálya utca 8-10.)	Minden évben kétszer közeli zöldövezetbe egész napos kirándulásra viszik a gyermekeket, amelyet egybekötnek a környezeti nevelés feladatainak megvalósításával (Budakeszi Vadaspark, Visegrád-Mogyoróhegy). A Föld Napját minden évben fa és virágok ültetésével ünneplik. 2009-ben nagyobb virágosításra (kb. 550 tő növény, illetve talajtakaró), parkosításra került sor az úttesthez közeli részen. 2010-ben az Önkormányzattól nyír és tölgy facsemetéket kaptak, amelyeket azóta is gondoznak.
18.	Kőbányai Zsivaj Óvoda (1105 Budapest, Zsivaj utca 1-3.)	Nevelőmunkájuk során kiemelt figyelmet fordítanak a gyermekek környezetükhöz fűződő viszonyának kialakítására. Az udvarban esztétikus, díszítő virágos sávokat ültettek, rendszeresen nyesik a bokrokat, fákat. A foglalkozások jelentős részét természeti környezetben tartják. Folyamatos és alkalmi motiválással érik el, hogy a gyermekek maguk fedezzék fel környezetük rejtelseit. Kísérletek segítségével (csíráztatás, szélforgó) tárják fel az ok-okozati összefüggéseket, didaktikus játékokkal jutnak el az új ismeretekhez. Bevezették a szelektív hulladékgyűjtést. Negyedévi rendszerességgel rendelnek papírtároló konténert. Folyamatosan gyűjtik a szülők által behozott kupakokat, valamint szárazelemgyűjtőt helyeztek el. Télen madáretetőket készítenek, a jeles napokra különféle rendezvényekkel készülnek. Évente kétszer a szülőkkel közösen rendeznek kertrendező "zsíroskenyér" partit. A középső és nagycsoportosok minden évben almaszedésen vesznek részt. Több mint 15 éve komposztálják a száraz lehullott faleveleket. Évente egyszer sportnapot rendeznek. Pályáztak a Generali Biztosító által hirdetett "egészségmegőrzés" című pályázatra, amelyet megnyertek.

A fenti beszámolók alapján a következő, a környezet és a környezeti nevelés érdekében tett intézkedések a vizsgált óvodák szinte mindegyikére jellemzőek

- az óvoda környezetének tisztántartása és szépítése a gyerekek bevonásával,
- növényültetés, dekoráció készítése természetes alapanyagok felhasználásával,
- növények és állatok megfigyelése és tanulmányozása, ápolása a kertben és szobákban
- madáritatók és etetők kihelyezése,
- kirándulások és látogatások, ismerkedés a környezettel,
- szelektív hulladékgyűjtés bevezetése, akció jelleggel papírgyűjtés, legtöbb helyen folyamatos papír- és műanyag palackgyűjtés, komposztálás is,
- környezetvédelem jeles napjainak megünneplése, a témához illeszkedő program keretében.

Fontos megemlíteni azokat az intézkedéseket is, amelyek az óvoda működésének környezeti hatásait csökkenti. A felsorolt példák, amelyeket csak egy-egy óvoda említett beszámolójában, de megismerésük fontos a többi intézménynek is

- Ablakcsere, ablakok szigetelése,
- Energiatakarékos izzók használata,
- Környezetbarát takarítószer használata,
- „Zöld Óvoda” cím elnyerése,
- „Szemünk fénye” programban részvétel (az Önkormányzat támogatásával),
- Vízta karékossági csapok felszerelése.

2.7.16. Környezeti nevelés megvalósulása az iskolákban

Az óvodákhoz hasonlóan, a környezeti nevelés iskolákban történő megvalósulásáról szintén adatgyűjtést kezdeményeztünk a kerületi iskoláknál, tájékoztatást kérve a 2009-2014. nevelési évekre vonatkozó környezeti nevelésben elért eredményeikről.

Az iskolák fontosnak tartják a környezeti nevelést, amelyet beépítenek munkájukba. A gyerekek környezeti tudatformálása számos formában jelentkezik elméleti síkon a különböző tantárgyakba építve, és gyakorlatban a szakkörök, versenyek, erdei iskolák és más programok keretében.

A felülvizsgálat során az alábbi általános iskolák és középiskolák küldték meg a kért beszámolót, amelyekből nyert legfontosabb információt az alábbi táblázatban foglaltuk össze.

7. táblázat

Általános iskolák	
Intézmény	Legfontosabb információk
1. Kőbányai Bem József Általános Iskola (1101 Budapest, Hungária krt. 5-7.)	Az iskola kiemelt nevelési területei közé tartozik a környezeti nevelés. A környezeti- és egészségvédelmi feladatok szervezésére minden tanévben 4-5 főből álló munkacsoport alakul ZöldPont néven. 2014-ben már harmadik alkalommal nyerték el az ÖKOISKOLA címet. A hulladékokat szelektíven gyűjtik. Heti rendszerességgel papírt, elemet, olajat és aludobozt gyűjtenek a diákok, amely tárgykörben egyéni és osztályok közötti verseny folyik. A jeles napokról minden alkalommal megemlékeznek. Az iskolaudvart folyamatosan újítják, a fűszerkertet gondozzák, az emeleti erkélyládákba virágokat ültetnek. Minden évben megrendezik a Balogh János Környezet- és Egészségvédelmi Versenyt, amely színvonalas, családi és izgalmas vetélkedés. Kísérletet tettek az ÖKOISKOLÁK együttműködésére, sajnos ezidáig nem sok sikerrel. A diákok Autómentes Napon és ásványtani kiállításon, a felső tagozatosok minden évben erdei iskolában vesznek részt. A 2013/2014. tanévben célul tűzték ki, hogy Madárbarát iskolává váljanak. Minden hónapban megnevezik a Hónap madarát, amellyel kapcsolatban feladatokat kapnak az osztályok. A téli hónapokban madáretetőket és madáreleséget készítenek.
2. Kőbányai Harmat Általános Iskola (1104 Budapest, Harmat u. 88.)	Az oktató-nevelő programban helyet kapnak a helyi közösség életéhez kapcsolódó tevékenységek. Az oktatás példát mutat saját környezete kezelésére, a nevelés hangsúlyt helyez a gyakorlati tevékenységek képzésbe történő integrálására a helyi településfejlesztéshez kapcsolódóan. Céljaik az energiatakarékosságra, az anyagok helyes

		<p>felhasználására, a keletkezett hulladékok helyes kezelésére, valamint az egészségünk védelmére való tanítás. Programjuk alapján minden tagozat, osztály be van osztva környezeti neveléssel kapcsolatos programokba, így pl. az udvart naponta takarítja az ügyeletes osztály, a lombkomposztálást az ökocsoport végzi stb. Folyamatos az elemgyűjtés, a papírgyűjtés, a téli hónapokban a madáretetés, az iskolai időszakban a palack zsugorítás, turisztikai szakkör, drogrevenió. A diákok erdei iskolában, sportnapokon és egészségnapokon vesznek részt. Új programjaik közé tartozik a citrom díj (káros anyagokkal kapcsolatos díj), a Hónap kutyája, a Hónap állata, a Hónap növénye, a kerületi portya ("Szemet szűr"), a "Gyere gyalog vagy biciklivel iskolába!" projekt, a kiállítás megrendezése "Újrahasznosított tárgyak új köntösben" címmel. Jó kapcsolatot ápolnak a Magyar Gyula Mezőgazdasági Szakközépiskolával, amelynek dolgozói és tanulói támogatják munkáikat.</p>
3.	<p>Kőbányai Janikovszky Éva Általános Iskola (1105 Budapest, Kápolna tér 4., 1101 Budapest, Üllői út 118.)</p>	<p>Az intézmény mind a székhelyén (Kápolna tér 4.), mind a tagintézményében (Üllői út 118.) elkötelezett az egészséges és kultúrált életmód iránti igény kialakítására és a természeti környezet megóvására való nevelésben. A tanórai keretben kiemelt figyelmet fordítanak a környezeti nevelésre és környezetvédelemre. Minden évben megszervezik az egy héten keresztül tartó őszi és tavaszi papírgyűjtési akciójukat, valamint az iskola környékének rendbetételét és tisztítását. Részt vesznek az Autómentes Napi rendezvényeken. Őszi hagyományos rendezvényük a Szüreti mulatság, rendszeresen szerveznek erdei tábor, hétvégenként pedig kirándulásokat és túrákat. Folyamatosan megvalósul az iskolai szelektív hulladékgyűjtési akciójuk. A Föld napján természet- és környezetvédelmi projektnapot</p>

		<p>szerveznek. A 7-8. osztályosok rész vesznek az Öveges-programban, valamint a Teleki Sámuel földrajz versenyen, a Kaán Károly természetismereti versenyen és a Hermann Ottó biológia versenyen. A 2011-2012. tanévtől a Tegyük együtt a gyermekekért Alapítvány és a Danone Kft. közösen indított programjában részt vesznek, amelynek keretében gyárlátogatás, interaktív osztályfőnöki órák tartása, és az egészségneveléssel kapcsolatos témájú sátor felállítása szerepel. Az iskola kertjét a diákokkal és szülőkkel közösen gondozzák.</p>
4.	<p>Kőbányai Kada Mihály Általános Iskola (1103 Budapest, Kada utca 27-29.)</p>	<p>Hagyományos környezeti nevelési tevékenységeik: környezetbarát takarítószer használata, évenként kétszer papírt gyűjtenek, elemet gyűjtenek, folyamatosan esztétikus környezetet biztosítanak, erdei iskolát, természetjáró szakkört, természetismereti vetélkedőt szerveznek. A termekben a Szemünk Fénye Program keretében a világítás korszerű lett. Az iskolához új sportcsarnokot építenek, amely munkálatok jelenleg is folyamatban vannak. A jeles napokról a tanórákba beépítve, illetve külön programokat szervezve emlékeznek. Megszervezik annak kiderítését, hogy mennyire "zöld" az iskola, amelynek keretén belül a tanulók felmérést végeznek az iskolai víz-, fűtés-, világításrendszerről, az ezzel kapcsolatos költségekről, elkészíthetik a csepegő csapok térképét, kutathatják a hulladékok kezelési módját, az irodaszerek beszerzési módját és egészségkárosító hatásait, felhasznált mennyiségét, a büfé és a menza "zöldítési" tervét. A jeles napokon akciókat és programokat szerveznek. A diákok vetélkedőkön, tanulmányi versenyeken (Kaán Károly Természet és Környezetismereti Országos Verseny, Hermann Ottó Országos Biológia Verseny) vesznek részt. PET palack és papírdoboz gyűjtést is több alkalommal szerveztek. A papírgyűjtési versenyen</p>

		mindig dobogós helyezést érnek el. A Pont velem (elemgyűjtő verseny) országos környezetvédelmi programhoz csatlakoztak, amelyen két alkalommal is díjat nyertek.
5.	Kőbányai Keresztury Dezső Általános Iskola (1106 Budapest, Keresztúri út 7-9.)	A vizsgált időszakban tevékenységüket a 2008-ban elfogadott Környezeti, Egészségnevelési és Fogyasztóvédelmi Programuknak megfelelően végezték. A környezetvédelem intézményükben is a "Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan" szemléletmód alapján valósul meg. Az iskola udvara nagy és tágas, amelybe évről-évre egyre új növényeket ültetnek. Madárbarát iskola, az udvaron több madárfaj is megtelepedett, amelyeket rendszeresen etetnek (pl. 2013-ban 20 kg madáreleség fogyott el). Rendszeresen részt vesznek a tanulók versenyeken (pl. Herman Ottó Országos Biológia verseny, Kaán Károly Természet és Környezetismereti Országos verseny, Balogh János Országos Környezet- és Egészségvédelmi Csapatverseny) és a kerületi rendezvényeken (pl. Autómentes Nap). Évente kétszer papírgyűjtést szerveznek, az elektronikai hulladékgyűjtés is megoldott. Tanórán kívül részt vesznek erdei iskolákban, és egyéb különféle taborokat (sporttábor, kerékpártábor) szerveznek. Kitűnően működik a természetjáró szakkör is, amelynek keretében havonta egy hétvégén a tanulók és szüleik Budapest környéki hegységeket járnak be. Kézműves foglalkozásokat tartanak újrahasznosítható és természetes anyagokkal (csiga, falevél, toll stb.).
6.	Kőbányai Kertvárosi Általános Iskola (1106 Budapest, Jászberényi út 89.)	Az iskola céljai között szerepel, hogy megtanítsák a gyerekeket a természeti környezettel való tudatos együttélésre. A téli madárvédelem érdekében madáretetőket helyeztek ki. Az iskola környezetében folyamatosan gyomtalanítanak, parlagfűvet irtanak.

		<p>Szemétygyűjtési akciókat szerveznek, szelektíven gyűjtik a szemetet, évente két alkalommal papírgyűjtést szerveznek, a használt elemet és a PET palackokat folyamatosan gyűjtik. A kerítést festéssel igyekeznek megóvni a falfirkáktól. Meteorológiai mérőállomást alakítottak ki. Az aula sulizOO részében az élősarkot fejlesztik, az állatokat gondozzák. A mosdókba víztakarékos csapokat szereltek fel, újrahasznosított wc-papírt és kéztörölőt használnak. A “Zöldbéka” szakkör a kutató típusú, önállóan vizsgálódni szerető tanulók fejlesztésének nagyon jó színtere. Környezetvédelmi táborokat, vándortáborokat, sporttáborokat és őszi táborokat (Börzsönyliget) szerveznek. A jeles napokról a tanórákba beépítve, illetve külön programokat szervezve emlékeznek meg. A természetes és újrahasznosítható anyagokból különböző díszeket, kompozíciókat készítenek, amelyből kiállítást vagy vásárt szerveznek.</p>
7.	<p>Kőbányai Széchenyi István Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola (1108 Budapest, Újhegyi sétány 1-3.)</p>	<p>A beszámolási időszakban több szinten valósult meg a környezetszépítő és fejlesztő tevékenység. 2009-ben az iskola udvarán az “OLLÉ” pályaeépítési program részeként egy FUTSAL műfüves pálya megépítésére került sor. Az iskolaudvaron fásítottak és cserjéket ültettek. 2010-ben csatlakoztak a komposztálási programhoz. 2011-ben az önkormányzattól 60 tő aranyesőt és 100 nőszirmot vettek át, majd ültették be az iskola előtti sétányrészre. 2011-ben civil szervezet segítségével egy kemence kialakítására került sor az iskolaudvar területén. 2012-ben elindították a virágosítási projektet. Évenként iskolakörnyéki tisztasági akciót szerveznek az “őszi szemétszüret” akció keretében, papírgyűjtést szerveznek, a Madarak és Fák Napja alkalmából környezetvédelmi vetélkedőket és akadályversenyeket szerveznek.</p>

8.	<p>Kőbányai Szent László Általános Iskola (1105 Budapest, Szent László tér 1.)</p>	<p>Az iskola az elmúlt években a Pedagógiai Programban meghatározott környezeti nevelésüket folytatták, amelynek része a tanórán és tanórán kívüli tevékenység. Az éves munkatervükben minden alkalommal szerepel a papírgyűjtés, csatlakoztak a CIKK Egyesület környezetrendező kampányához. Az iskola területét karbantartják, példamutatóan ápolják, a szülők és a diákok közreműködésével évente társadalmi akciókat szerveznek. 2012-ben kertet alakítottak ki az iskolaudvar egy újonnan megkapott területén.</p>
9.	<p>Szervátiusz Jenő Általános Iskola (1101 Budapest, Kőbányai út 38.)</p>	<p>Folyamatos tevékenységeik közé tartozik a “zöldítés” az iskola kertjében, a környéken a növények gondozása, pótlása. Fák, növények telepítése, gyomtalanítás, parlagfű-irtás. A diákok rendszeresen részt vesznek erdei táborban (kb. 200 fő/év), ahol konkrét gyakorlati feladatokat kapnak (élőhely-térképezés, mérések, monitoring). A téli, nyári táborok, a tanulmányi kirándulások a környezettudatos nevelés szinterei. 1996-tól szelektíven gyűjtik a hulladékot. 2013-tól külön edényzeteket kaptak erre a célra. Folyamatos a használt elemek gyűjtése is. Környezetvédelmi vetélkedőt szerveznek, amely a helyszíni csapatverseny döntőjével zárul. A zsűritagok közül kiemelendő minden évben a Veszprémi Állatkert, valamint a Richter Gedeon Nyrt. képviselője. A jeles napok során rendszeresen figyelemmel kísérik a rendezvényeket (pl. Víz Világnapja során a Fővárosi Vízművek rendezvényein részt vesznek). Energiatakarékosság szempontjából kiemelendő a “Szemünk fénye” program keretén belül a világítás korszerűsítése, az “A” épület kazánjának kicserélése, a víztakarékos csapkifolyók felszerelése.</p>

Középiskolák		
1.	<p>Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakképző Iskola (1106 Budapest, Maglódi út 4/B)</p>	<p>Pedagógiai Programukban célként fogalmazták meg, hogy a tanulóikat megismertetik az egészségüket, környezetüket megtartó, javító szokásokkal. Képzéseik keretében környezetvédelmi technikus tanulókat képeztek a 2010/2012-es és 2012/2014-es tanévek között. Környezetvédelmi szakkört indítottak a 2008-2009-es tanévben, amelynek témája a Rákospatak vizének és környezetének vizsgálata volt, így egy tanuló képviselhette az iskolát a Hlavay József Országos Környezettudományi és Műszaki Diákkonferencián, ahol 75%-os eredményt ért el. Bevezették az őszi és tavaszi papírgyűjtést. Többször részt vettek a diákok a CIKK Egyesület, a KÖKERT Kft. és a Kőbányai Diáktanács által szervezett tisztasági akciókban. Részt vesznek a Múzeumok éjszakáján, a Kutatók éjszakáján, a Hagyományok, ízek, régiók Toldi Miklós Tudományos Diákkonferencián és az Avram Hershko Nobel-díjas akadémikus tiszteletére rendezett természettudományi versenyen. Madárbarát iskola címet nyertek. Tervezik egy komposztáló kialakítását és egy kolléga továbbképzését ezen a területen.</p>
2.	<p>Giorgio Perlasca Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakikola (1106 Budapest, Maglódi út 8.)</p>	<p>Környezettudatossági tananyag harmonizáció történt a társiskolákkal, a kidolgozott tananyagelemeket a vendéglátás és turizmus ismeretek, a szállodai ismeretek és a gazdasági környezet tantárgyának tananyagába beintegrálták. 2010. évtől minden évben vezettek környezetvédelmi szakkört, amelynek keretében rendszeresen ellátogattak a tanulók kerékpárral a Merzse mocsárhoz, Esztergomban az Ökoházat</p>

		<p>megttekintették, és Sarudon környezetvédelmi táborba vettek részt. A hulladékok nagy részét szelektíven gyűjtik. Minden évben papírgyűjtési akciót és versenyt hirdetnek. Az iskola udvarán komposztálót helyeztek el, az így nyert szerves anyagot a virágjaik átültetésénél felhasználják. A büfé közelében palacknyomó készülék van elhelyezve. A használt könyveket a könyvtár összegyűjti a végzős tanulóktól. Rendszeresen szerveznek környezetvédelemmel kapcsolatos előadásokat.</p>
3.	<p>Magyar Gyula Kertészeti Szakképző Iskola (1106 Budapest, Maglódi út 8.)</p>	<p>Az iskolában az elmúlt években a szakmás elméleti oktatás egy multimédiás teremmel bővült. A meglévő szemléltetőanyagokat és eszközöket (meteorológiai mérőeszközök, szakkönyvek, folyóiratok, képek, tablók, herbáriumok, talajminták, fóliák, diák stb.) a szakmai elméleti órák és gyakorlati foglalkozások megtartásához folyamatosan használták. A szakmai orientációs gyakorlatok az iskola tanterületén zajlanak, a tanulók részt vesznek a bemutatókert, a dísznövényes, a zöldséges és gyümölcsös terület gondozásában egyaránt. A diákok kertészeti érdeklődését és szakmaszeretét kertészeti üzemek, faiskolák és szakmai kiállítások, a Mezőgazdasági Múzeum, a Fővárosi Állat és Növénykert Pálmaház, a Fűvészkert, a Vácrátóti Arborétum meglátogatásával, valamint tanulmányi kirándulásokkal igyekeztek kialakítani és megőrizni. Az iskolában Környezetvédelmi Munkacsoport működik. A környezettudatos nevelés érdekében több rendezvényre küldenek diákokat, számos környezet- és természetvédelmi versenyen vettek részt. A Hortus Hungaricus Kiállításon a parképítő osztályok segítségével</p>

		<p>madárbarát kertet alakítottak ki, elnyerték a Madárbarát Iskola címet. PET-palack zsugorítót használnak, a növényi hulladékokat komposztálják. A környezetvédelemben és természetvédelemben legtöbbet tevő diákokat egy jutalom kirándulásra viszik el.</p>
4.	<p>Pataky István Híradásipari és Informatikai Szakközépiskola (1101 Budapest, Salgótarjáni út 53/B)</p>	<p>A tanórákon hozzárendelik az adott témához a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos témakörök, amelyekbe a diákok is könnyen bevonhatók. A tanév során minden osztály múzeum-, vagy intézménylátogatásokon vesz részt. A tanulók olyan versenyeken indulnak, ahol a környezet- és természetvédelem fontos téma, így elmélyíthetik tudásukat. Az iskolában rendszeresen hulladékgyűjtési akciókat szerveznek. Részt vesznek különböző környezeti neveléssel foglalkozó kiadvány összeállításában, kiállításokat szerveznek a zsibongókban. Az iskolában rendszeresen papírgyűjtési akciót szerveznek. A szelektív hulladékgyűjtést széles körben terjesztik az iskola minden területén.</p>
5.	<p>Kőbányai Szent László Gimnázium (1102 Budapest, Kőrösi Csoma S. út 28-34.)</p>	<p>Az iskolában a szelektív hulladékgyűjtés már részben megoldott, külön gyűjtik a műanyag palackokat és az irodai papírhulladékokat, illetve a porta mellett egy használaton gyűjtő is a rendelkezésre áll. Terepgyakorlatokat, nyári táborokat és laborlátogatást, több évfolyam számára ökológiai tábor, jeles napok alkalmából az iskola egészét érintő tevékenységeket, tanulmányi versenyeket szerveznek. Biológiai és környezetvédelmi faliújságot üzemeltetnek. Az iskolában dolgozó pedagógusok példamutatása adja elsősorban a környezeti nevelés hitelességét.</p>

		<p>Folyamatosan megvalósítják a szelektív hulladékgyűjtési és energiatakarékosági projektet. 2012. óta az iskola tagja a TÖK-nek, a természettudományi önképző hálózatnak, hetente tartanak szakköri foglalkozásokat. A jeles napokat minden alkalommal megünneplik (pl. kiállításokat szerveznek a Föld napján).</p>
6.	<p>Zrínyi Miklós Gimnázium (1108 Budapest, Mádi utca 173.)</p>	<p>Az elmúlt években az iskola megalkotta a környezeti nevelési programját és az iskola Pedagógiai Programjába beillesztette. A tanórán kívüli programok során 2009. óta minden évben részt vettek a CIKK Egyesület által szervezett tisztasági akciókban, amely során vállalták az iskola környezetében, illetve a Lavotta utca – Harmat utca – Sibrik Miklós út – Sörgyár utca által közrefogott területen a szemétszedést és az illegális hulladéklerakók felszámolását. Minden évben önkéntes napot szerveznek, ahol iskolaszépítési munkákat végeznek. Havonta egy alkalommal kirándulásokat szerveznek, amelyeken megtanítják a fiataloknak a természetjárás alapelveit. Projektnapokon és csereprogramokon vettek részt, ahol a környezeti témákat központi szerepbe helyezték (pl. 2011-ben víz projekt, amelynek során külföldi partnereinkkel a víz sokrétű szerepét dolgozták fel a diákok). 2012-ben elnyerték a Tiszta, rendezett Kőbányáért címet.</p>

Az iskolák esettanulmányait alapul véve megállapítható, hogy az előző felülvizsgálat óta jelentős változás nem történt az iskolákban a környezeti nevelés megvalósulása területén.

Az iskolák mindegyike beépíti pedagógiai munkájába a környezeti nevelés elveit és gyakorlati eszközeit. Több iskola a beszámolójában hangsúlyozta, hogy külön környezetvédelmi munkaközösséget alakított ki a környezeti nevelés megvalósítására.

Az alábbi, a környezet és a környezeti nevelés érdekében tett intézkedések a vizsgált iskolák szinte mindegyikére jellemzőek

- Környezetvédelmi témakörök beépítése a tanrendbe, a különböző tanórák keretén belül,
- Környezettel kapcsolatos, környezeti témát érintő tanulmányi versenyeken való részvétel,
- Környezetvédelmi szakkör működése,
- Kirándulások, környezetvédelmi témájú látogatások szervezése (múzeum, állatkert, gyárlátogatás stb.) és erdei iskola szervezése
- Szelektív hulladékgyűjtés bevezetése, akció jelleggel papírgyűjtés, legtöbb helyen folyamatos papír- és műanyag palackgyűjtés (palack zsugorítás), helyenként elemgyűjtés is,
- Környezetvédelem jeles napjainak megünneplése, a témához illeszkedő program keretében,
- Madáretetők készítése és kihelyezése,
- Növények ültetése és ápolása,
- Egészségnap, sportnap szervezése.

Összefoglalásként megállapítható, hogy a kerület fentebb elemzett intézményei közül több, példaként szerepelhetne más intézmények számára is. Az összegyűjtött tevékenységek alapul szolgálhatnak egy „best practice” (legjobb gyakorlat) útmutató kiadásához is.

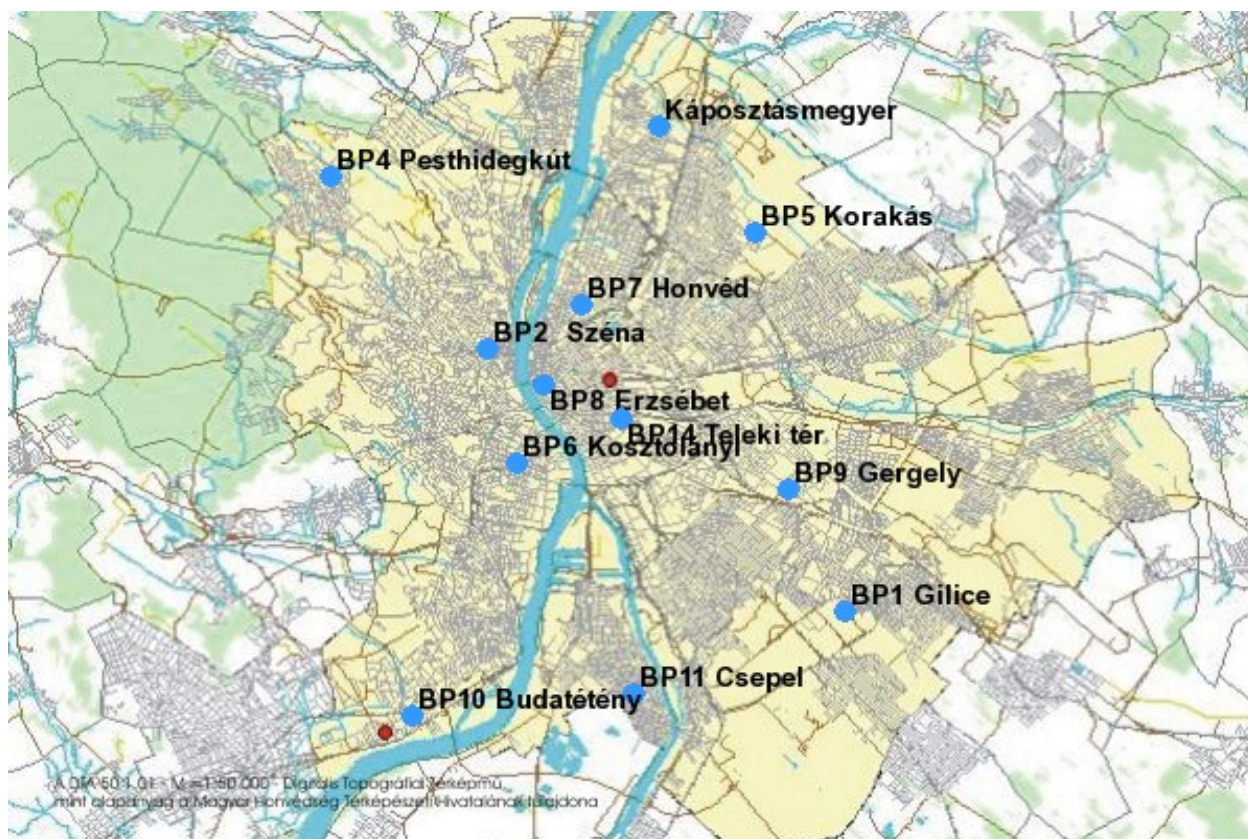
3. A KÖRNYEZETI TÉNYEZŐKBE BEKÖVETKEZETT VÁLTOZÁSOK

3.1. Levegőminőség

Magyarországon a levegőterheltségi szintet és a légszennyezettségi határértékek betartását az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (a továbbiakban: OLM) vizsgálja, amelynek keretében elvégzi az országos, továbbá az önkormányzati és főpolgármesteri intézkedéseket megalapozó mintavételeket és vizsgálatokat, majd az eredmények ellenőrzését.

A vizsgálati módszerek feltételeinek biztosítása állami feladat, a mérőpontokat Budapesten a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség (a továbbiakban: Felügyelőség) jelöli ki. A mérőhálózat automata (folyamatos) működésű és manuális mérőállomásokból áll, amelyek működését az Országos Meteorológiai Szolgálat szervezi és irányítja. A 12 automata állomásból álló budapesti mérőhálózatot a Felügyelőség üzemelteti, további helyszíneken pedig manuális mérésekkel is kiegészül a fővárosi légszennyezettség vizsgálata.

1. ábra: A Budapesti mérőhálózat automata és manuális állomásai

(Forrás: OLM, www.kvvm.hu/olm)

Az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat által mért adatok interneten elérhetőek a környezetvédelemért felelős minisztérium honlapján, valamint a budapesti légszennyezéssel kapcsolatos aktuális tájékoztatás a Fővárosi Önkormányzat honlapján is folyamatosan megtekinthető.

Magyarország levegőminőségének értékelése a levegőterheltségi szint és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról szóló 6/2011. (I. 14.) VM rendeletben meghatározott módszerek szerint, valamint a levegőterheltségi szint határértégeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértégeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendeletben megadott egészségügyi határértékek alapján történik.

Az alábbi táblázat az OLM budapesti mérőállomásokon mért éves átlagos szálló por (PM₁₀), valamint a nitrogén-dioxid (NO₂) koncentrációkat mutatja a 2009-2012 közötti négyéves időszakban. A táblázatban piros színnel jelöltük az éves határértékeket meghaladó eseteket.

8. táblázat

Mérőállomás	PM ₁₀ (µg/m ³)				NO ₂ (µg/m ³)			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Pesthidegkút	28	31	31	27	19	20	23	21
Tétény/Budatétény	-	23	30	24	-	38	33	-
Csepel	32	-	38	-	22	25	29	-
Honvéd telep	31	30	34	31	29	34	35	31
Széna tér	37	38	36	32	40	49	57	-
Erzsébet tér	36	36	40	35	49	51	55	-
Kosztolányi tér	29	29	29	-	46	46	45	-
Baross tér/Teleki tér	37	36	39	25	38	38	41	37
Kőrakás park	31	37	35	29	29	31	31	30
Gergely utca	30	28	30	25	35	33	37	33
Gilice tér	30	28	33	30	28	34	31	-
Káposztásmegyer	-	27	31	26	-	-	37	11

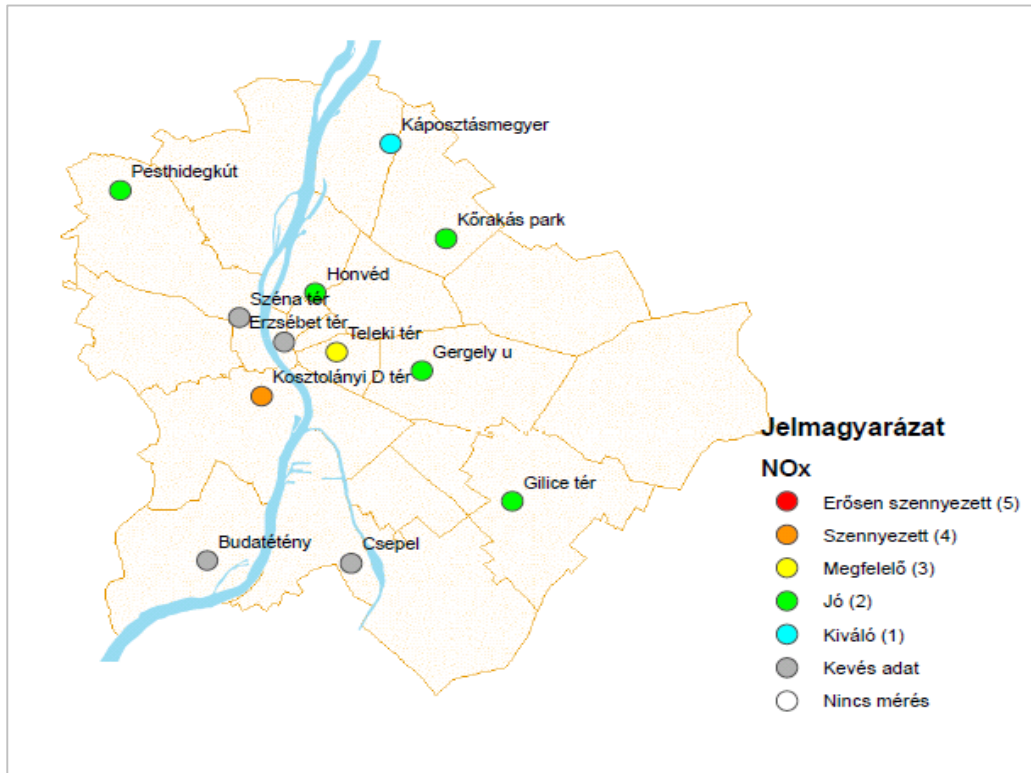
(a táblázatban szereplő adatok forrása: OLM, www.kvvm/olm)

Megállapítható, hogy a kerületünkben üzemelő mérőállomás (Gergely utca, Idősek Otthona mellett) adatai a többi budapesti mérőállomás adataihoz viszonyítva kifejezetten jó eredményeket és átlagértékeket mutatott.

A fentieket bizonyítja az alábbi ábrákból nyert megállapítások is, amelyek a vizsgált időszakból kiemelve a 2012. évet, Budapest levegőjének éves nitrogén-oxid (2. ábra) és szállópor (3. ábra) szennyezettségét mutatják be a légszennyezettségi index szerint.

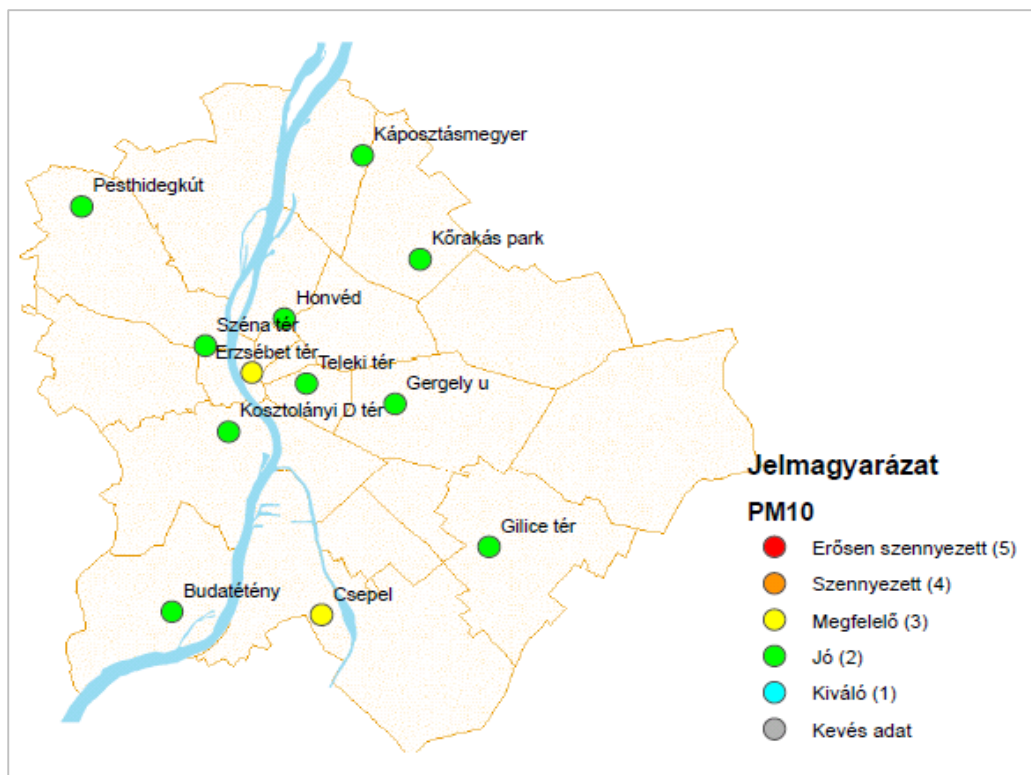

2. ábra: nitrogén-oxid szennyezettség

(forrás: OLM, www.kvvm.hu/olm)

3. ábra: szállópor (PM₁₀) szennyezettség

(forrás: OLM, www.kvvm.hu/olm)

A Kvt. rendelkezései alapján, Budapesten a Fővárosi Közgyűlés hatáskörébe tartozik a szmogriadó terv és a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezésre vonatkozó egyes sajátos, valamint az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó szabályok rendelettel történő megállapítása. A főpolgármester levegőtisztaság-védelmi feladatkörébe, államigazgatási hatósági hatáskörébe tartozik a szmogriadó terv kidolgoztatása és végrehajtása. A szmogriadó terv végrehajtása során feladata a légszennyezést okozó, szolgáltató, illetve termelő tevékenységet ellátó létesítmények üzemeltetőinek más energiahordozó, üzemmód használatára kötelezése, az üzemeltető tevékenységének, valamint a közúti közlekedési eszközök üzemeltetésének időleges korlátozása vagy felfüggesztése. A Budapest Főváros szmogriadó-tervéről szóló 69/2008. (XII. 10.) Főv. Kgy. rendeletben meghatározott szmoghelyzet bekövetkezése esetén a főpolgármester feladata az érintett lakosság tájékoztatása a meglévő és várható túllépés helyéről, mértékéről és időtartamáról, a lehetséges egészségügyi hatásokról és a javasolt teendőkről, valamint a jövőbeli túllépés megelőzése érdekében szükséges feladatokról.

Megjegyzendő, hogy Budapesten 2008. október 1. és 2013. szeptember 30. közötti időszakban kilenc esetben kellett intézkedést hozni a szálló porra (PM₁₀) vonatkozó tájékoztatási fokozat, és három esetben a riasztási küszöbérték túllépése miatt. A meteorológiai viszonyok kedvező alakulása miatt ezek az epizódjellegű légszennyezettségi helyzetek általában 3-4 napos időtartamúak voltak, legrosszabb esetben 8 napig tartott.

Fontos kiemelni, hogy 2011. december 1-jétől Budapest Főváros közigazgatási területén tilos az avar és kerti hulladékok égetése, helyette a következőképpen kell eljárni

- a) elsősorban helyben komposztálni kell,
- b) másodsorban a háztartási hulladéktól elkülönítetten, a települési szilárd hulladékkezelési közszolgáltató (Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt.) által forgalmazott, erre a célra szolgáló zsákban gyűjteni, amelyet a közszolgáltató elszállít.

A vizsgált időszakban a levegővédelmi jogszabályokban jelentős változás következett be az eljáró hatóságok tekintetében, amikor is 2013. január 1. napján hatályba lépett 174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelettel módosított a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet (e fejezetben a továbbiakban: Korm. rendelet), amelynek rendelkezése alapján a jegyző hatósági jogkörét a járási hivatalok vették át. A Korm. rendelet 36. § (1) bekezdése alapján a levegőtisztaság-védelmi ügyben az elsőfokú hatósági jogkört – a (2)-(4) bekezdésben foglalt kivétellel – a felügyelőség gyakorolja, a 36. § (2) bekezdése értelmében a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala

- a) a legfeljebb 500 kW_{th} névleges bemenő hőteljesítményű, háztartási és közintézmény

- tüzelőberendezés forrásával,
- b) a legfeljebb 140 kW_{th} névleges bemenő hőteljesítményű, nem az a) pont szerinti kizárólag füstgázt kibocsátó tüzelőberendezés forrásával,
 - c) az egy háztartásban élő személy(ek) mindennapi szükségleteinek kielégítésére, otthona fenntartására szolgáló tevékenység és az ahhoz használt berendezés forrásával,
 - d) a nem gazdasági tevékenység keretében végzett tevékenység okozta bűzterheléssel, és
 - e) a nem gazdasági tevékenység keretében működő diffúz légszennyező forrással kapcsolatos levegőtisztaság-védelmi hatósági ügyben jár el első fokon.

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter irányítása alá tartozó közigazgatási szervek környezetveszélyeztetést okozó légszennyezettség kialakulása esetén a rendkívüli intézkedésekhez kapcsolódó tájékoztatási kötelezettségéről szóló 3/2009. (III. 20.) KvVM utasítás 2. §-a értelmében a felügyelőség az egységes környezethasználati engedélyhez kötött üzemeltetők közül a helyhez kötött légszennyező pontforrások üzemeltetőiről, valamint a kibocsátott légszennyező anyagok köréről minden év április 30-ig tájékoztatást ad a telephely szerint illetékes polgármesternek.

Ezen kötelezettséget Budapesten a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség a főpolgármester felé teljesíti, de kérésünkre az adatokat részünkre is megküldték.

A környezeti hatásvizsgálat, illetve egységes környezethasználati engedély köteles tevékenységek körét a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm.rendelet határozza meg. A Felügyelőség az egységes környezethasználati engedélyekben levegővédelmi, zajvédelmi, hulladékgazdálkodási, valamint a felszíni vizek és felszín alatti vizek védelmére előírásokat határoz meg.

Kerületünkben az alábbi vállalatok rendelkeznek egységes környezethasználati engedéllyel, akik légszennyező pontforrást üzemeltetnek

9. táblázat

Egységes környezethasználati engedély	Telephely címe	Jellemző tevékenység	Légszennyező anyag megnevezése
CEVA-Phylaxia Oltóanyagtermelő Zrt.	Budapest X. ker., Szállás utca 5.	állati oltóanyaggyártás	Xilol
			Etil-alkohol (etanol)
			Formaldehid
			Kén-oxidok, mint SO ₂

			Szén-monoxid
			Nitrogén oxidok, mint NO ₂
			Szilárd anyag
Dreher Sörgyárak Zrt.	Budapest X. ker., Jászberényi út 7-11.	sörgyártás	Nitrogén oxidok, mint NO ₂
			Szilárd anyag
			Kén-oxidok, mint SO ₂
			Szén-monoxid
Egis Nyrt.	Budapest X. ker., Keresztúri út 30-38.	gyógyszeralapanyag- és gyógyszergyártás	Xilol
			Metil-alkohol (metanol)
			Etil-alkohol (etanol)
			Izo-propil-alkohol
			Metil-etil-keton (metanol)
			Etil-acetát (ecetészter)
			Tetrahidrofurán
			Ciklohexán
			Diklór-metán (metilén-klorid)
			Aceton
			Toluol
			Triklór-metán (kloroform)
			Klór-benzol
			Heptán
			Szén-monoxid
			Cianidok, könnyen oldódóak CN-ként
Kén-oxidok, mint SO ₂			
Szilárd anyag			
Kőbányahő Kft.	Budapest X. ker., Fertő utca 2.	hő- és energiatermelés	Kén-oxidok, mint SO ₂
			Szén-monoxid
			Nitrogén oxidok, mint NO ₂
RATH Hungária Kft.	Budapest X. ker., Porcelán utca 1.	Tűzállóanyag gyártás	Szilárd anyag
			Szén-monoxid
			Nitrogén oxidok, mint NO ₂
Richter Gedeon Nyrt.	Budapest X. ker., Gyömrői út 19-21.	gyógyszerhatóanyag-gyártás, gyógyszerkutatás, és -kereskedelem	Nitrogén oxidok, mint NO ₂
			Szilárd anyag
			Kén-oxidok, mint

			SO ₂
			Szén-monoxid
			Xilol
			Metil-alkohol (metanol)
			Etil-alkohol (etanol)
			Izo-propil-alkohol
			Metil-etil-keton (metanol)
			Etil-acetát (ecetészter)
			Piridin
			Ciklohexán
			Diklór-metán (metilén-klorid)
			Aceton
			Toluol
			Benzol
			Triklór-metán (kloroform)
			Klór-benzol
			Heptán
			Szén-monoxid
			Cianidok, könnyen oldódóak CN-ként
			Kén-oxidok, mint SO ₂
			Szilárd anyag
Xellia Kft.	Budapest X. ker., Szállás utca 1-3.	gyógyszeralapanyagok gyártása	Ammónia
			Aceton
			Heptán
			Izo-propil-alkohol
			Etil-alkohol (etanol)
			Metil-alkohol (metanol)
			Toluol
			Ecetsav

(a táblázatban szereplő adatok forrása: OKIR adatbázis)

A Felügyelőség a fenti cégek vonatkozásában kiadott egységes környezethasználati engedélyekben levegőtisztaság-védelmi előírásként kötelezést ad ki, hogy a légszennyező forrásokra vonatkozóan minden évben „Légszennyezés mértéke éves jelentést” (LM) kell készíteni. A cégek a levegőszennyezés elkerülése érdekében a technológiai előírások betartását és a berendezések műszaki állapotát fokozatosan és folyamatosan ellenőrzik, amelyet a Felügyelőség nyomon követ.

3.1.1. Egyedi levegőszennyezettségi mérések

Az Önkormányzat megbízásából 2013. július 12. és 2013. július 18. közötti időszakban a Fővárosi Levegőtisztaság-védelmi Kft. által levegőszennyezettségi mérésre került sor 7 napon keresztül, napi 24 órás időtartammal a Budapest X. kerület, Dolomit utcában kijelölt mintavételi ponton.

A vizsgálati adatok alapján a mérési ponton a környezeti levegő szén-monoxid, nitrogén-oxidok, nitrogén-dioxid és kéndioxid koncentráció értékei nem haladták meg a hatályos rendeletben lévő 1 órás és 24 órás határértékeket. A levegő PM₁₀ koncentrációja egyik mérési napon sem lépte túl a napi határértékeket. A szálló por PM₁₀ minták optikai vizsgálata alapján megállapítható volt, hogy a minták szerkezete nem tért el a szokásos városi porok szerkezetétől, az irodalmi értékek alapján a koromtartalom a PM₁₀ frakció 5-10 százaléka. A toluol és metil-etil-keton koncentráció mértéke határértékekkel nem szabályozott, az irányértékeket nem lépte túl. A kiértékelés során a légszennyező anyagok koncentráció értékei 1 órás és 24 órás átlagolással kerültek meghatározásra.

3.2. Környezeti zaj és rezgés

Kőbánya zajhelyzete összetett, nehéz kérdés, ugyanis a lakó, intézményi és ipari, gazdasági jellegű részek egyaránt megtalálhatóak. A zajvédelem szempontjából is eltérő, különböző besorolású területek számos részre tagolva, sokszor egymásba ágyazva helyezkednek el.

A kedvezőtlen környezeti zajállapotot domináns módon a – szabadidős zajforrásokon és különféle rendezvényeken túl – a következő forráscsoportok határozzák meg

- a közúti közlekedés,
- a vasúti forgalom,
- a légi közlekedés,
- az üzemi zaj.

A kerület területére jelentős számú közlekedési zajforrás koncentrálódik, és a gazdasági területeken végzett üzemi tevékenység is jelentős.

A fejezethez felhasználásra került a Budapest és vonzáskörzetére 2007-ben készült stratégiai zajtérkép, amely teljes terjedelemben a következő címen megtalálható http://terkep.budapest.hu/website/zajterkep_html/zaj_index.htm.

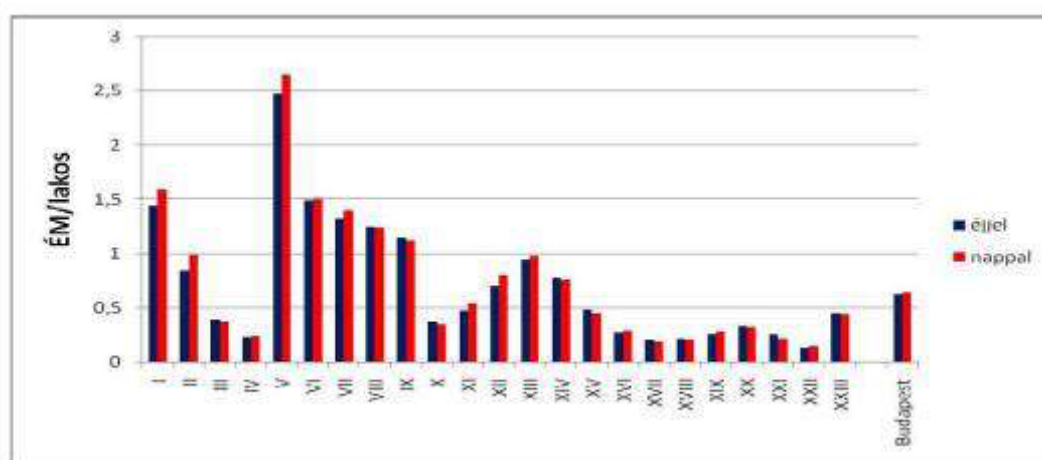
A zajszintekkel való jellemzésen túl a stratégiai zajtérkép adatbázisa arra is lehetőséget nyújt, hogy a különböző zajszintekkel terhelt, érintett lakosság számára vonatkozóan is adjon információkat.

3.2.1. Közúti közlekedés zaja

A Főváros területén, így kerületünkben is a lakosságot terhelő környezeti zaj domináns módon a közúti közlekedés kibocsátására vezethető vissza.

A “Budapest Főváros Önkormányzatának Főpolgármesteri Hivatala megbízásából készült “Budapest Környezeti Állapotértékelése 2013.” című dokumentációban felmérték az egy lakosra vetített fajlagos érintettségi mutató kerületenkénti megoszlását, amellyel jól jellemezhetők a fővárosi kerületen belül lévő közúti közlekedés (villamossal együtt) okozta zajproblémák nagysága.

4. ábra: az egy lakosra vetített fajlagos érintettségi mutatók kerületenként

(forrás: Budapest Környezeti Állapotértékelése 2013. című dokumentáció)

A diagrammból jól látható, hogy Budapest külső kerületeiben (beleértve Kőbányát is) a közúti közlekedés egy lakosra vetített aránya közel azonos.

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek a stratégiai zajtérképek (forrás: http://terkep.budapest.hu/website/zajterkep_html/zaj_index.htm) Kőbánya területére vonatkozó (nappali és éjjeli) részletei.

5. ábra: nappali közúti stratégiai zajtérkép

6. ábra: éjjeli közúti stratégiai zajtérkép

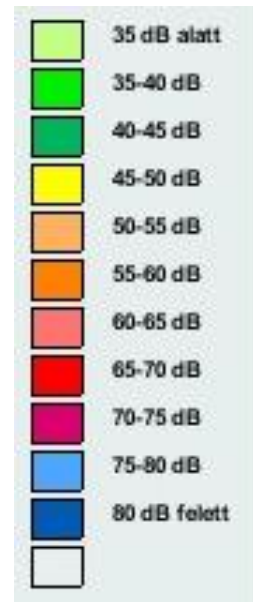
(mindkét ábra esetében forrás: http://terkep.budapest.hu/website/zajterkep_html/zaj_index.htm)

A fenti zajvizsgálati eredményekből jól látható, hogy jelentősnek mondható – egyértelműen küszöbérték feletti sávba eső – zajterheléssel érintett útszakaszok különösen a nappali időszakban az alábbiak:

7. ábra: jelmagyarázat

- Kőrösi Csoma Sándor út (Bánya utca - Harmat utca) 75-80 dB
- Üllői út (Ceglédi út - Kőér utca) 75-80 dB
- Bihari utca (Jegenye utca - Horog utca) 70-75 dB
- Gergely utca (Noszlopy utca - Szlávy utca) 70-75 dB
- Gyömrői út (Kőér utca - Noszlopy utca) 70-75 dB
- Jászberényi út (Fehér út - Tárna utca) 70-75 dB
- Sírkert utca 70-75 dB
- Felsőcsatári út (Álmos utca - Hangár utca) 65-70 dB
- Heves utca (Pilisi utca - Dömsödi utca) 65-70 dB
- Kada utca 65-70 dB
- Keresztúri út (Kerepesi út - Rákosvölgyi utca) 65-70 dB
- Mádi utca (Sibrik Miklós út - Hangár utca) 65-70 dB
- Vaspálya utca (Román utca - Lámpagyár utca) 65-70 dB

A vizsgálati eredmények összegzését követően kedvezőnek ítéltető a környezeti zajhelyzet a stratégiai zajtérképek alapján a következő, lakossággal jelentősen érintett területeken

- Kada utca,
- Gergely utca,
- Óhegy utca,
- Ihász utca
- és általuk határolt területen.

Megemlítenéd, hogy az Önkormányzat megbízásából 2010. évben a Hangár utcában és az Újhegyi úton a közúti közlekedés vizsgálatára került sor a Hangmérnök Tervező és Szolgáltató Kft. által.

A Hangár utcában elvégzett vizsgálatok alapján megállapítható volt, hogy a Hangár utca 51. szám alatti családi ház mellett felvett mérési pontban, nappal a közúti közlekedés által létrehozott zajterhelés megítélési A-hangnyomásszintje 61 dB(A), a zajterhelés túllépés mértéke 6 dB(A). Az eredmények alapján tehát az érintett családi ház térségében nappali időszakban a közúti közlekedés miatt kialakuló zajterhelés a vonatkozó rendelet előírásainak nem felelt meg.

Fontos kiemelni azonban, hogy az érintett családi ház nem a X. kerületben, hanem a XVIII. kerületben található.

Az Újhegyi úton mért eredmények alapján megállapítható, hogy az Újhegyi út 4/B szám alatti társasház mellett felvett mérési pontban, nappal a közúti közlekedés által létrehozott zajterhelés megítélési A-hangnyomásszintje 67 dB(A), a zajhatárérték túllépés mértéke 2 dB(A). A vizsgálati eredmények alapján a társasház térségében, nappali időszakban a közúti közlekedés miatt kialakuló zajterhelés a vonatkozó rendelet előírásainak nem felelt meg.

Jelentősen befolyásolja a közúti forgalom zajkibocsátását az út burkolata, a felület minősége. A nem karbantartott, hibás, egyenetlen útfelületen zajló forgalom zajkibocsátásában meghatározó szerepet játszik. Ezért az útburkolatok minőségét folyamatosan ellenőrizni és karbantartani szükséges. Az Újhegyi út felújítása 2012. évben megtörtént, jelentősen csökkent ezáltal a közúti forgalom zajhatása az érintett területen.

3.2.2. Vasúti zajterhelés

Kőbánya területét a vasúti vonalszakaszok 8 területi egységre osztják, amelyek számos esetben lakóterületeket is érintenek

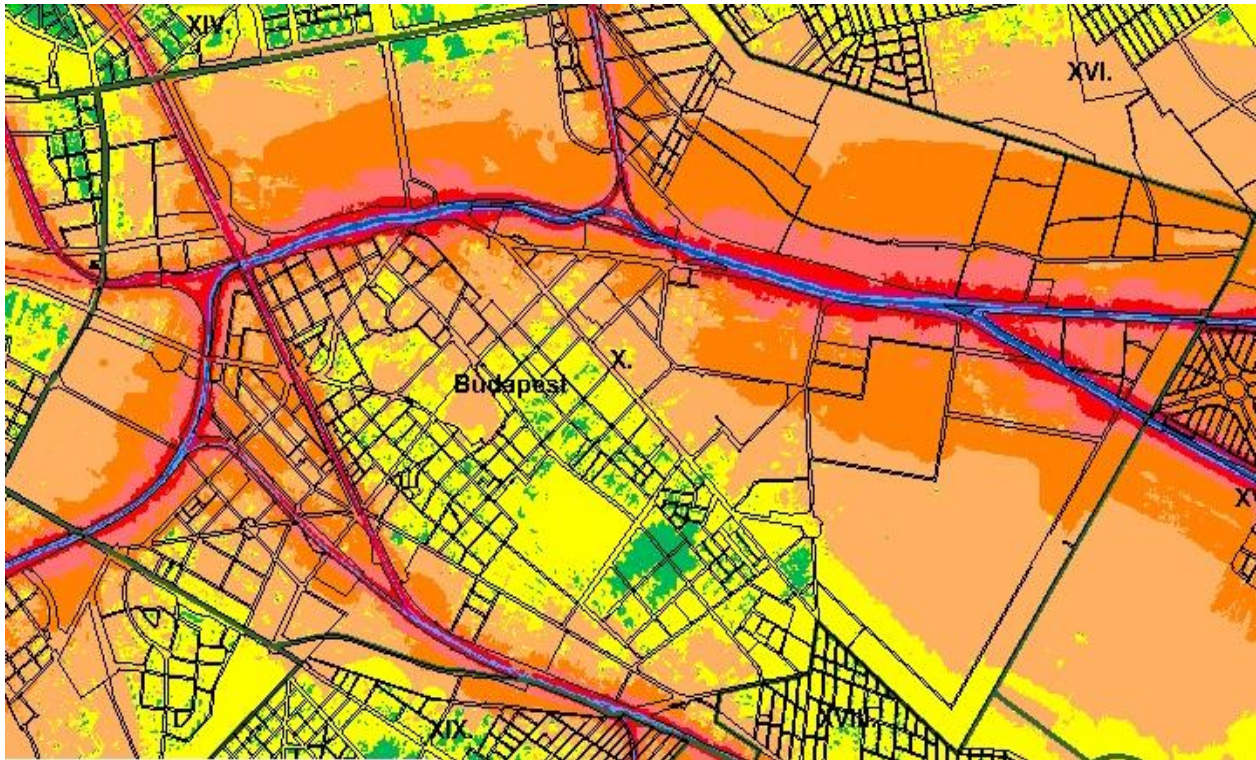
- Csilla utca mentén
- Kolozsvári utca mentén
- Barabás utca mentén
- Vaspálya utca mentén
- Korponai utca mentén
- Pongrác út mentén
- Jászberényi út – Magyarfalva és Zöldpálya utca által határolt területen.

A főváros területére készült stratégiai zajtérképek alapján Kőbányán az alábbi vasúti vonalszakaszok okoznak jelentős zajterhelést

- 1 vasútvonal (Budapest-Hegyeshalom-Rajka)
- 80 vasútvonal (Budapest-Hatvan-Miskolc)
- 100 vasútvonal (Budapest-Szolnok-Debrecen)
- 120 vasútvonal (Budapest-Szolnok-Békéscsaba)
- 142 vasútvonal (Budapest-Lajosmizse-Kecskemét)
- 150 vasútvonal (Budapest-Kunszentmiklós-Tass)

8. ábra: nappali vasúti stratégiai zajtérkép

9. ábra: éjjeli vasúti stratégiai zajtérkép

(mindkét ábra esetében forrás: http://terkep.budapest.hu/website/zajterkep_html/zaj_index.htm)

Kőbánya-Kertváros elhelyezkedéséből adódóan a lakosságot érő közlekedési eredetű – főként vasúti - zajhatások csökkentésére a Kerületfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság 239/2008. (XII. 2.) számú határozatának megfelelően a Hangmérnök Tervező és Szolgáltató Kft. megbízásával Kőbánya-Kertváros térségében 2009-ben zajmérést végeztünk. A szakértői vélemény igazolta, hogy a térségben zajcsökkentés végrehajtása indokolt. Nappali időszakban a vizsgált családi házas területen a zajhatárérték túllépés nagysága 0,6 és 6,5 dB(A) közötti volt, éjszakai időszakban pedig a 5,8 és 13,4 dB(A) határérték túllépést is elérte.

A szakértői vizsgálatban foglalt szám adatok alapján a forgalom megnövekedett ezen a szakaszon, amelyet a forgalomszámlálás alátámaszt, a Zöldpálya és a Magyarfalu utcák mellett, a 120A jelű, Budapest - Újszász - Szolnok vasúti közlekedési vonalon menetrend szerint átlagosan nappal 152, éjszaka 38 szerelvény (személy- és tehervonat együtt) halad el. Ezen szerelvényszámokat összevetve a Jászberényi út melletti 80A jelű, Budapest - Hatvan vasúti vonalon nappal 169, éjszaka 39 szerelvény számadataival megállapítható, hogy a jelenlegi forgalom mellett a két vasúti vonalon elhaladó szerelvények gyakorisága aligha tér el.

Tekintettel a fentiekre, levélben fordultunk a Közlekedési, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium felé, a Budapest Főváros Önkormányzata és a MÁV Zrt. felé, sajnálatosan azonban támogató segítséget nem kaptunk az ügyben, ezért a Felügyelőségnél hatósági eljárást kezdeményeztünk.

A Felügyelőség 2010. január 14-én kelt levelében arról adott tájékoztatást, hogy az általunk készített szakértői vélemény a közlekedési zajterhelésre vonatkozóan csak tájékoztató jellegű adatokat tartalmaz. A 80A jelű vasútvonal a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló 280/2004. (X. 20.) Korm.rendelet 14. § (1) bekezdés a) pontja alapján közzétett 8002/2005. (V. 24.) GKM tájékoztató szerint nagy forgalmú vasútvonalnak minősül, így Kőbánya-Kertváros Jászberényi út és a 80A jelű vasútvonal felé eső területén érvényesülő vasúti zajterhelésre a rendelet előírásait kell alkalmazni. Intézkedésre a rendelet alapján elkészített és jóváhagyott stratégiai zajtérkép és intézkedési terv alapján kerül sor a jövőben.

A Felügyelőség az eljárás során – az Önkormányzat és a lakosok öröme – a MÁV Magyar Államvasutak Zrt. (a továbbiakban: MÁV Zrt.) részére a Budapest X. kerület, Magyarfalu utca és Zöldpálya utca menti 120A jelű vasúti vonalszakaszra környezetvédelmi működési engedélyt adott, amelynek többszöri módosítását követően az előírásai között szerepel, hogy **2014. december 31-ig a Budapest X. kerület, Magyarfalu utca és Zöldpálya utca (120A jelű vasúti vonalszakasz) mentén zajárnyékoló létesítményeket kell kiépíteni.**

Megemlítendő továbbá, hogy 2010-ben az Önkormányzat megbízta a Hangmérnök Tervező és Szolgáltató Kft-t, hogy az Einhell Hungária Kft. (Budapest X. kerület, Mázsa tér 7/5.) irodaházának többszöri panaszára vasúti zajméréseket végezzen. Az épület tetőtéri, emeleti részén irodák találhatók, amelyek ablakaival szemben húzódik a 100A jelű vasúti fővonal. A szakértők a 16 órás mérés során 218 szerelvény és szervizkocsi elhaladását figyelték meg. Az elvégzett vizsgálatok alapján megállapítható, hogy az Einhell Hungária Kft. irodaépülete mellett felvett mérési pontban, nappal a vasúti közlekedés által létrehozott zajterhelés megítélési A-hangnyomásszintje 64 dB(A), így a zajhatárérték túllépés nem volt kimutatható.

3.2.3. A légi közlekedés zaja

A Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér (a továbbiakban: Repülőtér) működéséből eredő zajterhelés súlyossága évek óta megoldásra váró feladatként jelentkezik. Sajnálatosan az utóbbi időszakban jelentkező egyre gyakoribb lakossági panaszok is azt támasztják alá, hogy a helyzet sürgető és hatékony intézkedéseket kíván.

A lakosság védelme érdekében ezen kérdéskört Önkormányzatunk kiemelt kerületi problémaként kezeli, a Repülőtér által okozott zajterhelés és kapcsolódó környezetterhelés érintettekre való pozitív kezelése, annak érdembeli csökkentése érdekében hosszú idő óta több fórumnál, több szinten intenzív eljárásokat folytat.

A környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló 280/2004. (X. 20.) Korm. rendelet rendelkezései alapján jóváhagyott stratégiai zajtérképek alapján a Budapest Airport Zrt. elkészítette a Repülőtér Intézkedési Tervét, amelyet a Felügyelőség jóváhagyott.

Az Intézkedési Tervben a következő 10 évben tervezett intézkedések között szerepel

- zajgátló védőövezetek kijelölése,
- hajtóműpróbázási zaj csökkentése (új, zajvédelemmel ellátott hajtóműpróbázó hely kiépítése),
- egyedi zajterhelések vizsgálata,
- hatósági ellenőrzési feladatok támogatása (légitársaságok ellenőrzése),
- léginnavigációs feladatok támogatása (újabb repülési eljárások bevezethetőségének vizsgálata),
- gazdasági ösztönzők alkalmazása,
- zajterhelés változásának közzététele (számítási eredményeket minden év május 31-ig

- közzé teszik a Budapest Airport Zrt. honlapján),
- párbeszéd az érdekelt felekkel,
 - lakossági tájékoztatás,
 - **zajmonitor rendszer módosítása (Keresztúri úton telepített zajmonitor állomás áthelyezési lehetőségének vizsgálata és kedvező feltételek esetén áttelepítése a Kőbánya-Kertváros területére, amelynek határideje: 2018. december 31.)**
 - további vizsgálatok folytatása (zajcsökkentési lehetőségek a repülőtéren, földi zajhatások csökkentése, éjszakai repülési műveletek további, zajkibocsátás-szempon্তু szabályozásának vizsgálata).

A Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatala (a továbbiakban: Légügyi Hivatal) 2013. évben megkereste Önkormányzatunkat, amelyben a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének szabályairól szóló 176/1997. (X. 11.) Korm. rendelet 5. § (3) bekezdése alapján a zajgátló védőövezet telekhatárra bontása tekintetében a Képviselő-testület véleményét kérte.

A tárggyal kapcsolatos előterjesztést a Képviselő-testület a 2013. október 17-én megtartott ülésén, valamint a módosított tervet a 2014. április 17-én megtartott ülésén tárgyalta, amely során a 207/2014. (IV. 17.) KÖKT határozatában döntött arról, hogy „nem ért egyet a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér módosított zajgátló védőövezeteinek kijelölésével és telekhatárra bontásával”. A Képviselő-testület ugyanezen határozatában „felkérte a Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatalát új eljárás lefolytatására a valós, tényleges repülési irányok és hatásaik, az időszakosan elrendelt vagy tartós forgalmi változások okozta túlterhelések és az adott terület sajátosságainak, valamint az intézmények elhelyezkedése figyelembevételével”.

Kiemelendő, hogy a Budapest X. kerület, Dolomit utca egyik családi házának teraszán az Önkormányzat megbízásából 2013. július 31. – 2013. augusztus 7. közötti időszakban repülési zajterhelés vizsgálatára irányuló mérésre került sor.

Az egyhetes, folyamatos zajmérés időszakában 862 repülési művelet zajhatása került rögzítésre. A zajhatás megállapítására a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet szerinti korrekciós tényezőkkel számított, a teljes megítélési időre vonatkoztatott értéket kell figyelembe venni. A mért repülési zajok megítélési szintjei a vonatkozó határértékek alatt maradtak, azonban az egyes zajeseményszintek meghaladják az esetek 88,5 %-ában a 70 dB-t, közel 2 %-ában a 80 dB értéket is.

A képviselő-testületi vélemény kialakításánál figyelembe vételre kerültek a zajmérés eredményei is. Önkormányzatunk fontosnak tartja, hogy a zajgátló védőövezetek kijelölésére irányuló eljárás során a repülési műveletekből adódó egyedi zajértékek is figyelembe vételre kerüljenek. A mérési eredmények is igazolják, hogy a kerület ezen részén élőknek naponta több mint száz repülőgép áthaladásából adódó zajszenyezést kell elviselniük.

Kiemelendő, hogy a Felügyelőség a 2014. április 8-án kelt, KTF: 80-58/2014. számú határozatában a Budapest Airport Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér működésére környezetvédelmi működési engedélyt adott, amellyel szemben Önkormányzatunk jogorvoslati kérelmet nyújtott be. Az eljárás jelenleg folyamatban van.

A Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatal az LR/RK/NS/B/157/0/2012 iktatószámán, a 2012. január 9. napján indult megismételt eljárásban a Budapest Airport Zrt. által benyújtott kérelem alapján a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér környezetében a 2014. augusztus 1-jén kelt, LR/RK/NS/A/1965/0/2014. számú határozatban zajgátló védőövezeteket jelölt ki. A döntés ellen jogorvoslati kérelem kerül benyújtásra.

3.2.4. Üzemi és szabadidős zajterhelés

A környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet alapján a jegyző elsőfokú hatósági jogkörrel rendelkezik az alábbi esetekben

- épületek építése
- egyéb építmények építése
- speciális szaképítés
- gépjármű, motorkerékpár kereskedelme, javítása
- nagykereskedelem
- kiskereskedelem (kivéve gépjármű, motorkerékpár)
- szálláshely szolgáltatás
- vendéglátás
- reklám, piackutatás
- építmény-üzemeltetés, zöldterület-kezelés
- alkotó-, művészeti szórakoztató tevékenység
- sport, szórakoztató, szabadidős tevékenység

A zajvédelmi eljárások a jegyzői környezetvédelmi feladatok jelentős részét teszik ki, amelyet az Építés-, Környezet- és Közlekedéshatósági Csoport lát el. Az üzemi zajvédelmi eljárások

jelentős részét a Felügyelőség folytatja le, a szabadidős tevékenységek által okozott zajhatások minden esetben a helyi környezetvédelmi hatóság (jegyző) feladata. A zajvédelmi eljárások során a tényállás tisztázásához szükséges zajméréseket az előírt kötelezések alapján az üzemeltető végzi. Számos esetben azonban az Önkormányzat is megbíz zajszakértőket egy-egy zajvédelmi panasz kivizsgálására, amelyeket az alábbiakban mutatunk be.

2013. évben a Budapest X. kerület, Halom utca 39. szám alatti társasházban észlelhető zajforrás azonosítására és zajterhelés vizsgálatára felkértük a Hangmérnök Kft.-t, amely vizsgálat célja az érintett társasházban kialakuló zajterhelés és a normális alapzajtól eltérő esetben a hanghatást okozó zajforrás meghatározása volt. A zajszakértő a lakószobákban kialakuló zajterhelést kézi hangnyomásszint mérővel, helyszíni méréssel határozta meg. A zajforrás azonosítását az épület és a környező szabadtéri részek bejárásával, szubjektív érzékszervi megfigyeléssel és műszeres méréssel végezte el. A mérési eredményeket összefoglalva a vizsgált zajban az esetleges tisztahangú összetevő meghatározása érdekében tercsávos elemzést is végeztek. A spektrumokban 20 és 63Hz frekvenciákon kimutatott összetevők feltételezhetően a műanyag nyílászárók rezonanciájával, illetve az 50, 100 és 200Hz frekvenciákon mért összetevők valamilyen váltakozó áramú elektromos berendezés működésével volt kapcsolatba hozható. A nappali időszakban két alkalommal és két mérési pontban meghatározott zaj A-hangnyomásszintek 24,8 és 28,5dB(A) közötti értékek voltak, határérték túllépés egyik esetben sem volt kimutatható.

A zajszakértők a társasház más lakásában is végeztek méréseket hasonló eredménnyel. A lépcsőház és pince részek bejárása, szubjektív érzékszervi megfigyelés és műszeres mérés alapján a szokásostól eltérő, zavaró zajhatást nem tapasztaltak. Az épület környezetében fellelt zajforrások a kibocsátott zajteljesítmény, a megfigyelési ponttól mért távolság és a működési idő alapján meghatározó zajforrásnak nem tekinthetőek. A panasz oka feltételezhetően a környező közúti és kötöttpályás közlekedés miatti zajra, és abból az új műanyag nyílászárókon keresztül, az ablakok „furcsa” szűrő hatása miatt eltorzult hanghatásra vezethető vissza.

2014. január 29. és január 30. közötti éjszakai időszakban a Budapest X. kerület, Szent László tér 22. szám alatti társasházban került sor zaj- és rezgésmérésre a szomszédos társasház kazánjainak működésével kapcsolatban. A méréseket a VibroComp Kft. végezte, amelynek eredményei szerint a hálósobában mért zajterhelés az alapzajtól függetlenül nem értékelhető. A hálósobában mért egyenértékű A-hangnyomásszint éjjel 24,7 dB(A) és 26,7 dB(A) között változott, a hálósoba éjszakai zajterhelése egész éjszaka 30 dB(A) határérték alatt maradt. A leghangosabb éjszakai fél óra mért egyenértéke (L_{Aeq}) 26,7 dB(A), a mértékadó zajterhelés az

alapzajtól függetlenül nem meghatározó. A kazánházban végzett vizsgálat során rögzített zajterhelés változása és a hálószoza zajterhelésének változása között nincs kapcsolat. A kazántól származó zaj 1/3 okt. sávos vizsgálatában 25 Hz-en volt kiugró érték (tiszta hang), a hálószobában rögzített 1/3 okt. sávos vizsgálatában nem jelent meg kiugró frekvenciatartomány. A fentiek alapján tehát a hálószoza zajterhelése és a kazántól származó zaj között nem volt kimutatható kapcsolat.

3.3. Hulladékgazdálkodás

A hulladékgazdálkodás a hulladékok keletkezésének megelőzését, csökkentését, a keletkezett hulladékok elkülönített gyűjtését és hasznosítását, a nem hasznosítható hulladékok környezetszennyezés nélküli átmeneti tárolását és ártalmatlanítását foglalja magában.

Budapesten a Hulladékgazdálkodási Információs Rendszer adatai alapján, évente összesen valamivel több mint 1-1,2 millió tonna hulladék keletkezik, ebből kb. 800-900 ezer tonna a lakosságtól begyűjtött hulladék.

A települési önkormányzatoknak számos hulladékgazdálkodással kapcsolatos törvényi kötelezettsége van, mint a

- a) hulladékkezelési közszolgáltatás megszervezése, díjak megállapítása,
- b) helyi hulladékgazdálkodási rendeletek megalkotása,
- c) hulladékkezelési létesítmények megvalósítása és üzemeltetése,
- d) közterületek tisztántartásának megszervezése,
- e) közterületen elhagyott hulladékok begyűjtése, kezelése,
- f) helyi hulladékgazdálkodási tervek elkészítése.

Fővárosi kerület lévén Kőbányának ez a felelősségi köre leszűkül, mivel több feladatot ezek közül a Budapest Főpolgármesteri Hivatal, illetve gazdasági társaságai látnak el.

A fentiek alapján tehát a kerületi önkormányzatra legnagyobb teherként a közterületen elhagyott hulladékok begyűjtése hárul, amely feladatot kerületünkben a Kőkert Kft. látja el.

3.3.1. Települési szilárd hulladék

A fővárosban a hulladékkezelési közszolgáltatás megszervezése, működtetése alapvetően fővárosi önkormányzati és nem kerületi feladat, így Budapesten a Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt. (a továbbiakban: FKF Zrt.) útján biztosítja a hulladékkezelési közszolgáltatás ellátását, vagyis a települési szilárd hulladék rendszeres gyűjtését, elszállítását és kezelését. A

közszolgáltatás része a minden kerületben évente egyszeri alkalommal megrendezett ingyenes loomtalanítás is. A települési szilárd hulladékok begyűjtött mennyisége az elmúlt években összességében stagnálónak mondható, ennek jelentős részét a lakosságtól begyűjtött vegyes hulladék adja. A szelektív gyűjtés látványos kibontakozása ellenére a hulladékudvarok és gyűjtőszigetek a főváros hulladékának alig 3%-át képesek kivonni a nem hasznosított hulladékáramból.

A rendszeresített kommunális hulladék elszállítása az FKF Zrt. által nyújtott szolgáltatás keretében Kőbányán hétfőtől-szombatig, családi házas övezetekben heti rendszerességgel, társasházaknál heti 2-3 alkalommal igénytől, illetve területi adottságtól függően, panelházas lakótelepeken heti 3 alkalommal történik.

3.3.1.1. Szelektív hulladékgyűjtő szigetek

Az FKF Zrt. első alkalommal 2001-ben kereste meg a Önkormányzatunkat azzal a céllal, hogy szelektív hulladékgyűjtő sziget hálózat kialakítását tervezi a Fővárosban. Az egykori Településfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság 2001. november 12-i ülésén jelölte ki az első négy szelektív sziget helyszínét, amellyel az alábbi hulladéktípusok szelektív gyűjtése vált biztosítottá a lakosság számára díjmentesen

- papír,
- fehér üveg,
- színes üveg,
- műanyag és
- fém italos doboz.

2011. január 1-jétől a fémhulladékok külön gyűjtése megszűnt, ezen hulladékok ettől kezdve a műanyagokkal együtt helyezhetők el.

2012. év végén 61 szelektív hulladékgyűjtő szigetet üzemeltetett az FKF Zrt., ez a szám mára 39-re csökkent. Ennek következtében természetesen csökkent a kerületből begyűjtött szelektív csomagolási hulladék mennyisége, mert a kiépítés alatt lévő házhoz menő gyűjtési rendszer még nem képes a lakosságnál keletkező hulladék teljes felvételére. Mindazonáltal a rendszer kiépítése 2014. év végére befejeződik.

Az FKF Zrt. tájékoztatása szerint a gyűjtőszigetekben elhelyezett hulladék tisztasága nem romlott jelentősen az elmúlt években, még mindig 10 % alatt van. Ugyanakkor meredeken

emelkedett a szigetkifosztások száma, ami azt eredményezte, hogy a helyszínen maradt törmelék és piszok, valamint a zaj miatt a lakosság egyre gyakrabban kezdeményezte a sziget megszüntetését olyan területeken is, ahol még nem érhető el a házhoz menő gyűjtés. A hálózat kiegyensúlyozatlansága joggal kelt lakossági ellenérzéseket. Komoly problémát jelent az illegális hulladéklerakás is, bizonyos személyek rendszeresen nagyobb mennyiségű kommunális hulladékot hordanak a szigetekre, eltávolításuk komoly összegekbe kerül, és nem használ a sziget népszerűségének sem.

Várhatóan problémaként fog jelentkezni az elkövetkező időszakban az is, hogy a szigetek megszüntetésével jelentősen csökkent a lakosság üvegyűjtési lehetősége is. A házhoz menő gyűjtés erre az anyagfajtára nem terjeszthető ki, a kerületi hulladékudvar pedig nem mindenki számára használható alternatíva.

Jelenleg még az alábbi helyszíneken üzemel szelektív hulladékgyűjtő sziget

- Agyagfejtő utca 2. szám előtt
- Balkán utca végén, Somfa köz körforgalomnál
- Fagyal utca – Szegély utca
- Gép utca – Luca köz
- Gőzmozdony utca 2-vel szemben
- Gyakorló utca 11/A előtti parkoló sarka
- Gyakorló utca 36-38. házzal szemben
- Gyöngyike utca vége, garázssornál (Csilla utca)
- Halom utca 31. mögött, idősek otthona mellett
- Hatház utca 2. házzal szemben
- Hortobágyi utca – Rákos-patak mellett
- Hős utca 17. szám előtti leaszfaltozott terület
- Ihász köz 2. melletti bejáró
- Jászberényi út – Köszméte utca sarok
- Kápolna utca – Vaspálya utca óvoda mellett
- Kéknyelű utca 16. előtt, a parkoló sarkában
- Kerepesi út 69. mellett
- Keresztúri út - Váltó utca
- Kovakő utca 21. - Dolomit utca sarok
- Kőbányai út 43/A - 43/B között
- Kőbányai út 54. előtt
- Kőér utca 5.
- Körösi Csoma Sándor úton, Penny Áruház előtt

- Kővágó utca 18. számmal szemben
- Lenfónó utca 16.
- Liget u. 6. előtt
- Maglódi út 12. - Algyógyi utca felőli oldalán a földporondon
- Mélytó utca - Tóvirág utca között
- Pongrác út - Szalonka köz
- Pongrác út 9., a CBA mögött
- Salgótarjáni szervízút (Hungária krt. közelében)
- Sörgyár utca - Gitár utca sarok
- Szőlőhegy utca 9-11. között, trafónál
- Tavasz utca 2.-vel szemben
- Újhegyi sétány 1-3. szám Általános Iskola Sütőde utcai gazdasági bejárata mellett
- Vaspálya utca 18. szám előtt
- Vásárló utca
- Veszprémi utca 2.-vel szemben
- Zsombék utca – Korall utca sarok

A szelektív hulladékgyűjtő szigetekről a papír és műanyag frakciók tekintetében hétfői, szerdai és pénteki napokon, kiemelten forgalmas szigeteken vasárnap is történik szállítás.

3.3.1.2. Lomtalanítás

A lakosság minden évben igénybe veheti az FKF Zrt. éves, meghatározott időpontban történő külön díjazás nélküli lomtalanítási szolgáltatását. Az éves lomtalanítás keretében lehetőség van megválni a háztartásoknál keletkezett nagydarabos hulladékoktól.

A lomtalanítási területeket kisebb körzetekre osztják, amely biztosítja, hogy adott időben egy kisebb területről koncentráltan szállítsák el a kikészített lomokat. Ezáltal rövidebb ideig okoz kellemetlenséget a kikészített lom. Az FKF Zrt. gondoskodik az úttest és környezetének takarításáról a lomtalanítás után.

A széleskörű tájékoztatás érdekében az FKF Zrt. minden évben nyilvánosságra hozza a lomtalanítási időpontokat, a lomok kikészítésének pontos időpontjáról a postaládákba eljuttatott tájékoztató anyagokon, valamint a társasházak lépcsőházaiban elhelyezett plakátokon keresztül értesítik a lakosságot.

A háztartásoknál keletkező veszélyes hulladékok átvételére az FKF Zrt. minden körzetben az elszállítás napján ideiglenes veszélyes hulladékgyűjtő-pontot létesít, amelynek pontos helyszínéről a lomtalanítás időpontjáról szóló levélben adnak tájékoztatást. A veszélyes hulladék átvétele minden egyes körzetben a lomok kikészítését követő napon történik 12⁰⁰ és 18⁰⁰ óra között.

A gyűjtőpontokon leadható veszélyes hulladékok

- sütőzsír, sütóolaj és göngyölegei,
- festékmaradék és göngyölegei,
- olajos műanyag flakon,
- oldószerek, hígítók,
- növényvédő szer,
- szárazelem,
- elektronikai hulladék,
- gumiabroncs,
- szóró palack,
- fénycső.

3.3.1.3. Házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés

A KEOP I. projekt (fővárosi házhoz menő szelektív hulladékgyűjtési rendszer kialakítása) összköltsége közel 5,3 milliárd forint, amelynek megvalósításához a Budapest Főváros Önkormányzata a 4,8 milliárd forint Európai Unió támogatást nyert el. Budapest Főváros Önkormányzata a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtési rendszer megvalósításához a projekt keretén belül az alábbi eszközöket szerezte be

- 403 000 db szelektív hulladékgyűjtő tartály,
- 3 db alternatív, CNG üzemű tehergépjármű,
- 60 db ugyancsak CNG üzemű gyűjtőjármű.

A lakosság helyben történő szelektív hulladékgyűjtési kötelezettségét a Budapest főváros területén végzett hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról szóló 26/2013. (IV. 18.) Főv. Kgy. rendelet írja elő. A házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés a közszolgáltatás része, a lakosság számára teljesen ingyenes.

Az FKF Zrt. Budapest teljes területén 2013. március 25-én kezdte el a 403 000 db szelektív hulladékgyűjtő tartály kiszállítását, előre meghatározott ütemterv szerint. A projektben kizárólag 120 literes és 240 literes szelektív hulladékgyűjtő edények szerepelnek. Családi házaknál 1-1 db 120 literes, társasházaknál alapesetben 1-1 db 240 literes edény került kihelyezésre. Ebből 2014. január 30-ig már több mint 190 000 szelektív gyűjtőedényt szállítottak ki, körülbelül 95 000 gyűjtőpontra.

10. táblázat

BUDAPEST	Tartályok száma	Gyűjtőpontok száma	Százalékos elosztás
2014. január 30-án	190 633 db	95 317 db	47%
2015. évre teljes lefedettség	403 000 db	201 500 db	100 %

(a táblázatban szereplő adatok forrása: FKF Zrt.)

Ez háztartásonként (gyűjtőpontonként) 2 db sárga fedelű (műanyag és fém) és 1 db kék fedelű (papír) edényt jelent. Az üveg gyűjtése a projektnek nem része, az üveget a jövőben elsősorban a hulladékgyűjtő szigeteken és udvarokban lehet és kell a lakosságnak gyűjtenie.

Kőbányára 2013. július végéig közel 2000 címre több, mint 3900 szelektív gyűjtőedényt szállított ki az FKF Zrt.

11. táblázat

BUDAPEST X. ker. KŐBÁNYA	Tartályok száma	Gyűjtőpontok száma	Százalékos elosztás
2014. január 30-án	3 962 db	1 981 db	46%
2015. évre teljes lefedettség	8 628 db	4 314 db	100 %

(a táblázatban szereplő adatok forrása: FKF Zrt.)

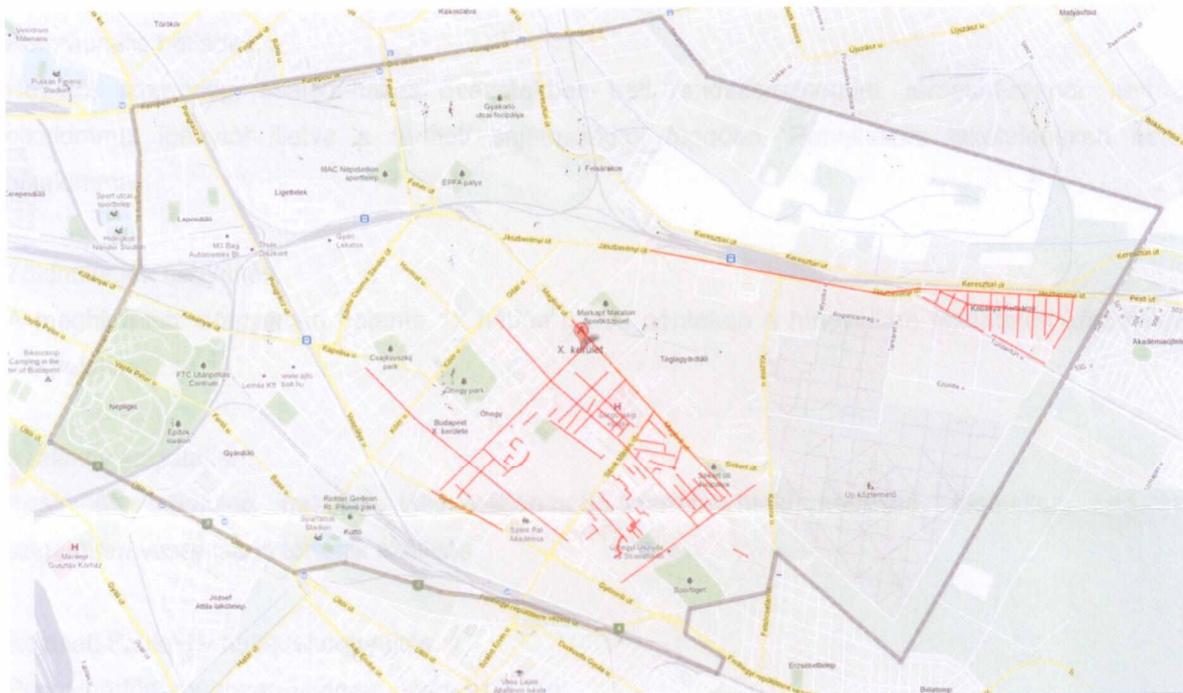
Kőbánya 2013-ban 45,9 %-osan volt szelektív gyűjtőedényekkel lefedve, további terítése pedig 2014. február hónapban lezajlott, és ezáltal 100 %-ban lefedetté vált a kerület.

A közel egy éves tapasztalat azt mutatta, hogy a panaszok, illetve lakossági megkeresések jelentős része a pótedények iránti igények és az elszállítás időpontjára vonatkozó kérdések teszik ki.

A gyűjtőtartályok ürítésére meghatározott napon kerül sor, családi házas övezetben négyhetente egyszer, társasház övezetben hetente egyszer.

10. ábra: A kerület első ütemének (2014. január 30-ig) lefedettsége

(forrás: FKF Zrt.)

3.3.1.4. Hulladékgyűjtő udvar

A lakossági hulladékudvarok szakképzett személyzet által működtetett, zárt hulladékátvevő helyek, ahol a háztartásokban keletkező veszélyes, speciális kezelést igénylő, valamint az újrahasznosítható hulladékok átvételét végzik.

Budapesten az FKF Zrt. fenntartásában jelenleg 16 hulladékgyűjtő udvar működik, amelyek közül Kőbányán egy, a Fehér köz 2. szám alatt üzemel.

A hulladékudvarok szilárd burkolattal rendelkeznek, a szolgáltatások nagyrészt térítésmentesek, egy részük azonban csak díjfizetés ellenében vehető igénybe.

(11. ábra, forrása: FKF Zrt.)

12. ábra: a hulladékudvarokon igénybevehető szolgáltatások

JELMAGYARÁZAT F (Fizetős): Csak díjfizetés ellenében igénybevehető szolgáltatások Ú (Újdonság): 2013-ban bevezett szolgáltatás	III. TESTVÉRHEGYI U. 10/A.	IV. UGRÓ GYULA SOR 1-3.	IV. ZICHY M. - ISTVÁNTELEKI SAR.	IX. ECSERI U. 9.	VIII. SÁRKÁNY U. 5.	X. FEHÉR KÖZ 2.	XI. BÁNK BÁN U. 8-10.	XIII. TATAI U. 96.	XIV. FÜREDI U. 74.	XV. KÁROLYI S. U. 119.	XV. ZSÓKAVÁR u. 67.	XVI. CSÖMÖRI U. 2-4.	XVII. GYÖKÉR KÖZ 4.	XVIII. JEGENYE FASOR 15/B.	XXI. MANSFELD P. U. 86.	XXII. NAGYTÉNYI ÚT 341-343.
MŰANYAG ÉS FÉM																
PAPÍR																
ITALOSKARTON																
SZÍNES ÜVEG																
FEHÉR ÜVEG																
HUNGAROCELL																
ELEM																
AKKUMULÁTOR																
ELEKTRONIKAI HULLADÉK																
ELEKTROMOS HULLADÉK																
FÉNYCSŐ, VILÁGÍTÓTEST																
FÁRADT OLAJ																
ÉTOLAJ																
HASZNÁLT RUHA				Ú	Ú			Ú		Ú	Ú	Ú	Ú	Ú	Ú	Ú
ZÖLDHULLADÉK													F			F
ÉPÍTÉSI-, BONTÁSI TÖRMELEK, SITT													F			F
FESTÉK																F, Ú
GUMIABRONCS HULLADÉK																F
LOM																F

(forrás: FKF Zrt.)

A fentiek is jól mutatják, hogy a hulladékudvar fontos szerepet töltött be a hasznosítható és a lakossági veszélyes hulladékok hulladékáramból történő kivonásában.

3.3.2. Zöldhulladékok

A fővárosban 2006. óta végzik a kerti hulladékok elszállítását a kertvárosias területeken. Az FKF Zrt. minden év tavaszán megkezdí Budapest zöldövezetes kerületeiben a zöldhulladék begyűjtését. 2014. évben a zöldhulladék begyűjtésének időtartama 2014. március 17-től 2014. december 5-ig tart. Az elszállítás a meghirdetett időszakban hetente egyszer (hétfőn, illetve pénteken) az alábbiak szerint történik.

13. ábra: zöldhulladék-gyűjtés területi lefedettsége

(forrás: FKF Zrt.)

Az FKF Zrt. a zöldhulladékot kizárólag csak a saját logójával ellátott “KERTI ZÖLDHULLADÉK” feliratú műanyag zsákokban szállítja el, amelyek megvásárolhatók az FKF Zrt. ügyfélszolgálatán, a lakossági hulladékgyűjtő udvarokban, valamint egyes nagyobb üzletekben (pl. Spar, OBI, Praktiker stb.) és benzinkutaknál (pl. MOL). A zsákokban lomb, fa- és bokornyessedék, nyírt fű és gyom helyezhető el. Amennyiben az FKF Zrt. munkatársai a zöldhulladékos zsákokban háztartási vagy egyéb nem odavaló anyagot találnak, a zsákot nem szállítják el.

Az Önkormányzat minden évben megrendezi az őszi avargyűjtési akcióját, amelynek keretén belül térítésmentesen „KERTI ZÖLDHULLADÉK” feliratú 100 literes zsákot biztosít az ingatlanok tulajdonosainak, kezelőinek, hogy a köztisztasági kötelezettségüknek eleget téve az ingatlanok előtti közterületek, valamint az ingatlanuk rendben tartásáról gondoskodni tudjanak. Ingatlanonként 5 db, saroktelek esetén 8 db, társasházak esetén lépcsőházanként 5 db gyűjtő zsák igényelhető 2013. október 1-jétől. Az ingatlanok tulajdonosai, valamint a társasházak közös képviselői a zsákokat ügyfélfogadási időben a Polgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálatán vehetik át.

A lakosság segítése céljából 2009-ben az Önkormányzat tárgyalásokat folytatott a FŐKERT Kft.-vel a kerületi zöldhulladékok gyűjtésével és kezelésével kapcsolatban. A FŐKERT Kft. vállalta, hogy a kerületi lakosoknál keletkező kerti hulladékokat egész évben ingyenesen átveszi – alkalmanként legfeljebb 100 kg mennyiségig – az általa üzemeltett Budapest X. kerület, Keresztúri út 130. szám alatt található komposzttelepen. A lehetőségről együttműködési megállapodás született.

A házi komposztálás bevezetését 2010-ben kezdte meg az Önkormányzat, amelynek keretében több száz komposztálási edény került kiosztásra a kerület lakosai között. A Kerületi Komposztálási Program részletei a 2.7.9. pontban olvashatók.

3.3.3. Illegális hulladékok

A hulladékgazdálkodásnak a köztisztasággal szorosan összefüggő területe az illegális hulladéklerakók felszámolása.

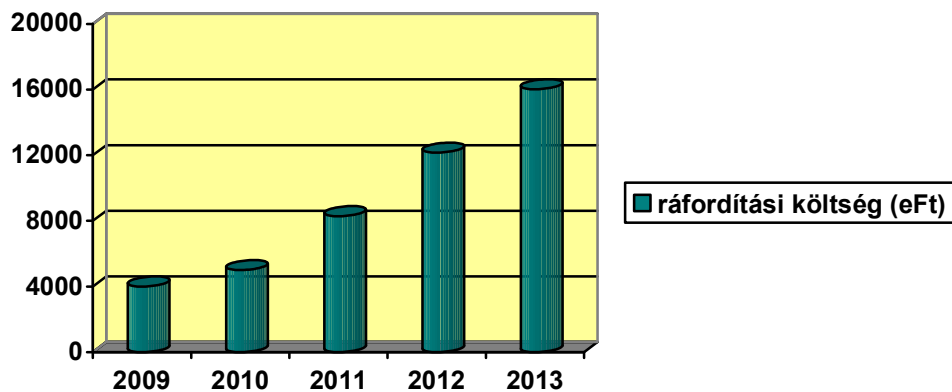
A kerületben több elhagyatott ingatlanon is előfordul illegális szemétkerakás, illetve közterületen is több helyen van illegálisan lerakott hulladék. Ezek között gyakran az egészségre veszélyes állati eredetű, bomló és szerves hulladék, továbbá esetenként háztartási és/vagy ipari veszélyes hulladék is található. Lakott területen a hajléktalanok, illetve szegénységben élők „gyűjtögető életmódjából” adódó lom és hulladék felhalmozódása egészségügyi kockázatot és városesztétikai problémát jelent.

A jelenség természetesen nemcsak kerületi, hanem országos léptékű és hosszú évek óta egyike a komoly környezeti gondjainknak. Számos próbálkozás ellenére még nem született olyan megoldás, amely a kerületek, települések számára biztató példaként szolgálna.

A kerületi közterületeken elhelyezett illegális hulladékokat a Kőkert Kft. szállítja el, amely évről-évre nagyobb ráfordítást igényel az alábbi ábra szerint.

14. sz. ábra: illegális hulladékok elszállítására fordított költség

(diagrammban szereplő adatok forrása: Környezetvédelmi Program Intézkedési Tervei 2009-2013. között)

3.3.4. Gazdálkodási adatok

A kerületben működő gazdálkodó szervezeteknél keletkező hulladékok jogszabályok szerinti kezelése saját felelősségi körükbe tartozik.

A Polgármesteri Hivatalban nyilvántartott telepengedélyek alapján megállapítható, hogy továbbra is nagyszámban vannak jelen a kerületben olyan vállalkozások, amelyek hulladékszállításra vagy -kezelésre kaptak engedélyt. Ezeknek a szervezeteknek a többi hatósággal közösen végzett, szigorú és rendszeres ellenőrzése komoly feladatot ró a hivatali szakemberekre.

2012. év végéig egyedi hulladékgazdálkodási terv készítésére volt köteles az a szervezet, amelynek gazdálkodása során évente 10 tonna mennyiséget meghaladó veszélyes hulladék keletkezik, vagy az évente keletkező összes (veszélyes és nem veszélyes) hulladék mennyisége meghaladja a 200 tonnát. A kőbányai telephelyekre elkészített egyedi hulladékgazdálkodási tervet a Felügyelőség hagyta jóvá, amelynek határozatát Önkormányzatunknak is megküldték.

A vállalkozói adminisztratív költségek csökkentésére irányuló, Egyszerű Állam című középtávú kormányzati program egyes feladatainak módosításáról szóló 1416/2012. (X. 1.) Korm.

határozat 2. pontja alapján az 1. mellékletben 59. sorszám alatt található „egyedi hulladékgazdálkodási terv” megszűnt 2012. december 31. határidővel, vagyis az egyedi hulladékgazdálkodási terv fogalmát törölték. A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 90. § (1) bekezdése alapján a hatálybalépés után indult eljárásokban már a törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, ezért a továbbiakban az egyedi hulladékgazdálkodási terv készítési kötelezettség már nem áll fenn.

A nyilvántartási adatszolgáltatási kötelezettséget azonban új jogszabály szabályozza, a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 440/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet.

A nyilvántartásnak tartalmaznia kell a telephelyre belépő és onnan kilépő anyag és a telephelyen képződő hulladékok anyagforgalmi egyenlegét. Naprakész nyilvántartást kell vezetetni

- a) a hulladékszállításról – ide nem értve azt a hulladékszállítást, amely a hulladék gyűjtőhelyen történő elhelyezése vagy átadása céljából történik –,
- b) a hulladék közvetítéséről, kereskedelméről, kezeléséről,
- c) az építési-bontási hulladék képződéséről,
- d) a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló kormányrendeletben meghatározott iparágakhoz kapcsolódó tevékenységek végzése esetén a hulladék képződéséről,
- e) a veszélyes hulladék képződéséről.

Az adatszolgáltatás terén az új szabályozás leglényegesebb változása, hogy az adatszolgáltatási kötelezettsége annak a hulladéktermelőnek van, akinek telephelyenként és hulladéktípusonként a tárgyévben képződött, továbbá birtokolt hulladék összes mennyisége

- a) veszélyes hulladék esetén a 100 kg-ot (a korábbi 200 kg-os mennyiségi határ helyett) ,
- b) nem veszélyes hulladék esetén a 2000 kg-ot vagy
- c) nem veszélyes építési-bontási hulladék esetén az 5000 kg-ot meghaladja.

Az adatszolgáltatási kötelezettség már csak a keletkezett, illetve birtokolt hulladék mennyiségétől függ, a gazdálkodó szervezetnél foglalkoztatott létszámtól nem.

Az új szabályoknak megfelelő nyilvántartási, adatszolgáltatási kötelezettség a 2013. évtől keletkezett hulladékokra vonatkozik.

3.4. Szennyvízkibocsátás

A kerületi csatornahálózatnak – a lakott terület arányában véve – jelentős része egyesített rendszerű. Mivel a csapadékcatorna hálózata hiányos, ezért sok helyen a csapadékvizet a szennyvízcsatornába vezetik.

A Budapesti Központi Szennyvíztisztító és kapcsolódó létesítményeinek beruházása keretében kerületünkben 2012-ig az alábbi csatornaszakaszok épültek meg

- BKSZT. COL3 LOT5 projekt keretében megépített főgyűjtő szennyvízcsatorna
 - Maglódi út (Sírkert utca – Venyige utca) 445 fm
 - Maglódi út (Újhegyi út – Sírkert utca) 486 fm
- BKSZT. COL3 LOT6 projekt keretében megépített főgyűjtő szennyvízcsatorna
 - Népliget (Kőbányai út – Könyves Kálmán krt.) 1963 fm

Az alábbi táblázatban pedig a Budapest Komplex Integrált Szennyvízelvezetése Projekt keretében a közeljövőben megépülő csatornaszakaszok kerülnek bemutatásra.

12. táblázat

Építendő csatorna				
határideje	helye	szakaszhatára	hossza	mérete
2014. év vége	Albertirsai köz	Kolozsvári utca - Fehér út műtárgy építése	375,0	400
2015. március 23-ig	Diósgyőri utca	Gyömrői utca - Cserkesz utca	81,0	315
	Kada utca	Meglévő csatorna - Gergely utca	18,5	315
	Kiskert utca	Újház utca - Mádi utca	43,5	315
	Kiskert utca	Újház utca - Sörgyár utca	47,5	315
	Korall utca	Korall utca 4. - Névtelen utca	44,5	315
	Kőrösi Csoma Sándor út	3. J. akna - meglévő akna	1,0	500
	Liget utca	Meglévő akna között	13,0	500
	Névtelen utca	Korall utca - Névtelen u. 42434/9	64,0	315
	Ónodi utca	1. J. akna - Kőrösi Cs. S. u.	114,5	1000
	Ónodi utca	Liget utca - 1 J. akna	10,0	1000
	Ökrös köz	Serpenyő utca - Ökrös köz	27,0	315
	Petróczy utca	Kemence utca - Kada utca	82,0	315

	Pogány utca	Pesti Gábor utca - Juhász utca	109,0	315
	Pogány utca	Pogány utca 2/B - Pogány utca 4/B	30,0	315
	Rákász utca	Méhes utca - Ladányi utca	87,0	315
	Serpenyő köz	Gumigyár utca - Serpenyő utca	139,0	315
	Serpenyő utca	Ökrös köz - Serpenyő köz	139,0	315
	Serpenyő utca	Ökrös köz - Serpenyő köz 42480/15.	96,5	400
	Serpenyő utca	Ökrös utca - Ökrös köz	113,0	500
	Szentimrey utca	Befogadó - Újház utca	88,0	400
	Tárna utca	Porcelán utca - Gránátos utca	438,0	315
	Újház utca	Szentimrey utca - Kiskert utca	77,5	315

(a táblázatban szereplő adatok forrása: Budapest Főpolgármesteri Hivatal adatszolgáltatása)

Régóta gondot okozó és megoldásra váró feladatként jelentkezett a települési folyékony hulladék leeresztőhelyek megszüntetése Kőbányán. A Fővárosi Csatornázási Művek Zrt.-vel 2007. december 19-én megtartott tárgyalás keretében a részünkre átadott adatnyilvántartásból megállapítható volt, hogy kerületünkben ellenőrizetlenül üzemeltek a települési folyékony hulladék leeresztőhelyek.

Tekintettel a kerület majdnem teljes csatornázási lefedettségére, valamint az adatnyilvántartásból következtethető ellenőrizetlenségekre, a Kerületfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság a 12/2008. (II. 5.) számú határozatában támogatta a kerületben működő települési folyékony hulladék leeresztőhelyek megszüntetését.

A Bizottság határozatával együtt 2008. március 3-án a Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. Környezetvédelmi Osztálya felé fordultunk, kérve az alábbi két kőbányai helyszínen üzemelő leeresztő hely megszüntetéséről történő intézkedésüket

- Ceglédi utca - Száva utca sarok
- Keresztúri út 70/140 tb.

Időközben értesültünk a 2009. április 1-én hatályba lépett a települési folyékonyhulladék-gazdálkodással összefüggő önkormányzati feladatokról, különösen a települési folyékony hulladékkal kapcsolatos hulladékkezelési közszolgáltatásról szóló 60/2002. (X. 18.) Főv. Kgy. rendelet módosításáról szóló 13/2009. (III. 13.) Budapest Főváros Közgyűlésének önkormányzati rendeletéről. A rendelet mellékletében felsorolt Fővárosi Közgyűlés által kijelölt leürítő helyek között továbbra is szerepelt a X. kerület két helyszíne.

Mindezek alapján kértük a Főpolgármesteri Hivatalt a két kőbányai leeresztőhely megszüntetésére, valamint a Fővárosi Közgyűlési rendelet mellékletének módosításáról történő intézkedésüket, továbbá az ügyet hatósági úton is kezdeményeztük a Felügyelőségénél.

Örömmel vettük kézhez a Felügyelőség 2010. július 28-i értesítését, amelyben arról adtak tájékoztatást, hogy a hulladékkezelési engedély kikötéseinek végrehajtása során a kerületi 2 db települési folyékony hulladék leürítőhelyet megszüntették, a fedelet lehegesztették. A fentiek alapján kerületünkben már nem működik egyetlen folyékony leeresztőhely sem.

A Fővárosi Településtisztasági és Környezetvédelmi Kft. (a továbbiakban: FT SZV Kft.) a 2012. március 1. napján a fővárosban bevezetésre került az új, vízfogyasztás alapú elszámolási rendszer, amelynek értelmében a FT SZV Kft., mint kizárólagos fővárosi közszolgáltató látja el a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvízzel kapcsolatos kötelező helyi közszolgáltatást. Ezt a dátumot megelőzőleg a főváros területén, annak csatornázatlan ingatlanjairól történő szennyvíz begyűjtését, szállítását és elhelyezését rajtuk kívül, több, piaci alapon működő vállalkozás végezte el.

Az új rendszer bevezetését követően az alábbi tájékoztatást adták a X. kerület vonatkozásában a szolgáltatást igénybe vevők mértékéről

13. táblázat

	Felvételi cím	Háztartási szennyvíz	Számlázott fogyasztó
2012	352 db	3388 m ³	-
2013	247 db lakossági cím	1821 m ³	169 db
	215 db közületi cím	2273 m ³	102 db
	4 db átjelentkezett	Nem vízfogyasztás alapján, hanem az elszállított mennyiség alapján kerül számlázásra	

(a táblázatban szereplő adatok forrása: FT SZV Kft. adatszolgáltatása)

3.5. Vizek, vízhasználat

A kerület adottságait tekintve természetes felszíni vízfolyásként a Rákos-patakot tekinthetjük. Évek óta megoldásra váró problémát jelent a Rákos-patak menti területeken a rendszeresen folytatott kábelégetés. A káros tevékenység megakadályozása érdekében az Önkormányzat több alkalommal is egyeztető tárgyalásokat kezdeményezett az érintettek bevonásával.

2008. évben az akkori Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság X. kerületi Kirendeltség munkatársai a Rákos-patak mentén két nagyobb kiterjedésű szennyezési helyszínre bukkantak.

Az egyik helyszín közvetlen a patak partján található, ahol a környezetszennyezés veszélye fokozott, a csapadékvíz a lejtős részsűn keresztül bemossa a káros anyagokat a patak vizébe, közvetlenül szennyezve a vízminőséget, az élőflórát. A Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság X. kerületi Kirendeltségének megbízásából a patak iszapjából vett minták laboratóriumi vizsgálata bizonyította, hogy az abban található szennyeződés többszörösen túllépi a szennyezettségi határértékeket. A másik helyszín pedig veszélyt jelenthet az ex lege védett lapterületre.

A Rákos-patak mentén folytatott kábelégetések visszaszorítása komplex intézkedést igényel, azonban Önkormányzatunk nem rendelkezik a szennyezett területek kármentesítéséhez szükséges anyagi forrásokkal, ezért feltétlenül szükséges más szerv segítségével ezen problémák felszámolására. 2008. év óta tehát az Önkormányzat folyamatos harcot vív több hatósággal a szennyezett területek felszámolása céljából. A Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság kezdeményezésére az érintett területeken a társhatóságokkal közösen 2012. november 20-án helyszíni szemlére került sor. Sajnálatosan tapasztaltuk, hogy a korábban feltárt helyszínek továbbra is komoly veszélyt jelentenek természeti értékeinkre, elsősorban a Rákos-patakra.

Az ügybe bevont Duna-Ipoly Nemzeti Park, a Nemzeti Környezetügyi Intézet, a Közép-Dunavölgyi Vízügyi Igazgatóság és a Felügyelőség részéről sajnálatosan hathatós intézkedés nem történt. Jelenleg a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság vizsgálja a lehetőségeket. Sajnálatosan az ilyen jellegű tevékenységet az elkövetők a forgalom elől rejtett, ritkán vagy egyáltalán nem látogatott területeken folytatják. Ezen területek gyakori ellenőrzését is szem előtt tartva csatlakozott Önkormányzatunk 2011. májusában a XVI. és XVII. kerület által létrehozott mezőöri társuláshoz.

A Rákosmenti Mezei Őrszolgálat munkatársai folyamatosan ellenőrzik a területet, amennyiben környezetkárosítást, környezetszennyezést tapasztalnak, jelzik az illetékesek felé. A mezőőrök

2013. november 11-én Rákos-patak egyik bevezető árokban több helyen is fehér, habzó anyagot fedeztek fel, amely alapján a Polgármesteri Hivatal munkatársainak kezdeményezésére közös helyszíni szemlére került sor. Az árok vize opálos jellegű volt, szaga kissé mosószerre emlékeztetett, amely a fenéklépcsők alatt közvetlenül felhabzott. Bejelentésünkre a helyszínre érkezett a Felügyelőség munkatársa is, valamint a Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. képviselői is, akik a Jászberényi út 102. melletti árokszakas vizéből mintát vettek. A forrás feltárása érdekében és kivizsgálása céljából több alkalommal bejárást végeztek a fentebb említett szervek, amely eredményeként megállapítást nyert, hogy a Csillagvirág utcai szennyvízcsatornában keletkezett zsíros dugulás átjárhatatlanná tette a csatornát a Csillagvirág utcában működő két telephelyről érkező szennyvizek számára. Ezáltal a szennyvíz a szennyvízgyűjtő és a csapadékvízgyűjtő rendszerek közötti átvágás ún. scalp révén a csapadékvízgyűjtő rendszerbe, majd a csatornarendszeren keresztül a Tűzok utcai árokba, végül pedig a Rákos-patakba jutott. A dugulást az észlelést követően azonnal megszüntették.

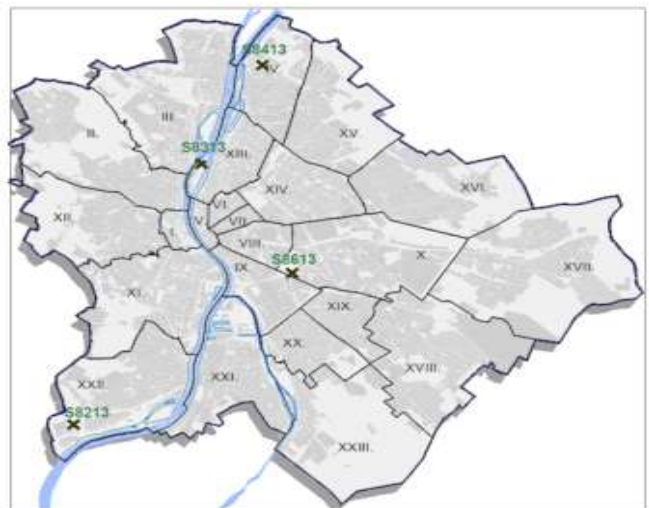
Önkormányzatunk a Rákos-patakra és környezetére kiemelt figyelmet fordít, igyekszünk minden lehetséges eszközzel megvédeni ezt a természeti kincset.

3.6. Föld és talaj

A Földművelésügyi és a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium 1992-ben hozta létre a Talajvédelmi Információs és Monitoring Rendszert (a továbbiakban: TIM), amelynek célja a talajkészletek jellemzése és a talajállapot időbeni változásainak nyomon követése. Működtetését jelenleg a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény írja elő a talajvédelmi hatóság számára.

15. ábra: TIM pontok

A TIM az ország egész területére kiterjed, 1236 pontot foglal magába. Tekintettel arra, hogy Budapest jelentős része burkolt és beépített, ezek közül csak 4 pont található a főváros területén, amelyek elhelyezkedését az alábbi ábra mutatja be. A pontokat kisebb természetföldrajzi egységek reprezentatív területein jelölték ki. A vizsgálatok egy része helyszínen elvégzendő, más része akkreditált laboratóriumban történik.

(forrás: Budapest Környezeti Állapotértékelése
2013. című dokumentáció)

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezetvédelmi Igazgatósága kérésünkre megküldte a TIM rendszer 2010. évben mért, X. kerületre vonatkozó adatait, amelyet az alábbi táblázatban foglalunk össze

14. táblázat

Vizsgált pont	Mélység (cm)	As	Zn	Hg	Cd	Co	Cr	Mo	Ni	Cu	Pb
S8613	0-30	18,5	203	2,37	0,57	5,81	34,2	0,89	17,5	85	186
„B” szenny. határérték		15	200	0,5	1	30	75	7	40	75	100

(táblázatban szereplő adatok forrása: Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezetvédelmi Igazgatóság adatszolgáltatása)

A fenti adatok alapján az eredmények több ponton a „B” szennyezettségi határértékeket kismértékben meghaladó koncentrációt mutattak. Az adatok azonban kizárólag csak tájékoztató jellegűek, és a vizsgálati pont elhelyezkedéséből adódóan nem kapcsolódnak semmilyen ipari tevékenységhez, így beavatkozást nem igényelnek.

3.7. Élővilág, táj

A 2008-ban megalakult KÖKERT Kőbányai Kerületgondnoksági és Településüzemeltetési Non-profit Közhasznú Kft. látja el a kerületi tulajdonban lévő parkok és egyéb zöldfelületek (pázsit, cserje, parkfa fenntartást), a játszóterek, sétányok gondozását és egyéb területek takarítását (hulladék elszállítása stb.).

Jelen fejezetben külön bemutatásra kerül a Felső-rákosi rétek természetvédelmi területté történő nyilvánításának folyamata.

3.7.1. A Felső-rákosi rétek természetvédelmi területté történő nyilvánítása

A Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének Kerületfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottsága javaslata alapján a 2012. április 19-i ülésén a 195/2012. (IV. 19.) határozatában döntött arról, hogy kezdeményezi a Felső-rákosi rétek természeti kincsekben gazdag területének helyi jelentőségű védett természeti területté történő nyilvánítását.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdése értelmében természeti területet a fővárosban a Budapest Főváros Önkormányzatának Közgyűlése nyilváníthat védetté, ezért a Képviselő-testületi döntés 2012. május 7-én felterjesztésre került Budapest Főváros Önkormányzata felé.

A Felső-rákosi rétek védetté nyilvánítása szakmai szempontból is indokolt volt, ugyanis a Rákos-patak mentén fennmaradt értékes lápi élőhelyeket, közöttük jó állapotban megmaradt üde lápréteket, kékperjés kiszáradó lápréteket, égerligeteket foglal magában, amelyek számos védett állat- és növényfajnak nyújtanak otthont. A területbe beékelődnek országos szintű védettséget élvező, úgynevezett ex lege védett lápfoltok, amelyek között lévő területek a védetté nyilvánítással biztosítják a nagyon fontos ökológiai kapcsolat fennmaradását. Ahhoz, hogy a terület betöltse természetvédelmi, zöldfelületi és rekreációs funkcióját, szükséges a folyamatos természetvédelmi szempontú kezelése, őrzése és bemutatthatóságának növelése.

A védetté nyilvánítási eljárás keretén belül elkészült az érintett területre vonatkozó Kezelési Terv, amely tekintetében közzétételi kötelezettségének a Polgármesteri Hivatal eleget tett. A kifüggesztés ideje alatt észrevétel nem érkezett.

A hosszas eljárás eredményeként a Fővárosi Közgyűlés a 2013. december 11-én megtartott ülésén rendeletalkotással a Felső-rákosi-rétek kijelölt területeit védetté nyilvánította. A védett terület pontos lehatárolását, adatait, valamint természetvédelmi kezelési tervét a Budapest helyi jelentőségű védett természeti területeiről szóló 25/2013. (IV. 18.) Főv. Kgy. rendelet 9/a. melléklete tartalmazza.

A védett területek őrzését a Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóság keretein belül működő Budapesti Természetvédelmi Őrszolgálat látja el, a természeti terület fenntartásához szükséges pénzeszközt a Budapest Főváros Önkormányzata költségvetése tartalmazza.

A helyi jelentőségű védett természeti terület esetén a fővárosban a főjegyző jár el természetvédelmi hatóságként, átruházott hatáskörben a Főpolgármesteri Hivatal szervezeti egysége látja el a feladatot.

25/2013. (IV. 18.) Főv. Kgy. rendelet
Budapest helyi jelentőségű védett természeti területeiről
- KIVONAT -

9/a. melléklet

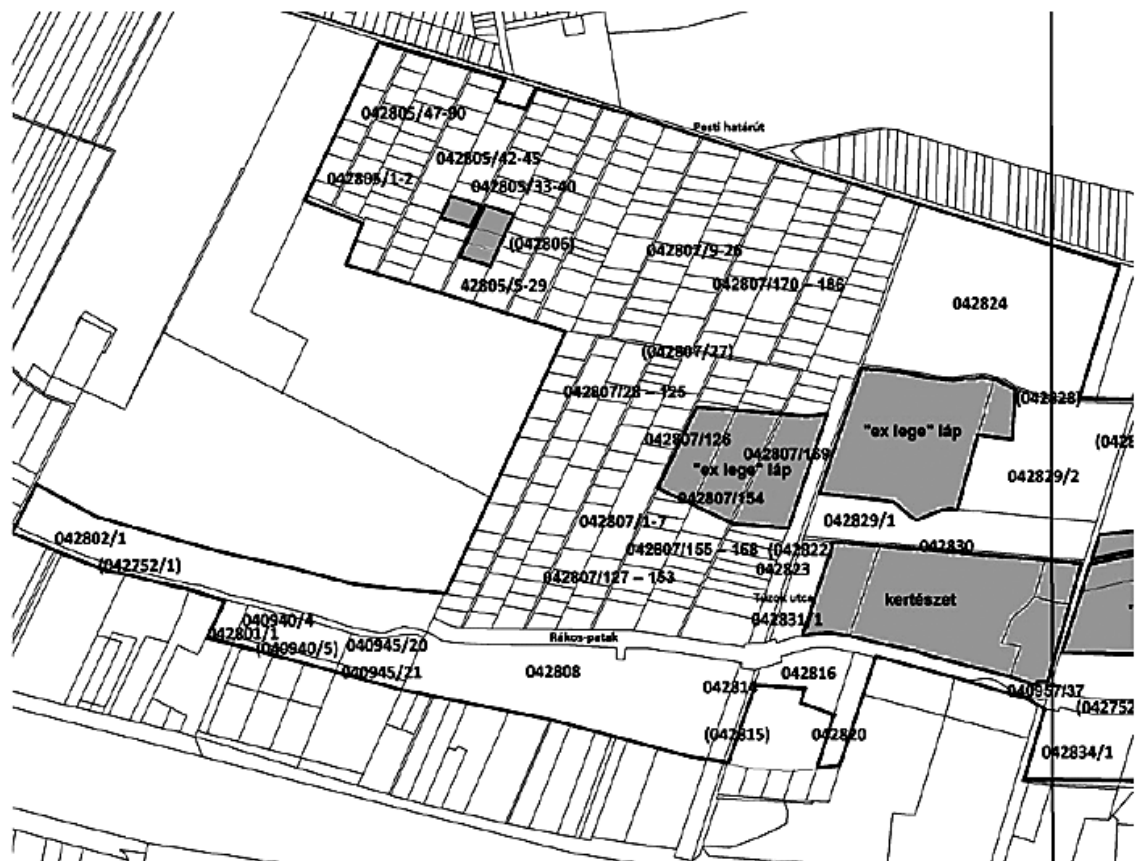
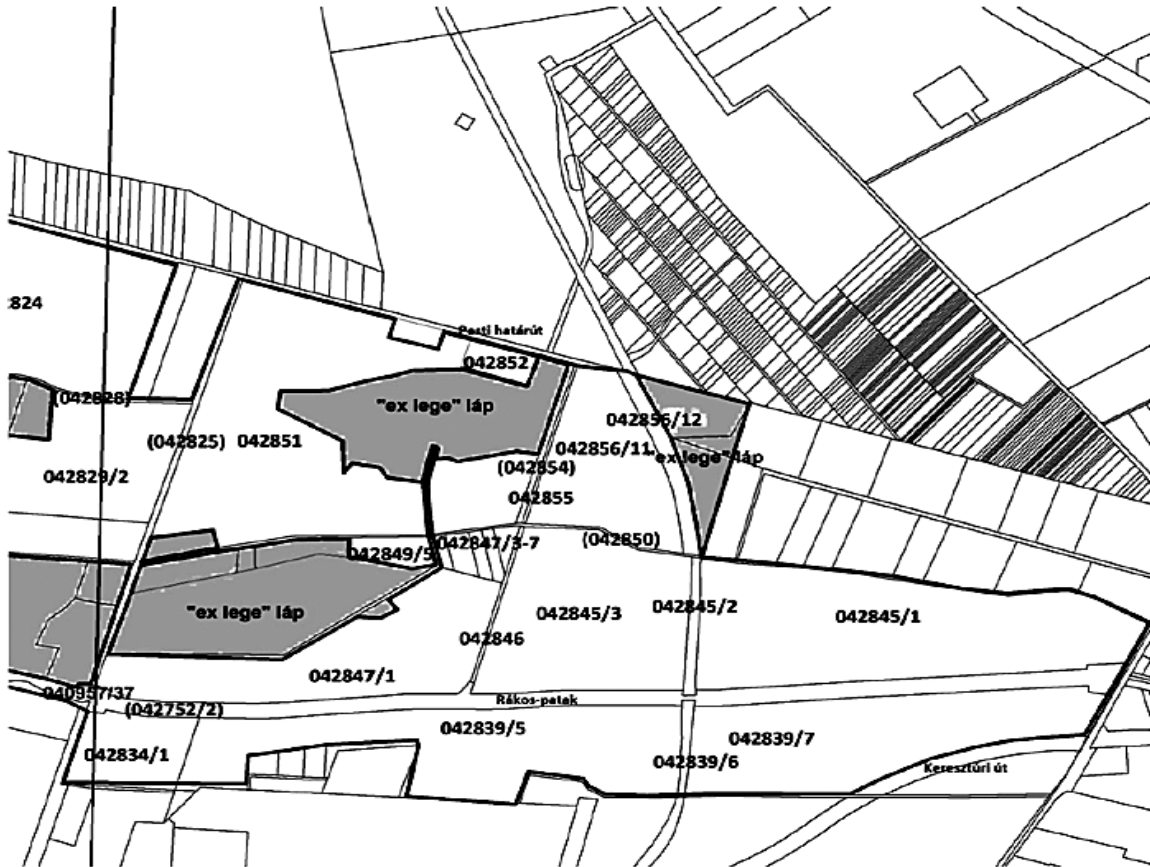
A Felsőrákosi-rétek természetvédelmi terület adatai és természetvédelmi kezelési terve

„1. Budapest X. kerület, Rákos-patak medrétől északra és délre fekvő terület, északról a XVI., keletről a XVII. kerület határáig, 1 638 109 m² kiterjedéssel.

2. Érintett helyrajzi számok: (042752/2); 042801/1; 042802/1; 042805/1-2; 042805/5-29; 042805/33-40; 042805/42-45; 042805/47-90; (042806); 042807/1-7; 042807/9-26; 042807/27 ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú területből 13067 m² (kivéve a következő töréspontokkal határolt része: E661055-N238893, E661060-N238893, E660964-N238701, E660968-N238700); 042807/28-125; 042807/126 (kivéve: b alrészlet); 042807/127-153; 042807/154 (kivéve: b alrészlet); 042807/155-168; 042807/169 (kivéve: b alrészlet); 042807/170-186; 042808; 042814; (042815); 042816 (kivéve a következő töréspontokkal határolt része: E661009-N238434, E660964-N238302, E661048-N238296, E661119-N238300, E661147-N238384, E661089-N238406, E661097-N238430); 042820; (042822); 042823; 042824; (042825); (042828); 042829/1 (kivéve: a alrészlet); 042829/2 helyrajzi számú ingatlanból 44761 m² (kivéve a következő töréspontokkal határolt része: E661425-N238953, E661468-N238935, E661390-N238833, E661460-N238823); 042830; 042831/1; 042834/1; 042839/5-7; 042845/1-3; 042846; 042847/1 helyrajzi számú ingatlanból 62870 m² (kivéve, a következő töréspontokkal határolt része: E661927-N238572, E661932-N238558, E661917-N238537, E661889-N238547); 042847/3-7; (042850); 042851 (kivéve: b, d, f, h, j alrészletek, a következő töréspontokkal határolt része: E661695-N238699, E661703-N238671, E661592-N238646, E661603-N238688 és a következő töréspontokkal határolt része: E661960-N239054, E661954-N239029, E662024-N239008, E662033-N239032); 042852; (042854); 042855; 042856/11-12; 040940/4; (040940/5); 040945/20-21; 040957/37; továbbá az egységes országos vetületi rendszer szerint meghatározott töréspontok által határolt ingatlanrészekből, a 042849/5 ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú területből 5764 m² nagyságú területrészt: (E661887-N238686, E661887-N238656 koordináták által húzott egyenestől keletre lévő része); valamint a (042752/1) ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú területből 7341 m² nagyságú területrészt: (E659734-N238707, E659728-N238695 koordináták által húzott egyenestől keletre lévő része).

3. A tervezési terület térképi vázlata:

4. Természetvédelmi kezelési terv

4.1. Természetvédelmi gyakorlati célkitűzések

a) A területen található értékes élőhelyek aktív kezeléssel történő fenntartása, lehetőség szerinti bővítése.

b) A terület vízgazdálkodási problémáinak felmérése, megoldása.

c) Az özönnövények visszaszorítása a tervezési területen.

d) A területen található védett növény- és állatfajok állományának megőrzése. A tervezési területen előforduló legfontosabb megőrzendő élőlényfajok: szibériai nőszirm (*Iris sibirica*), lápi sás (*Carex davalliana*), Jávorka-fényperje (*Koeleria javorkae*), keskenylevelű gyapjúsás (*Eriophorum angustifolium*), kormos csáté (*Schoenus nigricans*), kispészű aszat (*Cirsium brachycephalum*), budai imola (*Centaurea sadleriana*), fehér madársisak (*Cephalanthera damasonium*), vitézkosbor (*Orchis militaris*), mocsári nőszőfű (*Epipactis palustris*), Tallós-nőszőfű (*Epipactis tallosii*), széleslevelű nőszőfű (*Epipactis helleborine*), mocsári csorbóka (*Sonchus palustris*), parti fűz (*Salix elaeagnos*), fehér zászpa (*Veratrum album*), kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*), homoki árvalányhaj (*Stipa borysthena*), homoki bakszakáll (*Tragopogon floccosus*), magyar tarsza (*Isophya costata*), bőrfutrinka (*Carabus coriaceus*), mezei futrinka (*Carabus granulatus*), kis szarvasbogár (*Dorcus parallelipedus*), pézsmacincér (*Aromia moschata*), kis színjászólepke (*Apatura ilia*), kardoslepke (*Iphiclides podalirius*), fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*), Atalanta-lepke (*Vanessa atalanta*), pettyes götte (*Lissotriton vulgaris*), barna varangy (*Bufo bufo*), zöld varangy (*Bufo viridis*), barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*), erdei béka (*Rana dalmatina*), nagy tavibéka (*Pelophylax ridibundus*), kis tavibéka (*Pelophylax lessonea*), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), fürge gyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), vízisikló (*Natrix natrix*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), kis vöcsök (*Tachybaptus ruficollis*), egerészölyv (*Buteo buteo*), karvaly (*Accipiter nisus*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), vörös vércse (*Falco tinnunculus*), kabasólyom (*Falco subbuteo*), vízityúk (*Gallinula chloropus*), szárcsa (*Fulica atra*), guvat (*Rallus aquaticus*), haris (*Crex crex*), búbos (Vanellus vanellus), kis fakopáncs (*Dendrocopos minor*), nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*), zöld küllő (*Picus viridis*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), füleskuvik (*Otus scops*), füstifecske (*Hirundo rustica*), molnárfecske (*Delichon urbicum*), partifecske (*Riparia riparia*), nádi tücsökmadár (*Locustella luscinioides*), réti tücsökmadár (*Locustella naevia*), berki tücsökmadár (*Locustella fluviatilis*), nádírigó (*Acrocephalus arundinaceus*), foltos nádiposzáta (*Acrocephalus schoenobaenus*), cserregő nádiposzáta (*Acrocephalus scirpaceus*), énekes nádiposzáta (*Acrocephalus palustris*), a területen költő rigófélék (*Turdidae*), poszátafélék (*Sylviidae*), pintyfélék (*Fringillidae*),

széncinege (*Parus major*), kékcinege (*Parus caeruleus*), sárgarigó (*Oriolus oriolus*), töviszúró gébics (*Lanius collurio*), nádi sármány (*Emberiza schoeniclus*), mogyorós pele (*Muscardinus avellanarius*), menyét (*Mustela nivalis*), hermelin (*Mustela erminea*), a területen előforduló denevérfajok (*Microchiroptera*).

e) A természetvédelmi kezelés keretében történő beavatkozásokat a területen élő védett növény- és állatfajok szaporodási időszakát figyelembe véve kell ütemezni.

f) Telepített tájidegen fa- és cserjefajok folyamatos eltávolítása, honos fajok telepítése.

g) A vonuló madárfajok minél nagyobb háborítatlanságának fenntartása.

h) A terület háborítatlanságának megőrzése.

i) A természetes élőhelytípusok állapotának fenntartása, szükség esetén annak javítása.

A legfontosabb megőrzendő élőhelytípusok: meszes kiszáradó láprétek (*Succis-Molinietum*), magassásrétek (*Caricerion gracilis*), nádas társulások (*Phragmition australis*), rekettyés fűzláp (*Calamagrosti-Salicetum cinereae*), fehérnyár-ligetek (*Senecioni sarracenicici-Populetum albae*), fűzligetek (*Leucojo aestivi-Salicetum albae*), síkvidéki égerligetek (*Paridi quadrifoliae-Alnetum*), valamint bodzás szegélyek, kaszált gyepek és időszakos nyílt vízfelületek.

j) Az egyedülálló tájképi érték megóvása.

k) A nagy forgalmú látogatás feltételeit és egyben a terület természeti értékeinek védelmét biztosító infrastruktúra folyamatos karbantartása, fejlesztése.

l) Bemutathatóság fejlesztése.

m) Monitoring kutatások kidolgozása, elindítása.

4.2. Természetvédelmi stratégiák

a) A terület láprétjei kiszáradási okainak pontos felmérése és az eredmények tükrében való természetvédelmi kezelése.

b) A természetszerű élőhelyek fajgazdagságának, természeteshez közeli struktúrájának, valamint területarányának fenntartása, a védett növény- és állatfajok állományának megőrzése.

c) Az özönnövények és tájidegen fajok visszaszorítása, további terjedésük megakadályozása.

d) A területen található gyepterületek hosszú távú fenntartását elsősorban extenzív legeltetéssel, illetve kaszálással kell végezni. A természetes állapotú láprétek esetében a fenntartási módszer a kaszálás.

e) A szükséges fenntartó jellegű beavatkozások folyamatos biztosítása.

f) A védett területen illegális hulladéklerakások felszámolása.

g) A látogatás, valamint az oktatási és kutatási tevékenység irányítása, szabályozása a megfelelő infrastruktúra kialakításával. (Irányító táblák kihelyezése, sétautak fenntartása pihenőhelyek kialakításával.)

4.3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

4.3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

4.3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása; Fajok védelme

a) A területen megjelenő madarak riasztása, zavarása tilos!

b) A tervezési területen található védett növény- és állatfajok állományának megőrzése és növelése élőhelyük megfelelő kezelésével biztosítható. A területen megfelelő kezelés alatt a védett területen található tájidegen- és özönnövények visszaszorítása, a nádas területek mozaikszerű kaszálása, valamint az őshonos növényfajok terjedésének elősegítése értendő.

c) A fás szárú özönnövények egyedeit maghozó állapotuk előtt el kell távolítani mechanikai úton, vagy speciális csepegésmentes növényvédőszer kijuttatásával. A termőre fordult idősebb egyedeket a talajfelszín magasságában ki kell vágni, sarjképzésüket csepegésmentes növényvédőszer kijuttatásával meg kell akadályozni.

d) A lágyszárú özönnövények eltávolítása - az adott területrész érzékenységtől függően - történhet kézi vagy gépi kaszálással, esetleg az érzékeny részeken kézi gyomlálással.

e) A tervezési területen a gyepkezelés szarvasmarhával, juhval történő extenzív legeltetéssel, illetve kaszálással kell történnie.

4.3.1.2. Látogatás

a) A tervezési terület szabadon látogatható, de az ott végzett tevékenységek csakis a természetvédelmi előírások figyelembevételével végezhetők.

b) A tervezési területen technikai sport végzése tilos! A lovaglás az arra kijelölt utakon végezhető.

c) A tervezési területen tilos a kutyák póráz nélküli sétáltatása, a fészkelő madarak bármilyen formában történő zavarása.

d) A helyi védett természeti területeken biztosítani kell a közlekedést a jogszerű tevékenységet végzőknek. A nádasokban március 1. és október 30. között csak természetvédelmi célból lehet tartózkodni, közlekedni.

e) Szemetet elhelyezni és tüzet gyújtani tilos! A fenntartó beavatkozások idején és balesetveszély esetén a természetvédelmi hatóság időszakos látogatási korlátozást rendelhet el.

4.3.1.3. Oktatás és bemutatás

a) A tervezési területen az oktatást és bemutatást szolgáló infrastruktúrát védettséget jelző táblák és információs táblák kihelyezésével kell biztosítani.

b) A meglévő infrastruktúra folyamatos karbantartására kell törekedni.

4.3.1.4. Kutatás, vizsgálatok

a) A tervezési terület egészén jogerős természetvédelmi hatósági engedéllyel lehet kutatást végezni, kivéve, ha a kutatást a természetvédelmi kezelő vagy természetvédelmi hatóság végzi.

b) A természetvédelmi kezelés hatékonyságának ellenőrzése érdekében rendszeresen vizsgálni és dokumentálni kell a növényzet változását, a védett növény- és állatfajok, valamint az özönnövényfajok elterjedését, állományváltozását.

4.3.1.5. Terület- és földhasználat

a) A területen minden ipari és bányászati tevékenység tilos.

b) A területen újabb épület, egyéb új építmények, kerítések és kapuk stb. létesítése és új infrastruktúra kiépítése csak természetvédelmi érdekből engedélyezhető.

c) A meglévő infrastruktúra hálózat karbantartása során az eredeti állapotot minden esetben helyre kell állítani.

d) A tervezési területen tilos a horgászat!

e) A területen új építésű közmű nem létesíthető.

f) A nyílt vízfelszín megtartása miatt a vizes élőhelyeken felszaporodó nád és gyékény kaszálása vegetációs és fészkelési időn kívül szükséges. A levágott növényi anyagot a kezelt területről két héten belül el kell hordani.

4.1.3.6. Táj- és kultúrtörténeti értékek

a) A tervezési területnek és környékének tájképi jellegét meg kell őrizni.

4.3.2. Művelési ághoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

4.3.2.1. Gyepkezelése

a) A terület természetvédelmileg értékes láprétjei erdő művelési ágba tartoznak.

b) A tervezési területen található kaszálást igénylő láprétek általános kaszálását a vegetációs időszakon kívül (november-február) kell elvégezni. A tervezési területen található kaszálást igénylő láprétek általános kaszálásán kívül, kettő - négy évente, június hónapban is szükséges kaszálást végezni, figyelembe véve a területen élő védett növény- és állatfajok szaporodási- és tenyészidejét.

c) A tervezési területen található lápréteken a lágy szárú özönnövényeket virágzásuk kezdetekor el kell távolítani.

- d) A kaszálásokat alternáló kaszával, kézi, vagy kézi motoros kaszával kell végezni.
- e) A lápréteken az erősen becserjésedett/beerdősült gyepfoltokat vegetációs időn kívül meg kell nyitni, a területet ligetessé kell változtatni. Törekedni kell a tájidegen fásszárúak visszaszorítására, gyérítésére.
- f) A keletkezett szénát a tervezési területről el kell szállítani a kaszálástól számított két héten belül.
- g) A gyepek kezelésekor törekedni kell arra, hogy hosszú távú fenntartásuk extenzív legeltetéssel valósuljon meg ott, ahol ez természetvédelmi szempontból elfogadható. A tervezési területen elsősorban juhval és szarvasmarhával történő gyepterkezelés kívánatos. Lótartás a 042829/2, lóval történő legeltetés a 042824 helyrajzi számú ingatlanon megengedett. Az állatállomány nagyságát az adott faj sajátosságainak figyelembevételével, a terület eltartóképességének és a taposási kár minimalizálásának függvényében minden esetben pontosan meg kell határozni.

4.3.2.2. Erdők kezelése

- a) Az erdők kezelésekor a „természetközeli” megoldásokat kell alkalmazni.
- b) A fás vegetációból a gyom és tájidegen cserje- és fafajok egyedeinek folyamatos eltávolítása, a honos fafajok egyedeinek javára végzett természetvédelmi célú tisztítás, illetve gyérítés szükséges.
- c) A fás szárú özönnövények vegetációs (és egyben költési) időn kívüli visszaszorítása elvégzendő.
- d) Erdőtelepítés, erdőfelújítás kizárólag őshonos fajokkal történhet.”

Kiemelendő továbbá, hogy a Felügyelőség a KTVF:283-5/2013. számú határozattal módosított 2012. december 11-én kelt, KTVF:50146-10/2012. számú határozatban országos jelentőségű védett természeti terület (láp) jogi jelleget állapított meg az alábbi ingatlan-nyilvántartás szerinti ingatlanokra

- 042807/126 hrsz-ú ingatlan „b” alrészletének, a 042807/154 hrsz-ú ingatlan „b” alrészletének, a 042807/169 hrsz-ú ingatlan „b” alrészletének teljes területére, valamint a 042807/27 hrsz-ú ingatlan EOV koordinátákkal határolt ingatlanrészére,
- 042829/1 hrsz-ú ingatlan „a” alrészletének teljes területére, valamint a 042829/2 hrsz-ú ingatlan EOV koordinátákkal határolt ingatlanrészére,
- 042853 hrsz-ú ingatlan teljes területére, valamint a 042851 hrsz-ú ingatlan „b, d, f, h, j” alrészleteinek teljes területére,

- 042856/3 hrsz-ú ingatlan teljes területére, a 042856/4 hrsz-ú és 042856/2 ingatlanak EOY koordinátákkal határolt ingatlanrészére,
- 042849/4 és 042848 hrsz-ú ingatlan teljes területére, valamint a 042847/1 hrsz-ú ingatlanak EOY koordinátákkal határolt ingatlanrészére.

16. ábra

(forrás: Felügyelőség KTVF:283-5/2013. számú határozatának 1. mellélete)

3.8. Környezetegészségügy és környezetbiztonság

A kerület egyes területeire sajnálatosan jellemző az illegális hulladék elhelyezés, amely miatt az ellenőrizetlen területeken egészségügyi kockázatok jelentkeznek és fertőzésveszély alakulhat ki. A közlekedés által erősen terhelt városrészekben a fokozódó gépjárműforgalom károsan befolyásolja a környezeti levegő minőségét és a zajterhelését. Ilyen területeken általában szignifikánsan gyakoribb a légzőszervi megbetegedések aránya.

A kerületben jelentős vegyi üzemek, vasúti és közúti főközlekedési utak találhatóak. Az ipari balesetek, és a veszélyes anyagok szállítása kockázatokat rejt az érintett lakosságra, a munkahelyen dolgozókra, illetve általában az élő környezetre. Megfelelő kockázat csökkentő

tervek készítése és intézkedések végrehajtása (pl. folyamatos mérőrendszer kiépítése a veszélyes üzemek köré), illetve az esetleges káresemények hatását csökkentő eszközök (kihangosító, tájékoztató rendszer) telepítése a lakosság biztonsága és egészségi állapotának megőrzése érdekében indokolt.

A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 219/2011. (X. 20.) Korm.rendelet 1. §-a meghatározza a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek kategorizálását, amely szerint megkülönböztetünk felső küszöbértékű veszélyes anyagokkal és alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemeket.

Veszélyes tevékenység csak az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság – a Magyar Műszaki Biztonsági Hivatal szakhatósági hozzájárulásával kiadott – engedélyével végezhető, amely engedélyt az illetékes polgármesternek, valamint a helyi és megyei védelmi bizottság elnökének megküldik.

Budapesten 7 db felső küszöbértékű veszélyes üzem, és 21 db alsó küszöbértékű veszélyes üzem található, amelyek közül a kerületben az alábbiak találhatók.

15. táblázat

Küszöbérték	Név	Cím	Tevékenység
Felső küszöbértékű	EGIS Gyógyszergyár Nyrt.	1106 Budapest, Keresztúri út 30-38.	gyógyszergyártás
Alsó küszöbértékű	Messer Hungárogáz Kft.	1105 Budapest, Noszlopy u. 12.	gázipar
	Richter Gedeon Nyrt.	1103 Budapest, Gyömrői út 19-21.	gyógyszergyártás

(forrás: Budapest Környezeti Állapotértékelése 2013. című dokumentáció)

Az Önkormányzat intézkedéseinek, mint pl. a játszószerkek építése, karbantartása, balesetveszélyes helyzet megszüntetése, az ivóvíz kutak kihelyezése (Sportliget, Vásárló utca, Kéknyelű utca), a kutya-futtatók kialakításának és az újabb kutyaürülék gyűjtők kihelyezésének köszönhetően pozitív állapotváltozásnak lehetünk tanúi a környezetegészségügy egyes részterületein. A kutya-futtatók és kutyaürülékgyűjtők pontos helyszíneit a 3.10. fejezetben mutatjuk be részletesen.

3.9. Zöldfelület

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat 2000. évben felmérte a kerület utcai sorfáinak fakataszterét. Az elmúlt időszakban bekövetkezett változások átvezetése érdekében szükségessé vált – fasori rekonstrukció, faültetések ütemezése céljából – az adatok pontosítása, kiegészítése, ezért az üres fahelyek felméréséről a fakataszter I. üteme elkészült 2009-ben. A fakataszter segítséget nyújt az utcai zöldsávban az üres helyek mennyiségének gyors meghatározására, ültetendő fafajták kiválasztására, illetve egységes fajtára történő cseréjére.

Az Önkormányzat a vizsgált időszakban rendkívül nagy hangsúlyt fektetett a zöldfelület fejlesztésre, illetve a faállomány megújítására. A Képviselő-testület az 1802/2009. (XI. 19.) határozatában döntött arról, hogy minden év szeptember 30-ig a kivágandó kiszáradt, beteg fák felmérését el kell végezni.

Kőbánya közterületein jellemzően még mindig sok az idős, elöregedett fa annak ellenére, hogy az utóbbi években a kiszáradt, beteg fák fiatal facsemetékre (Harmat u., Mádi u., Kada u., Óhegy u., Cserkesz u.) lettek lecserélve, mint pl. 2010-ben, amikor is 756 db fa és 3214 db cserje került elültetésre.

2011-ben a Képviselő-testület 563/2011. (VI. 16.) határozatában döntött 207 db kiszáradt fa kivágásának pótlásaként faültetésről a Cserkesz utca, és annak keresztutcáiban, ezenkívül lakossági kérések alapján néhány további helyszínen is megtörtént a faültetés.

A faállomány megújítására indított program folytatásaként a Képviselő-testület a 2012. október 18-ai ülésén megtárgyalta a kiszáradt, beteg fák kivágásáról és pótlásáról szóló előterjesztést, amelyet egyhangúan támogatott, így a Kőbányai Kert Kft. 198 db kiszáradt, beteg fa kivágását, 35 db csonk eltávolítását és ezek pótlását végezte el.

Pótlásuként meghatározott facsemeték kiültetésére az alábbi helyszíneken került sor

- Kolozsvári utca - Korponai utca - Körösi Csoma Sándor út által határolt területre 209 db facsemete,
- Újhegyi lakótelep és a Mélytó környezetébe 40 db facsemete,
- Máv-telepen, a Kőbányai Garázs megálló területén 10 db facsemete,
- Zágrábi utca, Somfa köz, Kékvirág utca környezetében 18 db facsemete,

- Intézmények környezetében történt fakivágások pótlására 13 db facsetete,
- Lakossági kérés alapján 16 db facsetete.

A Kőkert Kft. tehát 2012-ben 198 db kiszáradt, beteg fa kivágását, 35 db csonk eltávolítását és ezek pótlását végezte el. A facsetetek kiültetésére 2013. évben került sor.

2013-ban további 209 db kiszáradt fa kivágására került sor, továbbá a fakivágási tervben foglaltakon túl 57 db száraz, beteg vagy egyébként veszélyeztető fa kivágása is megtörtént.

A 2014. évre áthúzódóan a Kis-Pongrác lakótelep rehabilitációja projekthez kapcsolódva 591 fa került elültetésre a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. lebonyolításában.

A fentiekből is látható, hogy az utóbbi időszakban Kőbánya fasorainak megújítása kiemelt szerepet kapott az Önkormányzat feladatai között.

Fontos, hogy a kerület előregedett fái fokozatosan, ütemezetten lecserélésre kerüljenek fiatal facsetetekre, ezáltal biztosítva Kőbánya faállományának megújulását. A kiszáradt, beteg fák eltávolításával megelőzhetők a faágak letörése, valamint a fák kidőlése miatti balesetek.

A 46/2004. (IX. 17.) önkormányzati rendelet szabályozza az Önkormányzat Környezetvédelmi Alapját. A fakivágások utáni pótlási kötelezettség pénzbeni megváltásából, valamint a környezetvédelmi bírságokból a Környezetvédelmi Alap elkülönített számlájára folynak be az összegek, amelyek közterületen fa ültetésére használhatók fel. A faültetések költségeinél nem egy alkalommal a Környezetvédelmi Alapba befolyt összegek is felhasználásra kerültek.

A gondozott parkok összetételét tekintve Kőbánya a fővárosi listavezető 2 675 000 m² zöldterülettel, amelynek jelentős részét (mintegy felét) adja a kerülethez tartozó Népliget, de szerencsére számos park található a II. világháború után beépített Óhegyen és Újhegyen is, és ide tartozik az Újköztemető hatalmas területe is.

A gondozott parkok területe tovább nőtt azzal, hogy a Budapest X. kerület, Alkér utca - Harmat utca - Kada utca által határolt, 42050/9 hrsz.-ú, volt "vadászpark" területére a Képviselő-testület az 1139/2009. (VI. 18.) határozatában döntött a terület rekultivációjáról és a 959/2010. (IV. 20.) határozatában a terület rendbetételéről és parkká átalakításáról

határozott.

A Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága becslése szerint Budapest közigazgatási határán belül közel 6000 hektár erdőterület található, amelyből jelenleg az Országos Erdőállományban nyilvántartott, erdőtervezett erdők területe mintegy 5700 hektár.

Az erdészeti hatóság az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény szerint az 5000 m²-t meghaladó, legalább 20 méter széles és 2 méter átlagmagasságot meghaladó, illetve minimum 50%-ban faállománnyal borított területet tekinti erdőnek.

A főváros területén található erdőterületek a Pilisi Parkerdő Zrt., mint az állami tulajdonú erdőterületek vagyonkezelője kezeli.

Kerületünkben is található erdőterület a Dömsödi utca mellett, az Újköztemető melletti véderdő, a Terebesi út mentén, valamint a volt napközistábor melletti területen.

Az allergén gyomok, elsősorban a parlagfű elterjedése és egészségkárosító hatása elleni hatékony védekezés érdekében a Kerületfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság minden évben megtárgyalja a parlagfű- és özönnövény-mentesítéssel kapcsolatos feladatokat, és azok végrehajtását.

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) rendelkezik az emberi egészséget veszélyeztető károsítók elleni védekezésről. Az Éltv. 17. § (4) bekezdése értelmében:

"17. § (4) A földhasználó köteles az adott év június 30. napjáig az ingatlanon a parlagfű virágbimbójának kialakulását megakadályozni, és ezt követően ezt az állapotot a vegetációs időszak végéig folyamatosan fenntartani. "

Az Éltv. előírja továbbá a védekezési kötelezettséget elmulasztókkal szemben a közérdekű védekezés elrendelését.

Az özönnövény-mentesítési feladatok végrehajtása keretében minden évben egyeztető tárgyalás összehívására került sor a Hatósági Iroda szervezésében, amelyre a Főkert Zrt., a BKV Zrt., a Kőkert Kft., a Kőbányai Közterület-felügyelet, valamint a Kőbányai

Vagyonkezelő Zrt. kerül meghívásra.

Az együttműködés keretében a társszervekkel, szervezetekkel minden évben egyeztetés történik a közterületek, utak, parkok, iparvágányok és egyéb ingatlanok gyommentesítési feladatairól, a kaszálások gyakoriságának szükségességéről. A megbeszélés során a további folyamatos kommunikáció érdekében rögzítésre kerültek az egyes cégeknél a gyommentesítési koordinátor személye.

A kerületben székhellyel és/vagy telephellyel rendelkező nagyobb cégek és intézmények (óvodák, iskolák stb.) figyelmét levélben, míg a lakosság figyelmét a helyi médiában és az önkormányzat honlapján megjelentetett közleményben hívjuk fel az ingatlanuk és az ingatlanuk előtti zöldsáv kaszálására, valamint gyommentesítésre vonatkozó kötelezettségük teljesítésére. Június hónapban a parlagfű virágzása előtt a Kőbányai Közterület-felügyelet a kerület bejárása során több száz felszólító levelet juttat el az elhanyagolt ingatlanok postaládáiba. A felszólításokat követően a közös visszaellenőrzés során szerzett tapasztalatok azt mutatják, hogy kb. 80%-ban eleget tesznek a tulajdonosok a gyommentesítési kötelezettségüknek.

Július hónap második felétől az elhanyagolt ingatlanok és a közterületi zöldsáv kaszálására vonatkozóan minden évben a Hatósági Iroda eljárást indított, és határozattal kötelezte a tulajdonosokat. A növényvédelmi bírság kiszabása a Pest Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága (2100 Gödöllő, Kotlán Sándor u. 3.) hatáskörébe tartozik.

Az önkormányzati tulajdonban lévő közterületek parlagfű-mentesítését (parkok, lakótelepi zöldfelületek, utak menti zöldsávok stb.) a Kőkert Kft. folyamatosan végezte. Az önkormányzati tulajdonban álló lakó- és egyéb ingatlanok gyommentesítését elsősorban a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. látta el.

A pollenallergia évek óta egyre súlyosbodó népegészségügyi problémát jelent. A parlagfűpollen-mentesítési feladatok folyamatos elvégzése, a védekezés elengedhetetlen, amely széles szakmai és társadalmi együttműködéssel, összehangoltan tud eredményesen megvalósulni.

3.10. Állattartás

2012. augusztus 1. napjával módosultak a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról szóló 41/2010. (II. 26.) Korm. rendeletnek (a továbbiakban: Korm. R.) a kedvtelésből tartott állatok tartására és az állatokkal való bánásmódra vonatkozó rendelkezései. A Korm. R. megalkotásával, illetve módosulásával alapvetően megváltoztak az állattartás szabályozásának korábban kialakult keretei. Korábban a helyi önkormányzatok állattartási rendeleteiben kerültek meghatározásra a kedvtelésből tartott állatok tartására, az állattartáshoz a szomszédok hozzájárulásának szükségességére vonatkozó előírások. A továbbiakban a kedvtelésből tartott állatok tartásának szabályozására vonatkozóan önkormányzati rendelet nem alkotható. Erre tekintettel a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete a 38/2012. (X. 26.) önkormányzati rendeletével hatályon kívül helyezte az állattartásról szóló 54/2008. (XI. 21.) önkormányzati rendeletét.

A helyi kedvtelésből tartott állatok tartására vonatkozó előírásokat tehát a Korm. R. állapítja meg, így pl. a 13. §-ában foglaltak szerint az állattartónak rendelkeznie kell a kötelező immunizálásra vonatkozó mindenkori adatokkal és dokumentumokkal, egyedi tartós megjelöléssel rendelkező állat esetében az állat azonosítására vonatkozó adatokkal és dokumentumokkal. A Korm. R. 14. § (2) bekezdése értelmében a kedvtelésből tartott állatot úgy kell tartani, hogy az állat tartása lehetővé tegye annak természetes viselkedését, ugyanakkor a környező lakóközösség kialakult élet- és szokásrendjét tartósan és szükségtelenül ne zavarja. A Korm. R. 17/B. § (10) bekezdésében foglaltak szerint négy hónaposnál idősebb eb csak transzponderrel megjelölve tartható.

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban: Ávt.) 4. § (1) bekezdése értelmében az állattartó köteles a jó gazda gondosságával eljárni, az állat fajának, fajtájának és élettani szükségleteinek megfelelő életfeltételekről gondoskodni. A jó gazda gondossága fogalmát az Ávt. 3. § 8. pontja az alábbiak szerint határozza meg: az az emberi tevékenység, amely arra irányul, hogy az állat számára olyan életkörülményeket biztosítson, amely az annak fajára, fajtájára és nemére, korára jellemző fizikai, élettani, tenyésztési és etológiai sajátosságainak, egészségi állapotának megfelelő, tartási, takarmányozási igényeit kielégíti (elhelyezés, táplálás, gyógykezelés, tisztán tartás, nyugalom, gondozás, kiképzés, nevelés, felügyelet). Az Ávt. 5. § (2) bekezdésében foglaltak szerint a megkötve tartott vagy mozgásában egyéb módon korlátozott állat számára is biztosítani kell a zavartalan pihenés és a sérülésmentes mozgás lehetőségét. Az Ávt. 5. § (6)

bekezdése értelmében a kedvtelésből tartott állat ürülékét az állattartó a közterületről köteles eltávolítani. Az Ávt. 43. § (1) bekezdése előírja, hogy aki tevékenységével vagy mulasztásával az állatok védelmére, kíméletére vonatkozó jogszabály vagy hatósági határozat előírását megsérti vagy annak nem tesz eleget, magatartásának súlyához, ismétlődéséhez, és különösen az állatnak okozott sérelem jellegéhez, időtartamához igazodó mértékű állatvédelmi bírságot köteles fizetni.

A fenti rendelkezéseknek megfelelően jár el a helyi panaszok kivizsgálásakor a jegyző, mint állatvédelmi hatóság.

2010-ben az ebek mikrochippel ellátásának kötelezővé tételekor az Önkormányzat akciót indított a kerületi ebtulajdonosok segítése céljából, miszerint 2010. december 31-ig lehetőségük volt bruttó 1500 forintért a mikrochip behelyezésére, és az eb a Magyar Állatorvosi Kamara által működtetett országos nyilvántartásba kerülésére. A kedvezményes megjelölést kizárólag a kerületi működési területű állatorvosok végezték el, amelyhez a mikrochipet (1000 db) az Önkormányzat vásárolta meg az AniVet Kft-től és bocsátotta az állatorvosok rendelkezésére.

Kőbánya területén az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény 42/B. §-a alapján 2013. évben ebek összeírására került sor. Az önkormányzatoknak az összeírás alapján az ebtartók által szolgáltatott adatokról helyi elektronikus nyilvántartást kell vezetni az állat tulajdonosa, tartója és más személyek jogainak, személyes biztonságának és tulajdonának védelme, valamint ebrendészeti és állatvédelmi feladatok hatékony ellátása céljából. Az eb tulajdonosa, vagy az eb tartója az ebösszeíráskor köteles volt a lakossághoz eljuttatott adatlapon feltüntetett adatokat az Önkormányzat rendelkezésére bocsátani.

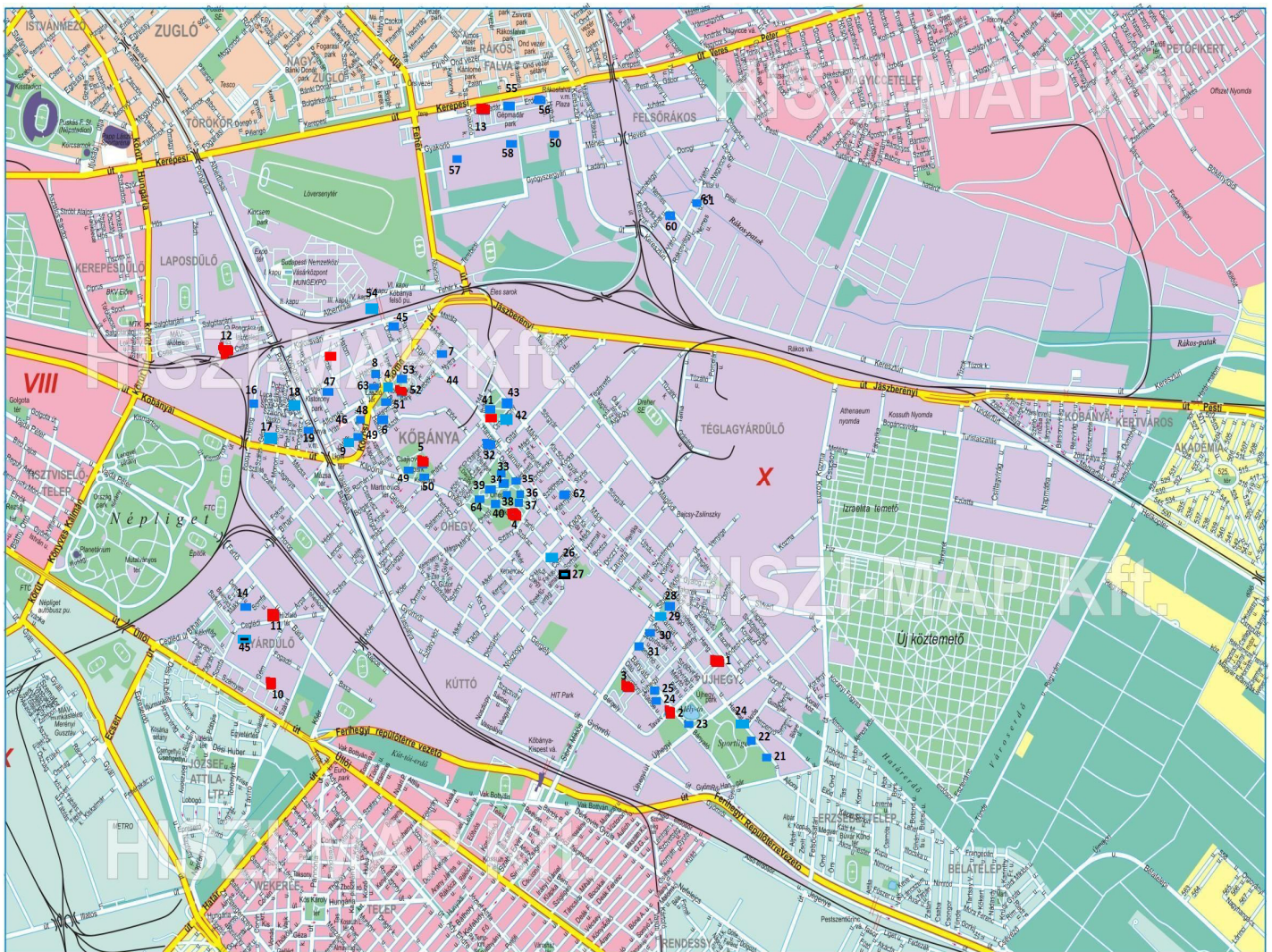
Az ebösszeírás adatai alapján készített nyilvántartás szerint Kőbányán 2447 ebet tartanak.

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít az ebtulajdonosok megfelelő környezetének biztosítására, amelyet alátámaszt az a tény is, hogy a vizsgált időszakban évről-évre egyre több és szebb, tágasabb kutya-futtató került kiépítésre és számtalan kutyaürülék-gyűjtőedény került kihelyezésre. Jelenleg 12 db kutya-futtató és 72 db kutya-piszok gyűjtőládát üzemeltet a Kőkert Kft, amelyek elhelyezkedését az alábbi térkép mutatja be.

(Piros színnel a kutya-futtatók, kék színnel pedig a kutyaürülékgyűjtő-edények elhelyezkedése látható)

17. ábra

(forrás: Kőkert Kft.)

Kőbányán kutya-futtatók az alábbi helyszíneken található

- Rottenbiller park
- Füzér utca - Endre utca sarok
- Tavasz utca - Bányató utca sarok
- Csajkovszkij park
- Ihász köz
- Óhegy park

- Tavas utca - Mádi utca sarok
- Gőzmozdony utca
- Csilla utca ki nem épített területén (Gyöngyike utca végénél)
- Balkán utca - Somfa köz sarok
- Gépmadár utca (KISE sportpálya)
- Zágrábi út
- Harmat utca - Sibrik Miklós út sarok (Gergely bánya)

Kutyapiszok gyűjtőládák pedig az alábbi helyszíneken segítik az ebtulajdonosokat

- Medveszőlő utca parkterületen (2 db)
- Bihari út - Balkán utca zöldterületen
- Albertirsai út vasút melletti zöldsávban
- Ihász parkban
- Sibrik Miklós út és lakóházak közötti zöldsávban
- Mádi utca - Zsombék utca sarkán
- Monori utca - Kőbányai út sarkán
- Pongrác úti orvosi rendelő épülete mögötti zöldterületen
- Halom utca - Veszprémi utca
- Gőzmozdony utca Penny mögött
- Tavas utca - Bányató utca
- Mádi utca - Tavas utca
- Rottenbiller park (2 db)
- Vásárló utca
- Csilla utca
- Bihari utca - Somfa köz
- Zágrábi utca 15. számnál
- Gyakorló utca (4 db)
- Szent László Templom környezetében (3 db)
- Óhegy park (10 db)
- Csajkovszkij park (2 db)
- Harmat utca (2 db)
- Ihász lakótelep (2 db)
- Sibrik Miklós út pavilonok mögött
- Sportliget (2 db)
- Bányatópark (Bányató u. 6. számmal szemben)

- Bányató utca - Sütöde utca sarok
- Pongrác úti orvosi rendelő
- Horog utca
- Liget utca állatorvosi rendelő
- Kőrösi Csoma sétány szökőkút mögött
- Vásárló utca
- Balkán utca - Somfa utca tűzdomb mögött
- Csősztorony park
- Sibrik Miklós sétány mellé (2 db)
- Ónodi utca - Kolozsvári utca sarok
- Hatház utca erdő előtt
- Gépmadár utca (2 db)
- Kéknyelű utca
- Nemes utca
- Váltó utca
- Martinovics tér tűzoltósággal szemben
- Kismartoni út
- Sibrik Miklós út - Harmat utca sarok (3 db)
- Ónodi utca (Szent László Gimnáziumnál)
- Halom köz (Kőrösi Csoma Sándor Kulturális Központnál)

3.11. Közlekedés

Kőbánya forgalmi helyzetét alapvetően az áthaladó főközlekedési utak, a vasútvonalak és a Repülőtér közelsége határozzák meg. A közlekedés környezeti hatása alapvetően a jelentős levegőszennyezés, zajterhelés és az időszakonként lelassuló közúti forgalom (közlekedési dugók).

A közelmúltban a kerületben a közlekedésre, illetve annak környezeti hatásainak vizsgálatára és javítására számos intézkedés történt.

Ezek közül a legfontosabbak

- 2009-ben 1600 fm kerékpárút épült ki a Sibrik Miklós út környezetében.
- A közlekedési szempontból régóta rendezetlen Kápolna tér 2010-ben történt kialakítása.
- Az Önkormányzat által elfogadott Kerületi Szabályozási Terve szerinti, 2009. év novemberében készített tervek alapján a Cserkesz utca - Gergely utca - Kerecseny utca - Kada utca környezetében 2011. év júliusában kihelyezésre került 13 db haladási irányt szabályozó tábla, 9 db tilalmi tábla, 6 db egyirányú utca, 8 db forgalmi rendváltás tábla, 12 db kiegészítő tábla, 48 db forgalomterelő tábla. A forgalomtechnikai változtatásnak köszönhetően a területen biztonságosabb lett a közlekedés, szabályozottabb a parkolás és javult a helyzet a zöldterületek védelme terén.
- 2011. évben a Kabai utca - Váltóutca - Keresztúri út - Rákosvölgyi utca területén kiépítésre került 4 db sebességcsökkentő küszöb, 8 db pályaszűkítő terelősziget, kihelyezésre került 6 db 30-as övezet jelzőtábla, 2 db egyenetlen útfelület jelzőtábla.
- Szintén 2011-ben felújítására került a Veszprémi utca (Havas Ignác utca - Halom utca), az Alkér utca (Óhegy utca - Dér utca közötti szakasza), és a Nagyicce utca (Pilisi utca - Dömsödi utca közötti szakasza).
- 2011-ben a Rákosvölgyi köz (Rákosvölgyi utcától Rákosvölgyi köz végéig) járhatatlan földútjából burkolt aszfalttal kiépített utca lett járdával kialakítva. Az ingatlanokhoz ki lett alakítva a kapubejáró, egyidejűleg elkészült a szikkasztott vízelvezetés, és a környező terület rendezése. Továbbá a Grafít utcában (Maglódi út és Szőlőtelep utca) szintén a járhatatlan földútból aszfalt pályaszerkezetű burkolattal ellátott út, két oldalt kiépített járda, az ingatlanokhoz pedig kapubejáró épült. A vízelvezetést két újonnan kialakított víznyelő látja el, amelyeket bekötnek a CSM csatorna rendszerébe. Elkészült a környező terület rendezése is, felhalmozott föld elszállítása és a füvesítés.
- Az Önkormányzat kezdeményezése alapján a Fővárosi Közgyűlés módosította a Budapest főváros közigazgatási területén a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályozásáról szóló 30/2010. (VI. 4.) Főv. Kgy. rendeletét, miszerint a Budapest X. kerület, Kerepesi út - Fehér út - Gyakorló utca - Hatház utca által határolt terület az „időtartam-korlátozás nélküli területek”, illetve az „5. díjtételű területek” várakozási övezetbe került besorolásra. A Képviselő-testület 405/2012. (X. 18.) KÖKT határozatban döntött arról, hogy a helyi közutakon, az Önkormányzat tulajdonában álló közforgalom elől el nem zárt magánutakon, valamint tereken, parkokban és egyéb

közterületeken a közúti járművel történő várakozás biztosítása érdekében parkolás üzemeltetési rendszert vezet be. 2013-ban a parkolási övezet kialakítása az előzetes terveknek és önkormányzati rendeletnek megfelelően 2013. szeptember végére elkészült, s október 1-jétől folyamatosan működik a rendszer a Budapest X. kerület, Kerepesi út - Fehér út - Gyakorló utca - Hatház utca térségében. A megvalósításhoz többek között új parkolókat kellett építeni (58 db) a területen, a régi parkolókat ki kellett javítani (kátyúzás stb.), a kijelölt parkolóhelyeket felfesteni, parkolóórákat beszerezni és telepíteni, helyiségeket kialakítani az ügyfélszolgálat részére, fel kellett állítani a parkolási szervezetet a szükséges létszámmal stb. A Városüzemeltetési Csoport lebonyolításában a Gyakorló utca 3-5. előtti (340 m²) parkoló kialakítása elkészült, a végleges forgalombahelyezéshez szükséges dokumentáció az engedélyező hatóság részére átadásra került.

- Az Újkozmetető előtti körforgalom kiépítése 2012. évben megtörtént. Műszaki átadására 2012. december 4-én került sor.
- 2013. nyár végére elkészült az Erdősi utca, a Harmat utca 172-188. előtti belső szervízút, a Bányató utca 2-10. előtti belső szervízút, Körösi Csoma Sándor út 43-51. mögötti szervízút felújítása.
- A Budapest Főváros Önkormányzata általi beruházásként 2013. novemberében megkezdődött a 3-as villamos komplex felújítása.

Az Önkormányzat évek óta külön program kialakításával csatlakozik az Autómentes Naphoz.

4. FELÜLVIZSGÁLATI ÉS PROGRAMALKOTÁSI SZEMPONTOK

Az alábbiakban Budapest Főváros X. kerület Környezetvédelmi Programja kerül részletezésre, amelynek alapvető célja a kerület előtt álló rövid-, közép- és hosszú távú feladatainak meghatározása. A program a 2015-2019. évek közötti időszak legfontosabb környezetvédelmi célú teendőit mutatja be, mintegy felvázolva a célkitűzések felelőseit is.

A program célja a megfelelő alap biztosítása az öt évre szóló környezetvédelmi tevékenységhez, kiindulási alapot képezve a megoldandó környezeti problémák azonosítása, valamint a kerületszépítési és jobbító intézkedések véghezvitele tekintetében. Mindez széles alapokon nyugszik, hiszen nagyon sokrétű feladatsorozatot kell végrehajtani. A kerület vezetésének szívéügye a megfelelő környezeti feltételek biztosítása, a nélkülözhetetlen egészséges életfeltételek megteremtése a jelen és jövő nemzedékeinek.

A programalkotás során lényeges felülvizsgálati szempont volt a Fővárosi Környezetvédelmi Programban, valamint a tervezett Nemzeti Környezetvédelmi Program IV. (2015-2019.) című dokumentumban megfogalmazott, a kerület szempontjából releváns célkitűzések és intézkedések azonosítása, érvényesülésük feltételrendszerének kidolgozása, mivel a Nemzeti Környezetvédelmi Program IV. szakmai egyeztetése még nem zárult le, a mostani felülvizsgálatnál csak a tervezet legfontosabb alapelveit vettük figyelembe.

4.1. Az előző, 2009-2014. évekre szóló Környezetvédelmi Program megvalósulásának elemzése

Kőbánya több mint 100 éven keresztül a fővárosi kerületek közül környezeti szempontból az egyik legjobban terhelt kerületnek számított, amelynek elsődleges okaként az itt működő ipari tevékenységek nevezhetők meg. A kerületben nehézipari és könnyűipari vállalatok, építőanyag gyártó üzemek, gyógyszer és élelmiszeripari gyárak, valamint hőerőművek működtek, amelyek mindegyike kivétel nélkül jelentős környezeti terhelést jelentett. A kerületben több, az egykori agyagbányák helyén létesített szemétlerakó helyezkedett el, és ezek mellett mind a vasúti, mind a közúti közlekedés jelentősen terhelte a térséget.

A 2000-es évekre ez a helyzet jelentősen megváltozott. A nehézipari és a könnyűipari cégek nagy része megszűnt, mára már helyükön legfeljebb egy-két tucat embert foglalkoztató kis- és középállalkozások működnek, nem ritkán a korábbiaktól teljesen eltérő profillal.

A fentiek következtében a Kőbányát jellemző, ipari tevékenységből eredő környezeti szennyeződés-kibocsátás jelentősen lecsökkent, amely a város képében is megjelent, már nem találkozunk a klasszikus füstölő gyárkéményekkel, a kellemetlen szagok, a légszennyezés, az üzemek működéséből eredő zaj is jelentős mértékben csökkent. A nagyüzemek megszüntetésével az utókorra maradtak azok a szennyező-források (elsősorban talajszennyezések), amelyek kezelése, kármentesítése még több évtizeden át ad feladatot az egyes ingatlanok tulajdonosainak és az ezen problémák felügyeletét ellátó szervezeteknek.

Az előző, 2009-2014. évekre szóló Környezetvédelmi Program stratégiai céljai teljeskörűen átfogták az Önkormányzat hatáskörébe tartozó környezetvédelmi feladatokat, figyelemmel a környezeti elemekre, önálló hatótényezőkre, rendszerekre. A program számos olyan célt is tartalmazott, amelyeknek az új programban történő megjelenítése is indokolt, folyamatosan fenntartandó tevékenységként megtartva a célokban meghatározott feladatokat.

A program stratégiai céljait, tervezett rövidtávú feladatait az Önkormányzat minden évben intézkedési tervbe foglalta és az aktuális intézkedési terv végrehajtását rendszeresen értékelte.

A 2009-2014. évekre meghatározott stratégiai célok az Önkormányzat elkötelezettségének betudhatóan teljesültek. Az elkötelezettséget bizonyítja, hogy a közvetlen és közvetett környezeti célok megvalósítását biztosító pénzügyi fedezet az egyes években a költségvetés részét képezte, ezáltal is kiemelt figyelmet kapott a környezetvédelem. Az Önkormányzat saját forrásait pályázati forrásokkal egészítette ki, éppen ezért folyamatos pályázatfigyelő tevékenységet folytatott.

Az elmúlt időszakban folyamatosan nyomon követtük a gazdálkodó szervezetek működését, jó kapcsolatot tartunk fenn a vállalatok szakterületi felelőseivel, vezetőivel és a területileg illetékes szakhatóságokkal.

Az Önkormányzat rendszeres vizsgálatokat (méréseket) végeztetett, szakértői megbízásokat adott panaszügyek kivizsgálásának segítése céljából, valamint a kerület környezeti terheltségének megismerése céljából.

Kiemelkedő eredményeket értünk el a parkok rendbetételével, a fasorok megújításával és azzal a számtalan környezetszépítési akcióval, amellyel évről-évre javítottuk Kőbánya jóléti

és esztétikai értékét. Jelentős eredményeket hozott az elmúlt időszak a szemléletformálás és a környezeti nevelés területén is.

4.2. A IV.Nemzeti Környezetvédelmi Program (2014-2019) releváns célkitűzései

Magyarország környezetpolitikai céljainak és intézkedéseinek átfogó keretét az 1997. év óta készülő Nemzeti Környezetvédelmi Programok jelentik. A program kidolgozásáról, céljáról, tartalmáról és megvalósításáról a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény rendelkezik. A IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program (a továbbiakban: Program) kidolgozását és a 96/2009. (XII. 9.) OGY határozattal elfogadott III. Nemzeti Környezetvédelmi Program felülvizsgálatát és egy évvel korábbi befejezését több tényező is indokolta. Megjelent az Európai Unió új, a „Jólét bolygónk felélése nélkül” című, 2020-ig tartó időszakra szóló VII. Környezetvédelmi Cselekvési Programja, amely a tagországok számára számos feladatot fogalmaz meg, ezáltal jelentős igazodási pontot képvisel a hazai környezetpolitikai célkitűzések meghatározása során. Az Európai Unió Környezetvédelmi Cselekvési Programjai a környezetvédelmi tervezés egyik legfontosabb alappilléret jelentik.

A Program feladata, hogy az ország adottságait, a társadalom hosszú távú érdekeit és jövőbeni fejlődési céljait, valamint a globális felelősségből és a nemzetközi együttműködésből, az EU-tagságból adódó kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza az ország környezeti céljait és az elérésükhöz szükséges eszközöket.

A Program a stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III. 12.) Korm. rendelet előírásai szerint szakpolitikai stratégia, az átfogó környezetügyi szakpolitikai területre vonatkozó jövőkép elérésének stratégiai tervdokumentuma. A környezetvédelmi törvényben foglaltak alapján a Program az emberi egészség védelme, valamint a természeti erőforrások és értékek megőrzése és fenntartható használata érdekében a környezettel, annak védelmével, illetve a környezetet veszélyeztető tényezőkkel kapcsolatos átfogó környezetvédelmi terv. A Program a 2014-2019. közötti időszakra szól, kitekintéssel 2020-ig, az EU 2014-2020. közötti időszakra szóló pénzügyi perspektívájával összhangban.

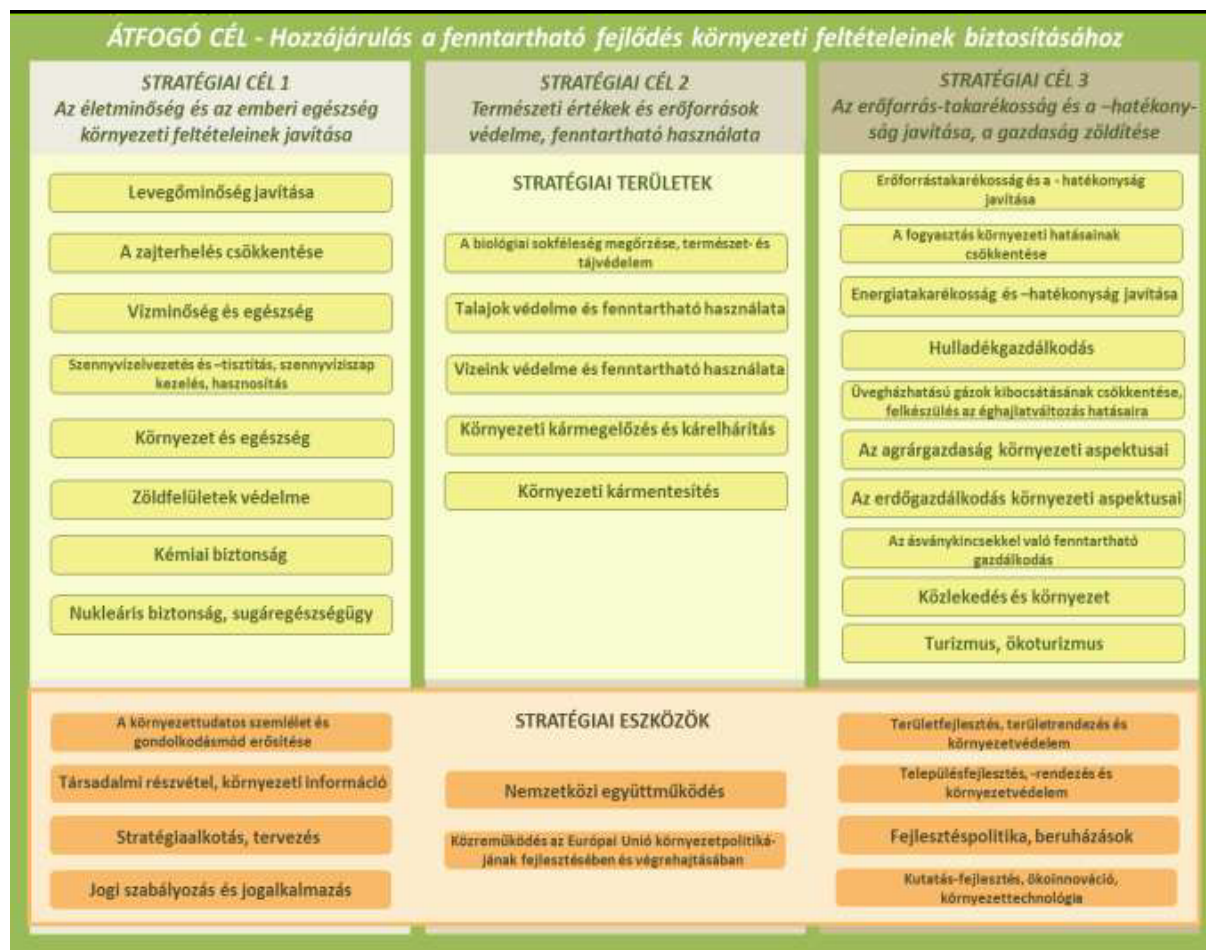
A Program átfogó célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához. A környezetügy átfogó felelőssége, hogy feladatai magas színvonalú ellátásával segítse elő az ország társadalmi-gazdasági fejlődését, ugyanakkor tudatosan lépjen fel a társadalmi és környezeti értékek rombolása ellen és hatékonyan

közreműködjön a környezeti szemléletformálásban.

A Program célrendszerét és felépítését az alábbi ábra mutatja be.

17. ábra

(Forrás: Nemzeti Környezetvédelmi Program Tervezete 2014-2019.)

A Program stratégiai céljainak kibontását a stratégiai területek szolgálják. Egyes stratégiai területek több stratégiai cél eléréséhez is hozzájárulnak, ugyanakkor az áttekinthetőség és a végrehajtás elősegítése érdekében fontos szempont volt az átfedések elkerülése. A Program a célokat követően nem általános jellegű feladatokat határoz meg, hanem a környezeti problémák megoldását, illetve megelőzését biztosító együttműködésre építve egy-egy témakörnél a kormányzati felelősségi körbe tartozó intézkedések mellett az önkormányzatokat, a gazdasági szférát és a lakosságot érintő feladatokat is megjeleníti. A Programban jogszabályi előírásokon alapuló intézkedések is szerepelnek, amelyek feltüntetését maga a Program egyik célja, azaz a jogkövetés és jogérvényesítés elősegítése indokolja.

Az alábbiakban részletezzük a főbb stratégiai területeket, külön megjelölve és részletezve az önkormányzatokra háruló feladatokat. Fel kell azonban hívni a figyelmet, hogy a megjelenített önkormányzati feladatok nagy része a Budapest Főváros Önkormányzata hatáskörébe tartozik.

16. táblázat

Stratégiai terület	Általános feladatok	Önkormányzatok számára előírt feladatok
Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása	Levegőminőség javítása	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A jogszabályban előírt levegőtisztaság-védelmi feladatok (jogszabályalkotás, hatósági feladatok) teljes körű ellátása. ➤ Közreműködés a jogszabály által kijelölt, szennyezett levegőjű légszennyezettségi zónákra készült levegőminőségi tervek ütemezett végrehajtásában. ➤ Szennyezés nélküli vagy a legkisebb levegőszennyezést okozó korszerű technikai megoldások előnyben részesítése, engedélyezése a közlekedés- és iparfejlesztést, valamint a területrendezést érintő önkormányzati döntések, fejlesztések során. ➤ A lakossági (szilárd) tüzelésből eredő kibocsátások mérséklésének elősegítése. ➤ Szmogriadó tervek készítése, rendszeres felülvizsgálata és az új előírásoknak megfelelő módosítása. ➤ A lakosságot veszélyeztető levegőminőségi helyzet (szmogriadó) esetén a szükséges intézkedések megtétele (pl. gépjárműforgalom korlátozása), a lakosság folyamatos és hatékony tájékoztatása. ➤ A lakosság évenkénti tájékoztatása a település levegőminőségének állapotáról. ➤ A kerti hulladékok égetésének szabályozása.
	Zajterhelés csökkentése	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A 100 000 főnél népesebb városokra 2017. március 30-ig a stratégiai zajtérképek, 2018. április 18-ig az intézkedési tervek felülvizsgálata. Az intézkedési tervek megvalósítása elsősorban azokon a sűrűn lakott területeken, ahol az egész napra számított átlagos zajterhelés (Lden) meghaladja a 73 dB, az éjszakai pedig a 65 dB mértéket. ➤ Zajcsökkentést célzó intézkedések megtétele a 100 000 főnél kisebb népességű településeken. ➤ A helyi zajvédelmi szabályok megállapítása (pl.

		<p>csendes övezet, illetve zajvédelmi szempontból fokozottan védett terület kijelölése).</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ A helyi lakosság tájékoztatása, szemléletformálása. ➤ Terület- és településrendezési tervek kialakítása során a zajvédelmi szempontok figyelembe vétele.
	<p>Szennyvízelvezetés- és tisztítás, szennyvíz-iszap kezelés, hasznosítás</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Új szennyvízkezelő- és elvezető rendszerek építése, meglévő szennyvízkezelő- és elvezető rendszerek fejlesztése és bővítése a 2000 LE feletti agglomerációkban. ➤ Közreműködés a Szennyvíz Program végrehajtásában és a szükséges beruházások megvalósítása. ➤ A lakások csatornabekötésének ösztönzése. ➤ A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz kezelésére kötelezően ellátandó és igénybe veendő közszolgáltatás szervezése és fenntartása. ➤ A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz ártalommentes elhelyezését biztosító előkezelő és fogadó létesítmények kialakítása. ➤ Települési szennyvíziszap kezelési és elhelyezési tervek kidolgozása.
	<p>Környezet és egészség</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Az önkormányzati területeken a parlagfűmentesítéssel kapcsolatos feladatok végrehajtása. ➤ A parlagfű és az ellene való védekezési kötelezettség elmulasztásának felderítése, a kapcsolódó hatósági intézkedések foganatosítása.
	<p>Zöldfelületek védelme</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zöldfelület-gazdálkodási tervezés. ➤ A zöldfelületi rendszer monitoringja, zöldfelületi kataszter térkép és adatbázis (nyilvántartás) létrehozása. ➤ Új lakó-, illetve egyéb beépítésre szánt területek kijelölése esetén, új zöldterület (közkert, park) kialakítása. ➤ Új térbeli összeköttetések kialakítása a zöldfelületi rendszer elemei között, új zöldhálózati elemek létrehozása. ➤ Fásorok állapotának javítása, védelme, fenntartása, telepítése, esetenkénti cseréje. ➤ A zöldfelület gondozása, karbantartása, a zöldfelületi funkciók fejlesztése, bővítése, visszaállítása.

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Az alulhasznosított városi területek felmérése és azok új funkcióra történő hasznosítása keretében a zöldfelületek növelése, barnamezős kataszter létrehozása települési szinten.
	Kémiai biztonság	E témakörben nincs önkormányzati feladat megjelölve.
	Nukleáris biztonság, sugáregészségügy	E témakörben nincs önkormányzati feladat megjelölve.
Természeti értékek, erőforrások védelme, fenntartható használata	A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A tervezett, illetve szükségessé váló helyi védetté nyilvánítási eljárások lefolytatása. ➤ A megyei területi tervekben a természet- és tájvédelmi szempontok érvényesítése. ➤ Részvétel az egyedi tájértékek kataszterezésében és megőrzésében. ➤ Együttműködés a helyi gazdálkodókkal a tájvédelmi célok megvalósításában. ➤ Az inváziós növény- és állatfajok terjedésének megelőzése, visszaszorítása.
	Talajok védelme és fenntartható használata	E témakörben nincs önkormányzati feladat megjelölve.
	Vizeink védelme és fenntartható használata	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A hátralévő, mintegy 400 sérülékeny üzemelő vízbázist érintő, még meg nem kezdett vízbázis diagnosztikai beruházások megvalósítása pályázatokon keresztül. ➤ A vízbázisok biztonságba helyezése pályázaton keresztül. ➤ A vízpart-rehabilitációs tanulmánytervekkel összhangban a településrendezési tervek és helyi építési szabályzatok felülvizsgálata, módosítása. ➤ A belterületi vízrendezésekkel a csúcsidejű víztöbbletek által okozott károk csökkentése és a vízhiányos időszakokban fontos vízkészletek helyben tartása.
	Környezeti kármentesítés	E témakörben nincs önkormányzati feladat megjelölve.
Az erőforrás-takarékosság és hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése	Erőforrás-takarékosság és hatékonyság javítása	E témakörben nincs önkormányzati feladat megjelölve.

	A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése	E témakörben nincs önkormányzati feladat megjelölve.
	Energiatakarékosság és -hatékonyság javítása	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Középületek, közintézmények energiatakarékos működtetése, energiahatékonyságának javítása (fűtési, hűtési és világítási rendszerek modernizálása, tanúsítása, épületszigetelés). ➤ Helyi megújuló energiaforrások (biomassza, biogáz, földhő, nap- és szélenergia) lehetőség szerinti, decentralizált felhasználása a környezeti szempontok figyelembevételével.
	Hulladékgazdálkodás	E témakörben nincs önkormányzati feladat megjelölve.
	Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A Nemzeti Nyilvántartási Rendszer működtetése és fejlesztése. ➤ Az éghajlati hatásvizsgálatok finomítása, módszertani fejlesztések megvalósítása. ➤ Új regionális klímamodellek, valamint az ezekhez kapcsolódó hidrológiai modellek kifejlesztése. ➤ Klímaváltozással kapcsolatos szemléletformálási tevékenységek megvalósítása.
	Az agrárgazdaság környezeti aspektusai	E témakörben nincs önkormányzati feladat megjelölve.
	Az erdőgazdálkodás környezeti aspektusai	E témakörben nincs önkormányzati feladat megjelölve.
	Az ásványkincsekkel való gazdálkodás környezeti szempontjai	E témakörben nincs önkormányzati feladat megjelölve.
	Közlekedés és környezet	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A mobilitási igények csökkentése várostervezési, forgalomszervezési és szabályozási eszközök segítségével. ➤ A közlekedési igényt, személygépjármű forgalmat csökkentő kampány szervezése (autómentes nap). ➤ A gyalogos és a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása (járda- és kerékpárút-építés, valamint ezek karbantartása, a

		<p>biztonságos használat feltételeinek javítása).</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kerékpártárolás, -bérlés, -kölcsonzés feltételeinek megteremtése, fejlesztése. ➤ A közösségi közlekedés (infrastruktúra, járműpark) fejlesztése. ➤ A települési úthálózat por-, illetve síkosság mentesítése környezetbarát anyagok alkalmazásával. ➤ Az egyéni közlekedési szokások alakítása szemléletformálással, folyamatos tájékoztatással. ➤ Szabályozási eszközökkel, kedvezményekkel, támogatáspolitikával a járműállomány korszerűsítésének elősegítése. ➤ A kis fajlagos szennyezőanyag kibocsátású tömegközlekedési járművek számának és arányának növelése.
	<p>Turizmus, ökoturizmus</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Natúrparkok (a nemzeti parkokhoz hasonlóan többek között az oktatás és a felüdülés szinterei, a turizmus kiemelt célterületei) létrehozása. ➤ A természeti és környezeti értékek bemutatását szolgáló fejlesztések, programok megvalósítása, lehetőség szerint életciklus-csoportok szerint differenciálva. ➤ A turisztikai építési beruházásokban az erőforrástakarékos módok alkalmazása, a turisztikai létesítmények működtetése, a programok szervezése során a környezeti szempontok fokozott figyelembevétele. ➤ A természet-megfigyelés létesítményeinek fejlesztése. ➤ Tematikus utak kialakítása országos és területi szinten. ➤ A falusi és vidéki szálláshelyek ökoturisztikai igényeknek megfelelő fejlesztése, speciális ökoszálláshelyek kialakítása. Vendéglátóhelyek környezet- és egészségtudatos szempontok szerinti fejlesztése. ➤ Környezetbarát- és tömegközlekedési módok használatának ösztönzése, elősegítése. ➤ Hagyományos és helyi termékek előállítása, márkatermékként való terjesztése; helyi sajátosságokhoz igazodó rendezvénykinálat fejlesztése (pl. környezetbarát gazdálkodást bemutató programok); komplex szolgáltatáscsomagok kialakítása a különböző célcsoportoknak. ➤ Közönségkapcsolatok fejlesztése (sajtócikk, tévéműsor, könyv stb.), korszerű informatikai

		<p>és kommunikációs eszközökre épülő tájékoztató, látogatói információs hálózat kialakítása és működtetése.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Irányelvek és etikai kódexek kialakítása, terjesztése a helyi értékek megőrzése érdekében. ➤ Öko-szemléletű minőségbiztosítási rendszer kiépítése, öko-védjegy bevezetése.
--	--	---

4. 3. Budapest Főváros Környezetvédelmi Programja a 2011-2016. időszakra

A Budapest Főváros Környezetvédelmi Programja a 2011-2016. időszakra című dokumentum (a továbbiakban: FKP) környezeti jövőképe nek a fontosabb hajtóerők, ok-okozati folyamatok, tendenciák ismeretén kell nyugodnia, a környezeti jövőkép nem választható el a város működésének szakterületi jövőképeitől (pl. energia, közlekedés, városfejlesztés, városüzemeltetés, közmű-szolgáltatások).

Budapest környezeti jövőképe nek elsődleges elve a társadalmi és ökológiai közérdekűség. Ez azt is jelenti, hogy a főváros akkor biztosítja a minőségi emberi élet és közösségi lét fennmaradását, ha működését, a fővárosban folyó gazdasági tevékenységeket a természet által szabott korlátok közé helyezi. Az élhető Budapest perspektívája a következő – az új FKP végrehajtási időtávján belül elérhető – közös értékeket tartalmazza.

- a város környezeti állapota a fővárosi polgárok számára is érzékelhetően javul, Budapest vonzóbbá, egészségesebbé, rendezettebbé válik,
- kialakul a budapesti „öntudat”; elismert érték ké válnak a főváros természeti és épített környezeti közös értékei, „divatba jön” a tudatos, érték védő, felelős életmód és gazdálkodás,
- javul a foglalkoztatás az életminőség és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés, növekednek az egészségmegőrzés, a biztonság, a tanulás és a rekreáció iránti igények,
- az önkormányzat, valamint intézményei és közszolgáltató vállalatai működésük során példát mutatnak az energiatakarékos, környezetbarát tervezés, technológiák alkalmazásában és termékek vásárlásában („zöld közbeszerzés”),
- kialakul az integrált és nyílt várostervezés, fejlesztés és városüzemeltetés. A Főpolgármesteri Hivatal, a fővárosi közüzemek és közintézmények működésében – különösen a stratégiai tervezés, az energiafogyasztás mérséklése, a környezetirányítási

rendszerek bevezetése, valamint az érintett szakmai és civil szervezetek bevonása terén – érzékelhető változások következnek be.

A fent vázolt jövőkép elemeinek lényeges összetevője – a környezeti terhelések csökkentésén és az értékek megóvásán túl – a természeti erőforrások igénybevételének mérséklése, a környezeti problémák hajtóerőinek feltárása, pozitív irányú befolyásolása és kiváltképp a fővárosi emberek, gazdasági szereplők és döntéshozók szemléletének alakítása. Az új FKP átfogó céljai a következők.

- **Emberközpontú és közérdekű fővárosi környezetpolitika** alapvető célja az, hogy Budapest mindannyiunk lakható, élhető otthona legyen, mindenkinek javuljon a környezeti életminősége és a környezetbiztonsága. Ennek útja a fővárosi érdekek és értékek mellett elkötelezett, közérdekű fővárosi környezetpolitika kialakítása.
- **Fenntartható életmód, termelés és fogyasztás elősegítése.** A forrástakarékos városműködés (beleértve az anyag-, víz-, energia-, terület-takarékosságot) csökkenti a környezetre gyakorolt káros hatásokat (kibocsátások és hulladékok minimalizálása, a megújuló erőforrások fenntartható mértékű használata); növeli a termékek és szolgáltatások értékét a fogyasztók számára. A fenntartható fogyasztási szokások meghonosításához alapvető feltétel a fogyasztói magatartás megváltozása, a tudatos mobilitás (már indulás előtt döntse el a közlekedő, milyen utazási módot választ, ehhez legyenek alternatívái), a környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód elterjesztése.
- **Fővárosi élet- és környezetminőség, környezetbiztonság javítása.** Az átfogó cél magában foglalja mindazon intézkedéseket, amelyek a kiegyensúlyozott, egészséges élet közvetlen környezeti feltételeinek biztosítását szolgálják, így a környezetegészségügyi feltételek teljesülését, a magas színvonalú, biztonságos környezeti infrastruktúrát, a természeti értékek megfelelő színvonalát és arányát, valamint a lakossági felvilágosító, szemléletformáló tevékenységet.
- **Természeti erőforrások és értékek megőrzése.** Ezen átfogó cél keretébe tartozik a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás kialakítása, a környezetszennyezés megelőzése, valamint a természeti értékek megőrzése, a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása.

Az FKP átfogó célterületei, illetve az alábbiakban meghatározott konkrétabb célállapotok vezérfonalként szolgálnak a tematikus alprogramokban tervezett intézkedésekhez, beavatkozásokhoz.

Az FKP a fenti célok teljesítését komplex megközelítésben, a környezeti szempontok horizontális integrációja és az ezt szolgáló tematikus akcióprogramok cél- és intézkedésrendszere révén kívánja elősegíteni.

17. táblázat

Alprogram	Főbb intézkedések
A környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Szemléletformáló kampány indítása a tömegközlekedés előnybe részesítése és a P+R parkolók használata tárgyában ➤ Oktatás, képzés szemléletformálás a nem motorizált közlekedés elterjesztésére ➤ Hulladékkezelési és hasznosítási tájékoztató kampányok indítása ➤ Átfogó szemléletváltási kampány indítása a fővárosi magánterületek rendezettségének, gondozottságának javítására ➤ A fővárosi ivóvíz fogyasztásának népszerűsítése ➤ Szemléletformáló kampány indítása a vásárlási szokások megváltoztatására ➤ Ismeretterjesztő kampány indítása környezetbarát minősítő és termékjelölési rendszerek ismertségének növelésére ➤ A Fővárosi Épületenergetikai Programhoz kapcsolódó felvilágosító kampány indítása ➤ Tájékoztató kampány a Hőségriadó-terv tárgyában ➤ Naprakész környezeti információk közzététele a Városháza honlapján ➤ Tájékoztató kampány a fesztiválokon ➤ Települési értékvédelmi pályázati rendszer
Éghajlatváltozás	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Budapest Főváros energetikai koncepciójának aktualizálása ➤ Önkormányzati intézmények energiasztratégiájának kidolgozása

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Fővárosi Épületenergetikai Program kidolgozása és végrehajtása ➤ Távhő-rekonstrukciós Program folytatása ➤ Közúthálózat kerékpárosbarát fejlesztése ➤ Kerékpárosok számára vonzó szolgáltatások kialakítása ➤ Kerékpáros közösségi közlekedési rendszer (BuBi) kialakítása ➤ Mesterséges vízfelületek létesítésének ösztönzése ➤ Ajánlások a HÉSZ-ek számára a beépítési döntéseknél a hősziget-hatás figyelembevételére ➤ Hőségriadó-terv kialakítása, a megvalósításhoz szükséges jogszabályi háttér kialakítása
Környezet és egészség	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A stratégiai zajtérkép adatbázisának működtetését biztosító szabályozás kidolgozása (helyi rendelet/belső utasítás) ➤ Az ötévente aktualizálandó stratégiai zajtérkép és az erre épülő intézkedési terv kidolgozása ➤ Fővárosi csarnokok és piacok, nagyáruházak működésének fokozott ellenőrzése
Budapest környezetminősége, terület- és földhasználat, talajvédelem	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tehergépjármű-forgalom szabályozása és káros-anyag kibocsátásának csökkentése ➤ Közúti személygépjármű forgalom csökkentése, a közösségi közlekedés és a nem motorizált közlekedés fejlesztése ➤ Avar és kerti hulladékok égetésének tilalma ➤ Fővárosi Köztisztasági Stratégia kidolgozása ➤ Pormentesítés locsolással ➤ Közterület-használati Szabályozási Koncepció kidolgozása ➤ Városi parkok stratégiai tervének elkészítése, valamint Közpark-rehabilitációs Akcióterv kidolgozása ➤ Zöldfelület cselekvési program kidolgozása ➤ Rendezvényhelyszínek területhasználata ➤ „Mini-kert” program elindítása ➤ Talaj- és növényvédelmi ajánlások kidolgozása

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ajánlások kidolgozása az új városközpontok kialakulásának elősegítésére ➤ „Otthon a City-ben” fejlesztési program indítása ➤ Ajánlások kidolgozása a fenntartható építésre ➤ Az Új FKP cél- és eszközrendszerének integrálása az IVS-be és egyéb stratégiai dokumentumokba ➤ Beépítettségi százalék differenciált kezelése a szabályozási tervekben ➤ EMAS bevezetése a közszolgáltató intézményekben ➤ Fővárosi Zöld Tanács létrehozása
<p>A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ „Zöld küllő” ökológiai funkciójú zöldhálózat kialakítása, természetvédelmi területek fenntartása ➤ Fajmegőrzési program a vizes élőhelyek fajmegőrzése céljából ➤ Az erdősávok területének növelése, a meglévő faállomány védelme ➤ Terepen üzött sportok számára túraútvonalak kijelölése ➤ Invazív (özön) fafajok visszaszorítása a magtermő egyedek és sarjak irtásával ➤ Helyes hobbi-állattartási gyakorlat kialakítása ➤ Természetvédelmi Egyeztetési Fórum létrehozása
<p>Vizeink védelme és fenntartható használata</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Fővárosi Vízprogram megalkotása ➤ A Duna és a kisvízfolyások vízminőségi adatainak nyilvánossá tétele ➤ Kisvízfolyások rehabilitációs programja ➤ Az ivóvíz-szolgáltatás biztonságának növelése ➤ Vízminőségi és vízbiztonsági információs és tájékoztatási rendszer létrehozása ➤ A Duna-ág belső terhelésének csökkentése és a Dél-pesti szennyvíztisztító telepnél átvezetés kiépítése ➤ A szennyezőanyagok kivezetése a parti sávból ➤ A tasi zsilipnél a korszerű vízszint-szabályozási lehetőség megteremtése ➤ A strandok, fürdők használtvíz-kezelésének felülvizsgálata, ellenőrzése

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Középtávú terv a szürke víz hasznosítására (egyesített rendszerű hálózat szétválasztásával) ➤ Egységes csapadécsatorna-nyilvántartás kialakítása ➤ Mintaprojektek a csapadékvíz helyben tartására ➤ Az elválasztott rendszerű csapadécsatorna-hálózat megvalósításának előkészítése ➤ Természetes kialakítású nyílt csapadékvíz elvezető árkok kialakítása ➤ Csatornadíj-rendszer átalakítása/módosítása a vízmegtartás érdekében
<p>Hulladékgazdálkodás</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Új Fővárosi Hulladékgazdálkodási Terv készítése ➤ A háznál történő szelektív gyűjtés kiépítése a lehető legnagyobb népesség bevonásával ➤ Fővárosi Komposztálási Program kidolgozása ➤ Új lakossági építési-bontási hulladékgyűjtő rendszer ➤ Hulladékkal szennyezett fővárosi területek kármentesítése ➤ Az illegális hulladéklerakó helyek felszámolása ➤ Szabályozási és hatósági eszközök az illegális szennyvíz-leürítések visszaszorítására, a rákötések elősegítésére ➤ Az illegális szennyvízbevezetések felmérése és megszüntetése ➤ Szennyvíziszap-stratégia megalkotása
<p>Környezetbiztonság</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Fővárosi Árvízvédelmi Beruházási Terv kidolgozása ➤ A lakosság tájékoztatása a különösen nagy veszélyt jelentő területek kockázatáról ➤ Lakossági tájékoztatás a szmogriadóról ➤ A szennyezett területek számbavételének folytatása ➤ A feltárt területeken a beavatkozások végrehajtása, a kármentesítési programok folytatása ➤ A FAVI-KÁRINFO rendszer továbbfejlesztése ➤ A veszélyes üzemek területén a monitorozó kiépítése ➤ A fővárosi radontérkép elkészítése, épületek radonkoncentrációjának felmérése

5. A 2015-2019. ÉVEKRE SZÓLÓ KERÜLETI KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLOK ÉS FELADATOK

A program fontos tényezője a különböző szereplők együttműködése a program megvalósulásában. A kapcsolatépítés sokirányú és sokszereplős, partneri viszony szükséges a közigazgatás, a lakosság, az üzleti szféra és a civil szervezetek között.

Budapest Főváros X. kerület Környezetvédelmi Programja összefoglalva a 2015-2019. évekre az alábbi alapelveken nyugszik.

- A káros környezeti hatások megelőzésének elve, azaz a kerület fejlődését alapvetően meghatározó fejlesztések tekintetében az igénybevett környezeti elemek és természeti értékek védelme, amely egyúttal biztosítja az élhető kerületi életminőség fenntartását és a gazdasági értéket képviselő természeti erőforrások megőrzését,
- A fenntartható fejlődés elve,
- Az elővigyázatosság elve, a természetre és a szűkebb környezetre gyakorolt hatások pontos ismerete,
- A környezeti szempontok beépítése a gazdaság folyamataiba,
- A helyreállítás elve, azaz a károsodott környezeti elemek és természeti adottságok helyreállítása, amely egyúttal biztosítja az egészséges kerületi életminőséget és bővíti a potenciális gazdaságfejlesztési célterületeket.

Kedvező tendenciának tekinthető, hogy a városfejlesztés területén a környezet iránt érzett felelősség, a környezettudatos városfejlesztés igénye egyre inkább előtérbe kerül, a különböző átfogó és szakterületi kerületfejlesztési tervek és programok mindegyikébe beépültek környezetvédelmi szempontok.

Az Önkormányzat alapvető célkitűzései közé tartozik az egészséges környezet feltételeinek biztosítása, az emberi egészséget károsító, veszélyeztető hatások csökkentése, megszüntetése, a megfelelő életminőséghez szükséges környezeti állapot megőrzése és javítása. Kiemelt cél az élő és élettelen környezet megőrzése, a gazdasági fejlődés és a környezet összefüggésében a harmonikus, ésszerű környezet igénybevételre való törekvés, valamint a kerület gazdasági versenyképességének növelése a környezeti állapot javításával.

A kerület igen jelentős környezeti értékekkel rendelkezik, amelyek védelme egyben gazdasági érdek is, ezért az Önkormányzat különösen fontos törekvése a helyi társadalom

környezettudatosságának és a környezet fejlesztésben való érdekeltségének növelése, a közösségi részvétel fokozása.

Hosszútávú cél az ember és környezet harmóniájának megteremtése. A kerület lakosságának egészségét, gazdasági és társadalmi jólétét, életminőségének javítását úgy lehet biztosítani, ha a szemléletváltás megalapozásánál a környezet és fejlődés, illetve a gazdaság, társadalom és környezet ügyeit együtt kezeljük.

Az Önkormányzat jövőbeni legfontosabb feladata lesz a gazdasági, társadalmi és környezeti igények közötti kompromisszumok megtalálása, amelynek legfontosabb eszközei a következők.

a) Szabályozási eszközök

- környezetközpontú építési és városrendezési szabályozás,

b) Hatósági eszközök (hatósági jogkörök gyakorlása) és szervezetfejlesztés

- telephely-engedélyezési hatósági eszközök hatékony és következetes alkalmazása,
- önkormányzat jegyzőjének hatáskörébe tartozó rendeletek szigorú betartatása,

c) Nyilvánosság, a környezeti érdekek kikényszerítését segítő „erő” igénybe vétele

- nyilvánosság bevonása a fejlesztési, városrendezési elképzelések döntéshozatalába,
- környezeti információk széleskörű nyilvánossága (kerületi környezetvédelmi információs rendszer, környezetvédelmi honlap),

d) Partnerség és együttműködés

- környezettudatos fejlesztésekre való ösztönzés (kedvezmények fejében önkéntes megállapodások révén),
- un. aránytalan költségek figyelembe vétele,

e) Környezetvédelmi fejlesztések, beruházások megvalósítása (a források rendelkezésre állása esetén)

- EU támogatásokon való részvétel,
- Helyi bevételek e célra fordítása (pl. környezetvédelmi alap),
- Önkormányzati tulajdonú intézmények és ingatlanok esetén környezetvédelmi példamutatás a környezetközpontú fejlesztések megvalósítása révén.

5.1. Levegőtisztaság-védelem

Célkitűzés

A környezeti elemek közül a levegő nagyfokú diffúziós képességgel rendelkezik, az esetleges szennyezések távolról is eljuthatnak a kerület területére, ezért kell regionális szinten kezelni a problémákat. Cél az ipari, lakossági, települési és a közlekedési eredetű légszennyező anyag kibocsátások csökkentésével kedvező levegőminőségi állapot megteremtése, fenntartása és javítása. Kiemelt cél a levegő minőségének javítása a kerületben, azonban ezen intézkedések lényegesen meghaladják a kerület hatáskörét és finansziális lehetőségeit.

Kőbánya területén fővárosi mércével is jelentős számú ipari kibocsátó működik, ráadásul sokszor az ipari övezetek a lakóövezetekbe ékelődve találhatóak. A meglévő ipari kibocsátók esetében a cél a bejelentett ipari levegőszennyező források ellenőrzése, kibocsátásának mérséklése, illetve a nem bejelentett ipari levegőszennyező források feltárása. A kibocsátások ellenőrzése a Felügyelőség hatáskörébe tartozik, de az Önkormányzat együtt kell, hogy működjön a hatósággal, a lakossági panaszok és immisziós adatok alapján, illetve alapos gyanú felmerülése esetén, illetve zavarás, vagy szennyezés megállapítása esetén beavatkozásokat kezdeményezhet az eljáró környezetvédelmi hatóságnál. A lakossággal, civil szervezetekkel való együttműködés e tekintetben kiemelendő. A lakossági panaszok kivizsgálása, szükség szerint a Felügyelőség felé történő továbbítása elengedhetetlen a jövőben éppúgy, mint ahogy azt az Önkormányzat eddig is tette. A lakosság panaszainak felkarolása az Önkormányzat feladatai között kiemelten említhető, különösen a kevésbé megfogható bűzszennyezések kapcsán szükséges a fentiekben részletezett közvetítő szerep felvállalása.

A levegőszennyező hulladékok (beleértve az avar és kerti hulladékokat is) égetésének felderítése, tiltása és szankcionálása is hozzájárulhat a légszennyező anyagok kibocsátásának csökkentéséhez.

Az építési munkálatok engedélyezése során figyelemmel kell lenni a kibocsátást csökkentő eljárások előírásaira. A megvalósítások során az előírásoknak érvényt kell szerezni, a porszennyezés mértékét csökkentő előírások betartását az Önkormányzat ellenőrizheti (támaszkodva a lakosok bejelentéseire is), szükség esetén eljárást kezdeményezhet a Felügyelőségnél.

A forgalom okozta porszennyezés csökkentéséhez a kerületi közterületek szilárd útburkolattal való ellátását a jövőben is folytatni kell.

Az önkormányzati tulajdonú épületek esetében a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. a légszennyező források (kémények) tervszerű fokozatos felülvizsgálatát folyamatosan végzi. Évenként 7-10 lakóépület komplett kéményfelújítási, kéménybélelési munkáit tudják a rendelkezésükre álló pénzügyi keretből elvégeztetni a Fővárosi Kéményseprűipari Kft. szakvéleményének figyelembevételével.

A központi kazánnal rendelkező épületek esetében (Budapest X. kerület, Kolozsvári 29-31.) az évenkénti rendszeres karbantartással biztosítják, hogy a kazánok működés közben kielégítsék a velük szemben támasztott előírásokat a szennyezőanyag kibocsátás tekintetében.

Feladatok

- A Felügyelőséggel egyeztetve a légszennyező pontforrások folyamatos aktualizálása.
- Kapcsolatfelvétel a kibocsátó cégek illetékes szakembereivel.
- Szmogriadó esetén szükség szerint a helyi lakosság további tájékoztatása.
- Avar és kerti hulladékok égetési tilalmának ellenőrzése.
- A levegőminőség folyamatos nyomonkövetése a Gergely utcai mérőállomás adatainak segítségével.
- Bűz és levegőtisztaságvédelmi eljárás kezdeményezése az illetékes hatóságoknál.
- A levegő üledő- és szállópor terhelésének csökkentése az út menti zöldsávok és zöldfelületek növelésével.
- A közlekedési eredetű emisszió csökkentése érdekében kerékpárutak kiépítése.
- A szállópor mennyiségének csökkentése érdekében a burkolt utak arányának növelése a kerületben.
- Az önkormányzati tulajdonú épületek esetében a légszennyező források (kémények) tervszerű felülvizsgálata, karbantartása és felújítása.

A feladatok mérőszámai

- A kerület légszennyezettségi alkotóinak évenkénti koncentráció-változásai.
- A légszennyezettség témakörében a lakosságot tájékoztató anyagok, hírek száma.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- A környezeti terhelés csökkenése.
- Kevesebb légzőszervi megbetegedés.
- A levegőszennyezettség mértékéről pontosabb információk nyújtása a lakosság részére.
- Folyamatos információ-áramlás a kibocsátók, a Felügyelőség, a Budapest Főváros Önkormányzata, valamint Önkormányzatunk között.
- Levegőminőség javulása.
- Az avarégetés tilalmával a lakosság aktív részvétele a légszennyezés csökkentésében.

5.2. Hulladékgazdálkodás

Célkitűzések

A kerületben gyakran találkozunk illegális hulladéklerakásokkal (utak mentén, erdőkben, vízfolyások mentén), amelyek felszámolása kiemelt feladatként jelentkezik. A hulladék minimalizálása és újrahasznosítása még nem működik tökéletesen a kerületben, ezen szemléletváltást ösztönzi az Önkormányzat. Kiemelt cél a hulladékgazdálkodás javítása céljából a szerves hulladékok komposztálásának folytatása és a szelektív hulladékgyűjtés fejlesztése.

A civil szervezetekkel, diákokkal és lakóközösségekkel látványos, működőképes szemétszedési akciók valósultak meg, amelyeket a jövőben is folytatni szükséges. Az önkéntes kezdeményezések felkarolása érdekében az Önkormányzatnak szükséges támogatnia ezen lakossági és civil kezdeményezéseket.

Az önkormányzati ingatlanokon a lomtalanításokat folyamatosan végezni szükséges az elhagyott, végrehajtott, illetve kihalás miatt megürült lakások esetében.

Sajnos a 100%-os tulajdonú önkormányzati épületek pincéiben, padlásán és udvarán nagyon sok az illegálisan felhalmozott lom, szemét. Ezek megszüntetésére a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. felszólítja az ott lakókat, de saját hatáskörben is intézkednek a közvetlen lakókörnyezet lomtalanításáról.

A Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. által bonyolított felújítások, épületbontások és új építések esetében fokozottan ellenőrzik és betartatják az építési hulladék elszállítását, a veszélyes hulladék kezelését. Elszállításkor minden esetben építési naplóban, vagy jegyzőkönyvben helyszíni ellenőrzés során rögzítik a ténylegesen lerakott, elszállított mennyiségeket.

A beépítetlen ingatlanokon az illegális, illetve veszélyes hulladék lerakásának megakadályozása (pl. kerítés, vagy egyéb akadály építésével), a már lerakott hulladéktól az érintett területek ütemezett megtisztítása (akár közösségi program keretében) a jövőben is kiemelt feladatként jelentkezik.

Az önkormányzati lakóingatlanokban kiemelt cél a lomok felhalmozásának megakadályozása a fertőzésveszély, vagy rágcsálók megjelenésének megelőzése miatt.

Feladatok

- Illegális hulladéklerakások felszámolása.
- A Budapest Főváros Önkormányzata által kialakított házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés támogatása.
- A szelektív hulladékgyűjtés fontosságának tudatosítása a kerület lakói és intézményei körében.
- A megmaradó közterületi szelektív hulladékgyűjtő-szigetek korláttal való elkerítése.
- Kisállathulla elszállítása, valamint a témában a lakosság tájékoztatása (újságcikk, honlapon történő kiemelt megjelenítés).
- Hulladékkezelő telepek időszakos ellenőrzése.
- Kerületi Komposztálási Program folytatása a lakosság részére.
- Közterületi Komposztáló Program bővítése, a meglévő komposztáló üzemeltetése.
- Zöldhulladék-gyűjtő zsákok biztosítása a lakosság részére.
- Az önkormányzati ingatlanokon lomtalanítások elvégzése.

A feladatok mérőszámai

- A kerületben évenként felderített illegális hulladékok mennyiségének előző évekhez viszonyított arányai.
- A szelektív hulladékgyűjtő szigetek számának alakulása

- A szelektíven begyűjtött hulladékok évenkénti és fajtánkénti mennyisége.
- A kiosztott komposztálóedények és avargyűjtő zsákok száma.
- Kiadott tájékoztató anyagok száma.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- Az illegális hulladéklerakások folyamatos csökkenése.
- A kerületi szelektív hulladékgyűjtés gyakorlatának intenzifikálása.
- A hulladékkezelő telepek ellenőrzésével azok szigorú keretek közötti működése.
- A komposztálás során a zöldhulladékok helyben történő felhasználással javul a termőföld minősége.
- A zöldhulladékok nem kerülnek a kommunális hulladéklerakókra.
- Az illegális hulladékok felszámolásával rendezett településkép kialakítása.
- A szelektív gyűjtőpontokat igénybevevők körének növekedése.
- Több újrahasznosított hulladék.
- A lakosság környezettudatos magatartásának fejlődése.

5.3. Vízügy és vízhasználat

Célkitűzések

A kerület szempontjából kiemelkedő jelentősége van az élővizek és vízbázisok védelmének, így különösen a Rákos-pataknak. Az Önkormányzat kiemelt célja e témakörben a Rákos-patakot veszélyeztető szennyező források (pl. egykori kábelégetési helyszínek) felszámolása, az illegális hulladékok és egyéb szennyezőanyagok felderítése, amely tovább szennyezhetik a patakot, valamint a felszín alatti vizeket. Ki kell emelni a felszín alatti vizek igénybevitelénél az engedély nélküli vízhasználatok (illegális magánkutak) visszaszorítására tett intézkedéseket.

Önkormányzatunknak régóta gondot okozó és megoldásra váró problémát jelent a Rákos-patak menti területeken a rendszeresen folytatott kábelégetés. A káros tevékenység megakadályozása érdekében több szervnél is intézkedéseket kezdeményeztünk, amelynek hatására 2014. július 14. napján a Budapest Főváros Önkormányzat, a Felügyelőség, az FCSM Zrt., FŐKERT Nyonprofit Zrt. és a Duna-Ipoly Nemzeti Park munkatársaival közös helyszíni szemlére került sor. A Budapest Főváros Önkormányzata előzetes tájékoztatása szerint a szemlén tapasztaltak alapján az égetéssel érintett területeken teljes talajcserét kíván

végrehajtani.

A Budapest Főváros Önkormányzata által meghirdetett Tér-Köz városrehabilitációs pályázaton „A kőbányai Újhegyi sétány komplex megújítása” címmel eredményesen pályázott az Önkormányzat. A projekt keretén belül 2014-ben megvizsgálásra kerül, milyen lehetőségeket nyújt az Újhegyi lakótelep zöldfelületeinek gondozására az ipari-vízvezeték átépítése. Szeretnénk elősegíteni a kerületben található zöldfelületek öntözésének költséghatékonyabbá válását, ezért vizsgáljuk, hogy milyen feltételekkel lenne alkalmas az ipari-vízvezeték a zöldfelületek karbantartására, öntözésére. Amennyiben a mintaprojekt eredményesen zárul, az ipari-víz hasznosítását javasoljuk tágabb körben, a nagyobb parkok területének öntözésére is alkalmazni.

Az önkormányzati tulajdonú épületekben a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. a takarékosra ösztönző vízmérők felszerelését folyamatosan végzi. A felújításra kerülő lakások esetében minden alkalommal beépítik, a bérlői felújítással bérbeadott lakások esetében pedig minden esetben előírják a mellékvízmérők kötelező felszerelését.

A már felszerelt és lejárt vízórákat a 2012-es jogszabályi előírásoknak megfelelően 8 évenként az üres lakásokban és helyiségekben folyamatosan lecserélik. A bérbeadott lakások és helyiségek esetében a bérlő feladata a mellékvízórák cseréje.

Az ivóvíz hálózati rendszereket évente felülvizsgálják és a szükséges intézkedéseket megteszik. A strang cserékkel megakadályozzák, hogy az elöregedett, többnyire ólomcsöves rendszerek gyakori csőtörései miatt az indokolatlan magas vízfogyasztás megszűnjön. Évi szinten 3-4 épület esetében tudják elvégezni a víz és csatornahálózat teljes felújítását és cseréjét.

Feladatok

- Rákospatak menti területen folytatott kábelégetésekből eredő szennyezések felszámolása a társhatóságokkal.
- A Rákospatak vízminőségének nyomon követése.
- Kerületi locsolókutak engedélyezése, a magánkutakról nyilvántartás vezetése.
- Ipari-vízvezeték hasznosításának megvizsgálása.
- Példamutatás a takarékos vízhasználatra, a középületek és közintézmények vízhasználatának csökkentése.

- Az önkormányzati tulajdonú épületekben a takarékosagra ösztönző vízmérők felszerelése és az ivóvíz hálózati rendszerek felülvizsgálata.
- Az önkormányzati épületek víz- és csatornahálózatának ütemezett felújítása.

A feladatok mérőszámai

- A Rákos-patak vízminőségi mérési eredményeinek változása.
- Locsolókutak számának változása.
- A középületekben, közintézményekben a vízhasználat csökkenésének mértéke.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- A Rákos-patak vízminőségének javulása.
- A kábelégetésekből eredő szennyezések felszámolásával a környezeti terhelés csökkenése.
- A lakosság környezettudatosságának erősödése.

5.4. Szennyvíz-kibocsátás és kommunális létesítmények

Célkitűzések

A kerületben keletkező szennyvizek elvezetése és -tisztítása a lakosság életminőségének javításához, a közegészségügyi szempontok érvényesítéséhez, a környezet védelméhez, valamint a gazdaság fejlesztéséhez egyaránt hozzájárul.

A Budapest X. kerület, Keresztúri út 144. szám körüli ingatlanok előtti főgyűjtőbe a közvetlen rákötés nem engedélyezett. Annak érdekében, hogy biztosíthassuk a csatornázottságot, szükséges egy gyűjtőcsatorna-, a bekötések, valamint a rácsatlakozás kiépítése a főgyűjtőre.

Évek óta probléma a Királydombi térség csapadékvíz elvezetésének megoldatlansága, amely elsősorban a terepadottságból adódik. Az elmúlt években készültek részbeavatkozások (az érintettek megaláztatására), de a teljes megoldás még várat magára.

Feladatok

- Illegális rákötések csökkentése és a jogszabályoktól eltérő szennyvízkezelés feltárása.
- Nyílt csapadékvízlevezető árkok kaszálása, karbantartása.
- Keresztúri út 144. szám körüli ingatlanok szennyvízlevezetésének rendezése.
- Királydomb csapadékvíz elvezetési problémáinak megoldása.

A feladatok mérőszámai

- A feltárt illegális rákötések száma.
- Nyílt csapadékvízlevezető árkok karbantartási munkáinak adatai.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- A megoldatlan csapadék-, és szennyvízlevezetésből adódó problémák megszűnése.
- Az illegális bekötések felszámolásával a környezeti kockázatok csökkenése.
- Talajminőségi mérések eredményeinek változása.

5.5. Föld és talaj

Célkitűzések

A környezet szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bír a föld és talaj védelme. Ezen témakörben kiemelt cél a termőföld minőségének védelme és termőképességének megőrzése, javítását biztosító támogatási rendszerek kialakítása, valamint a jelentős környezeti kockázatot jelentő talajkárosítók, talajszennyeződések feltárása, értékelése.

A talaj a beépítésekkel, egybefüggő burkolatok kialakításával elveszti funkcióját, ezért fontos, hogy ahol erre lehetőség van, olyan építési rendszereket alkalmazzanak, amelyek megőrzik a beépített talajfelszín lehető legtöbb funkcióját (pl. hálós térburkolat használatával a talaj csapadékvíz befogadó és tározó kapacitás növelése).

A kerületben több kármentesítési eljárás van folyamatban, illetve több olyan területrész is található, ahol a korábban végzett tevékenység (ipari terület) okozhatott talaj, illetve talajvíz-szennyeződést. A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 8. § c) pontja értelmében a felszín alatti vizek jó állapotának biztosítása érdekében

tevékenység csak úgy végezhető, hogy hosszú távon se veszélyeztesse a felszín alatti vizek jó állapotát, a környezeti célkitűzések teljesülését. Amennyiben azt a korábbi terület-felhasználás módja indokolja – különös tekintettel az építési engedélyezési dokumentációban, vagy tényfeltárási dokumentációban ismertetett korábbi iparterületeken és azok környezetében – a bontások, tereprendezések és építkezések során kitermelt talaj minőségét meg kell vizsgálni. A vizsgálati eredmények alapján dönthető el a kitermelt talaj elhelyezésének módja, illetve hogy szükség van-e kármentesítésre.

Ezen alfejezetben szintén ki kell emelni a Felső-rákosi rétek területén folytatott kábelégetések kapcsán hátramaradt salakanyagokkal borított területeit. Várhatóan az égetéssel szennyezett területeken teljes talajcsere fog történni a közeljövőben.

Az önkormányzati épületek elavult, azbesztcement csatornahálózatait cserélni kell a jövőben, amelyeket a vízhálózat cseréjével párhuzamosan a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. tervszerűen elvégez évente 3-4 épület esetében. Ezáltal megszüntethetők a sorozatos dugulás-elhárítások, illetve a benőtt fagyókerek miatti dugulások, talajkimosások, a szennyvizek elszivárgása és a talajszennyezés megakadályozása.

Feladatok

- Hálós térburkolatok kialakításának ösztönzése.
- Talajszennyező környezethasználók kiszűrése érdekében ellenőrzések lefolytatása, szükség esetén az illetékes hatóság felé intézkedés kezdeményezése.
- A jelentősebb nagyságú burkolt parkolókon összegyűlő csapadékvíz tisztításának megkövetelése.
- A Felső-rákosi réteken kábelégetéssel szennyezett területein várható teljes talajcsere nyomonkövetése.
- Az önkormányzati épületek elavult, azbesztcement csatornahálózatainak cserélése.

A feladatok mérőszámai

- A hálós térburkolatok, gyepesített területek arányának változása.
- Regisztrált szennyezések évenkénti száma.
- Talajminőség mérések eredményeinek változása.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- A hálós térburkolatokkal a talaj jobban megőrzi eredeti funkcióját.
- A lakosság környezettudatosságának erősödése.
- Talajminőség javulása.
- Ritkább szennyezések előfordulása.
- Környezetegészségügyi kockázat csökkenése.
- A Rákos-patak és a talaj alacsonyabb terhelése.
- A Felső-rákosi réteken a kábelégetésekből visszamaradt tájsebek megszűnése.

5.6. Természet- és tájvédelem

Célkitűzés

A kerület természetvédelmi területe, a Felső-rákosi rétek kijelölt területe jelentős, védendő értéket hordoz. A védett terület növénytani és állattani értékei ugyancsak a legértékesebb védett értékek között tartandók számon. A kerület természeti értékeinek eredeti, illetve eredetihez közeli állapotban való fenntartása és környezetének fenntartható használata nagyon fontos. Megóvásuk, fenntartásuk, kezelésük elsősorban természet- és tájvédelmi értékeket szolgál, de kiszolgálhatja az idegenforgalmat, a turizmust és része az oktatásnak, nevelésnek, tudatformálásnak.

2014. január 1. napján a Felső-rákosi rétek kijelölt területeit a Fővárosi Közgyűlés helyi természetvédelmi területté nyilvánította, amelynek következtében a Budapest Főváros Önkormányzata a védett terület határát hatósági táblákkal jelölte meg. A természetvédelmi terület őrzését a Budapest Főváros Önkormányzata Rendészeti Igazgatóságának keretein belül működő természetvédelmi őrszolgálat végzi. A helyi gazdákat, földhasználókat, kirándulókat, sportolókat, kutyasétáltatókat az őrszolgálat folyamatosan tájékoztatja a védettség tényéről, a védett értékekről és az életbe lépett új szabályokról.

Az őrzési feladatok mellett az őrszolgálat természetesen részt vesz a természeti értékek monitorozásában is, amely során például újonnan került elő idén tavasszal a területről a fokozottan védett ürgének egy kisméretű állománya. A faj élőhelyének védelmében azonnali intézkedéseket kellett hozni a fű röviden tartása érdekében.

A Budapest Főváros Önkormányzatának természetvédelmi szempontból kiemelt feladata a tájidegen fás és lágyszárú növényfajok visszaszorítása és a területen fellelhető illegális hulladéklerakások felszámolása.

A terület természeti és kulturális értékeinek és emlékeinek széleskörű bemutatása érdekében Budapest Főváros Önkormányzata által a közeljövőben egy tanösvény kialakítására kerül sor.

A Felső-rákosi rétek természetvédelmi érintettségű területein kiemelt feladat a külső zavaró, veszélyeztető hatások kezelése településrendezési eszközökkel. Mindemellett fontos feladat a kijelölt természetvédelmi érintettségű területek elhelyezkedésének tudatosítása (különösen az ökológiai hálózat vonatkozásában), illetve a területfelhasználási korlátozásokra, látogathatóságukra vonatkozó ismeretterjesztés is.

Feladatok

- Felső-rákosi rétek helyi természetvédelmi területei kezelésének, feladatainak nyomonkövetése.
- Felső-rákosi réteken fokozottabb ellenőrzés a Rákosmenti Mezei Őrszolgálat bevonásával.
- Tájsebek (pl. illegális hulladéklerakók) feltérképezése és megszüntetése.

A feladatok mérőszámai

- Helyi természetvédelmi oltalom alatt álló terület nagysága.
- Megtett intézkedések száma.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- A Felső-rákosi réteken a környezeti szempontból kiemelt jelentőségű területegységek fokozott védelme.
- A lakosság figyelmének felkeltése, környezettudatosság erősödése.

5.7. Zaj- és rezgésvédelem

Célkitűzések

Az Önkormányzat kiemelt céljai között szerepel a kerületben a lakosságot terhelő zajterhelés csökkentése, különös figyelmet fordítunk a légi és egyéb közlekedési eredetű zajok visszaszorítására.

Az útburkolatok minőségének, állapotának folyamatos ellenőrzése és probléma esetén a mielőbbi beavatkozás elengedhetetlen. Már maguknak az úthibáknak, kátyúknak a felszámolásával is jelentős zajcsökkenés érhető el, de csendes és nagy kopásállóságú burkolatok preferálásával a por- és zajszenyezés tovább mérsékelhető. Zajvédelmi szempontból törekedni kell az utca városképével nem szoros kapcsolatú kockaköves burkolatok megszüntetésére, valamint a műtárgyak esetében a dilatáció mentes kapcsolatok kialakítására, a közműnyílások szintbeli elhelyezésére.

A távolabbi zajforrások hangja, sok esetben szóródva jut el a távolabbi helyekre, ahol ugyan határérték alatti, de sokszor panaszokra okot adó mértékű zavarást okoz. Ezen helyzetek kezelése igen nehéz, az Önkormányzat feladata itt a lakosság támogatása akár egyedi zajmérések megrendelésével, akár érdekegyeztetéssel a panaszt okozó forrás üzemeltetői és a panaszosok között a békés együttélés elősegítése érdekében. A tapasztalatok szerint az üzemekkel szemben a szórakozóhelyek és sportlétesítmények működése, valamint az építkezések okozzák a legtöbb lakossági panaszt. Mivel a védekezés az új létesítményeknél a leghatékonyabb, ezért hangsúlyt az engedélyezési eljárásokra, a helyes szemlélet kialakítására és a fokozott ellenőrzésre kell helyezni.

A zajvédelemmel kapcsolatos hatósági munka megerősítése érdekében a 2. stratégiai zajtérkép és intézkedési terv, valamint a fővárosi szabályozás elkészülte után szükséges a zajvédelemmel kapcsolatos új tények, előírások, adatok megismertetése az érintettekkel.

Biztosítandó továbbá a környezetvédelmi védőterületek kijelölése a szabályozási tervekben. A Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Kerületi Városrendezési és Építési Szabályzatáról szóló 22/2013. (V. 22.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: KVSZ) alátámasztó munkarésze külön fejezetben foglalja össze a környezetvédelmi javaslatokat, azon belül kiemelten foglalkozik a zajvédelemmel.

Kőbánya egyik legjelentősebb problémája a kerületet behálózó közutak és vasútvonalak magas zajszintje. E vonalas zajforrások mentén a terhelés a vonatkozó határértékeket jelentősen meghaladja. A konfliktus azokban az esetekben még súlyosabb, ha zajérzékeny funkció (pl. lakás, oktatási intézmény) található a zajforrás közelében. A terhelés csökkentésére beállt területhasználat, a kerület városszerkezetben elfoglalt helye miatt csak korlátozott lehetőség adódik.

A vasúti zajterhelést az elővárosi vasútfejlesztések révén átépülő vasútvonalak csökkenthetik. Az új pályaszerkezetek a jelenleginél korszerűbbek, zajkeltésük kisebb. Ezzel párhuzamosan minden olyan szakaszon, ahol a vasútvonal melletti zajérzékeny funkciókat határérték feletti zajterhelés éri, zajárnyékoló létesítmények építendőek. A zajárnyékoló falakat zöldfelületi eszközökkel (fasortelepítés, a falfelület növényzettel való befuttatása vagy takarócserejék ültetése) humanizálni kell.

A közúti zajterhelés elleni védelem bizonyos tömböknél a funkciók korlátozásával, az építési hely meghatározásával, zajérzékeny helyiségek elhelyezésének szabályozásával lehetséges. A KVSZ ezért minden olyan fontos útvonal (Kerepesi út, Kőrösi Csoma Sándor út, Gyömrői út) melletti intézményterületen kizárja a lakófunkciót, ahol jelentősebb zajterhelési konfliktus tapasztalható.

A Salgótarjáni út kétszer két sávossá történő bővítésével a forgalom jelentősen meg fog nőni. A változás nagy mértékű, mivel az eddig elhanyagolható jelentőségű útból fontos, térségileg kiemelt (M4 autópálya bevezető szakasza), várhatóan jelentős forgalmú út lesz, amely mind zaj-, mind légszennyezés szempontjából a szomszédos Pongrác úti lakóterületet és a MÁV-lakótelepet fogja sújtani. A közlekedésből eredő, határértéket meghaladó zajterhelés továbbterjedését védő létesítményekkel kell megakadályozni. Az út tervezésekor méretezendő, de legalább 2 méter magas, a városkép szempontjából előnyösebb, az átlátást biztosító (plexi) zajárnyékoló falat kell elhelyezni a lakóterület felőli oldalon, amely az út földművön vezetett szakaszán, a vasút fölött átvezető hídig húzódik.

Jelentős határérték túllépés marad a Hungária körút mentén, így a meglévő épületek passzív akusztikával védendőek, a tervezett beépítés szintén hanggátló nyílászárókkal, műszaki védelemmel (védő üvegfal stb.) építhető meg, illetve a helyiségek tájolása a zajterhelés figyelembevételével tervezendő meg. Az újonnan épülő intézmények Pongrác úti homlokzatait a zaj- és rezgésterhelés tompítása érdekében passzív akusztikai védelemmel kell

ellátni. A Hős utca mentén a határérték feletti éjszakai zajterhelés miatt új lakófunkció elhelyezése nem javasolt. A meglévő lakóépület felújítása esetén passzív akusztikai védelemmel, nyílászárócserevel biztosítható a határérték alatti zajszint.

A MÁV Északi Járműjavító területe jelentős zajterheléssel sújtott, így zajra érzékeny funkciók telepítése nem javasolt. A terhelés növénytelepítéssel – elsősorban pszichés értelemben – csökkenthető.

A csendes övezet rendeltetése miatt zaj ellen különös védelmet igénylő létesítmények zajtól való fokozott megóvása érdekében kijelölt terület. Csendes övezetet vagy zajvédelmi szempontból fokozottan védett területet abban az esetben lehet kijelölni, ha a kijelölésre szánt terület tényleges zajterhelése megfelel a csendes övezetre, illetve zajvédelmi szempontból fokozottan védett területre megállapított határértéknek. Érdeemes lenne megvizsgálni, hogy a kerület mely területein állnak fenn a csendes övezet kijelölésére előírt feltételek, és amennyiben van ilyen terület, a kijelöléséről gondoskodni kell.

E témakörben külön ki kell emelni a kerületet érő, a Repülőtér működéséből eredő zajterhelést, amely a lakosok egyre gyakrabban tett panaszbejelentései kapcsán megállapítható, hogy az elmúlt években fokozott problémaként jelentkezett a kerület életében. A Repülőtérrel kapcsolatos eljárásokat kiemelt figyelemmel követjük, amelyek esetén lehetőség van rá, ott kinyilvánítjuk mind az Önkormányzat egységes álláspontját, mind a kerületi lakosok véleményét, pl. a Repülőtér környezetvédelmi működési engedélye ellen jogorvoslati lehetőséggel élünk, a zajgátló védőövezet terveit a Képviselő-testület nem fogadta el.

A Királydomb légi zajterhelésének vizsgálata céljából egyedi zajmérést kezdeményeztünk a Budapest Airport Zrt.-nél, valamint az Önkormányzat tervei között szerepel a zajszennyezettség független szakértővel történő bemérése is.

Feladatok

- Lakossági panasz kivizsgálása céljából szükség esetén zaj- és rezgésmérés végzése.
- Kerületfejlesztési és beruházási egyeztetések, valamint építési engedélyezési eljárások során különös figyelem fordítása a védendő épületek zajvédelmére.
- Környezetvédelmi védőterületek kijelölése Szabályozási Tervekben.

- Csendes övezetek kialakításának vizsgálata, valamint a feltételek teljesülése esetén kijelölése.
- A Repülőtér területén működő Zajvédelmi Bizottságban bizottsági tagként történő részvétel.
- A Repülőtér működéséből eredő zajhatások csökkentése érdekében egyeztetések, a kerület lakossága szempontjából hátrányos döntések felülvizsgálatának kezdeményezése, jogorvoslati kérelmek benyújtása.
- A Repülőtér környezetében kijelölendő zajgátló védőövezet terveinek véleményezése.
- A Felügyelőség által előírt vasúti zajhatások csökkentésére zajvédőfal kialakításának nyomonkövetése.
- Salgótarjáni út bővítési fejlesztésének megvalósulása esetén a lakótömbök mellé zajvédőfal kiépítésének megkövetelése.
- A határérték feletti terheléssel bíró fő közlekedési utak mentén passzív akusztikai védelem kiépítésének kezdeményezése, nyomonkövetése új épületek, felújítások esetén.

A feladatok mérőszámai

- Zajvédelmi Bizottság ülésein történő részvételek száma.
- Védőterületek, csendes övezetek nagysága, területi lefedettsége.
- Zaj- és rezgésmérések száma.
- Zajvédőfalak nagysága, méretei.
- Zajterheléssel érintett lakosok száma.
- A kerület lakosaira nézve hozott más hatóságok döntései ellen benyújtott jogorvoslati kérelmek száma.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- Zaj- és rezgésterhelés csökkenése.
- Naprakész információ a kerület zaj- és rezgésterheléséről, amely a jövőbeni intézkedésekhez nyújt támpontot.
- A környezeti zaj pszichés hatásainak csökkenése.
- Épületek állagmegóvása.
- Légiközlekedésből eredő zajhatások csökkenése.
- Lakossági érdekek érvényre jutása.

5.8. Élővilág, táj és épített környezet

Célkitűzések

Az egészséges környezethez való jog érvényesítésének egyik eszköze az önkormányzatok által végzett településfejlesztési és -rendezési tevékenység. Cél, hogy a településfejlesztés az érintettek közös elképzelésein alapulva úgy szolgálja a település jelenlegi és jövőbeli lakóit, hogy összhangban legyen a település természeti, kulturális és művi adottságaival.

A települések dinamikus kölcsönhatásban vannak természeti környezetükkel. E kapcsolat egyik legfontosabb települési eleme egy funkcionálisan jól működő, biológiailag aktív zöldfelületi rendszer, amely a települési életminőség javítása szempontjából is fontos tényező.

A kerületben kiemelt cél a biológiailag aktív zöldfelületek mennyiségi arányainak megőrzése, biológiai aktivitásának növelése, a zöldfelületek hálózattá szervezése, valamint a közcélú zöldfelületek növelése.

A kerület zöldterületeinek jó része megfelelő, vagy közel megfelelő állapotú. Ehhez hozzájárult az is, hogy az elmúlt években a Kőkert Kft. munkatársai a zöldfelületek és játszóterek nagyobb részét felújították, korszerűsítették.

További feladatként jelentkezik a kerületben a száraz fák felmérése és ütemezett kivágása, valamint az ún. vattázó nyárfák ütemezett kivágása, és új, kevésbé „szemetelő” fafajták ültetése.

A Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. feladata a jövőben is az önkormányzati lakó- és nem lakóépületek zöldterületeinek karbantartása (gallyazás, fakivágás, bozótirtás, fapótlás, virágültetés, növényvédelem), kaszálása, parlagfümentesítése szükség szerint évi 2-3 alkalommal, valamint az ingatlanok és az utak közötti árkok rendszeres karbantartása.

Kiemelt beruházásként jelentkezik a Budapest X. kerület, Mázsa tér és Liget tér intermodális csomópont fejlesztése, átalakítása. Bár a terület fejlesztése a Budapest Főváros Önkormányzata és a Budapesti Közlekedési Központ illetékességébe tartozik, Önkormányzatunknak is számos feladatot kell majd a kivitelezés során elvégeznie. A fejlesztés kapcsán az Önkormányzat által Részletes Megvalósíthatósági Tanulmányterv készült, amelynek részeként kidolgozott döntéselőkészítő tanulmány környezetvédelmi koncepciót tartalmaz a terület rövid- és hosszú távú zöldfelületi és környezetvédelmi

fejlesztését illetően.

Feladatok

- A fás szárú növények pótlásáról szóló önkormányzati rendelet módosítása.
- Kerületi tulajdonban lévő zöldfelületek területének növelése, közterületek állapotának fejlesztése.
- Faültetési Program folytatása.
- Száraz fák felmérése és kivágása a közterületen, élő fák kivágása és tuskózása, ha műtárgy (kerítés, vízakna stb.) mellett nőtt.
- Tuskómarás a közterületen.
- Környezetvédelmi Alapból fapótlások, az elültetett fák fenntartása.
- Közvilágítást biztosító villanylámpákat eltakaró fák koronájának megmetszése.
- Játszótér felújítások, felnőtt játszóeszközök kihelyezése.
- Játszóeszközök karbantartása, felülvizsgálata, javítása.
- Játszótéri koncepció felülvizsgálata.
- Ivóvízkutak kihelyezése parkok, játszóterek területén.
- Kőrösi Csoma sétány és Újhegyi sétány karbantartása.
- Mélytő szökőkút üzemeltetése.
- Parki öntözővízhálózat karbantartása.
- Parki berendezési tárgyak javítása és kihelyezése.
- Köztéri szemetesek kihelyezése.
- Építési engedélyezések során a szabályozási tervekben előírt minimális zöldfelületi arány érvényesítése.
- Növényvédelem, permetezés.
- Magassági gallyazások elvégzése.

A feladatok mérőszámai

- Zöldterületek , zöldfelületek évenkénti nagysága (m²).
- Kivágott száraz fák és elültetett fák száma.
- Játszóterek, valamint játszóeszközök száma.
- Ivóvízkutak száma.
- Köztéri szemetesek száma.
- Megtett intézkedések száma.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- Természetes növényzet megóvása.
- Zöldterületek növelése.
- Vonzóbb környezet kialakítása.
- Frissebb levegő.
- Egészséges közterületi fák.
- Felújított játszóterek, biztonságos gyermek és felnőtt játszóeszközök.
- Évről-évre egyre több ivóvízkút a parkok és játszóterek területén.
- Karbantartott öntözővízhálózat.
- Egyre több köztéri szemetes.
- Lakossági megelégedettség.

5. 9. Környezet-egészségügy

Célkitűzés

Az egészség az életminőség semmi mással nem helyettesíthető eleme, amelynek megtartása vagy helyreállítása megkülönböztetett figyelmet kell hogy kapjon mind az egyén, mind a társadalom értékrendjében és cselekvésében. Legfontosabb cél a lakosság egészségi állapotának javítása, az egészséget támogató környezet kialakításának elősegítése, amely célokat az Önkormányzat a kerület zöldebbé és tisztábbá tételével kívánja elérni. Kiemelendő, hogy kerületünkben új ipari és szolgáltató létesítmények – különösen a lakókörnyezetbe kerülés esetén – csak akkor engedélyezhetők, ha az érvényes környezetvédelmi előírásokat betartják. Folyamatos cél, hogy a szennyezőket, szennyezéseket fel kell tárnai, a zaj, levegő, víz vagy akár a talaj esetén.

A környezeti nevelésnek az életkori sajátosságoknak megfelelő módon az oktatás minden szintjén, valamennyi műveltségi területen meg kell jelennie. Elvi jelentőségű azonban, hogy a közoktatási intézmények maguk, teljes szakmai önállósággal alakítják ki helyi tanterveiket, pedagógiai programjaikat.

A városi lakóterületeken jelentős környezetegészségügyi hatást jelent a biológiai allergének előfordulása, amelyek közül a legjellemzőbb a parlagfű jelentkezése. Hatásának megelőzése a jelentős egészségügyi kockázat miatt szükséges. A családi és társasházak területeken a

gyomok elterjedésének és az ingatlanok elhanyagoltságának megakadályozása kiemelt célként jelentkezik.

Mind a levegő-, mind pedig a zajterhelés mérséklése szempontjából javasolható a növényzettelépítés; mégpedig leginkább a közlekedési útvonalakat szegélyező fasorok telepítésének folytatása. A hiányos fasorokat pótolni szükséges. Sajnos a jelenleg még fasorral nem rendelkező utak, utcák egy jelentős része nem elég széles ahhoz, hogy mindenütt telepítésre kerülhessen a terhelést enyhítő növényzet. Meglévő utak esetében, ahol az utca szélesítés nem jöhet szóba, ott meg lehet vizsgálni az adott útszakasz egyirányúsításának lehetőségét, az így szabaddá váló területen pedig fasor létesítését. Ez minden esetben egyedi megfontolást igényel, összevetve az előnyöket és hátrányokat, és figyelembe véve a lakosság igényeit is.

A meglévő kutya-futtatók, kutyaürülékgyűjtők üzemeltetése kiemelt feladatként jelentkezik a jövőben is. Szükség esetén a Kőkert Kft. újakat épít ki vagy igény esetén szüntet meg.

Feladatok

- Parlagfű és egyéb allergizáló özönnövények elleni védekezés, özönnövények irtása.
- Környezeti és egészséges életmódra nevelés támogatása a szervezett oktatásban (óvodák, iskolák).
- Balogh János Országos Környezet- és Egészségvédelmi Csapatverseny támogatása.
- Köztéri illemhely üzemeltetés.
- Kutya-futtatók üzemeltetése és további bővítése.
- Kutyaürülék gyűjtők üzemeltetése és további bővítése.
- Térfigyelő-rendszer működtetése.

A feladatok mérőszámai

- Allergiás betegek száma.
- Megtett intézkedések száma.
- Egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretterjesztő anyagok száma.
- Iskolai csapatversenyek száma.
- Kutya-futtatók és kutyaürülékgyűjtők száma.
- Köztéri illemhelyek száma.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- Biológiai allergének csökkenése a levegőben.
- Az allergiás megbetegedések előfordulási gyakoriságának alakulása.
- A gyerekek már óvodás és iskolás korban elsajátítják az egészséges életmód szemléletet.
- Egészségesebb lakosság.
- Egyre több kutya-futtató és kutya-ürülékgyűjtő a kerületben.

5. 10. Kerületszépítési akciók

Célkitűzések

Alapvető cél Kőbánya szépítése, közterületeinek megújítása, a lakosság felé a környezettudatosság közvetítése, amelyeket gyakorlatias eszközökkel, azaz különféle környezetszépítési akciókkal kívánunk elérni. Az akciókba bevonjuk a lakosságot, akikben ezáltal kialakul, illetve megerősödik a környezetért való felelősségtudat. A társadalom szemléletformálásában az együttgondolkodásnak kiemelt szerepe van.

Az Önkormányzat minden szinten igyekszik kialakítani pozitív ösztönző rendszereket, hogy a jó gyakorlatok sokasodjanak és terjedjenek, és ezeket a társadalom értéként kezelje.

Feladatok

- Növényosztási akció a lakosság számára.
- „Tiszta udvar, rendes ház”, „Tiszta, rendezett Kőbányáért”, valamint „Virágos Kőbányáért” pályázatok lebonyolítása.
- „Virágot a szemét helyére!” akció, egynyári virágültetés.
- „Virágos Magyarországért” pályázaton való részvétel.
- Főutak mentén virágkosár elhelyezése és üzemeltetése.
- Növénykazetták felújítása a Városcsoporthoz.
- Október 4. – „Állatok világnapja” alkalmából kutya-futtatók népszerűsítési akciói.
- Kutyaszépségverseny lebonyolítása.
- A „Föld napja” keretében takarítási és hulladékgyűjtési akció a lakosság részvételével, a kerületi iskolák részére (virágosítás az akcióban résztvevőknek).

- A „Takarítási Világnap”-hoz csatlakozva a CIKK Egyesülettel közösen takarítási és papírgyűjtési akció lebonyolítása.
- Erdőtakarítás a Pilisi Parkerdő Zrt. bevonásával.

A feladatok mérőszámai

- Lebonyolított kerületszépítési akciók száma.
- Az akcióban résztvevők száma.
- Elismerő oklevelek száma.
- Díjazottak száma.
- Hulladékgyűjtési akciók során összegyűjtött szemét mennyisége.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- A lakosság kerületszépítésre történő ösztönzése, felelősségtudat.
- Rendezettebb, vonzóbb városkép.
- Társadalmi szemléletformálás.
- Lakossági aktivitás.

5. 11. Energiagazdálkodás

Célkitűzések

A jövőben törekedni kell az alternatív energiaforrások lehetőségeinek felkutatására, amellyel javítható a kerület energia mérlege. Ezek megvalósítása céljából a gazdaságossági vizsgálatok elvégzése az elsődleges, az esetleges pályázati források, lehetőségek körét kell megtalálni. Elő kell segíteni a lakások, a lakóházak, valamint a közintézmények energiatakarékosságra és az energiahatékonyság növelésére irányuló törekvéseit, utólagos hőszigetelések, energia megtakarítást eredményező beruházások támogatásával, alternatív energiaforrások alkalmazásának ösztönzésével.

A példamutatás tekintetében az önkormányzati ingatlanok, épületek felújítása és fejlesztése esetében is elvárás a fenntartható víz- és energiagazdálkodásra való törekvés.

Az önkormányzati épületekben a gázhálózatok ellenőrzése folyamatos, a méretlen, és mért szakaszokon a menetes kötések szabványossá tétele a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. által évente megtörténik, illetve a komplett gázhálózat felújítása kb. 4-5 épület esetében elvégezhető évente a karbantartási keret terhére.

A gázkészülékek karbantartását évente egyszer a fűtési szezon befejezését követően a különszolgáltatást fizetők esetében elvégzik, amely kb. 150 db gázkészülék folyamatos ellenőrzését jelenti (cirkók, konvektorok, vízmelegítők).

A villamos fogyasztórendszerek felülvizsgálata energiatakarékossági szempontból az elektromos fővezetékek cseréjét jelenti, amelyet a műszaki állapotfelmérések alapján éves szinten 2-3 épület esetében végez el a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.

2013. évben minden önkormányzati épületre vonatkozóan megtörtént az érintés-, tűz-, és villámvédelmi felülvizsgálat. A jegyzőkönyvekben feltárt hibákat 2013-ban elkezdték kijavítani és a tervek alapján 2014. évben minden feltárt hiányosság megszüntetésre kerül. A legközelebbi aktuális felülvizsgálat érintésvédelem tekintetében 3 évenként, tűz- és villámvédelem felülvizsgálat esetében 6 - 6 évenként kötelező.

A kerületünkben sajnos gyakori illegális áramvételezéseket a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. rendszeresen ellenőrzi és azonnal megszünteti.

Az önkormányzati épületekben a kártyás elektromos órák fokozatos bevezetését szorgalmazza a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt., valamint a közös elektromos hálózatokon a 220V-os hálózat 24V-ra történő lecserélését.

Energetikai hatékonyság fokozása érdekében azoknál az önkormányzati lakásoknál, amelyek felújításra kerülnek, fokozott légzárású nyílászárókat épített be a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt., továbbá a padlásfödémek és a homlokzatok utólagos hőszigetelését szorgalmazzák.

A Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. Budapest X. kerület, Ceglédi úti telephelye fűtött épületeinek energetikai korszerűsítésének előkészítéséhez 2014. évben energetikai szakértői tanulmány készült, ezáltal az energiaellátó rendszer felújításának tervezését szükséges megkezdeni.

A Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. az elmúlt években több energetikai korszerűsítésben részt vett, lakó és közösségi épületek korszerűsítési feladatait végezte el.

Tapasztalataik alapján az épületek energetikailag több szempontból is kifogásolhatók. Az energiahordozók árai több helyen kikerültek az állami szabályozás alól, egyedi szerződéseket kötnek a szolgáltatók. A szolgáltatók üzleti titokként kezelik a szerződéses árakat, feltételeket. Mind a távhő, mind a villamos- és gázenergia területén 1,7-szeres nagyságrendű szórást találtak az egyes szerződéses árak között (azaz aki nem figyelt oda, hagyta magát egy rossz szerződésbe belekényszeríteni, akár 70%-al magasabb árat fizet, mint aki kedvezőbb szerződést kötött).

A távhő, gáz és villamos szerződéseknél is gyakori probléma, hogy felesleges kapacitások vannak kiépítve, lekötve és így az üzemeltető feleslegesen magas alapdíjat fizet. Távhő esetében az eddigi tapasztalatok 90%-ban 20-70%-kal magasabb volt a hődíj-lekötés kontingense, mint amire szükség volt.

A Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. állásfoglalása szerint a fűtési rendszerek rossz hatásfokkal üzemelnek, ennek főbb okai a következők.

- Súlyosan túlméretezett kazánházi kapacitás.
- 10 évnél régebbi fűtőrendszereknél, ha valaha volt is központi szabályozás, az ki van kapcsolva és a fűtőre van bízva a fűtővíz hőmérséklet beállítása.
- Szinte kivétel nélkül elmondható, hogy nincs helyiségenkénti szabályozás.
- A fűtőrendszerek üzemeltetői nem készítenek üzemeltetési leírást, nincs üzemeltetési napló, így még sokszor egy új rendszer hibáját is az üzemeltetőnek kell állnia, mert nem tudja bizonyítani a gyártó felé, hogy helyesen járt el.
- Szellőző rendszerek legnagyobb problémái, hogy nincsenek karban tartva, szintén nincs üzemeltetési napló és üzemeltetési leírás.
- Villamos fogyasztóknál is komoly lehetőségeket lehet feltárni a fogyasztás visszafogására.
- Az épületek határoló szerkezeteinek állapota is rendkívül rossz.
- Az elmúlt egy évtizedben nem sikerült az épületállomány 10%-át se korszerűsíteni a határoló szerkezetek tekintetében.

A fentiek alapján 2014. évben a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. elvégezteti 31 db intézmény épület (lásd 18. táblázat) energetikai felülvizsgálatát. A vizsgálati eredmények ismeretében lehet majd javaslatot tenni a rövid- illetve hosszútávú felújítási tervek, korszerűsítési javaslatok megtételére, melynek fő szempontjai a következők.

- Energiahordozók szerződéseinek felülvizsgálata.
- Meglévő rendszerek és az épület összhangjának felülvizsgálata.
- Az épület előzetes energetikai tanúsítása.
- Meglévő rendszerek villamos és hőenergetikai rendszerek korszerűsítési lehetőségei.
- Gyors változások (pl. felesleges kazán kiiktatása, szabályozás rendbe hozatala).
- Nagyobb átalakítások (pl. komplett új fűtési rendszer).
- Világítás, egyéb gépek vezérlése, szabályozása.
- Nagyobb építészeti beavatkozások lehetősége, határoló szerkezetek korszerűsítése.
- Összefoglalásként javaslatok az energiafogyasztás csökkentésére, beruházási költségbeccsléssel, valamint a várható megtakarítások költségével.

18. táblázat

	Intézmény neve	Intézmény címe	Alapterület (m²)	Szintek száma	Fűtési mód
1	Mászóka Óvoda	Ászok utca 1-3.	1110	2	Főtáv
2	Komplex Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola és Szakszolgáltató Központ	Gém utca 5-7.	2384	2	Gázkazán
3	Gyöngyike Óvoda, Gyöngyike Bölcsőde, Bárka Kőbányai Humán Szolgáltató Központ, Gyermek Átmeneti Otthona, Bárka Kőbányai Humán Szolgáltató Központ Pongrác Idősek Klubja	Gyöngyike utca 4.	3620	2	Gázkazán
4	Bóbita Óvoda	Halom utca 7/B	1216	2	Főtáv
5	Harmat Általános Iskola	Harmat utca 88.	3826	5	Főtáv

6	Hárslevelű Óvoda	Hárslevelű utca 5.	858	2	Gázkazán
7	Bem József Általános Iskola	Hungária körút 5-7.	2102	3	Gázkazán
8	Kertvárosi Általános Iskola	Jászberényi út 89.	1531	2	Gázkazán
9	Gyermekek Háza Óvoda, Kada Mihály Általános Iskola	Kada utca 27-29.	3885	3	Gázkazán
10	Kékvirág Óvoda	Kékvirág utca 5.	1407	2	Főtáv
11	Bárka Felnőtt és Gyermekek Háziorvosi Rendelő	Kerepesi út 67.	470	2	Főtáv
12	Keresztúry Dezső Általános Iskola	Keresztúri út 7-9.	8044	5	Főtáv
13	Mocorgó Óvoda	Kőbányai út 30.	1250	2	Távhő
14	Szervátiusz Jenő Általános Iskola "A" épület	Kőbányai út 38.	2527	3	Gázkazán
15	Szervátiusz Jenő Általános Iskola "B" épület	Kőbányai út 38.	764	1	Gázkazán
16	Csupa Csoda Óvoda	Kőbányai út 38.	892	2	Gázkazán
17	Szent László Gimnázium	Kőrösi Csoma Sándor út 28.	9700	5	Főtáv
18	Napsugár Bölcsőde, Csodapók Óvoda	Mádi utca 125-127.	1883	2	Főtáv
19	Kincskeresők Óvoda	Mádi utca 4-6.	1000	2	Gázkazán
20	Kiskakas Óvoda, Kőbányai Gyermekejóléti Szolgálat	Mádi utca 86-94.	1744	1	Főtáv
21	Szivárvány Bölcsőde	Maglódi út 29.	900	3	Gázkazán
22	Gesztenye Óvoda	Maglódi út 8.	900	3	Gázkazán
23	Szent László Általános Iskola	Szent László tér 1.	4452	5	Főtáv

24	Széchenyi István Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Aprók Háza Óvoda	Újhegyi sétány 1-3.	6160	3	Gázkazán
25	Gyermeksziget Bölcsőde, Csodafa Óvoda, Budapest Kőbányai Önkormányzat Egyesített Bölcsődék Központja és Intézményei	Újhegyi sétány 17-19.	2647	3	Főtáv
26	Apraja Falva Bölcsőde, Aprók Háza Óvoda	Újhegyi sétány 5-7.	2669	3	Főtáv
27	Janikovszky Éva Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Tagintézménye	Üllői út 118.	3500	3	Gázkazán
28	Bárka Felnőtt Háziiorvosi Rendelő	Üllői út 128.	182	1	Főtáv
29	Bárka Gyermek Háziiorvosi Rendelő	Üllői út 136. Szárnyas utca 5.	178	1	Főtáv
30	Csillagfürt Bölcsőde, Rece-fice Óvoda	Vaspálya utca 10.	1669	2	Főtáv
31	Gézengúz Óvoda	Zágrábi utca 13/A	909	3	Főtáv

Feladatok

- Energetikai célú pályázatok készítése,
- Középületek, közintézmények energiatakarékos működtetése, energiahatékonyságának javítása (fűtési, hűtési és világítási rendszerek modernizálása, épületszigetelés),
- Az önkormányzati épületekben a gázhálózatok ellenőrzése, komplett gázhálózat felújítása,
- Az önkormányzati intézmények energetikai felülvizsgálatának elvégzése,
- Az önkormányzati épületekben a villamos fogyasztórendszerek felülvizsgálata energiatakarékosági szempontból,
- Az önkormányzati épületekben az érintés-, tűz-, és villámvédelmi felülvizsgálat elvégzése, és a feltárt hibák javítása,

- A kerületben gyakori illegális áramvételezések folyamatos ellenőrzése,
- Az önkormányzati épületekben a kártyás elektromos órák fokozatos bevezetése,
- Az önkormányzati lakásokban az energetikai hatékonyság fokozása érdekében felújítások alkalmával fokozott légzárású nyílászárók beépítése és a padlásfödémek és homlokzatok utólagos hőszigetelése.

A feladatok mérőszámai

- Energiahatékonyságot növelő programok, intézkedések száma.
- Lakóingatlanok energiahatékonysági besorolás szerinti megoszlása.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- Csökken a középületek és közintézmények energiafelhasználása.
- Csökken a lakosság energiafelhasználása, takarékoság növekedése.

5. 12. Környezetbiztonság

Célkitűzések

A környezetbiztonság nemzetközi szinten kiemelten kezelt biztonsági kérdés. Tekintettel arra, hogy a kerület sűrűn lakott területein beékelődött néhány jelentős ipari üzem, különös figyelmet kell fordítani a környezetbiztonságot garantáló feltételekre, a haváriák elhárításához szükséges eszközökre, a környezetbiztonsági tevékenységek megalapozására. Továbbá külön megemlítendő e témakörben a téli időszak egyik legfontosabb lakosságvédelmi feladata, a gyors és hatékony síkosságmentesítés is.

A célkitűzés intézkedései a környezeti biztonság növelését, a kockázatot okozó veszélyeztetés megelőzését biztosító feltételek megteremtését célozzák. A balesetek kezelésében elsődleges a megelőzés, az elővigyázatosság és a károkozó felelősségének elve.

A Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. a 2012-ben elkészült lakáskonceptióban megvizsgálta az önkormányzati épületek műszaki állapotát. A lakáskonceptió alapján az egészségtelen, vizes, penészes épületeket vagy el kell bontani, vagy a felújításukra pénzügyi keretet kell betervezni

az elkövetkezendő években.

A 2011-es vizes lakás koncepcióban feltárt épületek utólagos falszigetelését meg kell oldani, erre szintén pénzügyi keretet kell elkülöníteni.

Feladatok

- Síkosság-mentesítési feladatok elvégzése.
- Az egészségtelen, vizes, penészes önkormányzati épületek elbontása vagy felújítása.

A feladat mérőszámai

- Síkosságmentesítés céljára felhasznált környezetbarát anyag mennyisége.
- Felújított, elbontott önkormányzati épületek száma.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- Környezeti károk, balesetek bekövetkezésének csökkenése.
- Hatékony kárelhárítás.

5.13. Ipar

Célkitűzések

A kerület életében számos a környezetre jelentős hatással lévő gazdasági szervezet, telephely működik, ennek következtében fontos, hogy az Önkormányzat a lehetőségeihez képest a rendelkezésre álló eszközök segítségével tegyen meg mindent az iparból eredő környezeti hatások csökkentése érdekében.

A Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. tulajdonát képező Gergely-bánya területére szükséges a jövőben az alábbi intézkedéseket folytatni.

- A rendszeres heti gázmonitoring kutak gázösszetételei vizsgálatának folytatása.
- Negyedéves vízmonitoring kutak nyugalmi vízszint, teljeskörű vízminőség és a gázkutak gázösszetétel akkreditált laboratóriumi vizsgálat elvégzése és erről

jelentéstételt mind a Felügyelőség, mind az Önkormányzat felé.

- Ismert, hogy a 2013. évi vizsgálatok a talajvíz szennyezettségének fokozatos növekedését mutatták, egyezően a korábbi (1998-as és 2006-os) előrejelzésekkel, a bányatálp feletti csurgalékvizekben a beavatkozási határt többszörösen meghaladó szennyezettség, míg a mélyebb talajvíz rétegekben korábban nem észlelt – egyelőre határértéken belüli – szennyezők jelentek meg. Ennek hatására a Felügyelőség 2014. januárjában beavatkozási és kármentesítési monitoring terv készítésére kötelezte a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.-t, mint a terület tulajdonosát. Tekintettel arra, hogy a szennyezéssel érintett terület más tulajdonosokat is érint (FKF Zrt., Önkormányzat), a fenti határozat ezért 2014. április hónapban visszavonásra került. Bár jelenleg jogerős határozat nincs, a szennyezés változatlan fennállása miatt várható, hogy a Felügyelőség új határozatot fog hozni. A részleteket ennek ismeretében lehet kialakítani, de ismerve a probléma nagyságát és súlyát, arra kell számítani, hogy a feladat teljesítése messze túl fog nyúlni a tervezett időszakon és jelentős pénzügyi ráfordítást fog igényelni.
- A fenti terv ismeretében alakíthatók ki a terület nem érintett részén a környezetet javító elképzelések.

Az „S1” terület a Budapest X. kerület Halom utca – Kápolna utca – Kápolna tér – Ihász utca – Harmat utca – Előd utca – Bánya utca – Ászok utca által határolt ingatlanokat foglalja magába (a Budapest Főváros Önkormányzata kezelésében lévő hajléktalan szállók kivételével). A terület hasznosítása, rendbetétele a jövőben jelentős feladatot fog róni a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.-re. Ezek legfontosabb elemei a következők.

- Épületekben és az udvarokon lévő és keletkező hulladékok lomtalanítása, elszállítása.
- Az azbeszt tartalmú építőanyagok (hullámpala) elbontása és környezetbarát tetőfedés beépítése.
- Csatornahálózat felülvizsgálata, javítása, az alatta lévő pincemennyezetek védelme érdekében.
- Esőcsatornák bekötése a gerinchálózatba az alatta lévő pincemennyezetek védelme érdekében.
- Az elbontott épületek helyén zöldfelületek kialakítása.
- Zöldfelületek karbantartása.
- A felszín alatti elfalazott üregek, pincék felkutatása, pincék rendszeres szakértői felülvizsgálata.

- Meggyengült pincemennyezetek megerősítése.

Óhegy parkkal kapcsolatban az alábbi feladatok elvégzésére kerül sor a jövőben.

- A katlan alatti üreg hatóság által előírt negyedévenkénti felülvizsgálata és a szükséges intézkedések megtétele.
- A már telepített extenzométeres megfigyelő kutak mért értékeinek negyedévenkénti feldolgozása.
- A felszíni mozgással veszélyeztetett területekre további extenzométeres megfigyelő kutak (min. 6 db) telepítése.

A Sportligettel kapcsolatban a 2013-ban elvégzett geofizikai vizsgálat alapján előírt 2 évenkénti felülvizsgálat elvégzésére kerül sor a közeljövőben. A meglévő tervek és engedély alapján meg kell valósítani a termálvíz kitermelést és a hozzá kapcsolódó geotermikus energia felhasználás rendszerének kiépítését.

A kerületben működő számos telephely (kiemelten a hulladékkezelő cégek) tevékenységét nyomon követjük, időszakosan a működésükhöz szükséges engedélyeket és a jogszabályokban meghatározott telephelyi feltételeket társhatóságokkal (pl. Rendőrség, BFKH X.-XVIII. kerületi Népegészségügyi Intézet, Felügyelőség, NAV stb.) ellenőrizzük.

A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) Korm.rendelet 32. § (2) bekezdése alapján a föld alatti tárolóterek nyilvántartását az illetékes települési önkormányzat jegyzője vezeti, így a jövőben is szükséges a kerületi pincerendszerek ellenőrzése és a nyilvántartás vezetése.

Feladatok

- Gergely-bányával kapcsolatos feladatok elvégzése (pl. gázleszívó rendszer üzemeltetése, előírt környezetvédelmi vizsgálatok elvégzése, növénygondozás, őrzés).
- Óhegy parkkal kapcsolatos feladatok ellátása.
- “S1” területének rendbetétele, hasznosítása.
- Sportligettel kapcsolatos feladatok ellátása.
- Ipari vállalatok környezetvédelmi jelentéseinek ellenőrzése.
- Telephelyek időszakos ellenőrzése.
- A pincerendszer nyilvántartásának vezetése, helyszíni ellenőrzése.

A feladat mérőszámai

- A kiemelt területek karbantartására fordított összeg.
- Megtett intézkedések száma.
- Beérkező beszámolók mennyisége.
- Telephely ellenőrzések száma.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- A kiemelt területek biztonságossá tétele.
- A pincerendszerből adódó kockázatok csökkenése.
- Környezeti kockázatok csökkenése.

5.14. Közlekedés

Célkitűzések

Az egyéni közlekedésben a környezetkárosítóbb, motorizált közlekedési módok fokozódó térnyerése jellemző, amit alátámaszt a személygépkocsi-állomány folyamatos gyarapodása. A közösségi közlekedést csak a szolgáltatásokkal lehet vonzóbbá, a gépkocsival szemben versenyképes alternatívát jelentő utazási móddá tenni. Ezen feladatok azonban nem tartoznak a kerület hatáskörébe. A különféle közlekedési módok közötti átjárhatóság biztosítása, a közlekedési rendszerek összekapcsolása a közlekedés hatékonyabbá tétele mellett a környezetre gyakorolt káros hatások csökkenéséhez is hozzájárul.

A kerület közlekedéssel összefüggő környezeti állapota az elmúlt öt évben jelentősen javult, amint azt a 2009-2014 évi program megvalósulásáról szóló fejezet is igazol. Az elkövetkező időszakban ezeket a folyamatokat erősíteni kell.

Tekintettel arra, hogy kerületünk jelentős részén a közlekedéssel kapcsolatos különféle tevékenységek szervezése, irányítása nem az Önkormányzat hatáskörébe tartozik, e feladatok ellátása során elengedhetetlen a társszervezetekkel, társhatóságokkal való eddiginél is szorosabb együttműködés.

Ez vonatkozik a közúti közlekedés terén a Budapest Főváros Önkormányzata irányítása alá tartozó szervezetekkel és hatóságokkal történő együttműködésre; a vasúti közlekedés terén a MÁV Zrt.-vel történő megfelelő – az eddiginél tartalmasabb és hatékonyabb – kapcsolat kialakítására és végül de nem utolsó sorban a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér üzemeltetőire, illetve a repülőgépek mozgásáért felelős hatóságokkal való kapcsolatra is.

A kerület közúti közlekedésére jellemző, hogy a korábbi vizsgálatok során megjelölt közlekedési problémák egy része továbbra is fennmaradt. Azaz kerületünk egyes útvonalai illetve csomópontjai továbbra is igen zsúfoltak, némelyikük kapacitása csúcsidőszakban 100%-osan kihasználva. Ezek az útvonalak és csomópontok jellemzően a főváros kezelésébe tartoznak, azaz fejlesztésük, átalakításuk a Budapest Főváros Önkormányzata hatásköre. Azonban kerületünknek ebben a folyamatban is közreműködnie kell, mert a közúti közlekedés sajátosságai miatt a főközlekedési utak és az azokon lebonyolítandó forgalom bármilyen jellegű változtatása érinti a szűkebb és tágabb környezetünkben található, helyi kezelésű utakat is.

E tevékenység során továbbra is szorgalmazni kell a közösségi közlekedés – és az ahhoz kapcsolódó infrastruktúra – fejlesztését, valamint a kerület lakóterületeinek elkerülését szolgáló úthálózat-fejlesztést.

A kerület úthálózatának teljes körű forgalomtechnikai felülvizsgálata és ennek alapján egy átfogó fejlesztési javaslat kidolgozása utoljára 2005-ben történt meg. Az abban foglalt fejlesztési javaslatok egy jelentős része megvalósult, ami a közlekedés-szervezés, a balesetmegelőzés javítása mellett észrevehető változásokat hozott a közúti közlekedésből eredő környezeti károk terén is, csökkentve azokat.

A közúti közlekedés terén továbbra is a közösségi közlekedés fejlesztése, az azt igénybevevők számának növelése, valamint a nem motorikus közlekedést használók számának növelése a cél. Az előbbi célon belül a közösségi közlekedés fejlesztése elsődlegesen a Budapest Főváros Önkormányzata feladatkörébe tartozó tevékenység, ám önkormányzatunk is hozzájárulhat ezek megvalósításához. Ennek részeként a kerület bizonyos részein – elsősorban a peremterületeken – kialakításra kerülhetnek olyan parkolóegységek, amelyek alkalmasak lehetnek a gépkocsik napközbeni tárolására, és ezáltal a kerület frekventált részeinek (Városcsúcs, Örs vezér tere, Új köztemető) közösségi közlekedéssel történő megközelítése a belső területek gépjárműforgalmának csökkenéséhez vezethet.

Szintén parkolók kialakítása szükséges azokon a területeken, ahol az ott található létesítmények miatt nagy személyforgalom várható.

- Oázis köz - Vajda Péter utca (FTC Sportközpont),
- Törekvés pálya,
- Ihász utca és Kada utca iskola.

A lakosság által „spontán” módon használt, már meglévő parkolókat célszerű továbbfejleszteni, és ezzel együtt a parkolást szabályossá tenni, mint például a Sibrik Miklós úti felüljáró alatti területen.

Ezzel egyidejűleg a fent említett frekventált helyeken fizetőparkoló övezetek kialakításának vizsgálata szükséges a 2013. őszén a Gyakorló utcai lakótelepen megépített rendszerhez hasonló módon.

E két megoldás összehangolt megvalósításával a kerületbe irányuló, parkolási célú közúti közlekedés jelentős mértékben csökkenthető.

Míg a közösségi közlekedés fejlesztése jelentős mértékben a Budapest Főváros Önkormányzata feladatköre, a nem motorikus közlekedést igénybe vevők, azaz a kerékpáron közlekedők számának növelésére irányuló tevékenység, az ahhoz kapcsolódó infrastruktúra további fejlesztése a kerületi önkormányzat hatásköre. Ennek keretében ki kell építeni a már tervekkel rendelkező útszakaszok kerékpárútjait.

- Ónodi utca - Előd utca útvonal (Kolozsvári utca - Harmat utca között),
- Kőér utca (Vaspálya utca - Óhegy utca között),
- Barabás utca (Kőér utca - Kőbányai út között).

Meg kell tervezni az Óhegy-park és a kerület északi részének kerékpáros forgalmát lebonyolító Fehér úti kerékpárút fizikai összeköttetését, mivel jelenleg ez nem áll a kerékpárosok rendelkezésére.

A Budapest Főváros Önkormányzatával együttműködve tovább fejleszthető a Rákos-patak menti kerékpáros út is.

Szintén e tevékenység keretében növelni szükséges a gyalogos és forgalomcsillapított övezetek számát, az ezekhez tartozó műszaki és forgalomszervezési megoldások bevezetését.

Az elkövetkező 5 év fontos feladata a helyi kezelésű közutak állapotának a lehetőségekhez képest minél teljesebb körű javítása. Rendeltetésük alapján két olyan útkategóriát kell megjelölni, melyek állapotának javítása a 2015-2019 években szükséges.

a) A kerület lakóövezeteiben található úthálózat (elsősorban a lakótelepeken) előregedett. A Gyakorló utcai lakótelep és az Újhegyi lakótelep közlekedési útjainak burkolata túlnyomórészt a lakótelepekkel azonos korú, azaz 30-40 éves. Átfogó, rendszerbe foglalt felújításukra nem került sor, a közművezetékek javítása, cseréje során végzett burkolatbontások tovább rontottak állapotukon.

A 2015-2019 évek során az alábbi utcák felújítása szükséges ezeken a területeken.

- Gyakorló utcai lakótelep
 - Gépmadár utca
 - Hatház utca
 - Lakótelepi szervizutak

- Újhegyi lakótelep
 - Harmat utca melletti szervizút teljes hossza
 - Agyagfejtő utca
 - Gőzmozdony utca
 - Kővágó utca
 - Lenfónó utca
 - Oltó utca
 - Szövőszék utca teljes hossza
 - Dombtető utca teljes hossza
 - Hang utca teljes hossza
 - Mádi utca melletti szervizút teljes hossza
 - Mélytő utca teljes hossza
 - Pára utca teljes hossza
 - Sütöde utca teljes hossza
 - Szőlővirág utca teljes hossza
 - Tóvirág utca teljes hossza

b) A kerület ipari-szolgáltatási övezetei közül az úgynevezett Gyárdülőben található úthálózat szintén nagyon rossz állapotú. A Ceglédi utca - Basa utca - Száva utca környezetében, valamint az ez utóbbihoz kapcsolódó Fogadó utcában és Horog utcában igen jelentős a tehergépkocsi forgalom, amely miatt a nevezett utcák burkolata több helyen tönkrement állapotú. E területen fokozott problémát jelent a tehergépkocsik parkolásának megoldatlansága, valamint az, hogy közlekedésük sok esetben a környék lakóövezetein keresztül történik.

A fenti problémák megoldása során nem csak az útpályák felújítása, hanem a térség közlekedési rendjének felülvizsgálata is elengedhetetlen, melynek során meg kell határozni a tehergépjármű forgalom elől elzárandó útvonalakat, továbbá ki kell alakítani a gépjárművek tárolásának, parkoltatásának rendjét.

A 2015-2019 évek során az alábbi utcák felújítása szükséges ezen a területen

- Gém utca
- Szárnyas utca
- Balkán utca a Bihari út és Ceglédi út között
- Teherkocsi utca
- Horog utca
- Száva utca
- Szállás utca (Kőbányai út - Bihari utca szakasza)

A közutak állapota igényli több, a fent tárgyalt területeken kívül eső közút felújítását is.

- Korponai utca (Állomás utca - Kolozsvári utca között)
- Gránátos utca
- Takarékos utca teljes hossza
- Endre utca (Korponai utca - Füzér utca szakasza)
- Vásárló utca (Állomás utca - Liget tér szakasza)
- Dömsödi utca (Heves utcától)
- Ihász köz (Mádi utca - Harmat utca szakasza)
- Sörös utca (Mádi utca - Sörgyár utca szakasza)
- Martinovics tér
- Serpenyő utca és környezete

A XVI. kerületi önkormányzattal egyeztetve lenne szükséges megvalósítani az alábbi utak felújítását.

- Pesti határút
- Sárgarózsa utca

A közlekedésfejlesztés fontos része az egyéni közlekedési szokások alakítása, a szemléletformálás, a megfelelő tájékoztatás és az ezekhez kapcsolódó igények felmérése, az így megszerzett információk feldolgozása. A szemléletformálás terén Önkormányzatunk az elmúlt időszakban is kiemelkedő teljesítményt nyújtott a különféle helyi és országos akciókban való részvétellel. A következő időszakban e tevékenységeket szintén folytatni kell.

A fenti feladatok átfogó megtervezéséhez, a jelen állapot pontos felméréséhez célszerűnek látszik egy, a kerületre vonatkozó közúti közlekedési vizsgálat újbóli elvégzése, amely nem csak a legutóbbi hasonló vizsgálat (2005) óta végrehajtott változásokat, fejlődést elemzi, de a lakosság és a gazdálkodó szervezetek körében elvégzendő széleskörű felmérés végrehajtásával és elemzésével megjelöli azokat a célokat is, amelyek az elkövetkezendő tíz évre útmutatást ad az önkormányzat ez irányú fejlesztéseire.

A vizsgálat során a gazdasági szervezetek vonatkozásában ki kell dolgozni annak lehetőségét, hogy a nagy közúti forgalmat lebonyolító, és a kerületi úthálózatot erősen terhelő nehézgépjármű forgalmat milyen módon lehetne kiváltani a még meglévő ipari vasúti hálózattal. Két nagy, a kerület életében fontos szerepet játszó gazdálkodó szervezet, a Dreher Sörgyár Zrt. és a Richter Gedeon Nyrt. jelenleg is rendelkezik ipari vasúti hálózattal, illetve a közúti nehézgépjármű forgalommal erősen terhelt Száva utca – Basa utca – Fogadó utca – Ceglédi út környezetében is megtalálhatók még az egykori ipari vágányok.

Feladatok

- Európai Mobilitási Hét és Autómentes Nap rendezvényeihez történő csatlakozás.
- Közutak ürszelvény biztosítása.
- Kerékpárút hálózat fejlesztése.
- Isaszegi kerékpáros emléktúra.
- Közműnyilvántartás folyamatos felülvizsgálata.
- Járdafelújítás.
- Útfelújítások, útépitések.

- A Pesti határút és Sárgarózsa utca felújításával kapcsolatban egyeztetések lefolytatása a XVI. Önkormányzattal
- Kerepesi út - Fehér út - Gyakorló utca - Hatház utca által határolt terület fizetőparkoló övezet üzemeltetése.
- Fizetőparkoló övezet létesítésének vizsgálata.
- Forgalmcsillapított övezetkialakítások az Üllői út - Ceglédi út - Fertő utca - Basa utca - Száva utca térségében.
- Parkolóhelyek kijelölése, tervezése és kialakítása.
- Hiányzó és megrongálódott utcanévtáblák cseréje.
- Teljeskörű közúti közlekedési vizsgálat elvégzése a kerület egészére.

A feladat mérőszámai

- Európai Mobilitási Hét és Autómentes Nap rendezvényen és az Isaszegi emléktúrán résztvevők száma.
- A felújított utak és járdák nagysága.
- Kerékpáros közlekedési infrastruktúra százalékos arányának változása.
- Intermodális csomópontok, parkolóhelyek száma.
- Az egyéni és közösségi közlekedés igénybevételi részarányának alakulása.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- Európai Mobilitási Hét és Autómentes Nap rendezvényen a környezettudatosság mélyítése.
- Javul a kerület útburkolatainak minősége.
- Nő a kerékpáros- és gyalogosforgalom.
- A közösségi közlekedési formák elosztásában csökken az egyéni autós közlekedés aránya.

5.15. Környezetvédelmi irányítás az Önkormányzatnál

Célkitűzések

Az Önkormányzatnak nemcsak a fenti pontokban részletezett feladatokat kell eredményesen teljesítenie, hanem biztosítania kell azt is, hogy a környezetvédelmi szemléletmód áthassa magát az önkormányzati működésben és döntéshozatalban. Ennek megvalósításához viszont hatékony belső és külső környezeti kommunikáció szükséges. A külső kommunikációhoz kapcsolódóan még az Önkormányzat környezeti tevékenységének és az eredményeknek a külső érdekelt felek felé történő kommunikációját és a környezeti nevelés fejlesztését kell kiemelni.

A környezeti információk nyilvánosságának biztosítása (közzététele) jogszabályi kötelesség. Fel kell ismerni a nyilvánosságban rejlő erőt a környezetvédelmi szempontok érvényesítésében, amely gyakran hatékonyabb a jogi szabályozásnál.

Kiemelendő a Kerületi Városrendezési és Építési Szabályzat készítése és területi hatályának bővítése során a környezetvédelmi szempontok fokozott érvényesítése. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény hatálya alá tartozó terv készítéséhez az Önkormányzat kikéri az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet meghatározott környezet védelméért felelős szervek szakmai véleményét a környezeti vizsgálat elkészítésének szükségességére vonatkozóan. Amennyiben az Önkormányzat megítélése szerint a területen folytatott múltbéli és jelenlegi tevékenységek és azok szabályozása okot ad arra, vagy az érintett szervek szükségesnek tartják, környezeti vizsgálat készül az adott területegységre vonatkozóan.

A környezetvédelem és -fejlesztés területén jelentős segítséget jelenthetnek a civil szervezetek, valamint a környezetügyért elkötelezett vállalkozások a környezetvédelmi problémák megoldásában. Az Önkormányzatnak kezdeményező szerepet kell vállalnia e potenciál feltérképezésében, és biztosítania kell a szükséges szakmai, erkölcsi lehetőségekhez mérten anyagi támogatását ezen szervezetek számára.

Feladatok

- Prioritásokat meghatározó környezetvédelmi stratégia érvényesítése az Önkormányzat döntéshozatalaiban.
- A Kerületi Városrendezési és Építési Szabályzat készítése és területi hatályának bővítése során a környezetvédelmi szempontok fokozott érvényesítése.
- Szükség esetén a tervezési területegységre vonatkozóan környezeti vizsgálat készítése.
- Környezetvédelemmel kapcsolatos informatikai feladatok megvalósítása.
- A környezeti információk közzététele az önkormányzati honlapon.
- Az Önkormányzat környezeti tevékenységének és eredményének a külső érdekelt felek felé történő kommunikációja.
- Gyárlátogatás kihelyezett bizottsági ülések keretében.

A feladatok mérőszámai

- Azon döntések száma, amelynél a döntés kimenetelét megváltoztatta a környezeti hatások figyelembe vétele.
- Közzétett környezeti információk száma.
- Gyárlátogatások száma.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- Környezettudatosabb önkormányzati döntések.
- Környezettudatosabb vállalati irányítás.
- Hatékony és naprakész információ nyújtása a lakosság és a vállalatok részére.

6. KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM (2015-2019) PONTJAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA, INTÉZKEDÉSI TERV

A környezetvédelmi program készítésének célja olyan használható program megalkotása, amelyben foglaltak megvalósítása elősegíti a településen élők életkörülményeinek javulását.

Az előző fejezet a 2015-2019. évekre vonatkozó környezetvédelmi célokat és programokat mutatta be. Jelen fejezet a kitűzött célok és programpontok alapján összeállított, a következő öt évre szóló intézkedési tervet tartalmazza.

A Kerületi Környezetvédelmi Program átfogóan tartalmazza a kerület környezetvédelmi feladatait, annak érdekében, hogy a kerületi környezetvédelmi eszköztára teljeskörűen áttekintésre kerüljön. A feladatok ugyanakkor csak ütemezetten, egymásra épülve és egymást erősítve valósíthatók meg, ezért az egyes feladatokat rövid-, közép- és hosszútávú kategóriákba soroltuk.

19. táblázat

Ssz.	Feladatok	Felelős	Ütemezés		
			Rövid-távú	Közép-távú	Hosszú-távú
1. Levegőtisztaság					
1.1.	A Felügyelőséggel egyeztetve a légszennyező pontforrások folyamatos aktualizálása	Hatósági Iroda	x	x	x
1.2.	Kapcsolatfelvétel a kibocsátó cégek illetékes szakembereivel	Hatósági Iroda	x		
1.3.	Szmogriadó esetén szükség szerint a helyi lakosság további tájékoztatása	Hatósági Iroda	x	x	x
1.4.	Avar és kerti hulladékok égetési tilalmának ellenőrzése	Hatósági Iroda Kőbányai Közterület-felügyelet	x	x	x
1.5.	A levegőminőség folyamatos nyomonkövetése a Gergely utcai	Hatósági Iroda	x	x	x

	mérőállomás adatai segítségével				
1.6.	Búz és levegőtisztaságvédelmi eljárás kezdeményezése az illetékes hatóságoknál	Hatósági Iroda	x	x	x
1.7.	A levegő ülepedő- és szállópor terhelésének csökkentése az út menti zöldsávok és zöldfelületek növelésével	Városüzemeltetési Csoport Kőkert Kft. Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.	x	x	x
1.8.	A közlekedési eredetű emisszió csökkentése érdekében kerékpárutak kiépítése	Városüzemeltetési Csoport Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.	x	x	x
1.9.	A szállópor mennyiségének csökkentése érdekében a burkolt utak arányának növelése a kerületben	Városüzemeltetési Csoport Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.	x	x	x
1.10	Az önkormányzati tulajdonú épületek esetében a légszennyező épületek esetében a légszennyező források (kémények) tervszerű felülvizsgálata, karbantartása és felújítása	Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.	x	x	x
2. Hulladékgazdálkodás					
2.1.	Illegális hulladéklerakók felszámolása	Városüzemeltetési Csoport Kőbányai Közterület-felügyelet Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt. Kőkert Kft.	x	x	x

2.2.	A Budapest Főváros Önkormányzata által kialakított házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés támogatása	Városüzemeltetési Csoport	x		
2.3.	A megmaradó közterületi szelektív hulladékgyűjtő-szigetek korláttal való elkerítése	Városüzemeltetési Csoport Kőkert Kft.		x	
2.4.	A szelektív hulladékgyűjtés fontosságának tudatosítása a kerület lakói és intézményei körében	Városüzemeltetési Csoport Hatósági Iroda	x		
2.5.	Kisállathulla elszállítása, valamint a témában a lakosság tájékoztatása (újságcikk, honlapon történő kiemelt megjelenítés)	Hatósági Iroda	x	x	x
2.6.	Hulladékkezelő telepek időszakos ellenőrzése	Hatósági Iroda	x	x	x
2.7.	Kerületi Komposztálási Program folytatása a lakosság részére	Városüzemeltetési Csoport	x		
2.8.	Közterületi Komposztáló Program bővítése, a meglévő komposztálók üzemeltetése	Városüzemeltetési Csoport Kőkert Kft.		x	
2.9.	Zöldhulladék-gyűjtő zsákok biztosítása a lakosság részére	Kőkert Kft. Hatósági Iroda	x	x	x
2.10	Az önkormányzati ingatlanokon lomtalanítások elvégzése	Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.	x	x	x
3. Vízügy és vízhasználat					
3.1.	A Rákospatak menti területen folytatott kábelégetésekből eredő szennyezések felszámolása a társhatóságokkal	Hatósági Iroda	x		

3.2.	A Rákos-patak vízminőségének nyomon követése	Hatósági Iroda	x	x	x
3.3.	Kerületi locsolókutak engedélyezése, a magánkutakról nyilvántartás vezetése	Hatósági Iroda	x		
3.4.	Ipari-vízhálózat hasznosításának megvizsgálása	Főépítési Csoport		x	
3.5.	Példamutatás a takarékos vízhasználatra, a középületek és közintézmények vízhasználatának csökkentése	Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.	x		
3.6.	Az önkormányzati tulajdonú épületekben a takarékosagra ösztönző vízmérők felszerelése és az ivóvíz hálózati rendszerek felülvizsgálata	Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.		x	
3.7.	Az önkormányzati épületek víz- és csatornahálózatának ütemezett felújítása	Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.		x	
4. Szennyvíz-kibocsátás és kommunális létesítmények					
4.1.	Illegális rákötések csökkentése és a jogszabályoktól eltérő szennyvízkezelés feltárása	Hatósági Iroda	x	x	x
4.2.	Nyílt csapadékvízelvezető árkok kaszálása, karbantartása	Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.	x	x	x
4.3.	Keresztúri út 144. szám körüli ingatlanok szennyvízvezetés rendezése	Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.		x	
4.4.	Királydomb csapadékvíz elvezetési problémáinak megoldása	Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.		x	

5. Föld és talaj					
5.1.	Hálós térburkolatok kialakításának ösztönzése	Hatósági Iroda Városüzemeltetési Csoport	x	x	x
5.2.	Talajszennyező környezethasználók kiszűrése érdekében ellenőrzések lefolytatása, szükség esetén az illetékes hatóság felé intézkedés kezdeményezése	Hatósági Iroda	x	x	x
5.3.	A jelentősebb nagyságú burkolt parkolókon összegyűlő csapadékvíz tisztításának megkövetelése	Hatósági Iroda Városüzemeltetési Csoport Kőbányai Va- gyonkezelő Zrt.	x	x	x
5.4.	A Felső-rákosi réteken kábelégetéssel szennyezett területein várható teljes talajcsere nyomonkövetése.	Hatósági Iroda Városüzemeltetési Csoport	x		
5.5.	Az önkormányzati épületek elavult csatornahálózatainak cserélése	Kőbányai Va- gyonkezelő Zrt.		x	
6. Természet- és tájvédelem					
6.1.	Felső-rákosi rétek helyi természetvédelmi területei kezelésének, feladatainak nyomonkövetése	Hatósági Iroda	x	x	x
6.2.	Felső-rákosi réteken fokozottabb ellenőrzés a Rákosmenti Mezei Őrszolgálat bevonásával	Hatósági Iroda Kőbányai Köz- terület-felügyelet	x	x	x
6.3.	Tájsebek (pl. illegális hulladéklerakások) feltérképezése és megszüntetése a Felső-rákosi réteken	Hatósági Iroda Kőbányai Köz- terület-felügyelet	x		

		Városüzemeltetési Csoport			
7. Zaj- és rezgésvédelem					
7.1.	Lakossági panasz kivizsgálása céljából szükség esetén zaj- és rezgésmérés végzése	Hatósági Iroda	x	x	x
7.2.	Kerületfejlesztési és beruházási egyeztetések, valamint építési engedélyezési eljárások során különös figyelem fordítása a védendő épületek zajvédelmére.	Főépítész Csoport Hatósági Iroda Városüzemeltetési Csoport	x	x	x
7.3.	Környezetvédelmi védőterületek kijelölése Szabályozási Tervekben	Főépítész Csoport		x	
7.4.	Csendes övezetek kialakításának vizsgálata, valamint a feltételek teljesülése esetén kijelölése	Főépítész Csoport Hatósági Iroda		x	
7.5.	A Repülőtér területén működő Zajvédelmi Bizottságban bizottsági tagként történő részvétel	Polgármester	x		
7.6.	A Repülőtér működéséből eredő zajhatások csökkentése érdekében egyeztetések, a kerület lakossága szempontjából hátrányos döntések felülvizsgálatának kezdeményezése, jogorvoslati kérelmek benyújtása	Polgármester Hatósági Iroda	x	x	x
7.7.	A Repülőtér környezetében kijelölendő zajgátló védőövezet terveinek véleményezése	Hatósági Iroda Főépítész Csoport	x	x	x

7.8.	A Felügyelőség által előírt vasúti zajhatások csökkentésére zajvédőfal kialakításának nyomonkövetése	Hatósági Iroda		x	
7.9.	Salgótarjáni út bővítési fejlesztésének megvalósulása esetén a lakótömbök mellé zajvédőfal kiépítésének megkövetelése	Főépítési Csoport Városüzemeltetési Csoport Hatósági Iroda			x
7.10.	A határérték feletti terheléssel bíró fő közlekedési utak mentén passzív akusztikai védelem kiépítésének kezdeményezése, nyomonkövetése új épületek, felújítások esetén.	Hatósági Iroda Főépítési Csoport	x	x	x
8. Élővilág, táj és épített környezet					
8.1.	A fás szárú növények pótlásáról szóló önkormányzati rendelet módosítása	Hatósági Iroda		x	
8.2.	Kerületi tulajdonban lévő zöldfelületek területének növelése, közterületek állapotának fejlesztése	Városüzemeltetési Csoport Kőkert Kft.	x	x	x
8.3.	Faültetési Program folytatása	Városüzemeltetési Csoport Kőkert Kft.	x	x	x
8.4.	Száraz fák felmérése és kivágása a közterületen, élő fák kivágása és tuskózása, ha műtárgy (kerítés, vízakna stb.) mellett nőtt	Városüzemeltetési Csoport Hatósági Iroda Kőkert Kft.	x	x	x
8.5.	Tuskómarás a közterületen	Kőkert Kft.	x	x	x

8.6.	Környezetvédelmi Alapból fapótlások, az elültetett fák fenntartása	Városüzemeltetési Csoport Hatósági Iroda	x	x	x
8.7.	Közvilágítást biztosító villanylámpákat eltakaró fák koronájának megmetszése	Kőkert Kft.			
8.8.	Játszótér felújítások, felnőtt játsszóeszközök kihelyezése	Városüzemeltetési Csoport Kőkert Kft.	x		
8.9.	Játsszóeszközök karbantartása, felülvizsgálata, javítása	Városüzemeltetési Csoport Kőkert Kft.	x		
8.10.	Játszótéri koncepció felülvizsgálata	Városüzemeltetési Csoport Főépítész Csoport Kőkert Kft.			x
8.11.	Ivóvízkutak kihelyezése parkok, játszóterek területén	Kőkert Kft.	x	x	x
8.12.	Kőrösi Csoma sétány és Újhegyi sétány karbantartása	Kőkert Kft.	x	x	x
8.13.	Mélytő szökőkút üzemeltetése	Kőkert Kft.	x	x	x
8.14.	Parki öntözővízhálózat karbantartása	Kőkert Kft.	x	x	x
8.15.	Parki berendezési tárgyak javítása és kihelyezése	Városüzemeltetési Csoport Kőkert Kft.	x	x	x
8.16.	Köztéri szemetesek kihelyezése	Kőkert Kft.	x		

8.17.	Építési engedélyezések során a szabályozási tervekben előírt minimális zöldfelületi arány érvényesítése	Hatósági Iroda	x	x	x
8.18.	Növényvédelem, permetezés	Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. Kőkert Kft.	x	x	x
8.19.	Magassági gallyazások elvégzése	Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. Kőkert Kft.	x	x	x
9. Környezet-egészségügy					
9.1.	Parlagfű és egyéb allergizáló özönnövények elleni védekezés, özönnövények irtása	Hatósági Iroda Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. Kőkert Kft.	x	x	x
9.2.	Környezeti és egészséges életmódra nevelés támogatása a szervezett oktatásban (óvodák, iskolák)	Érintett Irodák	x	x	x
9.3.	Balogh János Országos Környezet- és Egészségvédelmi Csapatverseny támogatása	Városüzemeltetési Csoport	x		
9.4.	Köztéri illemhely üzemeltetés	Kőkert Kft.	x	x	x
9.5.	Kutyafuttatók üzemeltetése	Kőkert Kft.	x	x	x
9.6.	Kutyaürülék gyűjtők üzemeltetése és további bővítése	Kőkert Kft.	x	x	x
9.7.	Térfigyelő-rendszer működtetése	Kőkert Kft. Kőbányai Közterület-felügyelet	x	x	x

10. Kerületszépítési akciók					
10.1.	Növényosztási akció a lakosság számára	Városüzemeltetési Csoport	x		
10.2.	„Tiszta udvar, rendes ház”, „Tiszta, rendezett Kőbányáért” és „Virágos Kőbányáért” pályázatok lebonyolítása	Városüzemeltetési Csoport	x		
10.3.	„Virágot a szemét helyére!” akció, egyényári virágültetés	Városüzemeltetési Csoport Kőkert Kft.	x		
10.4.	„Virágos Magyarországért” pályázaton való részvétel	Városüzemeltetési Csoport Kőkert Kft.	x		
10.5.	Főutak mentén virágkosár elhelyezése és üzemeltetése	Kőkert Kft.	x		
10.6.	Növénykazetták felújítása a Városközpontban	Kőkert Kft.	x		
10.7.	Október 4. – „Állatok világnapja” alkalmából kutyafuttatók népszerűsítési akciói	Városüzemeltetési Csoport Kőkert Kft.	x		
10.8.	Kutyaszépségverseny lebonyolítása	Városüzemeltetési Csoport Kőkert Kft.	x		
10.9.	A „Föld napja” keretében takarítási és hulladékgyűjtési akció a lakosság részvételével, a kerületi iskolák részére (virágosztás az akcióban résztvevőknek)	Városüzemeltetési Csoport Kőkert Kft.	x		
10.10	A „Takarítási Világnap”-hoz csatlakozva a CIKK Egyesülettel közösen takarítási és papírgyűjtési akció lebonyolítása	Városüzemeltetési Csoport Kőkert Kft.	x		

10.11	Erdőtakarítás a Pilisi Parkerdő Zrt. bevonásával	Városüzemeltetési Csoport Kőkert Kft.	x		
11. Energiagazdálkodás					
11.1.	Energetikai célú pályázatok készítése	Főépítész Csoport Városüzemeltetési Csoport	x		
11.2.	Középiletek, közintézmények energiatakarékos működtetése, energiahatékonyságának javítása (fűtési, hűtési és világítási rendszerek modernizálása, épületszigetelés)	Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.		x	
11.3.	Az önkormányzati épületekben a gázhálózatok ellenőrzése, komplett gázhálózat felújítása.	Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.		x	
11.4.	Az önkormányzati intézmények energetikai felülvizsgálatának elvégzése	Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. Gazdasági és Pénzügyi Iroda		x	
11.5.	Az önkormányzati épületekben a villamos fogyasztórendszerek felülvizsgálata energiatakarékosági szempontból.	Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.		x	
11.6.	Az önkormányzati épületekben az érintés-, tűz-, és villámvédelmi felülvizsgálat elvégzése, és a feltárt hibák javítása.	Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.		x	

11.7.	A kerületben gyakori illegális áramvételezések folyamatos ellenőrzése.	Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.		x	
11.8.	Az önkormányzati épületekben a kártyás elektromos órák fokozatos bevezetése.	Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.		x	
11.9.	Az önkormányzati lakásokban az energetikai hatékonyság fokozása érdekében felújítások alkalmával fokozott légzárású nyílászárók beépítése és a padlásfödémek és homlokzatok utólagos hőszigetelése.	Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.		x	
12. Környezet-biztonság					
12.1.	Síkosság-mentesítési feladatok elvégzése	Városüzemeltetési Csoport Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.	x	x	x
12.2.	Az egészségtelen, vizes, penészes önkormányzati épületek elbontása vagy felújítása	Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.		x	x
13. Ipar					
13.1.	Gergely-bányával kapcsolatos feladatok elvégzése (pl. gázleszívó rendszer üzemeltetése, előírt környezetvédelmi vizsgálatok elvégzése, növénygondozás, őrzés)	Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.	x	x	x
13.2.	“S1” területének rendbetétele, hasznosítása	Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.		x	x

13.3.	Óhegy parkkal kapcsolatos feladatok ellátása	Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt. Városüzemeltetési Csoport	x	x	x
13.4.	Sportligettel kapcsolatos feladatok ellátása	Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt. Városüzemeltetési Csoport	x	x	x
13.5.	Ipari vállalatok környezetvédelmi jelentéseinek ellenőrzése	Hatósági Iroda	x		
13.6.	Telephelyek időszakos ellenőrzése	Hatósági Iroda	x	x	x
13.7.	A pincerendszer nyilvántartásának vezetése, helyszíni ellenőrzése	Városüzemeltetési Csoport Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.	x		
14. Közlekedés					
14.1.	Európai Mobilitási Hét és Autómentes Nap rendezvényeihez történő csatlakozás	Városüzemeltetési Csoport	x		
14.2.	Közutak úrszelvény biztosítása	Városüzemeltetési Csoport Kőker Kft.	x	x	x
14.3.	Kerékpárút hálózat fejlesztése ➤ Ónodi utca - Előd utca (Koloszvári utca - Harmat utca), ➤ Kőér utca (Vaspálya utca - Óhegy utca) ➤ Barabás utca (Kőér utca - Kőbányai út) ➤ Északi irányú kapcsolat (Óhegy park - Kerepesi út)	Városüzemeltetési Csoport Főépítészeti Csoport Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.		x	

14.4.	Isaszegi kerékpáros emléktúra	Érintett Irodák	x		
14.5.	Közműnyilvántartás folyamatos felülvizsgálata	Városüzemeltetési Csoport	x	x	x
14.6.	Járdafelújítás	Városüzemeltetési Csoport Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.	x	x	x
14.7.	Útfelújítások, útépitések <ul style="list-style-type: none"> ➤ Gyakorló utcai lakótelep, ➤ Újhegyi lakótelep, ➤ Ceglédi út - Basa utca - Száva utca környezetében ➤ Városcsoponti területen ➤ Gránátos utca ➤ Takarékos utca ➤ Dömsödi utca ➤ Ihász köz ➤ Sörös utca ➤ Serpenyő utca környezete 	Városüzemeltetési Csoport Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.	x	x	x
14.8.	A Pesti határút és Sárgarózsa utca felújításával kapcsolatban egyeztetések lefolytatása a XVI. Önkormányzattal	Városüzemeltetési Csoport Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.		x	
14.9.	Kerepesi út - Fehér út - Gyakorló utca - Hatház utca által határolt terület fizetőparkoló övezet üzemeltetése	Városüzemeltetési Csoport Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.	x	x	x
14.10	Forgalomcsillapított övezetkialakítások az Üllői út - Ceglédi út - Fertő utca - Basa utca - Száva utca térségében	Városüzemeltetési Csoport Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.		x	

14.11	Parkolóhelyek kijelölése, tervezése és kialakítása ➤ FTC kézilabdacsarnok környezetében, ➤ Törekvés sportpálya környezetében, ➤ Sibrik Miklós úti felüljáró alatt, ➤ Ihász utca iskola előtt, ➤ Kada utca iskola környezetében, ➤ Újköztemető környezetében	Városüzemeltetési Csoport Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.		x	
14.12	Hiányzó és megrongálódott utcanévtáblák cseréje	Városüzemeltetési Csoport Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.	x	x	x
14.13	Teljeskörű közúti közlekedési vizsgálat elvégzése a kerület egészére	Városüzemeltetési Csoport			x
15. Környezetvédelmi irányítás az Önkormányzatnál					
15.1.	Prioritásokat meghatározó környezetvédelmi stratégia érvényesítése az Önkormányzat döntéshozatalaiban	Érintett Irodák	x	x	x
15.2.	A Kerületi Városrendezési és Építési Szabályzat készítése és területi hatályának bővítése során a környezetvédelmi szempontok fokozott érvényesítése	Főépítési Csoport	x	x	x
15.3.	Szükség esetén a tervezési területre vonatkozóan környezeti vizsgálat készítése	Főépítési Csoport	x	x	x
15.4.	Környezetvédelemmel kapcsolatos informatikai feladatok megvalósítása	Érintett Irodák			x
15.5.	A környezeti információk közzététele az önkormányzati honlapon	Érintett Irodák	x	x	x

15.6.	Az Önkormányzat környezeti tevékenységének és eredményének a külső érdekelt felek felé történő kommunikációja	Érintett Irodák	x	x	x
15.7.	Gyárlátogatás kihelyezett bizottsági ülések keretében	Főépítési Csoport Hatósági Iroda	x	x	x

6.1. A Környezetvédelmi Program megvalósításának költségigénye és előrehaladásának nyomonkövetése, monitoring

A már-már szállóigévé vált idézet szerint „minden program annyit ér, amennyit meg lehet valósítani belőle”.

Ahhoz, hogy a Képviselő-testület, a kerületi lakók képet kaphassanak, mit sikerül a programmal elérni, a program végrehajtásának nyomon követésére, azaz monitorozására van szükség. Ezen cél eléréséhez minden évben intézkedési tervet kell készíteni, valamint az adott évet követően a megvalósult feladatokról intézkedési terv beszámolót.

Az intézkedési tervet, valamint az előző években végrehajtott feladatokról készült beszámolót minden alkalommal a Képviselő-testület tárgyalja.

A környezetvédelmi célok eléréséhez szükséges feladatok egy részének megvalósításához költségvetési fedezet biztosítása szükséges. A Környezetvédelmi Program számos olyan feladatot is tartalmaz, amely külön pénzügyi ráfordítást nem igényel.

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény értelmében az önkormányzat a költségvetését költségvetési rendeletben állapítja meg. A költségvetési rendelet előkészítéseként a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót kell kidolgozni a jegyzőnek, amelyet a polgármester október 31-ig nyújt be a képviselő-testületnek.

A fentiek alapján a Környezetvédelmi Programhoz minden évben készített intézkedési terv tartalmazza a kitűzött feladatok végrehajtásához szükséges költségvetési forrásigényt és ennek megfelelően szükséges az önkormányzat éves költségvetésében is szerepeltetni a pénzügyi fedezetet. Így a Környezetvédelmi Programban, illetve intézkedési tervben meghatározott feladatok ellátása az önkormányzat adott évben elfogadott éves költségvetésének függvénye.

7. ÖSSZEFOGLALÁS

Az Önkormányzat környezetvédelmi példamutatása nélkül nem várható el a lakosságtól és a vállalkozóktól a környezetvédelem érdekében történő cselekvés. A környezetvédelmi koncepció és program megvalósításában nagy szerep hárul a társadalom különböző szereplőire és szervezeteire. A környezetvédelmi ismeretek átfogó szintjének elsajátítása és az ökológiai szemlélet kialakítása minden állampolgár feladata, hiszen csak ezek ismeretében várható el a hozzáértő véleménynyilvánítás és érdemi kezdeményezés. Nagy szerep hárul a szemléletformálásban és ezek elterjesztésében az Önkormányzatra.

Az elmúlt évek is azt bizonyítják, hogy az Önkormányzat által kezdeményezett törekvések és programok (kiemelve a kerületszépítési akciókat) hatására az emberek öntevékenyen is fel tudnak és fel kívánnak lépni. Az Önkormányzat évről-évre tett cselekedeteivel igyekszik olyan közgondolkodást kialakítani a kerületi lakosokban, amely megütközéssel fogadja és elítéli a környezetkárosító cselekedeteket. Tudatosítani kell, hogy a globális problémák megoldását a háztartásokban, kiskertekben kell elkezdni. Olyan társadalmi előkészítő munkát folytatunk, ami a köztisztasági morál elérését irányozta meg. Az ifjúság szemléletének alakítása döntő lehet, hiszen egy felnőtt szemlélete legtöbbször nehezen változtatható meg, a gyerekek azonban mindig fogékonyak a környezet ügyére és rajtuk keresztül a szülők környezeti szemlélete is hatékonyan befolyásolható. Az Önkormányzat mindennapi cselekedeteivel azon dolgozik, hogy a környezetvédelem ügye a lakosság körében népszerűvé váljon és a meghirdetett programokat szélesebb rétegekkel el tudjuk fogadtatni.

A kerület környezetvédelmi programjának elkészítésével az Önkormányzat nemcsak a környezetvédelmi törvény előírásainak tett eleget, hanem egy hosszútávú, átfogó és rendszer szemléletű munkának az alapját teremtette meg. Ennek legfontosabb célja a kerületi élet minőségének jobbítása a kerület területén, mintegy hozzájárulásként a kerület fenntartható fejlődéséhez. Az új környezetvédelmi program összeállítása során elvégzett felülvizsgálat az előző, 2009-2014. évekre szóló Környezetvédelmi Program gyakorlatilag maradéktalan teljesülését mutatta ki. A napi problémák megoldásával, és az előreható, hosszútávú tervek kidolgozásával és megvalósításával sikerült megoldani, hogy a kerületben a kedvezőtlenül változó külső feltételek mellett is a környezeti állapot állagmegóvása, néhány területen enyhe javulása mutatható ki.

Összefoglalóan megállapítható, hogy az elmúlt években teljesített intézkedések jól szolgálták a környezetvédelmi programban megfogalmazott célok hatékony megvalósítását, célratörő és gyakorlatias feladataik végrehajtásával a program felelősei eredményes szolgálatot tettek a program szellemiségének és céljainak minél nagyobb lakossági elfogadása és támogatása érdekében.

A Környezetvédelmi Programmal, mint eszközzel az Önkormányzat a felelősségi körébe tartozó területeken meghatározta, meghatározza a célokat, az azok eléréséhez szükséges eszközöket és az intézkedések ütemezését.

A Környezetvédelmi Program alapján, az egyes területeken összehangolt rövidtávú intézkedési tervek kidolgozása válik lehetővé, amelynek eredményeként az egyes szakterületek szabályozása, fejlesztése az erőforrások optimális felhasználásával lehetővé válik. A környezetvédelem alakítása csak megfelelő környezetpolitika, erre épülő környezetvédelmi stratégia alapján lehetséges. A tervezés a fokozatosság és a kiszámíthatóság gondolatát is magában foglalja, ami a környezethasználók, a társadalom és a környezetvédelem igazgatási feladatait ellátó szervek számára egyaránt nélkülözhetetlen.

A kerület sokszínűsége többszörös kihívás elé állítja az Önkormányzatot. A különböző vonzerők és fejlesztési igények versenyeznek egymással, különösen nagy a lakóövezetek bővítésének igénye. A természeti és városszerkezeti adottságok azonban egyszerre jelentenek vonzerőt, de akadályt is a fejlesztések számára. A következő években a kerület legnagyobb kihívása az lesz, hogy miként tudja a kerület a növekvő társadalmi-gazdasági igényeket a védendő természeti, építészeti értékeinek és kulturális gyökereinek megőrzésével egyidejűleg biztosítani.